

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ –
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜLERİNİN ORTAK YÜRÜTTÜĞÜ
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ ANA BİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ
TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM KURUMLARI ÖĞRENCİLERİNİN
İNTERNET KULLANIM ALIŞKANLIKLARI İLE ALGILADIKLARI
SOSYAL DESTEK ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Hakan AK

Tez Danışmanı
Doç. Dr. Birsen EKİNCİ GÜZEL

İSTANBUL-2014

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ –
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜLERİNİN ORTAK YÜRÜTTÜĞÜ
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ ANA BİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ
TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM KURUMLARI ÖĞRENCİLERİNİN
İNTERNET KULLANIM ALIŞKANLIKLARI İLE ALGILADIKLARI
SOSYAL DESTEK ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Hakan AK

Tez Danışmanı
Doç.Dr. Birsen EKİNCİ GÜZEL

İSTANBUL-2014

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

Yüksek Lisans Tez Onay Belgesi

Enstitümüz Eğitim Yönetimi ve Denetimi Ana Bilim Dalı Eğitim Yönetimi ve Denetimi Tezli Yüksek Lisans Programı Y1312.290035 numaralı öğrencisi **Hakan AK** 'ın "MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM KURUMLARI ÖĞRENCİLERİNİN İNTERNET KULLANIM ALIŞKANLIKLARI İLE ALGILADIKLARI SOSYAL DESTEK ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ" adlı tez çalışması Enstitümüz Yönetim Kurulunun 14.07.2014 tarih ve 2014/18 sayılı kararıyla oluşturulan jüri tarafından *oybirliği* ile Tezli Yüksek Lisans tezi olarak *kabul* edilmiştir.

Öğretim Üyesi Adı Soyadı

İmzası

Tez Savunma Tarihi :22/09/2014

1)Tez Danışmanı: Doç. Dr. Birsen GÜZEL

[Handwritten signature]
.....

2) Jüri Üyesi : Prof. Dr. Hamide ERTEPINAR

[Handwritten signature]
.....

3) Jüri Üyesi : Prof. Dr. Uğur TEKİN

[Handwritten signature]
.....

Not: Öğrencinin Tez savunmasında **Başarılı** olması halinde bu form **imzalanacaktır**. Aksi halde geçersizdir.

ÖNSÖZ

Son yıllarda bilişim teknolojilerinde meydana gelen değişim ve gelişmeler bilgisayar ve internet kullanımının hızla artmasına neden olmuştur. Bu teknoloji yardımıyla pek çok alandaki bilgilere kolay, ucuz ve hızlı bir şekilde erişilmektedir. Değişen ve gelişen küresel ortamda internetin temel işlevi iletişimi arttırmak ve bilgi paylaşımını kolaylaştırmaktır. Ancak internetin tahmin edilenden de hızlı yaygınlaşması beraberinde getirdiği olanak ve yararlarla karşın denetim zorluğundan dolayı aileleri özellikle iletişim, sağlık, güvenlik ve etik boyutlarında önemli sorunlarla karşı karşıya bırakmaktadır.

Bireyler hayatın tüm aşamalarında kendilerine güç veren, yardımcı olan ve güvenilebilecekleri bir desteğe ihtiyaç duyarlar. Ergenlik dönemi, sürekli gelişim içinde olan bireylerin en önemli yaşam evrelerinden biridir. Bu dönemde bireye ailesi, arkadaşları ve yakın çevresi tarafından sağlanacak her türlü sosyal destek, bireyin kişiliğini oluşturma aşamasında çok önemli bir katkı sunacaktır. Böylece birey bundan sonra yaşayacağı sorunları çözmede yardım alacağı kaynakları keşfetmede zorlanmayacaktır. Gençler için sosyal destek; karşılaşılabilecekleri güçlükleri aşabilmeleri, çevreye uyum sağlayabilmeleri ve psikolojik açıdan sağlıklı olabilmeleri için vazgeçilmez bir temel ihtiyaç niteliği taşımaktadır.

Bu araştırmada kritik bir gelişim dönemi olan ergenlik çağında bulunan mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları öğrencilerinin internet kullanım alışkanlıkları ile algıladıkları sosyal destek arasında nasıl bir ilişkinin var olduğu ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Araştırmamda ve ayrıca yüksek lisans öğrenimimde emeği geçen değerli hocam Doç Dr. Birsen EKİNCİ GÜZEL'e ve benden desteğini esirgemeyen aileme teşekkür ederim.

Hakan AK

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	ii
İÇİNDEKİLER	ii
SİMGELER VE KISALTMALAR	viii
TABLolar LİSTESİ	ix

BÖLÜM I

1.GİRİŞ	1
1.1. PROBLEMİN TANIMI	1
1.2. ARAŞTIRMANIN AMAÇ VE ÖNEMİ	3
1.3. PROBLEM CÜMLESİ	6
1.4. ALT PROBLEMLER	7
1.5. SAYILTILAR	10
1.6. SINIRLILIKLAR	10

BÖLÜM II

2. KAVRAMSAL VE KURAMSAL TEMELLER	11
2.1. İNTERNET	11
2.1.1. WEB (1.0 / 2.0 / 3.0)	12
2.1.2. İNTERNET KULLANIMI	12
2.1.3. SOSYAL PAYLAŞIM SİTELERİ	15
2.1.4. İNTERNET TABANLI OYUNLAR	28
2.2. SOSYAL DESTEK	33

2.2.1. SOSYAL DESTEK ÇEŞİTLERİ	34
2.2.2. ALGILANAN SOSYAL DESTEK.....	36
2.2.3. ERGENLİK DÖNEMİNDE SOSYAL DESTEK.....	38

BÖLÜM III

3. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	41
3.1. İNTERNET KULLANIMI İLE İLGİLİ YURT İÇİNDE YAPILAN ARAŞTIRMALAR.....	41
3.2. İNTERNET KULLANIMI İLE İLGİLİ YURT DIŞINDA YAPILAN ARAŞTIRMALAR.....	46
3.3. SOSYAL DESTEK İLE İLGİLİ YURT İÇİNDE YAPILAN ARAŞTIRMALAR.....	51
3.4. SOSYAL DESTEK İLE İLGİLİ YURT DIŞINDA YAPILAN ARAŞTIRMALAR.....	56
3.5. İNTERNET KULLANIMI VE SOSYAL DESTEK ARASINDAKİ İLİŞKİLERLE İLGİLİ YURT İÇİNDE VE YURT DIŞINDA YAPILAN ARAŞTIRMALAR.....	60

BÖLÜM IV

4.YÖNTEM.....	64
4.1. ARAŞTIRMA MODELİ.....	64
4.2. EVREN VE ÖRNEKLEM	64
4.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI	65
4.3.1. İnternet Kullanım Ölçeği	65
4.3.2. Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği	66

4.3.3. Kişisel Bilgi Formu	67
4.4. VERİLERİN ANALİZİ	67

BÖLÜM V

5. BULGULAR.....	68
5.1. ARAŞTIRMA GRUBUNUN ÖZELLİKLERİ	68
5.2. ÖĞRENCİLERİN İNTERNET KULLANIM ÖLÇEĞİ (İKÖ) İLE ALGILANAN SOSYAL DESTEK ÖLÇEĞİNDEN ALDIKLARI PUANLARLA İLGİLİ TANIMLAYICI İSTATİSTİK DEĞERLERİNE İLİŞKİN BULGULAR	77
5.3. ÖĞRENCİLERİN İNTERNET KULLANIM ALIŞKANLIKLARI (İKA) İLE ALGILADIKLARI SOSYAL DESTEĞE İLİŞKİN BULGULAR	78
5.3.1. Öğrencilerin İnternet Kullanım Alışkanlıkları ile Algıladıkları Sosyal Destek Puanları Arasındaki İlişkilere Yönelik Bulgular	78
5.3.2. Öğrencilerin Cinsiyetine Göre İnternet Kullanım Alışkanlıkları ile Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarına İlişkin Bulgular	80
5.3.3. Öğrencilerin Sınıf Düzeyine Göre İnternet Kullanım Alışkanlıkları ile Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarına İlişkin Bulgular	81
5.3.4. Öğrencilerin Yaşa Göre İnternet Kullanım Alışkanlıkları ile Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarına İlişkin Bulgular	84
5.3.5. Öğrencilerin Yaşamının Büyük Bir Bölümünü Geçirdiği Yere Göre İnternet Kullanım Alışkanlıkları ile Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarına İlişkin Bulgular	86
5.3.6. Öğrencilerin Ekonomik Düzeyine Göre İnternet Kullanım Alışkanlıkları ile Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarına İlişkin Bulgular	90
5.3.7. Öğrencilerin Anne Eğitim Düzeyine Göre İnternet Kullanım Alışkanlıkları ile Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarına İlişkin Bulgular	95

5.3.8. Öğrencilerin Baba Eğitim Düzeyine Göre İnternet Kullanım Alışkanlıkları ile Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarına İlişkin Bulgular	101
5.3.9. Öğrencilerin Akademik Başarıya Göre İnternet Kullanım Alışkanlıkları ile Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarına İlişkin Bulgular	110
5.3.10. Öğrencilerin Bilgisayar Sahipliğine Göre İnternet Kullanım Alışkanlıkları ile Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarına İlişkin Bulgular	114
5.3.11. Öğrencilerin İnternet Sahipliğine Göre İnternet Kullanım Alışkanlıkları ile Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarına İlişkin Bulgular	117
5.3.12. Öğrencilerin İnternetle Tanışma Zamanına Göre İnternet Kullanım Alışkanlıkları ile Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarına İlişkin Bulgular	119
5.3.13. Öğrencilerin Günlük İnternette Geçirilen Süreye Göre İnternet Kullanım Alışkanlıkları ile Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarına İlişkin Bulgular	122
5.3.15. Öğrencilerin Günlük Sosyal Ağlarda Geçirilen Süreye Göre İnternet Kullanım Alışkanlıkları İle Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarına İlişkin Bulgular	128
5.3.16. Öğrencilerin Sosyal Ağları Ne Kadar Güvenli Bulduğuna Göre İnternet Kullanım Alışkanlıkları ile Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarına İlişkin Bulgular	133
5.3.17. Öğrencilerin İnternet Tabanlı Oyunlarla (İTO) Tanışma Zamanına Göre İnternet Kullanım Alışkanlıkları ile Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarına İlişkin Bulgular	136

5.3.18. Öğrencilerin Günlük İnternet Tabanlı Oyunlarda (İTO) Geçirilen Süreye Göre İnternet Kullanım Alışkanlıkları ile Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarına İlişkin Bulgular.....	139
--	-----

BÖLÜM VI

6. SONUÇ ve TARTIŞMA	144
6.1. ÖĞRENCİLERİN İNTERNET KULLANIM ALIŞKANLIKLARI (İKA) İLE ALGILADIKLARI SOSYAL DESTEK PUANLARI ARASINDAKİ İLİŞKİLERE YÖNELİK BULGULARLA İLGİLİ TARTIŞMALAR.....	144
6.2. ÖĞRENCİLERİN DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİNE GÖRE İNTERNET KULLANIM ALIŞKANLIKLARI (İKA) İLE ALGILADIKLARI SOSYAL DESTEK PUANLARINA İLİŞKİN BULGULARLA İLGİLİ TARTIŞMALAR146

BÖLÜM VII

ÖNERİLER	176
KAYNAKÇA	180
EKLER.....	212
EK 1. KİŞİSEL BİLGİ FORMU	212
EK 2. İNTERNET KULLANIM ÖLÇEĞİ	215
EK 3. ÇOK BOYUTLU ALGILANAN SOSYAL DESTEK ÖLÇEĞİ	216
EK 4. ANKET İZİN FORMU	218

ÖZET	221
ABSTRACT.....	223

SİMGELER VE KISALTMALAR

%: Frekans

N: Denek Sayısı

p: Anlamlılık Düzeyi

Ss: Standart Sapma

X: Ortalama

ÇBASDÖ: Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği

HTML: Hyper Text Markup Language-Zengin Metin İşaretleme Dili

IP: Internet Protocol-İnternet Protokolü

İBDÖ: İnternette Bilişsel Durum Ölçeği

İKA: İnternet Kullanım Alışkanlıkları

İKÖ: İnternet Kullanım Ölçeği

İTO: İnternet Tabanlı Oyunlar

PC: Personal Computer-Kişisel Bilgisayar

SPS: Sosyal Paylaşım Siteleri

SDT: Sosyal Destek Toplam

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

TCP: Transmission Control Protocol-İletim Kontrol Protokolü

VoIP: Voice over IP-İnternet Üzerinden Ses İletimi

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Evren ve Örneklemdaki Öğrencilerin Cinsiyet, Sınıf Düzeyi, Yaşlarına İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları.....	65
Tablo 2. Öğrencilerin Anne-Baba Durumlarına İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri	68
Tablo 3. Öğrencilerin Boş Zamanlarını Nasıl Değerlendirdiklerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları.....	69
Tablo 4. Öğrencilerin Gün İçerisinde En Çok Hangi Saat Aralıklarında İnternet Kullandıklarına İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları	70
Tablo 5. Öğrencilerin İnternet Kullanma Sürelerini Kimin Kontrol Ettiğine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları.....	70
Tablo 6. Öğrencilerin İnterneti Hangi Amaçlar İçin Kullandıklarına İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları.....	71
Tablo 7. Öğrencilerin Hangi Sosyal Ağları Kullandıklarına İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları	72
Tablo 8. Öğrencilerin Sosyal Ağları Bağlanmak İçin Hangi Araçları Kullandıklarına İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları	72
Tablo 9. Öğrencilerin İnternet ve Sosyal Ağları En Çok Nerede Kullandıklarına İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları	73
Tablo 10. Öğrencilerin Sosyal Ağ Sitelerine Üye Olma Nedenlerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları.....	74
Tablo 11. Öğrencilerin Sosyal Ağ Kullanmama Sebeplerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları	74
Tablo 12. Öğrencilerin İnternet ve Sosyal Ağ Kullanmaları Konusunda Ailelerinin Görüşüne İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları.....	75
Tablo 13. Öğrencilerin Hangi Tür İnternet Tabanlı Oyunlar Oynadığına İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları.....	76

Tablo 14. Öğrencilerin İnternet Tabanlı Oyunları Kimle Oynadığına İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları.....	76
Tablo 15. Öğrencilerin İnternet Kullanım Ölçeği (İKÖ) İle Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği (ÇBASDÖ) Puanlarına Ait Tanımlayıcı İstatistikler.....	77
Tablo 16. Öğrencilerin İnternet Kullanım Alışkanlıkları (İKA) ile Algıladıkları Sosyal Destek Puanları Arasındaki İlişkiyi Gösteren Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları	79
Tablo 17. Öğrencilerin İnternet Kullanım Alışkanlıkları (İKA) ile Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarının Cinsiyete Göre Bağımsız Örneklem T-Testi Sonuçları.....	80
Tablo 18. Öğrencilerin İnternet Kullanım Alışkanlıkları (İKA) İle Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarının Sınıf Düzeyine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	82
Tablo 19. Öğrencilerin İnternet Kullanım Alışkanlıkları (İKA) Puanlarının Sınıf Düzeyine Göre Tukey HSD Testi Sonuçları	84
Tablo 20. Öğrencilerin İnternet Kullanım Alışkanlıkları (İKA) ile Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarının Yaşa Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	85
Tablo 21. Öğrencilerin İnternet Kullanım Alışkanlıkları (İKA) İle Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarının Yaşamının Büyük Bir Bölümünü Geçirdiği Yere Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	87
Tablo 22. Öğrencilerin Algıladıkları Sosyal Destek Alt Boyut (Arkadaş) Puanlarının Yaşamının Büyük Bir Bölümünü Geçirdiği Yere Göre LSD Testi Sonuçları.....	89
Tablo 23. Öğrencilerin İnternet Kullanım Alışkanlıkları (İKA) İle Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarının Ailelerinin Ekonomik Düzeyine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	91

Tablo 24. Öğrencilerin Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarının Ailelerinin Ekonomik Düzeyine Göre LSD Testi Sonuçları.....	94
Tablo 25. Öğrencilerin İnternet Kullanım Alışkanlıkları (İKA) ile Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarının Anne Eğitim Düzeyine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	96
Tablo 26. Öğrencilerin İnternet Kullanım Alışkanlıkları (İKA) ile Algıladıkları Sosyal Destek Toplam (SDT) Puanlarının Anne Eğitim Düzeyine Göre Tukey HSD Testi Sonuçları	98
Tablo 27. Öğrencilerin Algıladıkları Sosyal Destek Alt Boyut Puanlarının Annesinin Eğitim Düzeyine Göre Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları	101
Tablo 28. Öğrencilerin İnternet Kullanım Alışkanlıkları (İKA) ile Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarının Baba Eğitim Düzeyine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	103
Tablo 29. Öğrencilerin Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarının Baba Eğitim Düzeyine Göre LSD Testi Sonuçları	106
Tablo 30. Öğrencilerin İnternet Kullanım Alışkanlıkları (İKA) ile Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarının Akademik Başarıya Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	111
Tablo 31. Öğrencilerin Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarının Akademik Başarıya Göre Tukey HSD Testi Sonuçları.....	113
Tablo 32. Öğrencilerin İnternet Kullanım Alışkanlıkları (İKA) ile Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarının Bilgisayar Sahipliğine Göre Bağımsız Örneklem T-Testi Sonuçları.....	115
Tablo 33. Öğrencilerin Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarının Bilgisayar Sahipliğine Göre Mann Whitney U Testi Sonuçları	116
Tablo 34. Öğrencilerin İnternet Kullanım Alışkanlıkları (İKA) ile Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarının İnternet Sahipliğine Göre Bağımsız Örneklem T-Testi Sonuçları.....	117

Tablo 35. Öğrencilerin Algıladıkları Sosyal Destek Alt Boyut(Özel Kişi) Puanlarının İnternet Sahipliğine Göre Mann Whitney U Testi Sonuçları	118
Tablo 36. Öğrencilerin İnternet Kullanım Alışkanlıkları (İKA) ile Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarının İnternetle Tanışma Zamanına Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	120
Tablo 37. Öğrencilerin Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarının İnternetle Tanışma Zamanına Göre Tukey HSD Testi Sonuçları.....	121
Tablo 38. Öğrencilerin İnternet Kullanım Alışkanlıkları (İKA) ile Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarının Günlük İnternette Geçirilen Süreye Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	122
Tablo 39. Öğrencilerin İnternet Kullanım Alışkanlıkları (İKA) ile Algıladıkları Sosyal Destek Toplam (SDT) Puanlarının Günlük İnternette Geçirilen Süreye Göre LSD Testi Sonuçları	124
Tablo 40. Öğrencilerin Algıladıkları Sosyal Destek Alt Boyut Puanlarının Günlük İnternette Geçirilen Süreye Göre Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları	125
Tablo 41. Öğrencilerin İnternet Kullanım Alışkanlıkları (İKA) İle Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarının Sosyal Ağlarla Tanışma Zamanına Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	127
Tablo 42. Öğrencilerin İnternet Kullanım Alışkanlıkları (İKA) Puanlarının Sosyal Ağlarla Tanışma Zamanına Göre Tukey HSD Testi Sonuçları	128
Tablo 43. Öğrencilerin İnternet Kullanım Alışkanlıkları (İKA) İle Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarının Günlük Sosyal Ağlarda Geçirilen Süreye Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	129
Tablo 44. Öğrencilerin İnternet Kullanım Alışkanlıkları (İKA) İle Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarının Günlük Sosyal Ağlarda Geçirilen Süreye Göre LSD Testi Sonuçları	132

Tablo 45. Öğrencilerin İnternet Kullanım Alışkanlıkları (İKA) İle Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarının Sosyal Ağları Ne Kadar Güvenli Bulduğuna Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	135
Tablo 46. Öğrencilerin İnternet Kullanım Alışkanlıkları (İKA) ile Algıladıkları Sosyal Destek Toplam (SDT) Puanlarının Sosyal Ağları Ne Kadar Güvenli Bulduğuna Göre Tukey HSD Testi Sonuçları.....	136
Tablo 47. Öğrencilerin İnternet Kullanım Alışkanlıkları (İKA) ile Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarının İnternet Tabanlı Oyunlarla(İTO) Tanışma Zamanına Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	137
Tablo 48. Öğrencilerin İnternet Kullanım Alışkanlıkları (İKA) Puanlarının İnternet Tabanlı Oyunlarla (İTO) Tanışma Zamanına Göre Tukey HSD Testi Sonuçları.....	138
Tablo 49. Öğrencilerin İnternet Kullanım Alışkanlıkları (İKA) ile Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarının Günlük İnternet Tabanlı Oyunlarda (İTO) Geçirilen Süreye Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	140
Tablo 50. Öğrencilerin İnternet Kullanım Alışkanlıkları (İKA) İle Algıladıkları Sosyal Destek Toplam (SDT) Puanlarının Günlük İnternet Tabanlı Oyunlarda (İTO) Geçirilen Süreye Göre Tukey HSD Testi Sonuçları	141
Tablo 51. Öğrencilerin Algıladıkları Sosyal Destek Alt Boyut Puanlarının Günlük İnternet Tabanlı Oyunlarda(İTO) Geçirilen Süreye Göre Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları.....	142

BÖLÜM I

1.GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın özünü oluşturan problem, araştırmanın amacı ve önemi, problem cümlesi ve alt problemler, varsayımlar, araştırmanın sınırlılıkları ve tanımlar ele alınmıştır.

1.1. PROBLEMİN TANIMI

Bilgi çağında ve bilgi toplumunun oluşmasında şüphesiz en önemli rol bilgisayar teknolojisi ve internete aittir. İnternet, son 15-20 yıldan beri günlük hayatımızı etkileyen en önemli buluşlardan birisi olmuştur. Bu etkileme, teknoloji, sanayi, ticaret, bilim ve kamu hizmetlerinin sunulması alanlarında olduğu kadar aile ilişkilerimizi de kapsamaktadır.

Bilişim teknolojileri kullanımının giderek yaygınlaşması, bilgisayar ve interneti hayatın vazgeçilmez gereklilikleri haline getirmiştir. Gelişen teknoloji ile birlikte bilgisayar ve internet kullanımının bütün dünyada olduğu gibi Türkiye’de de artan oranlarla yaygınlaştığı gözlenmektedir. Bu noktadan hareketle Türkiye İstatistik Kurumu tarafından yapılan “Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanımı Araştırması”na (16-74 yaş) göre; hanelerde internet kullanımı (erkek, kadın ve toplam) ve internet erişimine sahiplik oranları 2007 yılı Ocak ayında sırasıyla; %30,1, %20,7, %30,1 ve %19,7 iken, bu oranlar 2010 yılı Ocak ayında sırasıyla; %51,8, %31,7, %41,6 ve %41,6’ya yükselmiştir. 2013 yılında ise, bu oranların sırasıyla %59,3, %38,7, 48,9 ve %49,1’e yükseldiği görülmektedir (TÜİK, 2013a). Bu oranlar bize ülke nüfusunun yarısının internetle tanıştığını göstermektedir. İnternet kullanan

bireyler interneti en çok %72,5 ile çevrimiçi haber, gazete ya da dergi okuma, haber indirme için kullanırken, %66,8 e-posta gönderme ve alma, %61,3 mal ve hizmetler hakkında bilgi arama, %49,1 oyun, müzik, film, görüntü indirme ve oyun oynama için kullanmaktadır (TÜİK, 2013b).

Bulduğumuz yüzyılın en önemli buluşlarından olan internetin ve diğer bilişim teknolojileri araçlarının hayatımıza kattığı kolaylıklar şüphesiz önemlidir. Ancak çocuklarımızın ve gençlerimizin bu bilişim teknolojileri araçlarını ve interneti kullanırken bazı risklerle karşı karşıya oldukları da unutulmamalıdır. Bu risklerden öne çıkanlar şunlardır: çocukların sosyal paylaşım sitelerinde kurduğu yanlış arkadaşlıklar, aşırı şiddet içeren oyunlar sebebiyle çocukların şiddete karşı duyarsızlaşması, cinsel istismarı, uzun süre bilgisayar başında kalmaktan dolayı çocuk ve gençlerin asosyalleşmesi, bedensel ve ruhsal hastalıklara maruz kalması, yaşlarıyla uyumsuz görüntülere ve içeriklere muhatap bırakılması, sanal kumar siteleri aracılığıyla çocukların kumara özendirilmesi, uyuşturucu maddelerin özendirilmesi ve temin edilmesinin kolaylaştırılmasıdır (TBMM, 2012).

Günümüzde internetin uygun kullanılıp kullanılmadığı ve kullanılmıyorsa buna nasıl bir yaptırım sağlanacağıyla ilgili olarak kapsamlı bir yasal düzenleme mevcut değildir. Bazı öngörülemeyen boşluklardan dolayı pratikte mevcut olan düzenlemelerin uygulanmasında bir takım zorluklar yaşanmaktadır. Hızla gelişen ve değişen internet ortamında tam bir denetim yapmanın mümkün olmadığı da bir gerçektir. Bu sebeple aileler çocuklarının internet kullanımındaki riskleri en aza indirmek için iyi bir dijital okur-yazar olup kendi denetim mekanizmalarını oluşturmaya yönelmelidirler. Ancak bu risklerin farkında olmayan aileler de vardır. Ailelerin öncelikli görevi çocuklarını çok iyi tanımak, onların duygu ve düşüncelerine önem vermek olmalıdır. Yaşanabilecek sorunları en aza indirmek için aileler çocuklarını internet kullanımı sırasında başlarına gelebilecek durumlarla ilgili bilinçlendirmelidir.

Gittikçe küçük bir köye dönüşen küresel dünyada bir tuşla her şeyi önümüze koyan internetin, artık aynı ortamda bulunanların bile konuşmak için seçtikleri bir yol olarak önümüzde durması aslında bize bireylerin giderek yalnızlığa, içe dönüklüğe ve izolasyona sürüklendiğini göstermektedir (TCBASAGM, 2008). İnternetin kullanımının sosyal destek üzerindeki etkisini incelemek üzere yapılan çalışmalara bakıldığında birbirinden farklı iki görüş dikkat çekmektedir. Bazı araştırmacılar internet kullanımının sosyal etkileşim, iletişim ve desteği arttırdığını öne sürerken (Katz ve Aspden 1997; Silverman, 1999; Shaw ve Gant, 2002; Baytemir, 2006), bazı araştırmacılar ise internet kullanımının sosyal etkileşim, iletişim ve destekte azalmaya sebep olduğunu öne sürmektedir (Kraut, Robert, vd., 1998; Mesch, 2001; Kraut, Robert, vd., 2002; Bölükbaş, 2003; Esen, 2010; Taçyıldız, 2010; Tanrıverdi, 2012).

1.2. ARAŞTIRMANIN AMAÇ VE ÖNEMİ

Teknolojideki hızlı gelişmeler özellikle iletişim alanında büyük değişikliklere neden olmuştur. Türkiye’de internet kullanımının çok hızlı artması, internetin etkin, güvenli ve doğru kullanımı konusundaki çalışmaların da aynı hızla yapılmasını zorunlu kılmaktadır. İnternetin en yaygın kullanım alanı olarak ortaya çıkan internet tabanlı oyunlar ve sosyal paylaşım sitelerini kullanan çocuklarımızın ve gençlerimizin her geçen gün artış göstermesi ve sunulan eğlence unsurlarının televizyonun aksine etkileşim ve iletişim boyutu taşıması aile içi ve dışı ilişkileri derinden etkilemeye aday görünmektedir.

Bilgisayar ve internet faydalı bir iletişim kaynağı olmakla beraber gelişme çağındaki çocuklar için doğru kullanılmaması sonucunda dil gelişmelerinin gerilemesine, sosyal ilişkilerinin zayıflamasına, hareketsiz kalınması nedeniyle hem birtakım sağlık sorunlarına hem de enerji boşalımını engellediği için şiddete yönelime yol açabilmektedir (Şen ve Demirkan, 2013).

Ergenler interneti derslerine yardımcı olmaya ve entelektüel birikimlerini artırmaya yönelik kullanmak isteseler de, bu tür kaynaklara nereden ulaşacaklarını bilemedikleri için daha çok oyun, sohbet ve eğlence amaçlı kullanıma yönelmektedirler. Geleceğin mimarı olacak gençlerimizin toplumsal bir olgu olarak interneti kritik, akılcı ve yaratıcı düşünme yeteneği kazanma yönünde kullanmaları onlar için faydalı olacaktır. Ayrıca internette faydalı bilgilere erişme yöntemlerini belirlemeleri ve internetin olumlu ve olumsuz taraflarının farkında olmaları gerekmektedir.

Sosyal paylaşım siteleri hemen hemen tüm gençler arasında bilinen bir çevrimiçi iletişim türüdür (Subrahmanyam, Kaveri vd., 2008). Son yıllarda kullanım ve bilgiye erişme anlamında birçok kolaylık sağlayan internet ve ona bağlı olarak sosyal paylaşım siteleri, gençler için yaygın bir sosyalleşme aracı olarak ön plana çıkmaktadır ve bu durum, kültürel yaşamın yanında bireylerarası etkileşim biçimini de farklı mecralara taşımaktadır (Subrahmanyam ve Greenfield, 2008; Özmen, Fatma, vd., 2011). Büyük şehirlerde yaşayan çocukların çoğu zamanlarını bilgisayar ve internet kullanarak harcamaktadırlar. Bunun sebebi çocukların alternatif uğraş alanlarının olmayışı ya da sınırlı olması ile aile içi iletişimlerin yetersiz ve sağlıksız oluşuyla açıklanabilir. Özellikle sistemin birer yarış atına çevirmeye çalıştığı çocuklar ve gençler, oldukça stres yaşadığı okul, ev ve dersane üçgeninin zorluklarından biraz olsun sıyrılabilmek için farklı araçlara yönelmektedir. Dijital oyunlar da bu araçlardan biri olarak görülebilir. Çocukların ve gençlerin odalarına kadar giren dijital oyunların onların psiko-sosyal, ahlaki ve fiziksel gelişimlerini olumsuz etkilediği bilinen bir gerçektir. Stresten uzaklaşmak, rahatlamak, vakit geçirmek gibi sebeplerle dijital oyun oynayan çocuklar ve gençler, etik olmayan bu dijital oyunlar sebebiyle yaşadıkları dünyaya karşı duyarsızlaşabilirler. Bu oyunlar, çocukların ve gençlerin kendilerine, ailelerine ve çevrelerine yabancılaşmalarına ve sosyal değerlerini sanal âlemlerde yitirmelerine sebep olabilir.

Sosyalleşme, bireyin toplumun bir üyesi haline gelmesi, ailesinin, akraba ve komşuluk düzeyinin, yaşadığı çevrenin bir parçası olduğunu öğrenmesidir. Bireyin sosyalleşme süreci ailede başlar, diğer yaşam alanlarıyla devam eder. Sosyal destek, bireyin sosyalleşme ve sosyal ilişki gereksinimi ile ortaya çıkar. Sosyal destek bireyin çevresinden gördüğü ilgi, sevgi, takdir ve güvenin yanı sıra, bilgi edinme ve maddi destek gibi sosyal, psikolojik ve ekonomik nitelikli yardım olarak da tanımlanabilir. Yapılan araştırmalar, bireyin yaşadığı birçok problemin kaynağında sosyal destekten mahrum kalmasının olduğu ve bireyin sıkıntılı dönemlerinde yaşadığı olayların üstesinden gelebilmesinde sosyal desteğin çok önemli olduğunu ortaya koymaktadır (Budak, 1999).

Ergenlerin kendilerini yalnız ve anlaşılmaz hissettikleri, bir yandan da kendi içlerinde meydana gelen ani değişimlere ayak uydurmaya çalıştıkları düşünüldüğünde, ailelerinden, yakın çevrelerinden, öğretmenlerinden daha fazla anlayış, sabır ve destek beklemeleri daha kolay anlaşılabilir. Ergenler için bir diğer önemli sosyal destek kaynağı ise arkadaşlarıdır. Günümüzde ergenlik dönemindeki bireylerin en belirgin özelliklerinden biri akranlarına büyük önem vererek onlardan büyük ölçüde etkilenmeleridir. Yapılan araştırmalarda, arkadaşlığın psikolojik iyileştirmede ve hayat stresini azaltmada önemli bir etken olduğu görülmektedir (Cüceloğlu,1992; Dönmezer,1999). Özellikle gençlerin, interneti arkadaşlık kurmak, kurduğu arkadaşlıklarını devam ettirmek ve böylece sosyal gereksinimlerini karşılamak amacıyla kullandıkları görülmektedir. Maslow'un (Akt. Green, 2000) ihtiyaçlar hiyerarşisinde üçüncü derecede yer alan ait olma, sevgi ve arkadaşlık ihtiyacı özellikle ergenlik döneminde daha çok ön plana çıkmaktadır. Bu dönemde gençler arkadaş edinme, arkadaşlıklarını sürdürme ve sosyal destek çabası olarak çağın gereklerine uyarak internet, cep telefonu ve sosyal ağ gibi teknolojik araçları kullanmaktadır.

Sosyal destek aramak için kullanılan internet, aynı zamanda bireylerin zarar görmesine de neden olabilmektedir. Teknoloji ve internette

gelebilecek zararlardan korunma bireyin aldığı sosyal desteğin ne kadar yüksek olduğuyla alakalıdır. Birey çevresinden ne kadar çok sosyal destek alırsa ait olma, sevgi, arkadaşlık ve yakınlık gibi ihtiyaçlarını karşılamış olacaktır. Eroğlu ve Peker (2011) algılanan sosyal destek artıka bireyin internetten zarar görme riskinin azalacağını, zarar görse bile üstesinden daha kolay gelebileceğini söyleyerek sosyal desteğin bu konudaki önemini vurgulamıştır. Sonuç olarak, bireylerin internet teknolojilerinden olumlu ya da olumsuz yönde etkilendikleri gözlenmektedir. Bu etkilenme belki de Weiser (2001)'in işaret ettiği gibi bireylerin internetten yararlanma işlevlerine ve hedeflerine bağlı olarak farklılık göstermektedir.

Bu araştırmanın amacı; mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında eğitim gören öğrencilerin internet kullanım alışkanlıkları ile algıladıkları aile, arkadaş ve diğer sosyal destek düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemektir. Çalışmada öğrencilerin cinsiyet, sınıf, yaş, ailesinin ekonomik durumu gibi demografik özelliklerine bağlı olarak internet kullanım alışkanlıkları ile algıladıkları sosyal destek düzeyinin ne şekilde değiştiği ve algıladıkları sosyal destek düzeyine göre internet kullanım alışkanlıklarının ne şekilde farklılaştığı araştırılacaktır. Elde edilen bulgular çerçevesinde öğrencilerin internetten gelebilecek tehlikeler karşısında mağduriyetlerinin en aza indirebilmesi için çözüm önerileri tartışılacaktır.

1.3. PROBLEM CÜMLESİ

Bu çalışmada; mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin internet kullanım alışkanlıkları ile algıladıkları sosyal destek (aileden, arkadaştan, özel kişiden, toplam) düzeyleri arasında ilişki incelenecektir. Bu genel amaç çerçevesinde ayrıca çalışmada mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin internet kullanım alışkanlıkları ile algıladıkları sosyal destek (aileden, arkadaştan, özel kişiden, toplam) düzeylerinin çeşitli

demografik özelliklere (cinsiyet, sınıf, yaş, yaşamının büyük bir bölümünü geçirdiği yer, ailenin ekonomik düzeyi, anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi, akademik başarı, bilgisayar sahipliği, internet sahipliği, internetle tanışma zamanı, günlük internette geçirilen süre, sosyal ağlarla tanışma zamanı, günlük sosyal ağlarda geçirilen süre, sosyal ağları ne kadar güvenli bulduğu, internet tabanlı oyunlarla (İTO) tanışma zamanı, günlük internet tabanlı oyunlarda geçirilen süre) göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenecektir.

1.4. ALT PROBLEMLER

Araştırmanın genel problem durumuna bağlı olarak aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

- Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin internet kullanım alışkanlıkları cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır?
- Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin internet kullanım alışkanlıkları sınıf düzeyine göre farklılaşmakta mıdır?
- Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin internet kullanım alışkanlıkları yaşa göre farklılaşmakta mıdır?
- Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin internet kullanım alışkanlıkları yaşamının büyük bir bölümünü geçirdiği yere göre farklılaşmakta mıdır?
- Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin internet kullanım alışkanlıkları ailenin ekonomik düzeyine göre farklılaşmakta mıdır?
- Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin internet kullanım alışkanlıkları anne eğitim düzeyine göre farklılaşmakta mıdır?
- Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin internet kullanım alışkanlıkları baba eğitim düzeyine göre farklılaşmakta mıdır?

- Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin internet kullanım alışkanlıkları akademik başarıya göre farklılaşmakta mıdır?
- Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin internet kullanım alışkanlıkları bilgisayar sahipliğine göre farklılaşmakta mıdır?
- Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin internet kullanım alışkanlıkları internet sahipliğine göre farklılaşmakta mıdır?
- Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin internet kullanım alışkanlıkları internetle tanışma zamanına göre farklılaşmakta mıdır?
- Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin internet kullanım alışkanlıkları internette geçirilen günlük süreye göre farklılaşmakta mıdır?
- Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin internet kullanım alışkanlıkları sosyal ağlarla tanışma zamanına göre farklılaşmakta mıdır?
- Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin internet kullanım alışkanlıkları sosyal ağlarda geçirilen günlük süreye göre farklılaşmakta mıdır?
- Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin internet kullanım alışkanlıkları sosyal ağları ne kadar güvenli bulduğuna göre farklılaşmakta mıdır?
- Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin internet kullanım alışkanlıkları internet tabanlı oyunlarla (İTO) tanışma zamanına göre farklılaşmakta mıdır?
- Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin internet kullanım alışkanlıkları günlük internet tabanlı oyunlarda (İTO) geçirilen süreye göre farklılaşmakta mıdır?
- Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin algıladıkları sosyal destek cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır?
- Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin algıladıkları sosyal destek sınıf düzeyine göre farklılaşmakta mıdır?

- Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin algıladıkları sosyal destek yaşa göre farklılaşmakta mıdır?
- Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin algıladıkları sosyal destek yaşamının büyük bir bölümünü geçirdiği yere göre farklılaşmakta mıdır?
- Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin algıladıkları sosyal destek ailenin ekonomik düzeyine göre farklılaşmakta mıdır?
- Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin algıladıkları sosyal destek anne eğitim düzeyine göre farklılaşmakta mıdır?
- Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin algıladıkları sosyal destek baba eğitim düzeyine göre farklılaşmakta mıdır?
- Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin algıladıkları sosyal destek akademik başarıya göre farklılaşmakta mıdır?
- Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin algıladıkları sosyal destek bilgisayar sahipliğine göre farklılaşmakta mıdır?
- Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin algıladıkları sosyal destek internet sahipliğine göre farklılaşmakta mıdır?
- Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin algıladıkları sosyal destek internetle tanışma zamanına göre farklılaşmakta mıdır?
- Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin algıladıkları sosyal destek internette geçirilen günlük süreye göre farklılaşmakta mıdır?
- Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin algıladıkları sosyal destek sosyal ağlarla tanışma zamanına göre farklılaşmakta mıdır?
- Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin algıladıkları sosyal destek sosyal ağlarda geçirilen günlük süreye göre farklılaşmakta mıdır?
- Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin algıladıkları sosyal destek sosyal ağları ne kadar güvenli bulduğuna göre farklılaşmakta mıdır?

- Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin algıladıkları sosyal destek internet tabanlı oyunlarla (İTO) tanışma zamanına göre farklılaşmakta mıdır?
- Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin algıladıkları sosyal destek internet tabanlı oyunlarda (İTO) geçirilen günlük süreye göre farklılaşmakta mıdır?
- Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin internet kullanım alışkanlıkları ile algıladıkları sosyal destek arasında anlamlı düzeyde bir ilişki var mıdır?

1.5. SAYILTILAR

Araştırmaya katılan öğrencilerin veri toplama araçları olarak kullanılan “İnternet Kullanım Ölçeği” (İKÖ), “Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği” (ÇBASDÖ) ve “Kişisel Bilgi Formu” na gerçek durumlarını yansıtacak şekilde samimi yanıtlar verdikleri varsayılmaktadır.

1.6. SINIRLILIKLAR

Araştırma “İnternet Kullanım Ölçeği” (İKÖ), “Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği” (ÇBASDÖ) ve “Kişisel Bilgi Formu” nun ölçtüğü niteliklerle sınırlıdır. Ayrıca araştırmanın örneklemini oluşturan 2013-2014 eğitim-öğretim yılında İstanbul ili Tuzla, Pendik, Maltepe ilçelerindeki Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumlarında okuyan 9., 10., 11. ve 12. sınıf öğrencileri ile sınırlıdır.

BÖLÜM II

2. KAVRAMSAL VE KURAMSAL TEMELLER

2.1. İNTERNET

İnternet, bilgilerin paylaşıldığı ve sunucular vasıtasıyla metin, ses, resim ve video gibi içeriklere dünyanın her tarafından erişilebildiği bir elektronik haberleşme altyapısını ifade eder. Teknik olarak internet “dünya üzerindeki yerel bilgisayar şebekelerini birbirine bağlayan, donanım ve yazılımdan bağımsız olarak sistemler arası haberleşmenin TCP/IP protokol gurubu ile yapıldığı, paket anahtarlama veri iletiminin desteklendiği, bilgisayarlar, terminaller, yönlendiricilerden (router) oluşan sistemler arası bağlantıların kablo, uydu, telsiz, optik gibi uygun elektronik haberleşme araçlarıyla sağlandığı küresel şebekedir” (Darıcı, 2005:7). İnternete bağlanan her cihaz kendisini diğer cihazlardan ayırt edecek bir IP adresine ihtiyacı duymaktadır. Bu IP adresi sayesinde de birbirleriyle haberleşebilmektedirler.

İnternet erişiminden, kullanıcıların uygun bir erişim yöntemiyle (bilgisayar, laptop, tablet ya da akıllı telefon aracılığıyla) internet ağına bağlanması ve bu sayede internetteki içeriğe erişmesi anlaşılmaktadır. Kullanıcılar bir erişim ağını kullanarak internet servis sağlayıcılarının ağına bağlanmakta, internet servis sağlayıcılar da diğer internet servis sağlayıcılar ve omurga sağlayıcılarla kurduğu yurt içi ve yurt dışı bağlantılarla kullanıcılarını küresel internet içeriğine ulaştırmaktadır. İnternet servis sağlayıcıları, internet altyapı ve omurga sağlayıcılarından şebekeye erişim ve bağlantı olanağını toptan satın almakta ve bunu abonelerine perakende olarak internet erişim hizmeti olarak pazarlamaktadır. 1995’li yıllardan sonra internet hızla yayılmaya başlamış ve 2004’ten sonra Web 2.0 teknolojisinin ortaya çıkmasıyla birlikte daha interaktif bir ortamı kullanıcılarına sunmuştur.

Önceleri sadece internetten bilgi okuyan ve araştıran bireyler artık birbirleriyle karşılıklı olarak bilgi paylaşımında bulunur hale gelmişlerdir.

2.1.1. WEB (1.0 / 2.0 / 3.0)

İnternetin ilk zamanlarında, web siteleri sadece bilgi sunma amaçlı kurulmuştu. İnternet sitesi yöneticisi, siteyi hazırlayıp yayınlıyor, kullanıcılar ise bu siteye erişip sadece bu bilgileri okuyabiliyorlardı. Bu teknoloji Web 1.0 olarak adlandırılmaktaydı. Web 2.0 olarak bilinen web siteleri ise Web 1.0 sitelerinden farklı olarak aktif kullanıcılara sahiptir. Yani kullanıcı sadece bilgi okuyan pasif bir tüketici değil, aynı zamanda içerik üreten, paylaşan aktif bir üreticidir. Sosyal paylaşım siteleri, bloglar, video siteleri ve wikiler Web 2.0'a verilebilecek örneklerdir.

Web 3.0 ise direkt kullanıcıyı ilgilendirmeyen fakat dolaylı olarak kendisini de ilgilendiren, daha çok arama motorları ve anlamsal ağlar (semantic web) ile ilgilidir. Günümüzdeki arama motorlarının birçoğunun hala metin tabanlı arama yaptıkları ve anlamdan bihaber oldukları bilinmektedir. Bu teknoloji, kullanıcının kontrolü dışında gerçekleşen, daha çok bilgisayarlar arasındaki iletişimi ve iletişim yöntemlerini kapsayan bir teknolojidir. Web 3.0 teknolojisi, kullanıcıların Web 2.0 teknolojisinin sağladığı kolaylıklarla internet ortamında paylaştığı genel ve özel bilgiler ile ve verdiği ipuçlarını kullanarak internet kullanıcılarına özel hizmetler sunabilecektir (TBMM, 2012; WEB 3.0 Nedir, 2010).

2.1.2. İNTERNET KULLANIMI

Türkiye'de başta internet olmak üzere bilişim teknolojilerinin kullanımı çocuklar ve gençler arasında giderek artmaktadır. Ülkemizde çocuk ve gençler üzerinde yapılan araştırmalar, özellikle internetin film izlemek, müzik

dinlemek, çevrimiçi (online) telefonla ya da web kamerayla görüşmek, oyun oynamak, sosyal ağlarda vakit geçirmek ve eğlenmek için kullanıldığını göstermektedir (EU Kids Online, 2011).

Türkiye çapında 26 ilde 13-29 yaş grubu 3000 genç ile yapılan Intel Genç Türkiye Araştırması'na (2012) göre dijital cihazlar, internet ve sosyal ağlar, gençler için günlük yaşamın vazgeçilmez bir parçası haline gelmiş durumdadır. Araştırmaya göre; genel nüfusun yüzde 29'unu oluşturan 13-29 yaş arası gençlerin yaşadığı hanelerin yüzde 71,4'ünde bilgisayar bulunuyor. Cihazların hane dağılımlarına bakıldığında, en yaygın dağılımın yüzde 85,5 ile cep telefonunda olduğu, onu yüzde 46 ile masaüstü ve yüzde 41,5 ile dizüstü bilgisayarların takip ettiği görülüyor. Ülkemizde yaklaşık her 2 gençten 1'inin (%44,5) masaüstü bilgisayarı, her 3 gençten 1'inin de (%40,1) dizüstü bilgisayarı bulunuyor. Masaüstü ve dizüstü bilgisayarı yüzde 25,7 oranla akıllı telefon izliyor. İnterneti en çok sosyal ağlara bağlanmak (%54,7) için kullanırken, haber okumak (%39,9) ve bilgi almak (%39,3) onu takip ediyor. Gençler araştırma yapmak ve oyun oynamak için masaüstü bilgisayarı, yakın çevre ile iletişime geçebilmek ve sosyal ağlara bağlanmak için dizüstü bilgisayarı tercih ediyor. 18-24 yaş aralığındaki gençlerde dizüstünde önceliğin her yerden internete girmek olması dikkat çekiyor. 13-17 ve 18-24 yaş aralığındaki gençler masaüstünü en çok oyun amaçlı kullanırken, 25-29 yaş grubundaki gençler önceliklerini araştırma yapmak olarak belirtiyor.

Aynı araştırmada başka çarpıcı bir saptama ise, Türkiye'de gençlerin yüzde 8,3'ü, sabah kalkar kalkmaz internete giriyor. Araştırmaya katılanların yüzde 4,7'si yataktan çıkmadan internete girdiğini söylüyor. 4'te 1'i (yüzde 28,4) evden çıkmadan internete girmiş oluyor. Gençlerin bilgisayar başında günde geçirdikleri ortalama 330 dakikanın 228 dakikası internette geçiyor. Yaş arttıkça internet kullanımı azalıyor. 13-17 yaş aralığındaki gençler internette günde ortalama 222 dakika geçirirken, 18-24 yaş grubundaki gençler 210 dakika, 25-29 yaş grubundaki gençler ise 192 dakika geçiriyor.

Araştırmaya göre gençlerin günde ortalama 53,5 dakikaları sosyal ağlarda geçiyor. Bilgi paylaşımı da artık sosyal ağlar üzerinden gerçekleşiyor. Gençler e-posta kontrolü için günde sadece 18 dakika harcıyor. Sosyal ağlarda en fazla vakit geçirenler, 13-17 yaş arası gençler. Yaş ilerledikçe sosyal ağlarda geçirilen süre de azalıyor. İnternette gençlerin en uzun süreli yaptığı ikinci eylem ortalama 42,7 dakika ile oyun oynamak iken 28,2 dakika ile müzik/film indirmek 3. sırada yer alıyor.

Çağımızın en önemli buluşlarından olan internet ve diğer bilişim teknolojilerinin hayatımıza kattığı kolaylıklar şüphesiz önemlidir. Ancak çocuk ve gençlerimizin bu bilişim teknolojilerini ve interneti kullanırken bazı risklerle karşı karşıya oldukları da unutulmamalıdır. Bilişim teknolojileri hakkında öncelikli olarak okullarda, çocuklara ve gençlere doğru kullanımı konusunda yönlendirme ve bilgilendirmenin düzgün yapılması, daha sonra web sitelerinin yaş sınırı gözetilerek gerekli kurumlar tarafından denetlenmesi ve gereken yasal düzenlemelerin yapılmasının yanı sıra gerekli yaptırımların da uygulanması gerekmektedir.

İnternet tabanlı oyun sektörü, tüm dünyada önüne geçilemeyen bir hızda büyümeye devam etmektedir. Çevrimiçi (online) bu oyunların büyük bir çoğunluğu üye olunduktan sonra ücretsiz şekilde oynanabilmektedir. Fakat bu oyunlarda üst aşamaya geçmek için oyuncunun, ya internet üzerinden belli bir ücret ödemesi ya da internette saatlerce bu oyunu oynayarak vaktini harcaması gerekmektedir. Bazense bu oyunlarındaki kahramanların daha başarılı olması ya da seviye atlaması ve silah ya da eşya sahibi olunması için para veya cep telefonundan kontur transfer edilerek ödeme yaptırılabilir. İnternet tabanlı bu oyunları oynayan çocuklar ve gençler arasında büyük rağbet gören bu kahramanların satışa çıkartılması, sanal âlemde kayıt dışı olarak büyük bir sanal ticaretin yaşanmasına neden olmaktadır (TBMM, 2012). İnternet tabanlı oyunlar nedeniyle saatlerce bilgisayar başında zaman geçiren çocuklarımız, kendilerini yeterince derslerine veremedikleri için eğitimlerini aksatabilmekte, sağlıksız ve sosyal

iletişimden yoksun büyümeleri sonucunda aileleri ve arkadaşlarıyla sık sık sorunlar yaşayabilmektedirler.

Evlerinde bilgisayarı veya internet bağlantısı olmayan çocuklar ve gençler, bu oyunları oynamak için internet kafelere gitmektedirler. Bu da güvenlik başta olmak üzere birçok sorunu da beraberinde getirebilmektedir. Bilişim araçları, bilinçli kullanımla aile bireylerinin bilgi edinme ve iletişim ihtiyaçlarının karşılanması gibi olumlu sonuçlar doğururken, aşırı kullanımla birlikte hem aile bireylerini hem aile içi ilişkilerini olumsuz yönde etkileyen bir faktöre dönüşebilmektedir.

2.1.3. SOSYAL PAYLAŞIM SİTELERİ

Sosyal paylaşım ağları, internette çevrimiçi olan bir ya da birden fazla bireyin belirlenmiş bazı sınırlar içerisinde sözlü, yazılı ve görsel olarak birbirleriyle iletişime geçmelerine imkân veren web tabanlı bir hizmettir. Bu paylaşım siteleri, kullanıcıların kendilerini farklı kullanıcılara karşı tanıtmaya yolu olarak kullanıcıların hemen hemen bütün kişilik özelliklerini belirten profillerini temel alır. Sosyal ağların ana hedefi etkileşim ve paylaşımdır. Sosyal paylaşım sitelerinin çoğunda kullanıcılar yeni kişilerle tanışma, eski arkadaşlarını bulma ve iletişime geçme amacının dışında mevcut arkadaşları ve tanıdıklarıyla iletişimlerini sürdürme amacı taşımaktadırlar. Günümüzde, sosyal paylaşım ağları arkadaş bulma ya da mevcut arkadaşlıkları sürdürmenin ötesinde gündelik yaşamın akışı içerisinde bir alışkanlık ve yaşam biçimi haline gelmiştir (Karlı, 2010).

İnternet teknolojisinin hızla değişmesi ve gelişmesi, kullanıcıların taleplerindeki değişiklikler, beklentileri etkilemektedir. Yeni tüketim alışkanlıklarının ortaya çıkması, sosyal paylaşım sitelerinin de bu sürece adapte olmalarını zorunlu kılmaktadır. İçeriklerini bu hızlı değişme ve gelişme sürecine bağlı olarak güncellemeleri gerekmektedir. Teknolojinin hızlı

değişimi internete bağlanan donanımların sayısında da artışa sebep olmuştur. Artık kullanıcılar masaüstü bilgisayar ve laptoplar dışında, tablet ve akıllı telefonlarla internete bağlanabilmektedir. Ayrıca, otobüste, vapurda, trende, açık havada kısacası her yerde çevrimiçi kalabilmektedir. İnternet kullanıcılarının bu ağlarda uzun zaman geçirmeleri, bu ağların sayısında ciddi artışa neden olmuştur. Bugün Facebook, Twitter, Instagram gibi sosyal paylaşım sitelerinin milyonlarca üyesinin olması da bunun bir göstergesidir (Karlı, 2010).

Önceleri aile, okul, dershane, arkadaş çevresi gibi yakın bir çevrede sosyalleşen bireyler artık sosyal ağlar sayesinde daha önce hiç görmediği kişilerle tanışmakta ve görüşmektedirler. Dünya çapında kullanılan bu sosyal paylaşım siteleri yeni bir sosyalleşme ortamı yaratmıştır. Sosyal paylaşım siteleri bireylerin toplum içinde kendini ifade etmesine yeni ve farklı bir ortam sağlamıştır. Bu sitelerin amacı sosyalleşme sürecinde gelişen ilişkileri ve paylaşımları sürdürülebilir bir platforma taşıyabilmektedir. Gerçek hayatta her ne paylaşıyorsa bu ortamda da paylaşımına devam edilebilmektedir. Örneğin bir okul gezisi için bir araya gelip sosyalleşen öğrenciler, bu gezide çekilen fotoğrafları sosyal paylaşım siteleri üzerinden paylaşabilmekte ve bu paylaşım çerçevesinde sosyalleşme sürecini sürdürebilmektedirler (Dilmen ve Öğüt, 2010).

Bireyler sosyal paylaşım sitelerinde günlük düşüncelerini yazmakta, bu düşünceler üzerine tartışabilmekte ve yeni fikirler ortaya koyabilmektedirler. Ayrıca kişisel bilgilerinin yanında çeşitli fotoğraflar, videolar paylaşabilmekte, oyun oynayabilmekte, iş arayabilmekte, alışveriş yapabilmekte ayrıca sıkılmadan gerçek dünyayı sanal ortamda yaşayabilmektedirler (Vural ve Bat, 2010). Sosyal ağlar günlük hayatımızın kalitesini artırmaktadır. Bireylerin iş ve özel hayatı, sosyal paylaşım siteleri ile gittikçe daha fazla göz önünde ve paylaşılabilmektedir (Eijkman, 2008). Bu da sosyal paylaşım sitelerinin mahremiyet çizgisinin sorgulanmasını gündeme getirmektedir. Ancak

tartışmaya açık olan bu konu sosyal paylaşım sitelerinin kullanımını ya da duyulan ilgiyi azaltmamaktadır (Vural ve Bat, 2010).

Sosyal paylaşım sitelerini bilinçli kullanma, kişilerin kendilerini çevresindeki insanlara karşı ifade edebilme yeteneğini geliştirmesine, yalnızlık duygusunun neden olacağı depresif düşüncelerden uzaklaşmasına katkı sağlamaktadır. Sosyal paylaşım ağları üzerinden haberleşmek sosyal bir etkinliğin kolayca duyurulmasını sağlamakta, böylece yüz yüze toplantıların ve gezilerin düzenlenmesi, bireylerin yalnız kalmasını önleme imkânı sağlanmaktadır. Ancak aşırı kullananlar için, sosyal paylaşım sitelerinin amacının tam tersine bir anti-sosyalleşme aracına dönüşebileceğini de unutmamak gerekir (Akbaba, 2011).

Mesleki ve teknik ortaöğretim öğrencileriyle yapılan bu araştırmada, öğrencilerin internette en yaygın kullandıkları sosyal paylaşım sitelerinin Facebook, Twitter, Foursquare, Myspace, Netlog, Instagram, Skype, Mynet, Youtube, Google+, WhatsApp, Raidcall, Tumblr, TeamSpeak ve Ask.fm olduğu görülmüştür.

2.1.3.1. Facebook

Facebook, insanların birbirleriyle iletişim kurmasını ve bilgi alışverişinde bulunmasını sağlayan bir sosyal paylaşım sitesidir. Facebook diğer tüm sosyal ağlarda olduğu gibi kullanıcılarını bir profil oluşturmaya yönelmektedir. Bu profil kullanıcının temel özelliklerini yansıtır ve görsel olarak resimlerle de desteklenir. Bunun amacı iletişime geçilmek istenen kişi hakkında ön bilgi edinmektir. Bu profil sayfası şu bilgileri içermektedir: Cinsiyet, dini inanç, doğum tarihi, memleket, iletişim bilgileri, eğitim ve iş bilgileri, hobiler, sevdiği müzik ve filmler, paylaşılan fotoğraflar ve videolar, arkadaşlar, üye olduğu gruplar ve sayfalar.

Bu bilgilerin tamamı kişinin bir anlamda bu sosyal ağ içerisinde kendini tanımladığı, konumlandığı ve sunduğu bir alana dönüşmektedir. Bu sosyal ağı kullananların sayısı 2013 yılı sonu itibariyle aylık olarak 1,23 milyarı aşmıştır. Mobil cihazlardan Facebook'a bağlananların sayısı aylık olarak 945 milyona ulaşmıştır. Başka bir yayınlanan istatistikte kullanıcıların %61'i her gün Facebook'u kullanmaktadır. Facebook kullanıcılarının yüzde 23'ünün hesaplarını günde en az 5 kez kontrol ettiği belirlenmiştir. Facebook sözcüsü Chris Hughes ise kullanıcıların her gün ortalama 19 dakika Facebook'ta vakit geçirdiğini söylemektedir (Wikipedia-Facebook, 2014). Facebook, ayda 2 milyara yakın aramanın yapıldığı, 10 milyonun üzerinde uygulamaya sahip olan, günde 15 milyonun üzerinde fotoğraf ve video eklenen, üzerinde bugün için 4 milyarın üzerinde fotoğraf ve video barındıran, yüz binlerce grubun oluşturulduğu, dünyanın en çok kullanılan ve ziyaret edilen ilk 10 sitesi arasında bulunan, en büyük kişisel haberleşme portalıdır (Smith, 2014a). 2004 yılında Harvard Üniversitesi öğrencisi Mark Zuckerberg tarafından kurulmuştur (Wikipedia-Facebook, 2014). Kurulduğunda sadece Harvard üniversitesi öğrencilerine açıkken, 2006 yılından sonra ABD dışına da yayılarak dünyada en popüler 10 sosyal paylaşım sitelerinden biri olmuştur. Facebook diğer sosyal paylaşım siteleri içerisinde dünya geneline bu denli yayılabilmeyi başarmış tek sosyal paylaşım ağıdır. Diğer sosyal paylaşım sitelerine nazaran Facebook'un bu kadar çok ilgi toplaması hiç şüphesiz Facebook'un kullanıcılarına sunduğu interaktif kullanım özelliği ve çeşitliliği ile de yakından ilgilidir.

Facebook'un Türkiye istatistiklerine bakıldığında, 2013 yılı sonu itibariyle aylık olarak 34 milyon kullanıcının aktif olarak Facebook'u kullandığı belirlenmiştir. Mobil cihazlardan Facebook'a bağlananların sayısı aylık olarak 23 milyona ulaşmıştır. Türkiye'nin çevrimiçi (online) nüfusunun %94'ünün Facebook kullandığı görülmektedir (Kaytmaz, 2014).

2.1.3.2. Twitter

Twitter, kullanıcılarının ilgilerini çeken konularda en yeni bilgilere ulaşmasını mümkün kılan gerçek zamanlı bir bilgi ağıdır. Twitter'ın genel amacı kişilerin veya kurumların, günlük hayatta yaşananları, kendileriyle ilgili haberleri, duyguları, düşünceleri ve deneyimledikleri şeyleri sosyal ağ üzerinden başkalarıyla anlık olarak paylaşma imkânı sunmaktır. Kısacası bir sosyal mesajlaşma platformu olarak da düşünülebilir. Çekilen mesajlara resim ve video linkleri ekleyerek takipçilerle paylaşılabilir (Turk, 2012).

Twitter, 140 karakterden oluşan tweet (ing. cıvılda) adı verilen internet kısa mesajlarının gönderildiği ve başkalarının mesajlarının görülebildiği bir sosyal ağ ve mikroblog servisi. Ancak kullanıcılar attıkları tweetleri sadece kendi arkadaş grubunun görmesini sağlayacak şekilde sınırlandırabilir. Kullanıcılar diğer kullanıcıların tweetlerine üye olabilirler. Üye oldukları kişi veya kurumların takipçi sayısını ve bunların kimleri takip ettikleri görebilirler.

Twitter, başka bir deyişle internet gibi teknolojiyle giderek değişen ve gelişen bir yapıyı kolaylıkla takip edebilmek için kullanılabilen bir yeni nesil iletişim aracıdır. Kullanıcılar Twitter'ın web sitesine uyumlu harici uygulamalar (akıllı telefonlar gibi) veya belirli ülkelerde erişilebilen kısa mesaj servisini kullanarak da giriş yapabilirler (Wikipedia-Twitter, 2014).

2006 yılında Evan Williams, Noah Glass, Jack Dorsey, Biz Stone tarafından kurulan Twitter'ın 2014 yılı Nisan ayı itibarıyla kullanıcı sayısı yaklaşık 1 milyara ulaşmıştır. Aylık kullanıcı sayısı 255 milyon, aylık aktif mobil kullanıcısı 198 milyon, günlük aktif kullanıcı 100 milyon olarak saptanmıştır (Smith, 2014b).

Twitter 25 Nisan 2011 tarihinden itibaren Türkçe olarak kullanılabilir hale gelmiştir. Bu tarihten itibaren Türkiye'deki kullanıcı sayısında da ciddi bir artış süreci başlamıştır. Twitter'ın en son yayınladığı 2013 yılı Türkiye istatistiklerinde toplam kullanıcı sayısı 9,6 milyon, aktif kullanıcı sayısı ise 6,2

milyondur. Günde atılan 8 milyon tweet'in %53'ü kadınlar, %47'si erkekler tarafından atılmaktadır. Takipçilerin %61'i mobil cihaz, %39'u ise webden Twitter'i kullanmaktadır. Twitter paylaşılan trafiğin %61'ini resimler, %22'sini videolar, %7'sini yer bildirimleri ve kalan %7'sini ise haberler oluşturmaktadır (2013 Twitter Türkiye Profili, 2013).

2.1.3.3. Foursquare

Foursquare, 2009 yılında Dennis Crowley ve Naveen Selvadurai tarafından ABD'de kurulan konum tabanlı bir sosyal ağ web sitesidir. Akıllı telefon olarak adlandırılan mobil cihazlara Foursquare'in yazılımı yüklenerek kullanabilmektedir. Kullanıcılar buldukları mekânlarda "check in" yaparak konumlarını sosyal çevrelerinde paylaşmaktadırlar. 2014 yılı itibariyle Foursquare sisteminde kayıtlı kullanıcı sayısı 45 milyonu aşmaktadır.

Foursquare, mobil cihazlardaki GPS teknolojisinden faydalanan, kullanıcıların buldukları ortamda check-in yapmasına olanak tanıyarak arkadaşlarıyla konum bilgisini paylaşmaya yarayan ve çeşitli ödül sistemleriyle katılımı arttırmayı hedefleyen mobil bir sosyal ağ hizmeti olarak da tanımlanmaktadır. Özellikle mobil cihazlarla Foursquare kullanılıyorsa ve mobil cihazın da GPS desteği varsa bulunulan konuma en yakın tavsiye edilmiş yerler görülebilmektedir. Bu sayede şehrin bilinmeyen bir noktasındayken bile istenilen önemli binalar ya da hizmetler bu program sayesinde bulabilmektedir. Bunun yanında arkadaş listesindeki kişiler bulunulan mekâna yakın bir konumdaysa onların yerleri de kolayca görülebilmektedir (Foursquare Nedir? Nasıl Kullanılır, 2010; Foursquare Nedir ve Nasıl Kullanılır, 2014).

2.1.3.4. Myspace

İnternet kullanıcılarına sosyalleşme ortamı sunan çevrimiçi topluluklardan biri de Myspace'dir. 2003 yılında Tom Anderson, Chris DeWolfe tarafından kurulan Myspace'in 2013 yılı itibariyle kayıtlı üye sayısı 36 milyona ulaşmıştır (Smith, 2013). Myspace sosyal ağına katılanlar kendileri için canlı, hayat dolu ve karmaşık bir duvar oluşturup kendi yazıları, fotoğrafları ve videolarını bu duvar yoluyla arkadaşları ile paylaşmakta ve kendi sayfalarının formatını, profillini, arka planlarının görünümünü kendi isteklerine göre düzenleyebilmektedirler (Zafarmand, 2010). Myspace; amatör ya da profesyonel müziklerin tanıtılabileceği, üyeliğinin herkese açık olduğu video, resim, müzik ve istenilen linklerin paylaşabileceği büyük ve seçkin bir sosyal arkadaşlık sitesidir. Myspace sayfaları ziyaret eden kişi sayısı ve ilgili sayfaya yapılan yorumları görüntüleyebilen bir altyapı üzerine kuruludur. Bu eklenen bilgiler gizlilik ayarları tarafından korunmaktadır, dolayısıyla kullanıcılar profillerinin içeriklerini istediği kişilerle paylaşabilmektedir (Wikipedia-Myspace, 2014).

2.1.3.5. Netlog

Netlog üyelerin iletişim kurabileceği ve sosyal çevrelerini genişletebilecekleri çevrimiçi(online) bir platformdur. 2004 yılında Belçika'da, Lorenz Bogaert ve Toon Coppens tarafından kurulan Netlog'un 2014 yılı itibariyle 95 milyon kullanıcısı vardır. 2007'de Türkçe olarak da hizmet vermeye başlamıştır. Türkiye'den 8,78 milyon kişi bu ağın üyesidir. Netlog'da üyelerinin kendi kullanıcı sayfalarını yaratmalarına, resim ve video paylaşmalarına, blog(günlük) yazmalarına, anket oluşturmalarına imkân sağlanmaktadır. Netlog kullanıcıları gizlilik ayarlarıyla, profil(görünüm)

sayfalarının erişimini düzenleyebilir. Netlog şu anda 37 dilde hizmet vermektedir. Netlog üyelerinin %80'i 14 ve 25 yaş arasındadır (Netlog, 2014).

2.1.3.6. Instagram

2010 yılında Kevin Systrom ve Mike Krieger tarafından kurulan Instagram ücretsiz fotoğraf paylaşma programıdır. 2014 yılı Mart ayı itibariyle 200 milyon kullanıcısı vardır. Günlük aktif olarak kullanan sayısı 75 milyonu aşmıştır (Smith, 2014c).

Öncelikli olarak Iphone telefonlar için geliştirilen platform 2012 Nisan ayından itibaren artık Android telefonlar tarafından da kullanılabilir. 7 farklı dil desteği bulunmaktadır. Sahip olduğu kaliteli filtreler ve sosyal ağ özellikleri ile kısa zamanda oldukça popüler olan bir fotoğraf paylaşım uygulamasıdır. Instagram'ın bu kadar hızlı yayılmasında sosyal medya platformları ile entegre çalışması da yatmaktadır. Uygulama ile hazırlanan fotoğraflar Facebook, Flickr, Twitter, Foursquare ve Tumblr üzerinden paylaşılabilir (Instagram'dan yeni özellik, 2014).

2.1.3.7. Skype

Skype, internet üzerinden iletişim ve telefon görüşmesi yapılmasını sağlayan bir yazılımdır. VoIP teknolojisini kullanır. Bu yazılımla dünyada milyonlarca kişiye internet veya telefonla konuşma imkânı sağlamaktadır.

2003 yılında Niklas Zennström ve Janus Friis tarafından kurulan Skype'ın 2012 Ekim ayı itibariyle 250 milyon kullanıcısı bulunuyor. Skype'ın, ses, video ve sohbet servislerinin anlık kullanıcı sayısı 45 milyonu geçmektedir (Deniz, 2012).

Skype'in anlık mesajlaşma, sesli ve görüntülü çağrı özellikleri sayesinde her nerede olurlarsa olsunlar görüşmek istenilen kişilerle kolayca iletişime geçilebilmektedir. Skype, akıllı telefonlarda, masaüstü bilgisayarlarda ya da Skype özellikli bir televizyonda kullanılabilir. Skype'ta, uygulamayı kullanan diğer kişilerle konuşmak onları görmek ve anlık mesajlarla görüşmek ücretsizdir. Ayrıca eğer istenirse video konferans görüşmeleri için de hizmet sağlanmaktadır (Skype, 2014).

2.1.3.8. Mynet

1999 yılında Emre Kurttepelı tarafından kurulmuştur. Haber, oyun, spor ve finans başta olmak üzere 30'un üzerinde servisiyle Mynet, farklı platformlar üzerinden 17 milyonun üzerinde aylık aktif kullanıcı ve %36'lık erişim yüzdesi ile Türkiye'nin lider yerel internet platformudur. Facebook'ta 6 milyonu aşan aktif kullanıcısı bulunan Mynet, dünya genelinde uygulama geliştiricileri arasında ilk 50'ye girmiş ilk Türk firmasıdır. Mynet'in 2013 Kasım ayında yayınlanan ziyaretçi profilinin, %61'i erkek, %39'u kadın ziyaretçilerden oluşmaktadır. Ziyaretçiler yaşları bakımından incelendiğinde ise %35'inin 15-24, %26'sının 25-34, %18'inin 35-44, %10'unun 45-54, %6'sının 55 ve üzeri, %5'inin ise 6-14 yaş aralığında olduğu görülmektedir (Mynet, 2014).

2.1.3.9. Youtube

Youtube, dünyanın en büyük video paylaşım sitesidir. 2005 yılında Steve Chen, Chad Hurley ve Jawed Karim tarafından kurulmuştur. Aylık trafiği 1 milyar ziyaretçiyi, sitede geçirilen aylık süre ise 462 dakikayı bulmaktadır (Smith, 2014d). Her ay 6 milyar saatlik video izlenmektedir.

Siteyi en fazla ziyaret eden kullanıcılar 18-34 yaş aralığındadır (Acar, 2013). Slayt şovlar, animasyonlar, fragmanlar, amatör çekimler ve her çeşit video formatında dosyanın yüklenmesine ve bunları diğer kullanıcılar veya sisteme anlık erişenlerle paylaşılmasına olanak sağlamaktadır. Youtube üzerinde, isteyen herkes videolarını, görüntülerini ve içeriklerle ilgili yorumlarını paylaşabilmektedir.

2.1.3.10. Google+

Google+ (Google Plus), kurucusu olan Google tarafından yönetilen sosyal ağ ve kimlik doğrulama hizmetidir. 2011 yılının Haziran ayında hizmete sunulmuştur. 2013 yılı son çeyreği verilerine göre 1,15 milyar kayıtlı kullanıcısı, 201,6 milyonu mobil cihazlar üzerinden olmak üzere aylık toplam 359 milyon aktif kullanıcısı vardır. Kullanıcılar aylık ortalama olarak 6,47 dakikasını Google+'ta geçirmektedir. Bunların yanı sıra Google+'ı kullanan aktif kullanıcıların %62'sini erkekler, geriye kalan %38'ini ise bayanlar oluşturmaktadır. Ayrıca Google+'ı kullanan aktif kullanıcıların %31'ini 25 ile 35 yaş aralığındaki kişiler oluşturmaktadır. Her hafta 1,5 milyar fotoğraf yüklenen Google+ kullanıcılarının %68'i fotoğraf paylaşımında bulunurken, %54'ü arkadaşlarıyla iletişime geçmek için platformu kullanmaktadır (Rakamlarla Google+ İstatistikleri, 2014).

Google+, kullanıcıların diğer kullanıcılarla bilgi paylaşımında bulunmasına olanak sağlayan bir sosyal medya platformudur. Kullanıcılar, diğer kullanıcılarla aralarındaki iletişimi geliştirmek için metin, bağlantı, fotoğraf ve video gibi her tür içeriği yayınlatabilir. Profillerini seçtiği kişilerin haricindekilerin görmemesi için kısıtlayabilir. Arkadaşlarını ve diğer kişileri gruplayarak istediği kişilerle istediği öğeleri paylaşabilir. Karmaşık ses ve görüntü ayarlarıyla uğraşmadan "Hangouts" adlı çok yönlü video odalarında diğer kullanıcılarla yüz yüze iletişim kurabilir. Google+ ana sayfalarında

kendileriyle paylaşılan içeriği bulabilir ve onunla etkileşime geçebilir. Ortak ilgili alanları hakkında konuşmak için açık topluluklar oluşturabilir veya açık topluluklara katılabilir ya da yalnızca istediği kişilerle konuşmak için özel topluluklar oluşturabilir veya bunlara katılabilir (Google+, 2014).

2.1.3.11. WhatsApp

Telefonunda internet hizmeti olan WhatsApp kullanıcılarının birbirleriyle sohbet edebilmek için tercih ettikleri çok platformlu bir mobil mesajlaşma hizmetidir. WhatsApp çoklu platform desteği sayesinde Iphone, BlackBerry, Android ve Ovi kullanıcılarını tek bir yerde toplayabilmektedir (WhatsApp Nasıl Çalışır, 2014).

WhatsApp kullanıcılarına internet üzerinden sesli ve yazılı mesajlaşma, video yollama, ses kaydı yollama, resim yollama gibi özellikler sunar. WhatsApp kanalıyla görüşme gerçekleştirilebilmesi için yazılımın her iki tarafın telefonlarında kurulu ve her iki telefonunda çevrimiçi olması gerekmektedir. WhatsApp yazılımı telefonun rehberini kullandığı için görüşülecek kişinin sadece aramayı yapacak telefonunun rehberinde kayıtlı olması görüşmenin gerçekleşmesi için yeterlidir. Bu görüşmeler internet üzerinde gerçekleştiğinden görüşmenin bir maliyeti yoktur (WhatsApp, 2014).

WhatsApp'ın önemli özelliklerinden biri de servisin bilgisayarlarımızda kullandığımız anlık sohbet servislerinden farklı olarak sürekli açık olmasıdır. Uygulama kapalı dahi olsa mesajlar sunucuda depolanmaktadır. Anlık bildirim özelliği açıksa anında karşı tarafa iletilmektedir (WhatsApp Nedir, 2014).

2009 yılında Biran Acton ve Jan Koum tarafından kurulan WhatsApp'ın 2014 yılı Nisan ayı itibariyle kullanıcı sayısı 500 milyona ulaşmıştır. Aktif kullanıcıları aylık ortalama 350 milyondur. WhatsApp'ta günlük olarak 27 milyar mesajlaşma yapıldığı, 700 milyon fotoğraf, 200 milyon sesli mesaj, 100

milyon video paylaşıldığı, haftalık olarak 195 dakika zaman geçirildiği belirlenmiştir (Smith, 2014e; WhatsApp İstatistikleri, 2014).

2.1.3.12. Raidcall

2010 yılında hizmete sunulan RaidCall'ın 10 milyonun üzerinde kayıtlı kullanıcısı vardır. Anlık olarak 20 milyon kullanıcıya eşzamanlı görüşme desteği vermektedir. Raidcall, gruplar için geliştirilen, kullanımı kolay bir sesli sohbet uygulamasıdır. Genel olarak çevrimiçi(online) oyun oynayan oyuncular için tasarlanmış olsa da şu an bir çok farklı kategorilerdeki farklı gruplar tarafından da kullanılmaktadır. Herhangi bir gruba üye olmayanlar bile genel sohbet odalarında sohbet edebilmekte ve yeni arkadaşlıklar kurabilmektedir. Programın kendi sunucuları üzerinde herhangi bir şekilde ekstra ücret ödmeden üyelik açarak, arkadaşlarınızla düşük gecikme süresi ve net bir ses kalitesi ile konuşabilirsiniz. Emsallerine göre tek dezavantajı sadece Windows işletim sistemi tarafından desteklenmesidir. Yazılım Türkçe dil desteği sağlamaktadır (Raidcall, 2014).

2.1.3.13. Tumblr

2007 yılında David Carp tarafından kurulan Tumblr'ın, 2013 yılı Temmuz ayı itibariyle 216,3 milyon ziyaretçisi ve 2014 yılı Nisan ayı itibariyle toplam 184,1 milyon blog sayfası ve 83,1 milyar gönderisi bulunmaktadır (Tumblr, 2014). Aylık toplam 69 milyon ziyaretçisi vardır (Smith, 2014f) Tumblr en sade anlamda basit ve kolay kullanımı olan bir sosyal ağ ve blog servisidir. Toplam 13 dilde desteği vardır. Tumblr'ın benzer türdeki diğer sitelerden farkı, popüler sosyal paylaşım siteleriyle tam bir uyum içinde çalışıyor olmasıdır. Tumblr tarayıcıdan, telefondan, masaüstü bilgisayardan,

e-postadan veya mümkün olan her yerden metin, fotoğraf, alıntı, bağlantı, müzik ve video paylaşmayı sağlar. Renklerden, kullanılan temaya ve HTML kodlarına kadar her şey kişiselleştirilebilmektedir.

Emsallerinden daha sade ve kolay öğrenilebilen, özellikle gençler arasında yaygın olarak kullanılan bir blog açma ve yönetme sitesi olarak da tanımlanabilir. Tumblr'de fazla emek harcamaya gerek olmadan resim, video ve yazı paylaşmak oldukça kolaydır, kişiselleştirme açısından ise kullanıcıya olabildiğince esneklik sağlamaktadır (Tumblr Nedir, 2014).

2.1.3.14. TeamSpeak

TeamSpeak, internet üzerinden kaliteli ses iletişimi için kullanılan bir yazılımdır. TeamSpeak Client programını bilgisayarınıza kurduktan sonra, TeamSpeak sunucularına bağlanabilirsiniz. Bu işlem çok sayıda istemcinin bir adet sunucuya bağlanabilmesini sağlar. Böylece toplu bir görüşme ortamı yaratılmış olur. Program yüklenip giriş yapıldıktan sonra aynı sunucu adresiyle giriş yapan tüm kişilerle ücretsiz, kesintisiz ve sınırsız konuşulabilmektedir. Programın asıl amacı konferans görüşmelerinin internet ortamında yapılabilmesini sağlamak iken günümüzde asıl amaç çevrimiçi(online) oyunlarda arkadaş gruplarıyla iletişime geçmek olmuştur. Birçok oyunda bu özellik oyun içerisinde standart olarak bulunmasına rağmen gerek oyun sunucularına aşırı yüklenme, gerekse de oyunlardaki güvenlik ağı nedeniyle bu özellikler birçok oyundan kaldırılmıştır. Bu sebeple oyun içerisinde arkadaş gruplarıyla sesli olarak iletişime geçme ve birlikte hareket etme imkânı sağladığı için TeamSpeak programı kullanılmaktadır (TeamSpeak Nedir, 2011).

2.1.3.15. Ask.fm

2010 yılında kurulan sitenin 2014 Nisan ayı itibariyle 112 milyon üyesi bulunmaktadır. Sitenin 40 farklı dil desteği vardır (Wiki-Askfm, 2014).

Ask.fm oldukça popüler bir soru cevap sitesidir. Sitenin asıl amacı, belirli bir konuda arkadaşlara, yakınlarla ya da sitenin üyesi olan herhangi bir kişiye soru sorarak onların bu konudaki düşüncelerini öğrenmektir (Arslan, 2012).

Kayıt olurken üye tarafından seçilen kullanıcı adı hayranlarına ve arkadaşlarına iletilerek bu sosyal ağa dâhil olduğu bildirilmektedir. Hayranları ve arkadaşları ilgili üyeye ya da üyeler hayranlarına ve arkadaşlarına 300 karakterlik bir soru panelinden sorularını gönderebilmektedirler. Kullanıcı adıyla sorulan sorularda, kullanıcı adı, hem soruyu alan kişi tarafından görünecek, hem de soru yayınlandığında sorunun yanında görünecektir. Sitenin üyeleri, eğer kaynağı belli olmayan (anonim) soru sorulmasını istemezlerse bunu hesap ayarlarından değiştirebilmektedirler. Sorulan bu sorular cevaplanmadıkça yayınlanmamaktadır. Soru hoş gitmezse silinebilmektedir (Ask.fm Nedir? Nasıl Kullanılır, 2013).

2.1.4. İNTERNET TABANLI OYUNLAR

Çevrimiçi (online) oyunlar bir ya da daha fazla oyuncunun internete bağlanarak tek başına ya da birlikte oynanabildikleri oyunlardır. İnternete bağlı kişisel bilgisayarlar (PC), laptoplar (dizüstü bilgisayar), oyun konsolları, tabletler ve cep telefonlarıyla bir ya da birden fazla kişinin, internet üzerinden oynadığı dijital oyunlara çevrim içi oyun adı verilir. Bunlardan bazıları; League of Legends, World of Warcraft, Knight Online, Metin2 örnek olarak verilebilir (Wikipedia-İTO, 2014).

Grup halinde oynanan oyunlar, bilgisayarların birbirine bağılı olduğu özel bir ağ üzerinden ya da çevrimiçi (online) olarak oynanan oyunlardır. Özel bir ağ üzerinden grup halinde oynanan oyunlarda, oyunların bilgisayarlarda kurulu olması ve oyuncuların ağ üzerinde birbirleriyle bağlantıya geçmeleri gerekmektedir. Bu oyunlar, bir yerel ağ ortamında, yani internet kafe benzeri birden fazla bilgisayarın içinde bulunduğu ortamlarda oynan oyunlardır. Çevrimiçi oyunlar ise internet üzerinden bağlanılarak oynanan bir oyun türüdür. Bu oyunların, bireylerin bir araya gelip, takım halinde oynanan çeşitlerine daha sık rastlanmakla birlikte, sadece bireysel katılımın olduğu çeşitlerine de rastlamak mümkündür. Oyuncular, oyunlara belirledikleri takma adlarla (nick name) katılmakta ve diğer oyuncunun takma ismini listesine eklemek suretiyle, rakiplerini veya kendi takımını oluşturmaktadır. Takımlar oluşturulduktan sonra oyunun tipine göre, oyuncu, ya ait olduğu takımın kazanması için oyunda üstlendiği rolün gereklerini yerine getirmekte veya bireysel olarak, kazanmak anlamına gelen ve herkesin ulaşmaya çalıştığı hedefe ulaşmak için mücadele etmektedir (TBMM, 2012).

Bilgisayar oyunlarının, insanın tabiatında bulunan gerçeklik sınırlarını bozmak, yanlış model oluşturmak, şiddet ve saldırganlığı özendirmek gibi sakıncalı yönleri de bulunmaktadır (TBMM, 2012). Bu nitelikteki onlarca oyun, özellikle ilkökul dönemindeki ve daha küçük yaş grubundaki çocukların favorisi durumundadır. Ancak, bu tür oyunların sıklıkla oynanması, bu oyunları oynayanları saldırgan davranış ve tutumlarda bulunmaya sevk etmektedir. Bu tür oyunlarda en çok tercih edilenler, grup halinde oynanan oyunlar ile internet üzerinden geniş kitlelerle oynanan oyunlardır. Çocukların yüksek konsantrasyonla oynadıkları bu oyunlar çoğu zaman ailelerin hoş karşılamadığı bir durumdur ve aileler bu gibi durumlarda genellikle dijital oyunların zararlı olduğunu düşünmektedirler (TCİBAEM, 2006).

Bilgisayar oyunlarının gençler ve çocuklar üzerinde hem olumlu hem de olumsuz etki yaptığı kuşkusuzdur. Ölçülü şekilde oyun oynandığı takdirde bireylerin günlük hayattaki streslerinden uzaklaştığı ve kendini yenilediği

bilinmektedir (TCİBAEM, 2006). Bavelier (2012) dijital oyunların öğrenme, algı, dikkat ve görsellik gibi beynimizin gelişmesine yardımcı olan unsurlara sahip olduğunu ve bu durumun avantaja çevrilmesi gerektiğini belirtmiştir. Bazı video ve bilgisayar oyunlarının çocuklarda, el-göz koordinasyonu geliştirme, hızlı karar verme ve düşünme, takım oluşturma ve sosyal becerileri arttırma, tasarım ve teknoloji için yaratıcılığını geliştirme, dil ve matematik becerilerini geliştirme, özgüvenini kazanma, problem çözme, motive etme ve bilişsel becerileri öğretme gibi olumlu etkileri vardır (Rudon, 2008).

Özellikle şiddet içerikli oyunlar başta olmak üzere bazı oyunların da çocuklar ve gençler üzerinde birtakım kişilik bozukluklarına neden olduğunu söylemek mümkündür. Ayrıca bunlar, iletişim ve algı bozukluklarına da neden olabilmektedir. Zamanının büyük çoğunluğunu şiddet içerikli oyunlarla harcayan çocuklar, öncelikle aileleriyle iletişim problemleri yaşamaktadırlar. Zaman içinde okuldaki derslerine de adapte olamayan bu çocuklar, devamında öğretmen ve arkadaşlarıyla olan ilişkilerinde de sorunlarla karşı karşıya kalmaktadır (TCİBAEM, 2006).

Günümüzde popülerliğini koruyan dijital oyunları şu şekilde gruplandırmak mümkündür:

- FPS oyunları
- Macera/Aksiyon oyunları
- RPG oyunları
- Strateji oyunları
- Simülasyon oyunları
- Spor ve yarış oyunları

2.1.4.1. FPS (First Person Shooter) Oyunları

Yönetilen karakterin bakış açısından oynanan oyunlardır. Oyun, karakterin gözüyle oynanır. Oyundaki karakter kendi perspektifinden baktığında sadece ellerini, silahını ya da etrafını görür. Karakter, oyunu oynayan kişinin, oyunun içindeymiş gibi oyunla bütünleşmesini sağlar. Bu tip oyunlar genellikle silahlı karakterlerin olduğu, şiddet unsurları içeren bol aksiyonlu içeriğe sahiptir. Bu türün bilinen oyunları: Counter Strike, Half Life, Halo, Call of Duty, Battlefield, Crysis, Medal of Honor, Far Cry, vb. (Wikipedia-FPS, 2014).

2.1.4.2. Macera/Aksiyon Oyunları

Aksiyon oyunları içeriğinde bol hareket ve hız barındırır. Bu tür oyunlarda, oyuncu sürekli olarak oyuna anlık müdahaleler yapar ve aktif olarak oyunun içindedir. Bazen savaş ve şiddet unsurları da içerebilir. Bu türün bilinen oyunları: Tomb Raider, Prince of Persia, Hitman, Half-Life, Super Mario vb.

Macera oyunları araştırma, keşif, bulmaca çözme gibi unsurları içeren, hikâyeye odaklı bir oyun türüdür. Oyuncu bilinmeyen sanal bir dünyanın içindedir. Bu türün bilgisayar platformunda örneği çoğunlukta olsa da konsol temelli macera oyunları da mevcuttur. Gez, araştır, bulmacaları çöz mantığının işlendiği bu oyunların bilinen türleri: Zork, Resident Evil, Syberia, Broken Sword vb. (Wikipedia-MaceraAksiyon, 2014)

2.1.4.3. RPG (Role Play Game- Rol Yapma Oyunu) Oyunları

Oyuncunun insan ya da herhangi bir canlı karakteri yönettiği oyunlardır. Oyuncu belli bir durumda bir karakterin rolünü üstlenir. Var olan bilgi ve kaynakları kullanarak bu karakterin başına gelen sorunları çözmeye çalışır. Oyuncu oyunda mücadele ettikçe deneyim ve çeşitli ekipmanlar kazanarak karakterini geliştirir. Oyundaki karakterin gücü, hızı, büyü gücü vb. kademeli olarak geliştirilip seviye (level) atlanır. Bu türün bilinen oyunları: Knight Online, Titan Quest, Oblivion, Diablo, Fable, Fall Out vb.

Çevrimiçi (online) olarak ve çok kullanıcı ile oynanan RPG oyunlarına MMORPG (Massive Multiplayer Online Role Playing Game - Devasa Çok Kullanıcılı Rol Yapma Oyunları) adı verilmektedir. Çok sayıda oyuncunun bilgisayarlarından veya oyun konsollarından internete bağlanarak birlikte oynadığı, oyun esnasında çeşitli karakterlere büründüğü bu oyunlarının bilinen türleri: World of Warcraft, Dungeons & Dragons, EverQuest vb. (Wikipedia-RPG, 2014).

2.1.4.4. Strateji Oyunları

Oyuncunun ordu, halk gibi büyük grupları yönettiği oyunlardır. Gerçek zamanlı (Real-Time Strategy - RTS) ve Sıra Tabanlı (Turn-Based Strategy - TBS) olmak üzere iki ana türe ayrılmaktadır. Gerçek zamanlı strateji oyunlarında oyuncular rakipleriyle karşılıklı hamleler yoluyla mücadele ederken birbirlerinin sırasını beklemeden oynamaya devam ederler. Sıra tabanlı strateji oyunları ise, satranç gibi, hamlelerin sırayla yapıldığı oyunlardır. Sıra tabanlı oyunlara örnek olarak: Grand Master Chess, The Battle for Wesnoth vb., gerçek zamanlı oyunlara ise: Age Of Empires, Star Craft, Red Alert, Cossack vb. verilebilir (Wikipedia-Strateji, 2014).

2.1.4.5. Simülasyon Oyunları

Simülasyon türündeki oyunların amacı gerçek hayatta var olan bir durumu ya da olayı bize aslına yakın şekilde aktarmaktır. Bunlar uçak, gemi, tren, otobüs, otomobil vb. simülasyonu olabilir. Bu türün bilinen oyunları: Sims, Flight Simulator, Ship Simulator vb. (Wikipedia-Simülasyon, 2014).

2.1.4.6. Spor ve Yarış Oyunları

Bir araç ya da fiziksel güç kullanarak yapılan sporların, taklit edilerek bilgisayar ortamına aktarılmasıyla ortaya çıkmış bir oyun türüdür. Futbol, basketbol gibi tek spor dalını içeren oyunlar olabildiği gibi olimpiyat sporları, kış sporları gibi başlıklar altında pek çok sporun yer aldığı paketler de bulunabilmektedir. Bu türün bilinen oyunları: FIFA Soccer, Fight Night Round, Winter Games, Championship Manager, NFS vb. (Wikipedia-SporYarış, 2014).

2.2. SOSYAL DESTEK

Sosyal destek, bireylerin yaşantılarını sürdürürken karşılaştıkları kriz ve duygusal gerginlik durumlarının aşılmasında yakın çevresinden sağladığı yardım olarak tanımlanabilir (Çakır ve Palabıyıkolu, 1997). Bireyler içine düştükleri zor durumlardan kurtulmak için aile bireylerinden, arkadaşlarından ve yakın çevrelerinden fiziksel ve psikolojik destek alırlar (Leavy, 1983). Çünkü alınan destek sayesinde bireyler yaşadıkları sıkıntıların üstesinden daha hızlı gelebilmektedirler. Aslında sosyal destek her birey için önemlidir (Annak, 2005). Sosyal destek tanımlanması ve ölçülmesi gereken çok boyutlu bir kavramdır. Hayatımızda önemli bir yere sahip olan anne, baba,

eş, arkadaşlar, aile, öğretmenler ve akrabalar birey olarak bizlerin sosyal destek kaynaklarını oluşturmaktadır.

Sosyal destek kaynaklarının bireylere farklı tipte yardımlar sağladığı, bunların içinde üzerinde en fazla durulanların maddi, duygusal ve zihinsel destekler olduğu görülmüştür. Maddi destek, günlük sorumlulukların yerine getirilebilmesi için başkaları tarafından sağlanan eylem veya araçlardır (sürekli hasta bakan birinin yerine birkaç günlüğüne bakma, işsiz birine borç para verme ya da iş imkânı sağlama gibi). Duygusal destek, kişinin, sevgi, şefkat, saygı, empati ve bir gruba ait olma gibi temel sosyal ihtiyaçlarını sağlar (arkadaşıyla anlaşmazlığa düşen bir öğrencinin, kendisini dinleyen anlayışla karşılayacak birine ihtiyaç duyması gibi). Zihinsel destek ise bireye kişisel ve çevresel sorunlarla ilgili olarak bilgi, nasihat verme ve yol gösterme gibi davranışları içerir. Örneğin, başarısız bir öğrenciye daha çalışkan bir öğrencinin taktik vermesi ya da çalıştırması (Sorias, 1988).

2.2.1. SOSYAL DESTEK ÇEŞİTLERİ

Yapılan incelemelerde sosyal desteği ve sosyal destek çeşitlerini tanımlayan araştırmacılar arasında bazı farklılıklar olduğu gözlemlenmiştir. Diğer taraftan bu farklılıkların temeldeki kavramdan çok uzak olmadıkları, bazı ufak ayrıntılarla birbirlerinden ayrıldıkları görülmüştür. Caplan (1974) sosyal destek türlerini duygusal destek, takdir desteği, maddi destek, bilgisel destek ve beraberlik desteği olarak beş grupta toplamıştır. Kahn (1979) ise sosyal desteği duygusal, bilişsel ve maddi destek şeklinde üç boyutta ele almıştır. Barrera ve Ainley (1983) sosyal destekle ilgili olarak altı destek kategorisi (materyal yardım, davranışsal yardım, yakın etkileşim, rehberlik, geri bildirim ve olumlu sosyal etkileşim) tanımlamışlardır. Cohen ve Wills (1985) daha önceki sosyal destek tiplerinden yola çıkarak ve daha toparlayıcı

bir ifadeyle dört destek türü açıklamışlardır: duygusal, araçsal, bilgisel ve yaygın destek.

Budak (1999) ise araştırmasında sosyal desteğin dört farklı işlevi olduğunu belirtmiştir. Bunlar;

- *Duygusal Destek:* Karşdakini içten dinleme, duygularını paylaşma, sevgi, saygı, şefkat gösterme gibi davranışlarla gözlenebilir. Duygusal destek, bireyde sevildiği, değerli olduğu duygusunu uyandırdığı için ruh sağlığı üzerinde önemli etkisi vardır. Bu duygular, kişide özgüven artışı gibi olumlu etkiler bırakabilir.
- *Bilgisel Destek:* Sorunların çözülmesini sağlayabilecek bilgilerin verilmesi ya da becerilerin öğretilmesine dayanır. Birey bir stres kaynağıyla karşılaştığında sorunları çözmek için pek çok çözüm yolu düşünebilir, fakat bu yollar çözüm için yetersiz kaldığında sosyal çevre sorunu çözmek için yardımcı bir rol üstlenmesini sağlayabilir.
- *Yansıtıcı Destek:* Bireyin kendi davranışları, düşünceleri, duyguları hakkında geri bildirim sağlar. Bireyler başarısı için yeterli objektif ölçütün olmadığı yeni ve belirsiz ortamlarda, kendilerini benzer başkasıyla kıyaslamak isterler. Bu tür bir sosyal destek bireyin kendini yeterli biçimde değerlendirmesine ve sonuç olarak davranışlarını kendi yararına olabilecek şekilde değiştirmesine yardımcı olur.
- *Materyal Destek:* Sosyal desteğin bu işlevinde başkasına para veya diğer fiziksel obje biçimindeki somut yardımlar gibi davranışlar gösterilebilir. Diğer sosyal destek türlerinden farklı olarak bu desteğin, bireyin sorununu doğrudan onun adına çözme gibi bir yararı vardır. Merkezi bir sınavda görme engelli bir kişiye soruları okuyarak ve onun adına teste işaretleme görevini gerçekleştirerek yardım etme gibi durumlar materyal desteğe örnek verilebilir.

Richman, Rosenfeld ve Bowen (1998) sosyal desteğin, desteği algılayanlar açısından sekiz farklı boyutta (yaptığı görevi takdir desteği, yaptığı göreve cesaret desteği, duygusal destek, duygusal meydan okuma

desteği, gerçeği doğrulama desteği, kişisel yardım desteği, dinleme desteği, maddi destek) algılanabileceğini ortaya koymuşlardır.

- *Yaptığı Görevi Takdir Desteği:* Diğerinin, desteği alan kişinin çabalarını onaylaması ve yaptığı içe yönelik beğenisini gösterdiğine ilişkin algı.
- *Yaptığı Göreve Cesaret Desteği:* Diğerinin bir iş veya etkinlik hakkında desteği algılayan kişi gibi gerildiğine ve gdlendiğine ve bunun da desteği algılayan kişinin yaratıcılığını, heyecanını ve katılımını artırdığına yönelik algı.
- *Duygusal Destek:* Diğerinin, desteği alan kişinin tarafında olduğuna, ona huzur verdiğine ve zen gösterdiğine ilişkin algı.
- *Duygusal Meydan Okuma Desteği:* Diğerinin, desteği alan kişinin tutumlarını, değerlerini ve duygularını değerlendirmeye çalıştığına, bu konuda uğraş verdiğine ilişkin algı.
- *Gerçeği Doğrulama Desteği:* Diğerinin, olayları desteği alanın gözüyle veya ona benzer şekilde grdğine ve desteği alanın dünyaya bakış açısını doğrulamaya yardımcı olduğuna ilişkin algı.
- *Kişisel Yardım Desteği:* Diğerinin, desteği algılayan kişiye, örneğin herhangi bir ayak işini hallederek veya arabasıyla bir yerlere bırakarak hizmet veya yardım ettiğine ilişkin algı.
- *Dinleme Desteği:* Diğerinin ğt vermeden veya yargılamadan dinlediğine ilişkin algı.
- *Maddi Destek:* Diğerinin, desteği algılayan kişiyi ekonomik olarak, mal/eşya ve/veya hediyeler vererek yardım ettiğine ilişkin algı.

2.2.2. ALGILANAN SOSYAL DESTEK

Algılanan sosyal destek, bireyin yaşamı boyunca çevresindeki kişilerin kendisine değer vereceklerine, zen göstereceklerine, ihtiyaç duyması

halinde destek olacaklarına dair duyduğu inanç, kısacası ilişkiden sağlanan doyumdur (Karadağ, 2007). Diğer bir ifadeyle bireyin sosyal destek beklediği aile, arkadaş ve diğer bireyler tarafından ilgi ve değer görme beklentisi olarak nitelendirilebilmektedir (Saylor ve Leach, 2009).

Güçlü bir sosyal destek ağına sahip olan bireylerin kişilik gelişimleri daha sağlıklı olmakta, strese daha kolay uyum sağlamakta ve yaşantısı boyunca da karşılaştığı sorunların üstesinden daha kolay gelebildiği görülmektedir (Lara, Leader ve Klein 1998; Elbir, 2000). İhtiyacı olduğunda güvенеbileceği insanların varlığını bilen kişilerin algıladıkları sosyal destek düzeylerinin çok fazla olduğu görülmüştür (Sorias, 1988). Sosyal destek, stres kaynaklarını ortadan kaldırmasa bile bireylerin kaygı ve çaresizlik hissini azaltmakta, stresin üstesinden gelmek için alternatif çözümler geliştirme yolunda adımlar atmasını sağlamakta, bireylerin özgüvenini arttırmakta ve stresin daha kolay aşılmasını sağlamaktadır. Sosyal desteğin fiziksel ve psikolojik sağlık üzerinde olumlu bir etkisi vardır. Dolayısıyla sosyal destekten yoksun kalma bireylerde olumsuz bir etki yapar (Kahriman, 2002).

Aileler ve arkadaşlar öğrencilerin en önemli sosyal destek kaynaklarını oluşturmaktadırlar. Aile ve arkadaşlarından yeterli desteği alan öğrencilerin, yaşadıkları problemleri çok daha erken çözdükleri ve okuldaki derslerinden de çok daha başarılı oldukları görülmüştür (Özbay, 1996). Sosyal desteğin azlığı ve hatta hiç olmaması durumunda ise birey, yaşadığı destek gereksiniminden dolayı kendini başka taraflara yönlendirecek ve farklı bir arayışa girecektir. Ergenlik dönemindeki sorunların çokluğu nedeniyle bu dönemde sosyal destek gereksinimleri giderilmeyen birey, bir arayışa girer (Cüceloğlu, 1987). Bundan dolayı eğer ergen, sosyal desteği yeterince algılamazsa kendini iyi hissetmek ve anlaşılmaq için başka şeylere yönelebilir, bu durum da riskli davranışlarda bulunmasına ya da daha farklı sorunlar yaşamasına sebebiyet verebilir.

2.2.3. ERGENLİK DÖNEMİNDE SOSYAL DESTEK

Ergenlikle ilgili literatür tarandığında, “fırtına ve stres dönemi”, “karmaşa”, “kimlik bunalımı”, “rol karmaşası” gibi kavramlara sık rastlanmaktadır. Ergenlik dönemi, sürekli gelişen insan için, kritik bir gelişim dönemidir. Bu yüzden ergenin, stresi algılayış biçiminin ve başa çıkma tarzının bir yetişkinden farklı olacağı düşünülmektedir. Psikolojik ve fiziksel yönden sağlıklı bir yetişkinlik dönemi için, ergenin bu dönemi, stresin yol açtığı olumsuz etkilere karşı daha dayanıklı atlatması önemlidir (Demirtaş, 2007).

Bedensel, ruhsal ve toplumsal gelişme ve değişme süreçlerinin yaşandığı gençlik çağını kapsayan ergenlik dönemi Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) tarafından 12-25 yaş arası olarak kabul edilmiştir. Ancak çeşitli araştırmalarda, ergenin içinde yaşadığı toplumun sosyal, ekonomik, sağlık, beslenme, kültürel ve iklim özelliklerine göre bu yaş sınırlarının değişebildiği görülmektedir.

Erikson’a (1968) göre ergenlik döneminde yetişkin olma çabası içinde olan gencin benlik karmaşası ve uyum problemleri artmaktadır. Bireyin yaşamındaki değişiklikler, başarılması gereken gelişim görevleri bireyin psikolojisine, benlik değişiklikleri olarak yansımaktadır. Ergenin sağlıklı bir kimlik geliştirebilmesi, her şeyden önce karşılaştığı problemleri çözebilmesiyle sağlanabilmektedir. Bu dönemde ergenlere verilecek sosyal destek onların kendilerini daha değerli hissetmelerine neden olacağı gibi benlik saygılarını yükseltecek aynı zamanda problemlerini daha kolay ve başarılı bir şekilde çözümlenmelerini sağlayacaktır. Problemlerini çözümlenemeyen gencin, genç yetişkinlik döneminde başkalarına yakınlaşmaktan korkması, yalnız olma eğilimi göstermesi, kişiler arası duygusal yakınlık kuramaması gibi problemler yaşaması normaldir (Ünüvar, 2003).

Yavuzer (1994) ergenin duygusal dünyasında bazı çelişkilerin dikkat çekici olduğunu, örneğin ergenin yalnızlıktan haz duymakla birlikte bir gruba

katılma özlemi taşıdığını, yetişkinleri hor gördüğünü ama onlara dayandığını ya da endişe ve umutsuzluğa karşı geleceğe coşkuyla yönelebildiğini ifade etmektedir. Geçtan da (1993) ergenin bu dönemde dış görünümüne önem verdiğini, kimliğini arayış çabası içinde olduğunu, kahramanlara, öğretilere ve karşı cinsten kişilere tutulduğunu ve bu dönemde en fazla yaşanan şeyin kararsızlık ve şaşkınlık olduğunu belirtmektedir. Bu süreçte ergen, çevresi ve kendisiyle ilgili birçok veriye sahip olduğundan uyum sorunlarıyla karşılaşabilmektedir.

Ergenlik dönemindeki öğrencilerin önemli destek kaynakları Yıldırım'a (1997) göre, aile, arkadaşlar ve öğretmenlerdir. Komşu, akraba, danışmanlar, psikologlar veya uzman kişiler de bu dönemde ergenin sosyal destek kaynakları olabilir. Ergenlerin strese karşı cevaplarını etkileyen en önemli kaynaklardan birisi kuşkusuz aile ile olan ilişkinin kalitesidir. Çünkü ergenler sıklıkla potansiyel olarak stresli olaylara ailelerinin yanında maruz kalırlar ve aile bu durumlarda çocuğunun başa çıkması konusunda yardımcı olmakla sorumludur, bu anlamda ailenin büyük rol oynadığı şaşırtıcı değildir (Power, 2004).

Özellikle liseye geçiş dönemi öncesi ve liseye geçişte ergenler aileleriyle daha az zaman geçirirler. Ev ödevi, arkadaşlarla zaman geçirme, zaman ve para harcama gibi hususlar, aileleriyle aralarında problem yaşatabilmekte ve ergende anlaşılmadığı hissini uyandırabilmektedir. Böylece, kendileriyle aynı değişiklikleri ve duyguları paylaşan arkadaşlara doğru bir yöneliş olmaktadır. Arkadaş ilişkilerinin; kendini değerli hissetme, ego tatmini, hassasiyet, etkileme, rehberlik ve destek, güvenilirlik ve teşvik etme gibi çeşitli işlevleri söz konusudur. Akran ilişkileri ve akran grubunun yapısı, ergenlik dönemi içerisinde zamanla değişme eğiliminde ve aile ilişkilerine oranla kısa ömürlü olsa da, yakın arkadaşlıklar aidiyet duygusunu beslemekte depresyonu azaltan faktör olmaktadır (Newman, Barbara, vd., 2007).

Ergenin davranışlarının şekillenmesinde toplumsal süreçlerin önemi büyüktür. Toplum, bireyler arasındaki ilişkilerden ve etkileşimlerden meydana gelen bir bütündür. Bu anlamda birey, sadece fiziksel çevresinin değil, sosyal çevresinin de etkisinde kalarak, içinde yaşadığı toplumdaki olayları, kuralları, değerleri öğrenir ve bir dünya görüşü kazanır. Sosyalleşme bebeklik döneminde ailede başlayan bir süreçtir. Ergen için sosyal olmak; çevresi tarafından birey olarak kabul edilmeyi ve birlikte olmaktan hoşlanılmayı içerir. Ergenlik dönemindeki bireyden, çocukluktan farklı olarak, günlük problemlerini çözebilmesi, kişisel ödev ve sorumluluklarını yerine getirebilmesi ve sosyal ilişkilere girebilmesi beklenmektedir (Temel ve Aksoy, 2001).

Birey hayatı boyunca karşılaştığı günlük hayata ilişkin problemlerini çözüme kavuşturduğu zaman mutlu bir hayat sürebilir. Bireyin problemlerinin çözümü için gösterdiği bazı tepkiler etkili, bazı tepkiler etkisizdir. Bireylerin etkili problem çözme becerilerini kazanmasında aile ve çevrenin rolü büyüktür. Bireyin yetiştiği aile ortamı ve anne-baba ile olan ilişkiler kişiliğin oluşumunda önemli bir yer tutar. Ergenin çevresi ile kurmuş olduğu ilişki onun tüm hayatını etkileyici bir öneme sahiptir. Bu açıdan aileden ve çevreden gelen sosyal desteğin bireyin problem çözme becerilerinin gelişiminde önemli etkileri vardır (Arı ve Seçer-Şahin, 2003). Bandura (1977) bireylere, aileden ile çevreden sağlanan sosyal destek ne kadar yüksek olursa, sosyal olaylara girmede yaşanabilecek problem durumlarını çözmede o denli ısrarcı çaba sarf edebileceklerini ve böylelikle bireylerin daha başarılı olabileceklerini vurgulamıştır.

Sonuç olarak ergen kişilik gelişimi ve sosyalleşme sürecinde olumsuz çevre koşullarının yarattığı engellerle karşılaşır, gerekli sosyal desteği alamazsa, yetişkin yaşamı için gerekli yetenekleri geliştiremediği gibi, stresle başa çıkma gibi zorlamalı durumlarla başa çıkma konusunda yetersiz kalır, özgüven duygusu gelişemez ve kaygı yaşantıları içerisine girer (Geçtan, 1993).

BÖLÜM III

3. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

3.1. İNTERNET KULLANIMI İLE İLGİLİ YURT İÇİNDE YAPILAN ARAŞTIRMALAR

Hızla değişen ve gelişen bilişim teknolojileri araçlarıyla birlikte artan ve yaygınlaşan internet kullanımı ve bunun yanında sosyal paylaşım sitelerinin günlük hayatımıza girişi ve internet tabanlı oyunların özellikle ergenler arasında popüler hale gelmesiyle birlikte internet kullanım alışkanlıkları, aşırı internet kullanımı ve internet bağımlılığı üzerine yurt içinde ve dışında birçok araştırmanın yapıldığı görülmektedir. Bu araştırmalardan konumuzla ilgili olanlar özetlenmeye çalışılmıştır.

Özcan ve Buzlu'nun (2005) haftada en az iki saat internet kullanan, 148 üniversite öğrencisiyle yaptığı çalışmanın %73'ünü kadınlar, %27'sini ise erkekler oluşturmuştur. Yapılan araştırma sonucunda; öğrencilerin yaş ortalamalarının 21,01 olduğu, %49,4'ünün internete evden bağlandıkları, %72,1'inin haftada 2-5 saat arası internet kullandıkları, %52,24'ünün internette en çok bilgi aradıkları, % 43,97'sinin eğitimle ilgili araştırmalar yaptıkları, %46,62'sinin ise e-posta kullandıkları gözlenmiştir.

Başka bir çalışmada, 3-18 yaş grubundaki 933 çocuğun televizyon, bilgisayar ve internet kullanım alışkanlıkları incelenmiştir. Araştırmanın sonuçlarına göre; ailelerin hepsinin evinde en az bir, yarısının evinde iki veya daha fazla televizyon, %35,7'sinin evinde bilgisayar, %21,7'sinin evinde internet olduğu belirlenmiştir. Çocukların %19,7'sinin bilgisayarı ödev yapmak, %7,8'inin internette dolaşmak, %13,6'sının eğlenmek, %5,7'sinin sohbet etmek, %22,6'sının ise oyun oynamak amacıyla kullandıkları görülmüştür. Bunun dışında çocukların %45,4'ünün ara sıra internet kafelere

gittikleri belirlenmiştir (Arnas-Aktaş, 2005). Cengizhan'ın (2005) 57 üniversite öğrencisiyle bilgisayar/internet kullanımının etkilerini çeşitli faktörler açısından incelediği çalışmasında öğrencilerin %95'inin evinde bilgisayar, %44'ünün ise internet bağlantısı olduğu, %57,9'unun interneti bilgi arama amacıyla kullandığı, %45,6'sının 4-6 yıldır internet kullandığı görülmüştür. İnternet kullanımında yaşanan olumsuzluğu %50,9'u zaman olarak belirtmiştir. Günlük internet kullanım süresi ile internete olan düşkünlük ve günlük internet kullanım süresi ile işlerini aksatma arasında pozitif yönlü bir ilişki görülmüştür.

Aksüt ve Batur (2007) lise ve yüksekokula giden 150 erkek ve 150 kız öğrenciye 25 tane açık uçlu soru sormuş ve verilen cevapların ışığında çalışmayı yorumlamışlardır. Araştırmaya katılan erkek öğrencilerin kızlardan daha fazla internet kullandıkları, erkeklerin interneti genel olarak oyun, kızların ise sohbet amaçlı kullandığı görülmüştür. Erkeklerin hemen hemen hepsi internetin zarardan çok yarar sağladığını belirtmişlerdir. Öğrencilerin %87'si dershaneye giderken ya da sınavlara hazırlanırken, stres yaşamakta ya da mutsuz hissetmekte olduklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin sınava girme sıklığı arttıkça internet kullanımlarının da aynı sıklıkta arttığı ve şiddete eğilimli oldukları görülmüştür. Öğrencilerin %70'i bilgisayar, televizyon ve internet gibi iletişim araçlarının aile ile iletişimi olumlu ya da olumsuz etkileyip etkilemediği konusunda çatışmalarının yaşandığı görüşünü belirtmiştir. Ailenin, ergenden uzaklaşmasının, ergenin de aileden uzaklaşmasına sebep olduğu belirtilmiştir.

Meslek yüksekokulu öğrencilerinin internet kullanım özellikleri üzerine yürütülen başka bir çalışmada, çalışmaya katılan 1067 öğrenciden %96,3'ünün internet kullandığı, bu öğrencilerin %54,4'ünün her gün en az bir defa, %20,7'sinin ise haftada 25 saatten daha fazla internet kullandıkları görülmüştür. Öğrencilerin internete kullanma amaçları öncelikle haberleşme olmakla beraber, müzik dinlemek/indirmek, video izlemek, sohbet etmek ve ödev yapmak olduğu belirtilmiştir. Bilimsel araştırma için literatürün taranması

dokuzuncu sırada yer alan bir etkinlik olmuştur (Çiçek ve Demirel, 2010). Vural ve Bat'ın (2010) üniversite öğrencilerinin internet ve sosyal medya kullanım alışkanlıklarını tespit etmek ve bu doğrultuda birtakım değerlendirmeler yapmak amacıyla yürüttükleri çalışmaya katılan 319 öğrencinin, %36,7'sinin sosyal paylaşım sitelerinde bir saatten az, %41,1'inin ise 1-3 saat arası zaman harcadığı görülmüştür. Öğrencilerin %85,9'unun sosyal paylaşım sitelerinden (Facebook, Netlog, Myspace, Orkut, Yonja vb.) herhangi birini kullandığı saptanmıştır. Öğrencilerin %82,4'ünün Facebook'ta, %24,5'inin Myspace'te, %18,5'inin Netlog'da, %13,5'inin Orkut'ta, %14,4'ünün Yonja'da, %21,9'unun ise diğer sosyal paylaşım sitelerinde zaman geçirdikleri görülmektedir. Bicen ve Cavus'un (2010) öğrencilerin internet kullanım alışkanlıklarını ve aynı zamanda hangi sosyal ağ sitelerini tercih ettiklerini belirlemek amacıyla yaptıkları araştırmaya 52 üniversite öğrencisi katılmıştır. Öğrencilerin %92'sinin 4 yıldan daha fazla süredir internet kullandığı, %65'inin günlük 4 saatten daha fazla, %15'inin 3 saat, %10'unun 2 saat, %6'sının 1 saat, %4'ünün de 1 saatten daha az internette zaman geçirdiği görülmüştür. Öğrencilerin tercih ettikleri sosyal ağ sitelerinin %38'ini Facebook'un, %38'ini Live Spaces'in, %12'sini Hi5'in, %11'ini MySpace'in ve %1'ini Orkut'un oluşturduğu belirlenmiştir.

İnternette harcanan vaktin bireyleri yalnızlığa sürüklediği, sosyal çevresinden uzaklaştırdığı, arkadaşlık ve akrabalık bağlarını zayıflattığını, günlük yaşamda kendini ifade edemeyen bireylerin sanal âlemde daha rahat hareket ettiği gibi konular devamlı tartışılmaktadır. Bu amaçla çeşitli üniversitelerde okuyan 717 ön lisans, lisans ve lisansüstü öğrencisi üzerinde sanal sohbetin yalnızlıkla olan ilişkisi araştırılmıştır. Yapılan araştırmanın sonunda gençlerimizin yalnızlıklarının paylaşımında en önemli araçlardan birinin sanal sohbet olduğu, fakat bağımlılık etkisi dolayısıyla bireyi daha fazla yalnızlaştırdığı da vurgulanmıştır (Özen ve Sarıcı-Korukçu, 2010).

Üneri ve Tanıdır (2011) Ankara il merkezinde liseye devam eden bir grup ergende internet bağımlılığı ile yaş, cinsiyet, anne-baba yaşı, anne-baba

eğitim düzeyi, kardeş sayısı, evde internet erişiminin mevcudiyeti, ergenin internet başında geçirdiği süre, ergenin odasında bilgisayar bulunup bulunmaması, ergenin sigara kullanıp kullanmaması ve depresyon ölçek gibi değişkenlerin internet bağımlılığı ölçek puanına etkisini incelemek amacıyla bir çalışma yürütmüşlerdir. Bu çalışmaya 114 kız ve 97 erkek ğrenci katılmıştır. İnternet bağımlılığı ile değişkenlerin ilişkisi incelendiğinde, internette kalma süresi ve depresyon puanı artıkça bağımlılığın arttığı, erkeklerin bağımlılık düzeylerinin kızlara göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. Yapılan başka bir araştırmada ise ergenlerde internet bağımlılığını yordayan psiko-sosyal değişkenler incelenmiştir. Araştırmada internet bağımlılığını yordayıcı psiko-sosyal değişkenler olarak yalnızlık, algılanan sosyal destek, yaşam doyumunu, karşı cinsle romantik ilişki durumu, akademik başarı ve cinsiyet değişkenleri kullanılmıştır. Araştırmaya lise 9., 10., 11. ve 12.sınıflarda öğrenim gören 333'  kız, 367' si erkek 700 ğrenci katılmıştır. Araştırma sonuçları incelendiğinde, ergenlerde internet bağımlılığı ile yalnızlık arasında pozitif yönde; internet bağımlılığı ile aileden algılanan sosyal destek arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Ayrıca, cinsiyet, akademik başarı değişkenlerinin ergenlerde internet bağımlılığını yordadığı görülmüştür (Esen ve Siyez, 2011).

Lise ğrencilerinin internet kullanım amaçlarını ve seviyelerini belirlemek, erkek ve kızlar arasında fark olup olmadığını ortaya çıkartmak amacıyla yapılan bu araştırmaya Bayburt ilinde iki devlet lisesinde okuyan 73' kız, 126'sı erkek 199 ğrenci katılmıştır. Araştırmanın sonuçları erkeklerin %52,3'ünün internete girmek için internet kafeleri, kızların %64,3'ünün ev ortamını tercih ettiklerini, kızların %42,4'ünün, erkeklerin %37,3'ünün sohbet etmek amacıyla internete girdiklerini, bir oturumda kızların 1 saatten az, erkeklerin ise 1-2 saat arası internette zaman geçirdiklerini belirlemiştir (Kahraman, Yalçın-Altun ve evik, 2011). Lise ğrencilerinin sosyal paylaşım sitelerini hangi amaçlar için kullandıkları ve bu kültürün ortaya çıkış sürecini araştıran çalışmaya Adıyaman Anadolu

lisesinde okuyan 14-18 yaş aralığında, 96'sı erkek, 81'i kız 177 öğrenci katılmıştır. En sık kullanılan sosyal paylaşım sitesi olarak 154 kişi Facebook cevabını vermiş, kalan 23 kişi ise kullanmadığını belirtmiştir. Öğrencilerin %82,5'inin 1-3 yıl arası sosyal paylaşım siteleri deneyimi olduğu saptanmıştır. Sosyal paylaşım sitelerini kullanma amaçları %21,4 gönderilere yorum yapmak, %18,2 eski arkadaşları bulmak, %16,9 paylaşımda bulunmak, %12,3 resimlere bakmak, %11 oyun oynamak, %9,1 video izlemek, %7,8 iletişim içindir (Balaman ve Karataş, 2012).

Ayas ve Horzum (2013) ilköğretim öğrencilerinin ailelerinin internet tutumunu belirlemek ve öğrencilerin aile internet tutumu ve internet bağımlılıklarının çeşitli değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek amacıyla yaptığı araştırmada genel tarama modellemelerinden biri olan kesitsel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmaya Samsun il merkezindeki üç farklı ilköğretim okulunun ikinci kademesinde okuyan 169'u kız, 238'i erkek 407 öğrenci katılmıştır. Araştırmada internet bağımlılığı düzeylerinin, öğrenim görülen sınıf düzeyi ve internet kullanım becerisi değişkenlerine göre anlamlı farklılık bulunmuştur. 8. sınıfların diğer sınıf düzeylerine göre, internet kullanım düzeyi çok iyi olanlarının diğer internet kullanma düzeylerine göre internet bağımlılık düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Çocukların internet bağımlılığı konusunda kendilerini nasıl algıladıklarını belirlemek için kullanılan, Young (1996) tarafından geliştirilmiş "İnternet Bağımlılığı Testi" nin Türkçeye uyarlanması ve yapı geçerliliği ve iç güvenirlik katsayılarının belirlenmesi için Tokat ilinde yaşayan 12-17 yaşları arasındaki 480 çocuk araştırmaya katılmıştır. Araştırmada elde edilen sonuçların kabul edilebilir sınırlarda olduğu sonucuna varılmıştır. Araştırmada ayrıca internetin bireylerin yaşamlarında önemli bir yer tuttuğu, avantajlarının yanında dezavantajlarının da olduğuna dikkat çekilmiştir. Kişisel bilgisayarlar ve cep telefonlarının çocukların ve ailelerinin internete girmesini kolaylaştırmasının bir avantaj, buna karşın ailelerin internette gelebilecek her türlü tehlikeye karşı çocuklarını nasıl koruyacakları

konusunda yeterli bilgi sahibi olmamalarının ise bir dezavantaj olduğu belirtilmiştir (Keser, Hafize, vd., 2013).

Lise öğrencilerinde internet bağımlılığının görülme sıklığı ve risk faktörlerini araştırıldığı bu çalışmada genel tarama modellemelerinden biri olan kesitsel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmaya Mersin il merkezindeki liselerde okuyan 547'si kız, 609'u erkek 1156 öğrenci katılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalamasının 16,1'dir. Ayrıca %79'unun evinde bilgisayar, %64'ünün ise internet bağlantısı olduğu görülmüştür. Çalışmada, öğrencilerden 175'i internet bağımlısı olarak tanımlanmıştır. Bağımlılık oranı kızlarda %9,3 iken, erkeklerde %20,4 olmuştur. Araştırma sonunda, internet bağımlılığı ile cinsiyet, sınıf düzeyi, hobi, günlük bilgisayar kullanım süresi, depresyon ve olumsuz benlik algısı arasında bağımsız bir ilişki tespit edilmiştir (Şaşmaz, Tayyar, vd., 2014).

3.2. İNTERNET KULLANIMI İLE İLGİLİ YURT DIŞINDA YAPILAN ARAŞTIRMALAR

Griffiths (2000) aşırı internet kullanımına yönelik beş farklı olayda 5 farklı kişiyi 6 ay boyunca gözlemlemiştir. İncelediği bu olaylardan sadece ikisinde internet bağımlılığının kuvvetli delillerine rastlamıştır. Her bir özetlenen olay için bir rumuz kullanılmış ve demografik (yaş, cinsiyet, uyruk, durum vb.) özelliklere yer verilmiştir. İnternet bağımlısı olarak nitelendirilen bu öğrencilerin ('Gary', 'Jamie') en belirgin özellikleri, sosyal hayatlarının ve kendilerine güvenlerinin çok az olması ya da hiç olmamasıdır. Bu öğrencilerin birincil motivasyon kaynakları interneti aşırı kullanarak diğer kullanıcılarla sosyalleşmek ve dışardaki dünyadan kendilerini izole etmek olmuştur. Öğrencilerin sosyal ve akademik hayatlarında interneti nasıl kullandıklarını inceleyen bir araştırmaya 647'si kız, 649'u erkek 1296 öğrenci katılmıştır. Öğrencilerin günde ortalama olarak 100 dakikalarını internette geçirmekte olduklarını görülmüştür. Öğrencilerin çevrimiçi olarak geçirilen bu sürenin,

günde 39 dakikasını internette gezinerek, 35 dakikasını e-posta kullanarak, 8 dakikasını oyun oynayarak, 7 dakikasını sohbet ederek ve kalan 11 dakikasını ise çeşitli internet aktivitelerini kullanarak harcadıkları saptanmıştır (Anderson, 2001).

Kubey, Lavin ve Barrows'un (2001) 576 üniversite öğrencisiyle yürüttükleri çalışmada, 43 soruluk anketin içeriği, öğrencilerin internet kullanımı, çalışma alışkanlıkları, akademik performansları ve kişisel özellikleri konularını kapsamaktadır. Araştırmaya katılan 572 öğrencinin, 381'i kadın, 191'i erkektir. Yaş aralığı 18-45 arasında değişirken, yaş ortalaması 20,25'tir. 53 öğrenci internet bağımlısı olarak sınıflandırılmış ve bu gruptaki katılımcıların çoğunluğunda erkeklerin yer aldığı görülmüştür. Birinci sınıf öğrencileri bağımlı olarak değerlendirilen grubun %37,7'sini oluşturmaktadır. Araştırma sonuçlarına göre, bağımlı olarak görülen gruptaki öğrenciler, internet kullanımlarından dolayı akademik olarak zarar gördüklerini belirtmiş olup diğer gruba göre daha yalnız oldukları tespit edilmiştir. Bu kişiler için internet, özellikle aile ve arkadaşlarıyla yakınlık sağlama ve konuşacak birilerini bulma konusunda diğer iletişim araçlarının sağlayamayacağı imkânları sağlama işlevini görmüştür. Nalwa ve Anand (2003), Hindistan'daki 16-18 yaş arasındaki öğrencilerin internet bağımlılık düzeylerini araştırmak amacıyla bir ön çalışma yapmışlardır. Araştırma sonunda rastgele seçilen 100 öğrenciden 18'i internet bağımlısı, 21'i ise bağımlı olmayan olarak iki gruba ayrılmıştır. İki grup arasında davranışsal ve fonksiyonel olarak internet kullanım farklılıkları saptanmıştır. Bağımlı grupta olanların internete girmek için işlerini erteledikleri, gece geç saatlere kadar uyumadıkları ve internet olmadan hayatın sıkıcı olacağını belirtmişlerdir. Bağımlı olanların internette geçirdikleri sürelerin bağımlı olmayanlara göre yüksek olduğu görülmüştür. İki grubun internette kullandıkları uygulamalar (e-posta, sohbet odaları, arama motorları, oyunlar, alışveriş siteleri vb.) arasında önemli bir fark bulunmamıştır.

Kraut, Robert, vd. (1998) 1995-96 yıllarında internetin sosyal katılım ve psikolojik rahatlama üzerindeki olumsuz etkilerini incelemişlerdir. Genellikle internetin olumlu etkileri olmasına rağmen, araştırmaya katılanların interneti iletişim için yoğun olarak kullanmasından dolayı bu etkiler paradoks olarak nitelendirilmiştir. 3 yıl boyunca farklı zaman aralıklarında yapılan üç farklı anket çalışmasına toplam 335 öğrenci katılmış, fakat başlangıçta 261, ikincisinde 227, üçüncüsünde 154 kişi anketleri doldurmuştur. Çalışmaya katılanlar, anketlerin ikisini veya üçünü de dolduran 208 kişiden oluşmuştur. Kraut, Robert, vd. (2002), 1998-99 yıllarında yaptığı boylamsal araştırmada ise yeni televizyon ve bilgisayar satın alan 406 kişi üzerinde çalışmışlardır. Bu araştırma genel olarak, iletişim amaçlı internet kullanımının olumlu etkileri: sosyal katılım ve psikolojik rahatlama konularını incelemiştir. Ancak, araştırmada internet kullanarak bir "zengin daha zengin olsun" modeli ile tutarlı olarak; içedönük ve daha az sosyal destek alanlar için daha kötü, dışadönük ve daha fazla sosyal destek alanlar için daha iyi sonuçlar öngörülmüştür. Başka bir ifadeyle, kim daha fazla sosyalse ve kim daha fazla sosyal destek alıyorsa o kimsenin internet kullanımından daha fazla sosyal yarar sağlayacağı görülmüştür.

Koch ve Pratarelli'nin (2004) içedönüklük ve dışadönüklük açısından, cinsiyetin ve sosyalleşme amaçlı internet kullanımından kaynaklı internet bağımlılığının etkilerini araştırdığı çalışmaya 143'ü kadın, 97'si erkek 240 üniversite öğrencisi katılmıştır. Araştırmanın sonunda içedönük öğrencilerin daha fazla internet kullandıkları ve erkeklerin kadınlara göre daha fazla cinsel içerikli faaliyetlere katıldıkları belirlenmiştir. Erkek öğrencilerin internette geçirdikleri zaman daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Daha da önemlisi, kaynağı belli olmayan sosyalleşmeden kaynaklanan internet kullanımının artmasının içedönüklüğe sebep olduğu belirtilmiştir. Dinicola (2004), 731 üniversite öğrencisiyle yaptığı çalışmada, öğrencilerin %7'sinin patolojik internet kullanıcısı olduğu görülmüştür. Bu bulguda erkek öğrencilerin önemli bir kısmının kız öğrencilere göre patolojik internet kullanıcısı olmaya daha

yatkın oldukları tespit edilmiştir. Öğrencilerin %1,2'si sosyal ilişkilerde, %7,9'u akademik başarıda, %14'ü dersleri kaçırma ya da derslere geç kalma, %20,7'si yeterli uyku konusunda internet kullanımının olumsuz etkilerinin olduğunu söylemiştir. Chak ve Leung'un (2004) 12-26 yaş arasında 722 internet kullanıcısı üzerinde yaptıkları araştırmada, kişilik değişkenlerinin utangaçlık, denetim odaklılığı, çevrimiçi deneyimler ve internet bağımlılığı ile ilgili demografik bilgiler gibi potansiyel etkilerini incelenmeye çalışmışlardır. Araştırmanın sonucunda internet bağımlısı olmaya eğilimli olan kişilerin çekingen ve inanç düzeylerinin az olduğu görülmüştür.

Pakistan'da 2004 yılında yapılan bir araştırmada, toplumda dijital bölünmenin getirdiği problemler, ilişkilerinin derinliği, eğitim, eğlence, sosyalleşme konularının yaşlılar, yetişkinler ve ergenler üzerindeki etkileri incelenmiştir. İnternet Pakistan'da yaşayan ortalama insanların iletişimi, iş ve ticaret hayatına gözle görünür etkileri olan yenilikler getirmiştir. Araştırma sonucunda, toplumun geneli üzerinde etkide bulunarak, artan internet kullanımının, artan yalnızlık ve depresyon, azalan sosyal bağlar ve zayıf aile iletişimini getirmekte olduğu sonuçları bulunmuştur (Rajani ve Chandio, 2004). İnternet bağımlılığının Çinli ergenler arasında yaygınlığını ve psikolojik özelliklerini konu alan çalışmaya 4 liseden 12-18 yaşlarında 1316'sı erkek, 1304'ü kız 2620 öğrenci katılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre anketi dolduran ergenlerin internet kullanım oranı %88, bağımlılık oranı ise %2,4 olarak görülmüştür (Cao ve Su, 2007). 286 üniversite öğrencisiyle gerçekleştirilen başka bir çalışmada ise Facebook kullanımı ile yaşadığı toplum ve oluşumu arasındaki ilişkinin incelendiği görülmüştür. Araştırmaya katılanların, günde ortalama 10-30 dakika arasında Facebook'ta zaman geçirdiği, ortalama arkadaş sayılarının 150-200 kişi arasında olduğu ortaya çıkmıştır (Ellison, Steinfield ve Lampe, 2007).

Subrahmanyam, Kaveri, vd. (2008) 55'i kız, 55'i erkeklerden oluşan 110 lise öğrencileriyle çevrimiçi ve çevrimdışı geçirdikleri zamanları inceleyen bir çalışma yürütmüşlerdir. Veri toplama aşaması laboratuvar ve çevrimiçi

araştırma yöntemlerini kullanmışlardır. Lise öğrencileri çevrimiçi aktiviteleri ve yakın arkadaşları hakkında kendilerine yöneltilen bazı konularda (sosyal ağ siteleri, anlık mesajlaşma, yüzyüze) soruları cevaplamışlardır. Araştırma sonucunda, katılımcıların çoğunun özellikle sosyal ağ sitelerine arkadaşları ve aile üyeleriyle tekrar görüşmek için kullandığı görülmüştür. Katılımcıların çevrimdışı zamanlarını telefonla konuşarak, ders çalışarak, televizyon izleyerek ve arkadaşlarıyla zaman geçirerek değerlendirdikleri belirlenmiştir. Çevrimiçi zamanlarını ise e-postalarına bakarak, internette gezinerek ve sosyal ağ sitelerini ziyaret ederek değerlendirdikleri görülmüştür. Katılımcıların en çok kullandıkları sosyal paylaşım sitesinin Myspace(%88) olduğu, bunu Facebook(%8) ve diğer sitelerin izlediği tespit edilmiştir. Tsitsika, Artemis, vd. (2009) aşırı internet kullanımının özelliklerini ve yordayıcılarını belirlemek ve Yunan gençleri arasındaki patolojik internet kullanımının yaygınlığını değerlendirmek amacıyla rastgele yöntemle oluşturulan örneklemdeki 897 ergene Young'ın (1996) İnternet Kullanım Ölçeği uygulanmıştır. Yapılan çok değişkenli regresyon analizi sonuçlarına göre en önemli yordayıcılar sosyal etkileşim amaçlı ve kendi evlerinden internet erişimleri olmuştur. Ergenlerin internete bağlanma şekilleri açısından okul ortamında internet kullanımının haftalık 1-3 saat arasında olmasından dolayı caydırıcı olduğu, internet kafelerde internet kullanımının haftalık 11-20 saat arasında olmasından dolayı önemli bir yordayıcı olduğu tespit edilmiştir. Erkek ergenlerde aşırı internet kullanımının daha yaygın olduğu görülmüştür. Ayrıca, aşırı internet kullanımının bir diğer yordayıcısı oyun oynama amacıyla haftalık 20 saatten fazla internet kullanmak olmuştur.

Beyatlı (2012) KKTC'de 17 okulda okuyan 821'i kız, 707'si erkek 1528 lise öğrencisiyle yaptığı çalışmada, öğrencilerin internet bağımlılık düzeylerini incelemiştir. Yaptığı çalışmanın sonunda öğrencilerin %6'sı internet bağımlısı, %27'sinin ise risk grubunda olduğunu bulgulamıştır. Kuss, Daria, J., vd. (2013) geniş bir ergen grubundaki potansiyel internet bağımlılığının yinelenme sıklığı ile kişilik özellikleri ve internet bağımlılığı için risk oluşturan

internet uygulamalarının kullanılması arasındaki etkileşimleri kapsayan bir araştırma yürütmüşlerdir. Araştırmaya 11-19 yaşlarında 1501'i erkek, 1604'ü kız 3105 ergen katılmıştır. Katılan grubun yaş ortalamasının 14,23 olduğu görülmektedir. Örneklemin %3,7'si internet bağımlısı olarak tanımlanmıştır. Kullanılan çevrimiçi oyun ve sosyal uygulamalar (sosyal ağ siteleri ve Twitter) internet bağımlılığı riskini arttırmakta olduğu belirtilmiştir.

Fuat ve Him (2013) tarafından yapılan araştırmanın %42'sini erkek, %58'sini kız öğrenciler oluşturmuştur. Öğrencilerin internet kullanma düzeyleri incelendiğinde %66'sının interneti her gün, %5'inin ise ayda birkaç defa kullandığı görülmüştür. Katılımcıların internete bağlanma yeri sorulduğunda %61,5'inin ev ve yurt, %25'in ise diğer seçeneğini işaretlediği saptanmıştır. 'Diğer' seçeneğinin ne olduğunu belirten kısma ise genellikle bağlanma yeri olarak 'telefon' yazıldığı görülmüştür. İnterneti kullanım amaçları sorusuna öğrencilerin %47'si iletişim amaçlı, %26'sı ise araştırma ve bilgilendirme amaçlı kullandığını belirtmiştir. İnternette planladıklarından daha fazla süre kalıp kalmadıkları sorusuna öğrencilerin %29'u arada sırada, %24'ü çok az, %9'u hiçbir zaman, %7,5'i ise çok sık ve her zaman cevabını verdikleri tespit edilmiştir.

3.3. SOSYAL DESTEK İLE İLGİLİ YURT İÇİNDE YAPILAN ARAŞTIRMALAR

Sosyal destek ile ilgili literatür incelendiğinde; sosyal desteğin çeşitli değişkenler ile ilişkisinin araştırıldığı görülmüştür. Aşağıda sosyal destek ile ilgili yapılmış bazı araştırmaların sonuçlarına göre karşılaştırmasına yer verilmiştir.

Yıldırım (1998) lise ve süper lise öğrencilerinin algıladıkları destek düzeylerini incelediği araştırmaya 184'ü kız, 136'sı erkek 320 genel lise öğrencisi, 196'sı kız, 92'si erkek 288 süper lise öğrencisi olmak üzere 608 öğrenci almıştır. Araştırma sonucunda akademik başarısı yüksek olan

öğrenciler düşük olanlara göre öğretmenlerinden ve ailelerinden daha fazla destek aldıkları saptanmıştır. Yıldırım (2000) yalnızlık, sınav kaygısı, aile, arkadaş ve öğretmen desteği değişkenleri ile akademik başarı arasındaki ilişkiyi incelediği araştırmasına 280'i kız 265'i erkek 545 lise ikinci sınıfta okuyan öğrenciyi almıştır. Araştırmada elde edilen sonuçlara göre, akademik başarı ile arkadaş desteği, öğretmen desteği, sınav kaygısı ve yalnızlık arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür.

Eker, Arkar ve Yıldız'ın (2001), Zimet, Gregory, D., vd. (1988) tarafından geliştirilmiş olan "Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği" nin gözden geçirilmiş formunun faktör yapısı, geçerlik ve güvenilirliğini sınamak amacıyla yaptıkları çalışmada, farklı örneklem gruplarının sosyal destek, kaygı ve depresyon düzeylerini ölçmüşlerdir. Bulgular, normal ve psikiyatri örneklemelerinin her ikisinde sosyal destek puanları ile depresyon ve kaygı puanları arasında negatif korelasyonlar olduğunu, üniversite örneğinde kızların erkeklere göre daha fazla sosyal destek algılamalarına rağmen, hasta ve psikiyatri örneğinde erkeklerin daha fazla sosyal destek algıladıklarını göstermiştir. Kahriman (2002) ergenlerde aileden ve arkadaşlardan algılanan sosyal destek ile benlik saygısı arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırmasına 249'u kız, 251'i erkek 500 lise öğrenci katılmıştır. Ergenlerin ailelerinden ve arkadaşlardan algıladıkları sosyal destek ile benlik saygısı puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Ailelerinden ve arkadaşlardan algıladıkları sosyal destek arttıkça, benlik saygılarının da arttığı görülmüştür.

Ünüvar (2003) tarafından 15-18 yaş arası lise öğrencilerinin çok yönlü algıladıkları sosyal destek düzeylerinin benlik saygısı ve problem çözme becerileri üzerindeki etkisi incelenmek amacıyla yürütülen çalışmaya 401'i erkek ve 309'u kız olmak üzere toplam 710 öğrencisi katılmıştır. Araştırmada ergenlerin aile ve arkadaşlarından algıladıkları sosyal destek düzeyi yükseldikçe, problem çözme becerilerinin de yükseldiği görülmüştür. Sürücü (2005) tarafından lise öğrencilerinin mesleki olgunluk düzeyleri ile

algıladıkları sosyal destek düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla 455'i kız ve 434'ü erkek 889 öğrenci araştırmaya katılmıştır. Araştırma bulguları, lise öğrencilerinin mesleki olgunluk düzeyleri ile algılanan sosyal destek düzeyleri arasında pozitif yönlü anlamlı ilişki olduğu, cinsiyet ve sosyo-ekonomik düzey ile algılanan sosyal destek düzeyleri arasında herhangi bir ilişki olmadığı saptanmıştır. Elmacı'nın (2006) parçalanmış ve bütünlüğünü koruyan aileye sahip ergenlerin depresyon ve uyum düzeylerinde sosyal desteğin rolünü incelediği çalışmasına 15-18 yaşlarında 104'ü erkek, 99'u kız 203 lise öğrencisi katılmıştır. Araştırmanın sonunda, ailesi birlikte olan öğrencilerin, ailesi parçalanmış olan öğrencilere göre kişisel ve sosyal uyum düzeyi yönünden daha uyumlu oldukları ve algıladıkları sosyal desteğin depresyon ve uyum düzeyleri üzerindeki etkisinin anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin algıladıkları sosyal destek artıkça uyum düzeylerinin arttığı, depresyon düzeylerinin azaldığı; algılanan sosyal destek ile uyum arasında aynı yönlü, depresyonla ters yönlü bir ilişki olduğu saptanmıştır.

Başer (2006) üniversite öğrencilerinin ailelerinden algıladıkları sosyal destek ile kendilerini kabul düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yaptığı çalışmaya, 205'i kız, 213'ü erkek 418 öğrenci katılmıştır. Aileden algılanan sosyal destek düzeyinin kendini kabul düzeyini etkilemede önemli bir faktör olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bulgulara göre, aileden algılanan sosyal desteğin bireylerin kendini kabul düzeylerini olumlu yönde etkilediği, bireyin eğitim düzeyi artıkça aileden algıladığı sosyal destek düzeyinin de arttığı, aileden algıladığı sosyal destek düzeyinin anne-babanın eğitim düzeyinden etkilenmediği, kızların aileden algıladığı sosyal destek düzeyinin erkeklerden yüksek olduğu, ana-babanın öz, üvey veya hayatta olmasının bireyin aileden algıladığı sosyal destek düzeyini etkilemediği tespit edilmiştir.

Yardımcı-Kayhan (2007) ilköğretim öğrencilerinin algıladıkları sosyal destek ile öz-yeterlik ilişkisini ve etkileyen değişkenleri incelemek amacıyla yürüttüğü çalışmaya Ankara ilinde 6., 7., 8. sınıflarda okuyan 303'ü kız, 314'ü

erkek 617 öğrenci alınmıştır. Araştırma sonunda, ilköğretim öğrencilerinin cinsiyet, sınıf, ailenin ekonomik durumu değişkenlerinin algıladıkları sosyal desteği etkilediği, algıladıkları sosyal destek ile öz-yeterlik arasında pozitif yönlü, zayıf bir ilişkinin olduğu bulunmuştur. Ayrıca, ergenlerin algıladıkları sosyal desteğin ergenlerin öz-yeterliklerini etkilediği tespit edilmiştir. Duru (2008) üniversite öğrencilerinin yalnızlık düzeylerini yordamada sosyal destek ve sosyal bağlılık değişkenlerinin rollerini araştırmak için 212'si kadın, 192'si erkek 404 öğrenci çalışmaya dâhil edilmiştir. Araştırmanın bulgularına göre; algılanan sosyal desteğin, yalnızlıkla negatif yönlü bir ilişkisi olduğu görülmüştür. Öğrencilerin algıladığı sosyal destek arttıkça yalnızlıklarının azaldığı, bu nedenle arkadaş ve özel insan desteğinin, yalnızlığın önemli yordayıcıları olarak görüldüğü saptanmıştır. Şencan (2009) tarafından yapılan çalışmada lise öğrencilerinin algıladıkları sosyal destek düzeyleri ile sosyal yetkinlik düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla 400'ü kız 278'i erkek 678 öğrenci araştırmaya katılmıştır. Araştırma sonucunda, algılanan sosyal destek düzeyi ile sosyal yetkinlik beklentisi düzeyi arasında düşük düzeyde bir ilişki olduğu görülmüştür. Ayrıca, ailelerinden algıladıkları sosyal destek düzeyinde ailelerinin sosyo-ekonomik düzeyi, anne-babalarının eğitim düzeyleri ve kardeş sayısına göre fark olduğu, arkadaşlarından algıladıkları sosyal destek düzeyinde cinsiyet, ailelerinin sosyo-ekonomik düzeyi, ergenin yakın arkadaşı olup olmamasına göre fark olduğu tespit edilmiştir.

Dülger'in (2009) ergenlerin algıladıkları sosyal destek ile karar verme davranışları arasındaki ilişkiyi incelemek için yaptığı çalışmaya 210'u kız, 191'i erkek 401 sekizinci sınıf öğrencisi katılmıştır. Araştırmanın sonucunda, ergenlerin algıladıkları sosyal destek ile karar verme davranışlarının alt boyutları arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur. Aileden algıladıkları sosyal destekle, karar vermenin özsaygı ve ihtiyatlı seçicilik alt boyutları arasında aynı yönlü, panik alt boyutu arasında ters yönlü bir ilişki, arkadaştan algıladıkları sosyal destek alt boyutu ile karar vermenin ihtiyatlı seçicilik

boyutu arasında aynı yönlü; sorumluluktan kaçma boyutu arasında ters yönlü bir ilişki, öğretmenden algıladıkları sosyal destek ile karar vermede ihtiyatlı seçicilik arasında aynı yönlü; sorumluluktan kaçma arasında ters yönlü bir ilişki olduğu görülmüştür. Ayrıca arkadaştan algıladıkları sosyal desteğin cinsiyete göre farklılaştığı, aileden algıladıkları sosyal desteğin ise kardeş sayısı ve baba tutumuna göre farklılaştığı bulunmuştur.

Sönmezay (2010) lise öğrencilerinin algıladıkları sosyal destek ve iletişim becerileri ile zorbalık arasındaki ilişkiyi incelemek için Kastamonu ilinde üç farklı lisede öğrenim gören 185'i kız 193'ü erkek 378 öğrenciyle yürüttüğü araştırmada, algılanan sosyal destek ile zorbalığa uğrama ve zorbalık yapma arasında negatif yönde anlamlı ilişki olduğunu tespit etmiştir. Ateş'in (2012) ortaöğretim öğrencilerinin sosyal destek algılarını bazı değişkenler açısından incelediği araştırmasına 228'i kız, 200'ü erkek 428 öğrenci katılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre, ortaöğretim öğrencilerinin sosyal destek algılarının kardeş sayısı, annesinin çalışıp-çalışmaması, yakın arkadaşının olup-olmaması, sınıfındaki öğrenci sayısı gibi değişkenlere göre anlamlı şekilde farklılaştığı görülmüştür. Ayrıca, öğretmen desteği ile öğrencilerin akademik başarıları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Köksal-Akyol ve Salı'nın (2013) yatılı ve gündüzlü okuyan çocukların benlik kavramlarının ve sosyal destek algılarının okula devam etme şekli, cinsiyet ve sınıf düzeyine göre farklılık gösterip göstermediğini ve çocukların benlik kavramı ile sosyal destek algıları arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yaptığı araştırmaya 146'sı kız, 140'ı erkek 286 öğrenci katılmıştır. Araştırma sonucunda okula devam etme şeklinin çocukların benlik kavramında ve sosyal desteğin tüm alt boyutlarında yatılı ilköğretim bölge okuluna gündüzlü devam eden çocukların lehine, cinsiyetin ise okula devam etme şekli farklı olan çocukların benlik kavramlarında ve sosyal desteğin tüm alt boyutlarında kızlar lehine anlamlı şekilde farklılaştığı görülmektedir. Ayrıca, yatılı ilköğretim bölge okuluna, yatılı ve gündüzlü devam eden ve normal ilköğretim

okuluna devam eden çocukların benlik kavramları ile aldıkları sosyal destek arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Cırık, Oktay ve Fer'in (2014) ilköğretim beş, altı, yedi ve sekizinci sınıf öğrencilerinin algıladıkları sosyal destek türlerinin sıklık ve önem düzeyi puanlarının, sosyal destek kaynaklarına göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini incelemek amacıyla yaptığı çalışmaya İstanbul ilindeki 19 ilköğretim okulunda öğrenim gören 1068'i kız, 1080'i erkek 2148 öğrenci katılmıştır. Araştırma bulgularına göre, öğrencilerin algıladıkları sosyal destek türlerinin sıklık ve önem düzeyi puanlarının, sosyal destek kaynaklarına (aile, öğretmenler, sınıf arkadaşları, yakın arkadaş, okuldaki diğer insanlar) göre anlamlı şekilde farklılaştığı görülmüştür. Elde edilen sonuçlar, destek kaynaklarının özelliğine (duygusal yakınlık, tutum, rol, statü) göre öğrencilerin tercih ettikleri destek türlerinin farklılaştığını göstermiştir. Tercan'ın (2014) üniversite öğrencilerinin ailelerinden algıladıkları sosyal desteğin, eğlenceli spor aktivitelerinde yer alma, boş zamanlarını değerlendirme ve yaşam doyumuyla ilişkisini incelediği araştırmasına 194'ü erkek, 274'ü kadın 468 öğrenci katılmıştır. Araştırmanın sonucunda, aileden algılanan sosyal destek ile fiziksel uygunluk, beceri kazanma, boş zamanları değerlendirme stratejileri ve yaşam doyumu arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

3.4. SOSYAL DESTEK İLE İLGİLİ YURT DIŞINDA YAPILAN ARAŞTIRMALAR

Rigby'nin (2000) okullardaki akran baskılarının, ergenlerin algıladıkları sosyal destek düzeyi üzerine olan etkisini incelediği araştırmasına 395'i kız, 450'si erkek 845 karma ortaöğretim öğrencisi alınmıştır. Araştırma sonuçlarına bakıldığında, hem kız hem de erkek öğrencilerin üzerinde akran baskısı arttıkça algıladıkları sosyal destek düzeylerinin azaldığı görülmüştür. Akran baskısından etkilenen ve algıladığı sosyal destek düzeyi düşük olan öğrencilerin ruh sağlıklarının da olumsuz etkilendiği saptanmıştır.

Demaray ve Malecki (2002) 6., 7., 8. sınıfta okuyan ve risk altında olan 125 ortaokul öğrencisinin beş farklı kaynaktan algıladığı sosyal destek (aile, öğretmen, sınıf arkadaşı, yakın arkadaş ve okul) ile uyum/uyumsuzluk problemleri arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Aile ve sınıf arkadaşı desteğinin klinik uyumsuzluk ve duygusal belirtilerin, aile desteğinin kişisel uyumun, aile ve öğretmen desteğinin ise okul uyumsuzluğunun önemli bir yordayıcısı olduğu saptanmıştır. Faison (2004) 13-19 yaşlarındaki 1040 siyahi ergenle yüz yüze görüşerek, bu ergenlerin algıladıkları ayrımcılık ve aile desteğinin, ruh sağlıkları üzerindeki etkisini incelemiştir. Aileden algıladıkları sosyal destek azaldığında ergenlerin ruh sağlığının (anlamli olarak depresyon artarken, özsaygının ve yaşamdan memnunluğun azaldığı) bozulduğu, aileden algıladıkları sosyal destek arttığında ise ergenlerin ruh sağlığının düzeldiği (anlamli olarak depresyonun azaldığı, özsaygının ve hayattan memnuniyetin de arttığı) saptanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, aileden ve diğer kişilerden algıladığı sosyal desteğin bireyin akademik başarısı, depresyon ve uyum problemleri yaşaması, yalnızlık hissetmesi ve ruh sağlığı üzerinde önemli bir etkisi olduğu görülmektedir. Özellikle ergenlerin ailelerinden algıladıkları sosyal destek, ruh sağlıklarının korunmasında önemli faktör olarak görünmektedir. Hamdan-Mansour ve Dawani (2008) 241 üniversite öğrencisinin aldıkları sosyal destek ile stres arasındaki ilişkiyi incelenmiştir. Araştırmanın sonucunda, algılanan sosyal destek ile stres arasında anlamli bir ilişki olduğu görülmüştür. Kız öğrencilerin algıladıkları sosyal destek düzeyinin ve stresin erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Algıladıkları sosyal destek düzeyiyle, algılanan stres arasında negatif bir ilişki saptanmıştır. Stres durumlarında aileden algılanan sosyal desteğin arkadaştan algılanan sosyal destekten daha yordayıcı olduğu bulunmuştur.

Demaray, Michelle, vd. (2009) gençlerin sosyal destek düzeyleri ile benlik algısı arasındaki ilişkiyi incelediği araştırmalarına, 3.-12. sınıf düzeyindeki 921 öğrenciyi dâhil etmişlerdir. Araştırma sonucuna göre, çocuk

ve ergenlerin çevrelerinden (aile, sınıf arkadaşı, yakın arkadaş, öğretmen) algıladıkları sosyal destekle benlik algısı arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Algıladıkları sosyal destek düzeyi yüksek olan çocuk ve ergenlerin benlik algılarının da yüksek olduğu belirlenmiştir. Çocuk ve ergenler algıladıkları sosyal destek alt boyutları açısından incelendiğinde, öğretmenlerinden algıladıkları sosyal desteğin diğer sosyal destek alt boyutlarına göre çok daha önemli olduğu ve benlik algılarını daha fazla etkilediği görülmüştür. Bunun yanında sınıf arkadaşları ve yakın arkadaşlarından algıladıkları sosyal destek düzeyi ile benlik algıları arasında da bir etkileşim olduğu belirlenmiştir.

Murberg ve Bru'nun (2009) Norveçli lise öğrencilerinin arkadaşlarından ve öğretmenlerinden algıladıkları sosyal desteğin, olumsuz yaşam olayları ve depresif belirtiler üzerindeki etkisini incelemek amacıyla yaptığı araştırmaya 87'si erkek 111'i kız 198 öğrenci katılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, öğretmenlerden ve arkadaşlardan algılanan sosyal desteğin depresif belirtiler ve olumsuz yaşam olayları üzerinde etkili olduğu belirlenmiştir. Öğretmen ve arkadaşlardan algılanan sosyal destek düzeyi artıkça, olumsuz yaşam olaylarının ve depresif belirtilerin azaldığı görülmüştür. Bokhorst, Sumter ve Westenberg (2010) 9-18 yaşlarındaki 304'ü erkek, 351'i kız toplam 655 çocuk ve ergeni ailelerinden, arkadaşlarından ve öğretmenlerinden algıladıkları sosyal destek bakımından yaşlarına ve cinsiyetlerine göre incelemiştir. Bulgulara göre, aileden algılanan sosyal desteğin tüm yaş gruplarında aynı olduğu görülmüştür. Çocuk ve ergenlerin ailelerinden ve arkadaşlarından verilen sosyal desteği eşit şekilde algıladığı, fakat 16-18 yaş arasındaki ergenlerin arkadaşlarından algıladıkları sosyal desteğin diğer sosyal destek kaynaklarına göre daha fazla olduğu belirlenmiştir. Yaşı büyük öğrencilerin öğretmenlerinden algıladıkları sosyal desteğin daha düşük olduğu, kızların öğretmenlerinden, sınıf arkadaşlarından ve yakın arkadaşlarından algıladıkları sosyal desteğin ise erkeklere göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Rueger, Malecki ve Demaray (2010) 636 ortaöğretim öğrencisinin algıladıkları sosyal destek (aile, öğretmen, sınıf arkadaşı, yakın arkadaş, okul) ile psikolojik ve akademik uyum arasındaki ilişkisini araştırmışlardır. Araştırma sonucunda; algılanan sosyal destekle psikolojik ve akademik uyum arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Algıladıkları sosyal destek düzeyi yüksek olan öğrencilerin psikolojik ve akademik uyumlarının daha yüksek olduğu saptanmıştır. Ayrıca, aileden algılanan sosyal desteğin her iki cinsiyet grubu için de aynı olduğu, arkadaştan algılanan sosyal desteğin ise erkeklerin lehine daha yüksek olduğu görülmektedir. Tam, Cai-Lian, vd. (2011) yaptıkları araştırmada 460 Malezyalı ergenin algıladıkları sosyal destekle, benlik saygıları arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Araştırmada, ayrıca ergenlerin cinsiyetleriyle, algıladıkları sosyal destek ve benlik saygıları arasındaki ilişki de incelenmiştir. Araştırmanın sonucunda, ergenlerin cinsiyetlerine göre algıladıkları sosyal destek ve benlik saygısında bir fark görülmemiştir. Ancak algılanan sosyal destek ile benlik saygısı arasında pozitif yönlü bir ilişkiye rastlanmıştır. Silva, Morgado ve Maroco'nun (2012) Portekizli ergenlerin aile biçimleri ile algıladıkları sosyal destek (aile, akran) ve okul davranışları arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yaptıkları araştırmaya yaşları 14-16 arasında olan 258'i erkek, 279'u kız, 537 öğrenci katılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğunun, ailelerini demokratik aile tipinde algıladıkları görülmüştür. Ergenlerin okul davranışları ve aile biçimleri arasındaki ilişkide, ağırbaşlı ergenlerin, ailelerini daha hoşgörülü olarak algıladığı saptanmıştır. Diğer yandan, yaramaz ergenlerin, ailelerini daha müsamahakâr ve otoriter olarak algıladığı görülmüştür. Algılanan okul davranışı ve sosyal destek arasındaki ilişkide ise, ergenlerin, ailelerine göre, akranlarından daha fazla destek aldıkları görülmüştür.

Mahanta ve Aggarwal'ın (2013) üniversite öğrencilerinin algıladıkları sosyal destekle yaşam doyumları arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yaptıkları araştırmaya Yeni Delhi Üniversitesinin farklı bölümlerinden 50'si kız, 50'si erkek 100 öğrenci katılmıştır. Araştırmada, ayrıca katılımcıların

cinsiyetleriyle, algıladıkları sosyal destek ve yaşam doyumları arasındaki ilişki de incelenmiştir. Aileden algılanan sosyal destekle cinsiyet arasında bir ilişkiye rastlanmazken, arkadaştan algılanan sosyal destekle cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Kız öğrencilerin yaşam doyumlarının erkeklere nazaran daha yüksek olduğu görülmüştür. Sonuç olarak, aileden ve arkadaştan algılanan sosyal destek ne kadar yüksekse, öğrencilerin yaşam doyumlarının da o kadar yüksek olduğu saptanmıştır.

3.5. İNTERNET KULLANIMI VE SOSYAL DESTEK ARASINDAKİ İLİŞKİLERLE İLGİLİ YURT İÇİNDE VE YURT DIŞINDA YAPILAN ARAŞTIRMALAR

Kraut, Robert, vd. (1998) yaptıkları araştırmada 73 hane halkından 169 kişinin internet erişimlerinin birinci ve ikinci yıllarında sosyal ve psikolojik açıdan ne şekilde etkilendiklerini incelemişlerdir. Araştırma bulgularına göre, gençlerin yetişkinlere göre daha fazla internet kullandığı, kadınlar ve erkekler arasında herhangi bir farkın görülmediği, artan internet kullanma süresinin aileyle olan iletişimi azalttığı saptanmıştır. Algılanan sosyal destek azaldığında, yalnızlık ve depresyonun arttığı görülmüştür. Ofosu'nun (1999) internet bağımlısı olan ve olmayan üniversite öğrencilerinin algıladıkları sosyal destek, özgüven, çekingenlik, yalnızlık, cinsiyet ve toplumdan soyutlanma düzeylerini karşılaştırmak amacıyla yaptığı araştırmasına üniversiteye yeni kaydolmuş 211 öğrenci katılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre; katılımcıların %20'sinin internet bağımlısı olduğu ve internet bağımlısı öğrencilerin çoğunluğunu erkeklerin oluşturduğu tespit edilmiştir. Bağımlı olduğu belirlenen erkek öğrencilerin ailelerinden ve arkadaşlarından algıladıkları sosyal desteğin az olduğu, fakat internet bağımlısı olmayan öğrencilere göre internetten edindikleri arkadaşlarından daha fazla sosyal destek aldıkları görülmüştür.

Sanders, Christopher, E., vd. 'nin (2000) ergenlerin internet kullanımları ile depresyon ve sosyal yalıtım arasındaki ilişkiyi inceledikleri çalışmalarına 89 yükseköğretim öğrencisi alınmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre, interneti az kullananlar, interneti fazla kullananlara göre anlamlı olarak daha iyi arkadaş ve anne ilişkisine sahiptir. Swickert, Rhonda, J., vd'nin (2002) internet kullanımı, kişilik ve algılanan sosyal destek arasındaki ilişkiyi inceledikleri çalışmalarına yaş ortalaması 21 olan 206 üniversite öğrencisi katılmıştır. Verilerin, internet kullanımı, kişilik (uzlaşmacılık, dürüstlük, dışa dönüklük, sinirlilik, saydamlık) ve sosyal desteği ölçeği anket ve ölçekler aracılığı ile elde edildiği çalışmada bireysel bilgisayar faaliyetleri teknik, bilgi alışverişi ve eğlence başlıkları altında birleştirilmiştir. Korelasyon ve regresyon analizleri sonucunda bilgisayar kullanımı ile sosyal destek arasında marjinal ilişki saptanmıştır. Kişilik ve bilgisayar kullanımı arasındaki ilişki de yine benzer şekilde bulunmuştur. Ancak kişiliğin, bilgisayar kullanımı ile sosyal destek arasındaki ilişkiyi her iki yönde de etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Shaw ve Gant'ın (2002) internet iletişimi ile depresyon, yalnızlık, özsaygı ve algılanan sosyal destek arasındaki ilişkiyi inceledikleri çalışmalarına 40 üniversite öğrencisi katılmıştır. Öğrencilerden 24'ü kız-erkek, 16'sı kız-kıza olacak şekilde birbiriyle sohbet etmek amaçlı eşleştirilmiştir. Öğrenciler dört ile sekiz hafta boyunca, beş oturum şeklinde, hiç tanımadığı kişilerle internet yoluyla sohbet (chat) etmişlerdir. Sonuç olarak, internet kullanımının, algılanan sosyal destek ve özsaygıyı anlamlı olarak arttırdığı, yalnızlık ve depresyonu anlamlı olarak azalttığı saptanmıştır. 1995-2003 yılları arasında yapılan internet ve sosyal etkileşim konularını içeren 16 farklı araştırmanın sonuçlarını derleyen bir meta-analiz çalışmasının sonuçlarına göre, internet kullanımının, bireylerin aile üyeleriyle etkileşimleri ile ilgili olmadığı görülmüştür. Başka bir önemli bulgu da bu alanda yapılan çalışmaların birbiriyle çelişen sonuçları olmasıdır. Çalışmaların bazılarında internet kullanımındaki artışın bireyler arası iletişimi

olumsuz yönde etkilediği bulunurken, bazılarında ise tam tersine olumlu yönde etkilediği bulunmuştur (Shklovski, Kiesler ve Kraut, 2006).

Subrahmanyam ve Lin (2007) 15-18 yaşlarında 156 ergenle, çevrimiçi iletişim aktiviteleri ile yalnızlık ve algıladıkları sosyal destek (aile, yakın arkadaş) arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırmanın sonuçlarına göre çevrimiçi iletişim aktiviteleri (internette gezinme, e-posta) için harcanan zaman ile algılanan sosyal destek (aile, yakın arkadaş) arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır. Leung (2010) evinde internete bağlı bilgisayarları olan, 8-18 yaş aralığındaki 717 ergenle yaptığı çalışmada ergenlerde sosyal destek ve çevrimiçi sosyal davranışlara (anlık mesajlaşma, çevrimiçi oyunlar, forumlara katılma vb.) internet kullanımı, yalnızlık ve yaş kimlik doyumlarının güdüleme etkilerini incelemiştir. Araştırmanın sonuçlarına göre; internet kullanımı güdüleri ile algılanan sosyal destek arasında anlamlı bir ilişki vardır. Bireyler herhangi bir problemi çözebilmek için internetten faydalandıklarında, e-mailler, bloglar, sohbet odaları gibi yerlerde kişisel tavsiyelere ve problemlerinin çözümüne ulaşabilirler. Bu da algıladıkları sosyal desteği artırmada rol oynayabilir. Aynı çalışmada çevrimiçi sosyal davranışlar ve sosyal destek arasındaki ilişki incelenmiş; online oyunlar ile algılanan sosyal destek arasında ters yönlü bir ilişki bulunduğu, anlık mesajlaşma ve forumların ise algılanan sosyal destek üzerinde bir etkisinin bulunmadığı tespit edilmiştir.

Vekiri ve Chronaki (2008) beşinci ve altıncı sınıfta öğrenim gören 340 öğrenciyle, okul dışındaki bilgisayar deneyimleri, algılanan sosyal destek, değer inançları ve öz-yeterlilikler bakımından teknoloji kullanımında kız ve erkek öğrenciler arasında farklılıkları incelemiştir. Araştırma bulgularına göre, kız ve erkek öğrencilerin üçte ikisinin evlerinde bilgisayarları, yarısının internet bağlantıları olmasına rağmen, erkeklerin %32,2'si bilgisayar kullanmak, %30,5'i internete girmek, kızların %9,6'sı bilgisayar kullanmak, %7,2'si internete girmek amacıyla internet kafelere gitmektedirler. Erkeklerin %87,9'nun, kızların %77,7'sinin oyun oynamak amaçlı bilgisayar kullandıkları

görülmektedir. Bunun dışında kızların bilgisayar kullanırken en fazla çizim ve yazışma, erkeklerin ise internette gezinme ve yazışma faaliyetlerine zaman ayırdığı belirlenmiştir. Ayrıca, erkeklerin kızlara göre ailelerinden ve akranlarından daha fazla sosyal destek aldığı görülmektedir. Batıgün ve Kılıç'ın (2011) üniversite öğrencilerinin internet kullanım amaçlarını ve üniversite öğrencileri arasında internet bağımlılığının ne ölçüde yaygınlaştığını; internet bağımlılığı ile kişilik özellikleri, psikolojik belirtiler ve sosyal destek arasındaki ilişkileri belirlemek amacıyla yaptıkları araştırmaya 672'si kız, 525'i erkek toplam 1198 öğrenci katılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; öğrencilerin günlük 1,53 saati internette geçirdikleri; %18,89'unun internet bağımlısı olarak tanımlanabileceği ve erkeklerin kadınlara göre internet bağımlılığına daha yatkın olduğu saptanmıştır. Ayrıca, üst sosyo-ekonomik düzeyde yer alan öğrencilerin orta ve alt sosyo-ekonomik düzeydeki öğrencilere göre internet bağımlılığına daha yatkın oldukları da dikkati çekmektedir.

Gunuc ve Dogan'ın (2013) ergenlerin internet bağımlılığı, algıladıkları sosyal destek ve anne, baba ve aile ile yürütülen faaliyetler arasındaki ilişkileri incelemek amacıyla yürüttükleri araştırmaya 12-18 yaş arası 166 ergen katılmıştır. Araştırmanın sonucunda, internet bağımlılığı ile algılanan sosyal destek arasında negatif yönlü, orta düzeyde bir ilişkiye rastlanmıştır. Anneleriyle vakit geçiren ergenlerin algıladıkları sosyal destek seviyesinin yüksek, internet bağımlılığı seviyesinin ise düşük olduğu görülmüştür. Ayrıca anne, baba ve aileyle birlikte yürütülen faaliyetlerin (televizyon izlemek, yemek yemek, sohbet etmek, alışveriş yapmak ve dışarda vakit geçirmek) anneden algılanan sosyal desteği arttırdığı, fakat internet bağımlılığına bir etkisinin olmadığı bulunmuştur.

BÖLÜM IV

4.YÖNTEM

4.1. ARAŞTIRMA MODELİ

Bu araştırma, mesleki ve teknik eğitim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin internet kullanım alışkanlıkları ile algıladıkları sosyal destek arasındaki ilişkiyi inceleme amacı taşımaktadır. Araştırmada genel tarama yöntemlerinden betimsel ve ilişkiyel tarama modelleri kullanılmıştır.

4.2. EVREN VE ÖRNEKLEM

Bu araştırmanın evrenini 2013-2014 eğitim-öğretim yılında İstanbul ili Tuzla, Pendik, Maltepe ilçelerindeki Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumlarında okuyan 9., 10., 11. ve 12. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Örneklem ise, bu ilçelerdeki Teknik ve Endüstri Meslek Liselerinde okumakta olan ve evrenden rastgele seçilen 456 öğrenciden oluşmaktadır.

Katılımcıların %25,7'si (n=117) kız, %74,3'ü (n=339) ise erkeklerden oluşmaktadır. Sınıf düzeylerine bakıldığında, katılımcıların %27,4'ü (n=125) 9.sınıf, %29,2'si (n=133) 10.sınıf, %19,1'i (n=87) 11.sınıf, %24,3'ü (n=111) ise 12.sınıflardan oluşmaktadır (Tablo 1).

Tablo 1. Evren ve Örneklemdeki Öğrencilerin Cinsiyet, Sınıf Düzeyi, Yaşlarına İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Cinsiyet	N	%	Yaş	N	%
Kız	117	25,7	14	16	3,5
Erkek	339	74,3	15	106	23,2
Sınıf Düzeyi	N	%	16	124	27,2
9.Sınıf	125	27,4	17	128	28,1
10.Sınıf	133	29,2	18	72	15,8
11.Sınıf	87	19,1	19	10	2,2
12.Sınıf	111	24,3			

4.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Bu araştırmada ihtiyaç duyulan verilerin elde edilmesinde “İnternet Kullanım Ölçeği”, “Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği” ve araştırmacı tarafından geliştirilen “Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır.

4.3.1. İnternet Kullanım Ölçeği

Lopez-Fernandez, Freixa-Blanxart ve Honrubia-Serrano (2013) tarafından ergenlerin problemleri internet kullanımlarını belirlemeye yönelik geliştirilen bu ölçek Ekinci (2014) tarafından Türkçeye uyarlanarak geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmıştır. 30 maddeden oluşan ölçek, ergenlerin problemleri internet kullanım düzeylerini ölçen “Tamamen Katılmıyorum” (1) ile “Tamamen Katılıyorum” (5) arasında değişen 5 dereceli likert tipi bir ölçektir. Ölçeğin tamamından elde edilebilecek puanlar 30 ile 150 arasındadır. Elde edilen puanın yüksek olması, problemleri internet kullanımının varlığını göstermektedir. Ölçeğin Cronbach alfa katsayısı 0,92 olarak bulunmuştur (Ekinci, 2014).

4.3.2. Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği

Zimet, Gregory, D., vd. (1988) tarafından bireylerin algıladıkları sosyal desteği belirlemeye yönelik geliştirilen bu ölçeğin, Türkiye’de Eker, Arkar ve Yıldız (2001) tarafından, geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmıştır. Ölçek 12 maddeden oluşan bireyin sosyal desteği ile ilgili kaynağın yeterliliğini ölçen “Kesinlikle Hayır” (1) ile “Kesinlikle Evet” (7) arasında değişen 7 dereceli (1-7 puan), likert tipi bir ölçektir. Ölçeğin aile, arkadaş ve özel bir insan desteğini belirlemek üzere dört maddeden oluşan üç alt ölçeği bulunmaktadır. Her alt ölçekte 4 soru vardır. 1., 2., 5. ve 10. sorular özel bir kişi tarafından sağlanan sosyal desteği ölçmek; 3., 4., 8., ve 11. sorular ailesinin desteğini ölçmek; ve 6., 7., 9., ve 12. sorular bir arkadaşın desteğini ölçmek için kullanılmaktadır. Ölçeğin tamamından elde edilebilecek puanlar 12 ile 84 arasındadır. Alt ölçeklerden alınabilecek puanlar ise 4-28 arasında değişmektedir. Elde edilen puanın yüksek olması, algılanan sosyal desteğin yüksek olduğunu göstermektedir.

Eker, Arkar ve Yıldız (2001) tarafından MSPPS (ÇBASDÖ) ve Türkçe formunun geçerlilik ve güvenilirlik çalışması gerçekleştirilmiş ve bazı revizyonlar yapılmıştır. Orijinal MSPSS maddeleri, örnekler verilerek tanımlanmaya çalışılan aile maddeleri (ebeveyn, eş, çocuklar, kardeşler) ve özel bir insan (flört, nişanlı, sözlü, akraba, komşu, doktor) maddeleri dışında, Türkçe olarak aynı kalmıştır. Özel bir insan terimi yerine bu boyut, ailenin ve arkadaşların dışında olan bir kişi olarak tanımlanmıştır. Cronbach alfa katsayıları, aile desteği için 0,82-0,92, arkadaş desteği için 0,78-0,90, özel bir kişi için 0,79-0,91 ve toplam sosyal destek için ise 0,77-0,88 olarak bulunmuştur (Eker, Arkar ve Yıldız, 2001).

4.3.3. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmada öğrencilerin demografik özelliklerini (cinsiyet, sınıf, yaş, yaşamının büyük bir bölümünü geçirdiği yer, ailenin ekonomik düzeyi, anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi, akademik başarı, bilgisayar sahipliği, internet sahipliği, internetle tanışma zamanı, günlük internette geçirilen süre, sosyal ağlarla tanışma zamanı, günlük sosyal ağlarda geçirilen süre, sosyal ağları ne kadar güvenli bulduğu, internet tabanlı oyunlarla(İTO) tanışma zamanı, günlük internet tabanlı oyunlarda geçirilen süre) belirlemek için, araştırmacı tarafından hazırlanan “Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır.

4.4. VERİLERİN ANALİZİ

Araştırmadan elde edilen veriler, sosyal bilimlerde kullanılan SPSS 15.0 istatistik paket programı ile analiz edilmiştir.

Araştırma gruplarının homojen dağılım gösterdiği durumlarda analiz için parametrik test olan bağımsız örneklem t-testi ile tek yönlü varyans analizi (Oneway ANOVA) tekniği kullanılmış ve tek yönlü varyans analizi tekniğinde farkın hangi grup lehine olduğunu belirlemek için de Tukey HSD ve LSD testi kullanılmıştır.

Araştırmaya katılan mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin örneklem içindeki dağılımlarının homojen özellik göstermediği durumda, ilişkisiz iki ya da daha çok örneklem ortalamasının birbirlerinden anlamlı farklılık gösterip göstermediğini test etmek için geliştirilen Kruskal Wallis H-testi kullanılmıştır. Gruplar arasında farkın bulunduğu ölçümlerde bağımsız örneklem grupları (ilişkisiz örneklem) için Mann Whitney U-Testi kullanılarak, farkın hangi grup lehine olduğu belirlenmiştir. Ayrıca araştırma verilerinin çözümlenmesinde; Pearson Korelasyon Katsayısı, t- testi, frekans ve yüzde istatistiksel analiz teknikleri kullanılmıştır. Aşağıda araştırma verilerine uygulanan analiz sonuçları tablolar halinde sunulmuştur.

BÖLÜM V

5. BULGULAR

5.1. ARAŞTIRMA GRUBUNUN ÖZELLİKLERİ

Bu bölümde, mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin kişisel bilgi formundan alınan bazı bilgileri değerlendirilmiştir. Kişisel bilgi formuna verdikleri cevapları dikkate alınarak öğrencilerin; anne-baba durumuna, boş zamanlarını nasıl değerlendirdiklerine, gün içerisinde en çok hangi saat aralıklarında internet kullandıklarına, internet kullanma sürelerini kimin kontrol ettiğine, interneti hangi amaçlar için kullandıklarına, hangi sosyal ağları kullandıklarına, sosyal ağları bağlanmak için hangi araçları kullandıklarına, internet ve sosyal ağları en çok nerede kullandıklarına, sosyal ağ sitelerine üye olma nedenlerine, sosyal ağ kullanmama sebeplerine, internet ve sosyal ağ kullanmaları konusunda ailelerinin görüşüne ve hangi tür internet tabanlı oyunlar oynadığına ilişkin bilgilerine ait frekans ve yüzde dağılımları verilmiştir.

Tablo 2. Öğrencilerin Anne-Baba Durumlarına İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri

Anne-Baba Durum	N	%
Sağ ve Birlikte	407	89,3
Anne Sağ-Baba Ölü	9	2,0
Anne Öz-Baba Üvey	2	0,4
Anne-Baba Boşanmış	27	5,9
Anne Ölü - Baba Sağ	7	1,5
Anne Üvey-Baba Öz	1	0,2

Araştırmaya katılan mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin anne ve baba durumlarına ilişkin frekans ve yüzde dağılımları Tablo 2’de verilmiştir. Buna göre öğrencilerin anne ve babalarının yaklaşık %89,3’ünün sağ ve birlikte, %2’sinin annesinin sağ, babasının hayatta olmadığı, %0,4’ünün annesinin öz, babasının üvey olduğu, %5,9’unun anne ve babasının boşandığını, %1,5’inin babasının sağ, annesinin hayatta olmadığı, %2’sinin ise annesinin üvey, babasının öz olduğu görülmektedir. Bu bilgilere göre öğrencilerin çoğunluğunun anne ve babasıyla birlikte oldukları söylenebilir.

Tablo 3. Öğrencilerin Boş Zamanlarını Nasıl Değerlendirdiklerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Boş Zamanları Nasıl Değerlendirdiği	N	%	Boş Zamanları Nasıl Değerlendirdiği	N	%
Spor Yapmak	232	50,9	Müzik aleti çalmak	2	0,4
Kitap Okumak	138	30,3	Telefon kullanmak	2	0,4
Resim yapmak	59	12,9	Arabaları araştırmak	1	0,2
Bilgisayar oyunu oynamak	218	47,8	TV izlemek	3	0,7
Müzik dinlemek	308	67,5	Ders çalışmak	1	0,2
İnternete girmek	317	69,5	Paten kaymak	1	0,2
Gezmek	9	2,0	Program yazmak	1	0,2
Web tasarım yapmak	1	0,2	Üniversite sınavına hazırlanmak	1	0,2
Dans etmek	4	0,9	Motosiklete binmek	1	0,2
Bir işte çalışmak	1	0,2	Uyumak	1	0,2

Araştırmaya katılan mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin boş zamanlarını nasıl değerlendirdiklerine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları Tablo 3’te verilmiştir. Buna göre öğrencilerin yaklaşık %50,9’u spor yaparak, %30,3’u kitap okuyarak, %12,9’u resim yaparak, %47,8’i bilgisayar oyunları oynayarak, %67,5’i müzik dinleyerek, %69,5’i internete girerek, %2’si gezerek, %0,2’si web tasarım yaparak, %0,9’u dans ederek, %0,2’si bir işte çalışarak, %0,4’ü bir müzik aleti çalarak, %0,4’ü telefon kullanarak, %0,2’si televizyon izleyerek, %0,2’si ders çalışarak, %0,2’si paten kayarak, %0,2’si

program yazarak, %0,2'si üniversite sınavlarına hazırlanarak, %0,2'si motosiklete binerek, %0,2'si uyuyarak boş zamanlarını geçirdikleri görülmektedir. Bu bilgilere göre öğrencilerin çoğunluğunun boş zamanlarını internete girmeye, müzik dinlemeye, bilgisayar oyunları oynamaya ve spor yapmaya ayırdıkları söylenebilir.

Tablo 4. Öğrencilerin Gün İçerisinde En Çok Hangi Saat Aralıklarında İnternet Kullandıklarına İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Gün İçerisinde En çok Hangi Saat Aralıklarında İnternet Kullanıyor	N	%
9- 11 arası	39	8,6
12-14 arası	30	6,6
15-17 arası	54	11,8
18-20 arası	134	29,4
21-23 arası	154	33,8
24'den sonra	45	9,9

Araştırmaya katılan mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin en çok hangi saat aralıklarında internet kullandıklarına ilişkin frekans ve yüzde dağılımları Tablo 4'te verilmiştir. Buna göre öğrencilerin yaklaşık %8,6'sı 9-11, %6,6'sı 12-14, %11,8'i 15-17, %29,4'ü 18-20, %33,8'i 21-23 saatleri arası ve %9,9'u saat 24'den sonra internette zaman geçirdiği görülmektedir. Bu bilgilere göre öğrencilerin çoğunluğunun internet kullanmak için 21-23 ve 18-20 saatleri aralıklarını kullandıkları söylenebilir.

Tablo 5. Öğrencilerin İnternet Kullanma Sürelerini Kimin Kontrol Ettiğine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

İnternet Kullanma Sürelerini Kimin Kontrol Ettiği	N	%
Kendim	323	70,8
Annem	86	18,9
Babam	75	16,4
Ablam	2	0,4
Abim	4	0,9

Araştırmaya katılan mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin internet kullanma sürelerini kimin kontrol ettiğine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları Tablo 5'te verilmiştir. Buna göre öğrencilerin yaklaşık %70,8'inin kendisi, %18,9'un annesi, %16,4'ünün babası, %0,4'ünün ablası, %0,9'unun abisi tarafından kontrol edildiği görülmektedir. Bu bilgilere göre öğrencilerin çoğunluğunun başka biri tarafından kontrol edilmeden internette zaman geçirdiği söylenebilir.

Tablo 6. Öğrencilerin İnterneti Hangi Amaçlar İçin Kullandıklarına İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Hangi Amaçla İnterneti Kullandıkları	N	%	Hangi Amaçla İnterneti Kullandıkları	N	%
Veri paylaşmak ve aktarmak	173	37,9	Sosyal ağlar	305	66,9
Video izlemek	307	67,3	Oyun oynamak	244	53,5
Medyayı takip etmek	164	36,0	Ödev hazırlamak	292	64,0
Bilimsel araştırma yapmak	120	26,3	Sohbet etmek	253	55,5
Film -MP3 müzik indirmek	266	58,3	Ders çalışmak	1	0,2
E-Posta bakmak	104	22,8	Web sitesi tasarlamak	1	0,2
Blog takip etmek	73	16,0	İlgi alanında araştırma yapmak	2	0,4

Araştırmaya katılan mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin interneti hangi amaçla kullandıklarına ilişkin frekans ve yüzde dağılımları Tablo 6'da verilmiştir. Buna göre öğrencilerin yaklaşık %37,9'u veri paylaşmak ve aktarmak, %67,3'ü video izlemek, %36'sı medyayı takip etmek, %26,3'ü bilimsel araştırma yapmak, %58,3'ü film-mp3 müzik indirmek, %22,8'i e-posta bakmak, %16'sı blog takip etmek, %66,9'u sosyal ağlar, %53,5'i oyun oynamak, %64'ü ödev hazırlamak, %55,5'i sohbet etmek, %0,2'si ders çalışmak, %0,2'si web sitesi tasarlamak, %0,4'ü ilgi alanında araştırma yapmak için internete girdiği görülmektedir. Bu bilgilere göre öğrencilerin çoğunluğunun video izlemek, sosyal ağlar, ödev hazırlamak,

film-mp3 müzik indirmek, sohbet etmek ve oyun oynamak için interneti kullandıkları söylenebilir.

Tablo 7. Öğrencilerin Hangi Sosyal Ağları Kullandıklarına İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Hangi Sosyal Ağları Kullandıkları	N	%	Hangi Sosyal Ağları Kullandıkları	N	%
Facebook	404	88,6	Youtube	334	73,2
Twitter	275	60,3	Google+	239	52,4
Foursquare	96	21,1	WhatsApp	7	1,5
Myspace	31	6,8	Raidcall	2	0,4
Netlog	18	3,9	Tumblr	7	1,5
Instagram	144	31,6	TeamSpeak	2	0,4
Skype	201	44,1	Ask.fm	6	1,3
Mynet	70	15,4			

Araştırmaya katılan mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin hangi sosyal ağları kullandıklarına ilişkin frekans ve yüzde dağılımları Tablo 7’de verilmiştir. Buna göre öğrencilerin yaklaşık %88,6’sı Facebook, %60,3’ü Twitter, %21,1’i Foursquare, %6,8’i Myspace, %3,9’u Netlog, %31,6’sı Instagram, %44,1’i Skype, %15,4’ü Mynet, % 73,2’si Youtube, %52,4’ü Google+, %1,5’i WhatsApp, %0,4’ü Raidcall, %1,5’i Tumblr, %0,4’ü TeamSpeak ve %1,3’ü Ask.fm adlı sosyal paylaşım sitelerini takip etmektedir. Bu bilgilere göre öğrencilerin çoğunluğunun Facebook, Youtube, Twitter, Google+ ve Skype kullandıkları söylenebilir.

Tablo 8. Öğrencilerin Sosyal Ağları Bağlanmak İçin Hangi Araçları Kullandıklarına İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Sosyal Ağları Hangi Araçla Kullandıkları	N	%
Cep telefonu	262	57,5
Tablet	71	15,6
PC	283	62,1
Notebook	77	16,9

Araştırmaya katılan mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin sosyal ağlara bağlanmak için kullandıkları araçlara ilişkin frekans ve yüzde dağılımları Tablo 8’de verilmiştir. Buna göre sosyal ağlara bağlanmak için öğrencilerin yaklaşık %57,5’i cep telefonu, %15,6’sı tablet, %62,1’i PC ve %16,9’u notebook kullanmaktadır. Bu bilgilere göre sosyal ağlara bağlanmak için öğrencilerin çoğunluğunun PC ve cep telefonu kullandıkları söylenebilir.

Tablo 9. Öğrencilerin İnternet ve Sosyal Ağları En Çok Nerede Kullandıklarına İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

İnternet ve Sosyal Ağları En Çok Nerede Kullandıkları	N	%
İnternet Kafe	33	7,2
Ev	419	91,9
Okul	53	11,6
Komşu	1	0,2
Dışarda	9	2,0
İşyeri	3	0,7
Dershane	2	0,4
Telefon	1	0,2
Arkadaş	1	0,2

Araştırmaya katılan mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin internet ve sosyal ağları en çok nerede kullandıklarına ilişkin frekans ve yüzde dağılımları Tablo 9’da verilmiştir. Buna göre öğrencilerin yaklaşık %7,2’si internet kafede, %91,9’u evde, %11,6’sı okulda, %0,2’si komşusunda, %2’si dışarda, %0,7’si işyerinde, %0,4’ü dershane, %0,2’si telefonda, %0,2’si arkadaşında internet ve sosyal paylaşım sitelerini kullanmaktadır. Bu bilgilere göre öğrencilerin çoğunluğunun internet ve sosyal paylaşım sitelerini evde kullandıkları söylenebilir.

Tablo 10. Öğrencilerin Sosyal Ağ Sitelerine Üye Olma Nedenlerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Sosyal Ağ Sitelerine Üye Olma Nedeni	N	%
Arkadaşlarımla iletişim kurmak	404	88,6
Sosyal ağ sitelerini keşfetmek	153	33,6
Çevremdeki çoğu kişinin üye olması	88	19,3
Eski arkadaşlarımı bulmak	140	30,7
Özel hayatımı herkesle paylaşmak	33	7,2
Oyun oynamak	115	25,2
Arkadaşlarımın ve diğer kişilerin neler yaptığını bilmek	141	30,9
Kız/Erkek arkadaş bulmak	2	0,4
Vakit Geçirmek	3	0,7

Araştırmaya katılan mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin sosyal ağ sitelerine üye olma nedenlerine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları Tablo 10'da verilmiştir. Buna göre öğrencilerin yaklaşık %88,6'sı arkadaşlarıyla iletişim kurmak, %33,6'sı sosyal ağ sitelerini keşfetmek, %19,3'ü çevresindeki çoğu kişi üye olduğu için, %30,7'si eski arkadaşlarını bulmak, %7,2'si özel hayatını herkesle paylaşmak, %25,2'si oyun oynamak, %30,9'u arkadaşlarının ve diğer kişilerin neler yaptığını bilmek, %0,4'ü kız/erkek arkadaş bulmak, %0,7'si vakit geçirmek için sosyal ağ sitelerine üye olduklarını belirtmektedir. Bu bilgilere göre öğrencilerin çoğunluğunun arkadaşlarıyla iletişim kurmak için internet ve sosyal paylaşım sitelerini kullandıkları söylenebilir.

Tablo 11. Öğrencilerin Sosyal Ağ Kullanmama Sebeplerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Sosyal Ağ Kullanmama Sebepleri	N	%
Zaman kaybı olarak görüyorum	4	0,9
İmkân yetersizliği (ekonomik durum, mekân uygunsuzluğu vb.)	0	0
Gereksiz buluyorum	7	1,5
Güvenlik	1	0,2

Araştırmaya katılan mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin sosyal ağ kullanmama sebeplerine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları Tablo 11’de verilmiştir. Buna göre öğrencilerin yaklaşık %0,9’u zaman kaybı olarak gördüğünü, %1,5’i gereksiz bulduğunu, %0,2’si ise güvenlik sebebiyle sosyal ağ kullanmadığını belirtmektedir. Bu bilgilere göre öğrencilerin çoğunluğunun sosyal ağ kullanmama sebebinin gereksiz bulması olduğu söylenebilir.

Tablo 12. Öğrencilerin İnternet ve Sosyal Ağ Kullanmaları Konusunda Ailelerinin Görüşüne İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

İnternet ve Sosyal Ağ Kullanmaları Konusunda Ailelerinin Görüşü	N	%
Güvenli bulmuyorlar	78	17,1
Zaman kaybı olarak görüyorlar	172	37,7
Derslerimi olumsuz etkilediğini düşünüyorlar	157	34,4
Gereksiz buluyorlar	112	24,6
Sakınca görmüyorlar	5	1,1
Ailemde kullanıyor	2	0,4
Karışmıyorlar	11	2,4
Sağlığıma zararlı buluyorlar	1	0,2
Gerektiğinde kullanmamı istiyorlar	1	0,2

Araştırmaya katılan mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin internet ve sosyal ağları kullanmaları konusunda ailelerinin görüşlerine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları Tablo 12’de verilmiştir. Buna göre öğrencilerin ailelerinin görüşlerinin yaklaşık %17,1’i güvenli bulmuyorum, %37,7’si zaman kaybı olarak görüyorum, %34,4’ü derslerini olumsuz etkilediğini düşünüyorum, %24,6’sı gereksiz buluyorum, %1,1’i sakınca görmüyorum, %0,4’ü biz de kullanıyoruz, %2,4’ü karışmıyorum, %0,2’si sağlığına zararlı buluyorum, %0,2’si gerektiğinde kullanmasını istiyorum şeklinde olduğu görülmektedir. Bu bilgilere göre öğrencilerin çoğunluğunun ailesinin görüşü zaman kaybı olarak görüyorum ve derslerini olumsuz etkilediğini düşünüyorum şeklinde olduğu söylenebilir.

Tablo 13. Öğrencilerin Hangi Tür İnternet Tabanlı Oyunlar Oynadığına İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Hangi Tür İnternet Tabanlı Oyunlar Oynadığı	N	%
FPS(Oyuncunun gözüyle oynanır. Counter Strike vb.)	233	51,1
Macera/Aksiyon(Tomb Raider vb.)	144	31,6
RPG(Rol yapma oyunu. Diablo, Knight Online, Titan Quest vb.)	116	25,4
Strateji (Age of Empires vb.)	137	30,0
Simülasyon(Gemi Uçak vb.)	102	22,4
Spor ve yarış(PES,NFS vb.)	191	41,9
Diğer	0	0

Araştırmaya katılan mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin hangi tür internet tabanlı oyun oynadığına ilişkin frekans ve yüzde dağılımları Tablo 13'te verilmiştir. Buna göre öğrencilerin yaklaşık %51,1'i FPS(Oyuncunun gözüyle oynanır. Counter Strike vb.), %31,6'sı Macera/Aksiyon (Tomb Raider vb.), %25,4'ü RPG(Rol yapma oyunu. Diablo, Knight Online, Titan Quest vb.), %30'u Strateji (Age of Empires vb.), %22,4'ü Simülasyon(Gemi Uçak vb.), %41,9'u Spor ve yarış(PES, NFS vb.) türü oyunları oynadıkları görülmektedir. Bu bilgilere göre öğrencilerin çoğunluğunun FPS, Spor ve yarış türü oyunları oynadıkları söylenebilir.

Tablo 14. Öğrencilerin İnternet Tabanlı Oyunları Kimle Oynadığına İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

İnternet Tabanlı Oyunları Kimle Oynadığı	N	%
Tek başıma	193	42,3
Arkadaşlarıyla	253	55,5
İnternette tanıştığım kişilerle	108	23,7
İnternette tanımadığım kişilerle	78	17,1

Araştırmaya katılan mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin internet tabanlı oyunları kimle oynadıklarına ilişkin frekans ve yüzde dağılımları Tablo 14'te verilmiştir. Buna göre öğrencilerin yaklaşık %42,3'ü

tek başına, %55,5'i arkadaşlarıyla, %23,7'si internetten tanıştığı kişilerle, %17,1'i internetten tanımadığı oynadıkları görülmektedir. Bu bilgilere göre öğrencilerin çoğunluğunun arkadaşlarıyla birlikte oynadığı söylenebilir.

5.2. ÖĞRENCİLERİN İNTERNET KULLANIM ÖLÇEĞİ (İKÖ) İLE ALGILANAN SOSYAL DESTEK ÖLÇEĞİNDEN ALDIKLARI PUANLARLA İLGİLİ TANIMLAYICI İSTATİSTİK DEĞERLERİNE İLİŞKİN BULGULAR

Tablo 15. Öğrencilerin İnternet Kullanım Ölçeği (İKÖ) İle Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği (ÇBASDÖ) Puanlarına Ait Tanımlayıcı İstatistikler

	N	Min	Max	X	Ss
İnternet Kullanım Ölçeği	456	31,00	145,00	85,1842	23,19315
Aileden Algılanan Sosyal Destek	456	4,00	28,00	20,9627	6,51665
Arkadaştan Algılanan Sosyal Destek	456	4,00	28,00	20,2171	6,73608
Özel Kişi Algılanan Sosyal Destek	456	4,00	28,00	17,7763	7,39634
Algılanan Sosyal Destek Toplam	456	12,00	84,00	58,9561	16,34821

İnternet Kullanım Ölçeği ve Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği'ne ait tanımlayıcı istatistikler Tablo 15'te gösterilmiştir. Tablo 15'teki bulgulara göre, araştırmaya katılan 456 bireyin İKÖ'den almış oldukları puan ortalamasının 85,1842 ve puana ilişkin standart sapmanın da 23,19315 olduğu görülmektedir. Benzer şekilde, 456 bireyin ÇBASDÖ'nin aile alt boyutundan aldıkları sosyal destek puan ortalaması 20,9627 ve standart sapması 6,51665, arkadaş alt boyutundan aldıkları sosyal destek puan ortalaması 20,2171 ve standart sapması 6,73608, özel kişi alt boyutundan aldıkları sosyal destek puan ortalaması 17,7763 ve standart sapması 7,39634, aldıkları sosyal destek toplam puan ortalaması ise 58,9561 ve standart sapmasının da 16,34821 olduğu görülmektedir. İKÖ'nün eşik değeri $(31+145)/2=88$ 'dir. Bu değer altına düşükçe internet kullanma düzeyi düşer, üstüne çıktıkça da artar. ÇBASDÖ'nin alt boyutlarının(aile, arkadaş,

özel kişi) eşik değeri $(4+28)/2=16$ 'dır. Bu değerin altına düştükçe aileden, arkadaştan ve özel kişiden algılanan sosyal destek azalır, üstüne çıktıkça da artar. ÇBASDÖ'nin toplam sosyal destek eşik değeri $(12+84)/2=48$ 'dir. Bu değerin altına düştükçe toplam algılanan sosyal destek azalır, üstüne çıktıkça da artar.

5.3. ÖĞRENCİLERİN İNTERNET KULLANIM ALIŞKANLIKLARI (İKA) İLE ALGILADIKLARI SOSYAL DESTEĞE İLİŞKİN BULGULAR

Bu bölümde araştırmaya katılan mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin İnternet Kullanım Ölçeği ve Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği'nden aldıkları puanların analizinden elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

5.3.1. Öğrencilerin İnternet Kullanım Alışkanlıkları ile Algıladıkları Sosyal Destek Puanları Arasındaki İlişkilere Yönelik Bulgular

Tablo 16'da görüldüğü üzere, mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin internet kullanım alışkanlıkları ile aileden algılanan sosyal destek alt boyut puanları ortalamaları arasında anlamlı düzeyde ($r=-0,164$, $p<0,05$) negatif yönde (-) ilişki olduğu, aileden algılanan sosyal destek ile arkadaştan, özel kişiden algılanan sosyal destek alt boyutlarına ait puanlar ve algılanan toplam sosyal destek(SDT) puan ortalamalarının analizi sonucunda ise, anlamlı düzeyde (Arkadaş; $r=0,385$, $p<0,05$; Özel kişi; $r=0,423$; $p<0,05$, SDT; $r=0,749$; $p<0,05$) pozitif (+) yönde ilişki olduğu, arkadaştan algılanan sosyal destek ile özel kişiden algılanan sosyal destek alt boyutlarına ait puanlar ve algılanan toplam sosyal destek puan ortalamalarının analizi sonucunda ise, anlamlı düzeyde (Özel kişi; $r= 0,503$; $p<0,05$, SDT; $r=0,793$; $p<0,05$) pozitif (+) yönde ilişki olduğu, özel kişiden algılanan sosyal destek ve

algılanan toplam sosyal destek puan ortalamalarının analizi sonucunda ise, anlamlı düzeyde (SDT; $r=0,829$; $p<0,05$) pozitif (+) yönde ilişki olduğu görülmektedir.

Tablo 16. Öğrencilerin İnternet Kullanım Alışkanlıkları (İKA) ile Algıladıkları Sosyal Destek Puanları Arasındaki İlişkiyi Gösteren Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

		İKA	Aile	Arkadaş	Özel Kişi	SDT
İKA	Pearson Correlation	1	-0,164(**)	0,026	0,013	-0,049
	p		0,000	0,585	0,787	0,297
	N	456	456	456	456	456
Aile	Pearson Correlation	-0,164(**)	1	0,385(**)	0,423(**)	0,749(**)
	p	0,000		0,000	0,000	0,000
	N	456	456	456	456	456
Arkadaş	Pearson Correlation	0,026	0,385(**)	1	0,503(**)	0,793(**)
	p	0,585	0,000		0,000	0,000
	N	456	456	456	456	456
Özel Kişi	Pearson Correlation	0,013	0,423(**)	0,503(**)	1	0,829(**)
	p	0,787	0,000	0,000		0,000
	N	456	456	456	456	456
SDT	Pearson Correlation	-0,049	0,749(**)	0,793(**)	0,829(**)	1
	p	0,297	0,000	0,000	,000	
	N	456	456	456	456	456

Bu sonuçlara göre; mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin internet kullanım alışkanlıkları puan ortalamaları arttıkça aileden algılanan sosyal destek alt boyut puan ortalamalarının azaldığı, aileden algılanan sosyal destek alt boyut puanı arttıkça arkadaştan, özel kişiden algılanan sosyal destek alt boyutlarına ait puanlar ve algılanan toplam sosyal destek puan ortalamalarının arttığı, arkadaştan algılanan sosyal destek alt boyut puanı arttıkça özel kişiden algılanan sosyal destek alt boyutlarına ait puanlar

ve algılanan toplam sosyal destek puan ortalamalarının arttığı, özel kişiden algılanan sosyal destek alt boyut puanı arttıkça algılanan toplam sosyal destek puanlarının da arttığı söylenebilir.

5.3.2. Öğrencilerin Cinsiyetine Göre İnternet Kullanım Alışkanlıkları ile Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarına İlişkin Bulgular

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin internet kullanım alışkanlıklarının cinsiyetlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını gösteren bağımsız örneklem t-testi sonuçlarına göre kız ve erkeklerin internet kullanım alışkanlıkları puanları istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmaktadır ($t=-4,069$; $p<0,01$) (Tablo 17). Tablo17'deki sonuca göre erkek öğrencilerin internet kullanım alışkanlıkları puanlarının ortalaması ($X=87,7375$), kız öğrencilerin internet kullanım alışkanlıkları puanlarının ortalamasından ($X=77,7863$) daha yüksektir.

Tablo 17. Öğrencilerin İnternet Kullanım Alışkanlıkları (İKA) ile Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarının Cinsiyete Göre Bağımsız Örneklem T-Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	X	Ss	Levene Testi (p)	t	p																																												
İKA	Kız	117	77,7863	23,68647	0,437	-4,069	0,000																																												
	Erkek	339	87,7375	22,49652				Aile	Kız	117	21,3504	7,02252	0,209	0,746	0,456	Erkek	339	20,8289	6,33812	Arkadaş	Kız	117	20,7863	6,79481	0,948	1,060	0,290	Erkek	339	20,0206	6,71456	Özel Kişi	Kız	117	17,4359	7,47223	0,918	-0,577	0,564	Erkek	339	17,8938	7,37744	SDT	Kız	117	59,5726	16,60459	0,981	0,473	0,637
Aile	Kız	117	21,3504	7,02252	0,209	0,746	0,456																																												
	Erkek	339	20,8289	6,33812				Arkadaş	Kız	117	20,7863	6,79481	0,948	1,060	0,290	Erkek	339	20,0206	6,71456	Özel Kişi	Kız	117	17,4359	7,47223	0,918	-0,577	0,564	Erkek	339	17,8938	7,37744	SDT	Kız	117	59,5726	16,60459	0,981	0,473	0,637	Erkek	339	58,7434	16,27815								
Arkadaş	Kız	117	20,7863	6,79481	0,948	1,060	0,290																																												
	Erkek	339	20,0206	6,71456				Özel Kişi	Kız	117	17,4359	7,47223	0,918	-0,577	0,564	Erkek	339	17,8938	7,37744	SDT	Kız	117	59,5726	16,60459	0,981	0,473	0,637	Erkek	339	58,7434	16,27815																				
Özel Kişi	Kız	117	17,4359	7,47223	0,918	-0,577	0,564																																												
	Erkek	339	17,8938	7,37744				SDT	Kız	117	59,5726	16,60459	0,981	0,473	0,637	Erkek	339	58,7434	16,27815																																
SDT	Kız	117	59,5726	16,60459	0,981	0,473	0,637																																												
	Erkek	339	58,7434	16,27815																																															

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin algıladıkları Sosyal Destek Toplam (SDT) ve Alt boyut puanlarının cinsiyetlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını gösteren bağımsız örneklem t-testi sonuçlarına göre; algıladıkları sosyal destek toplam ve alt boyut puanları cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmamaktadır (Aile; $t=0,746$; $p>0,05$, Arkadaş; $t= 1,060$, $p>0,05$; Özel kişi; $t=-0,577$; $p>0,05$, SDT; $t=0,473$; $p>0,05$) (Tablo 17).

5.3.3. Öğrencilerin Sınıf Düzeyine Göre İnternet Kullanım Alışkanlıkları ile Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarına İlişkin Bulgular

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin internet kullanım alışkanlıklarının sınıf düzeylerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını gösteren tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonuçlarına göre farklı sınıf düzeylerindeki öğrencilerin internet kullanım alışkanlıkları puanları istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmaktadır ($f_{(3,452)}=3,396$; $p<0,05$) (Tablo 18).

İnternet kullanım alışkanlıkları puanlarının sınıf düzeylerinde ne şekilde farklılaştığını belirlemek amacıyla düzeyler arası karşılaştırmalar için Tukey HSD testi yapılmıştır. Tablo 19' daki sonuçlara göre; 11. sınıf öğrencileri ile 12. sınıf öğrencilerinin puanlarının ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. Bu farklılığa göre internet kullanım alışkanlıkları puanlarının ortalamasının 11. sınıf öğrencilerinde en yüksek olduğu, bunu sırasıyla 9. sınıf, 10. sınıf ve 12. sınıf öğrencilerinin takip ettiği söylenebilir.

Tablo 18. Öğrencilerin İnternet Kullanım Alışkanlıkları (İKA) İle Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarının Sınıf Düzeyine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Sınıf	N	X	Ss	Levene Testi (p)	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	f	p	
İKA	9.Sınıf	125	87,3280	22,49221	0,247	Gruplar arası	5395,148	1798,383	3,396	0,018
	10.Sınıf	133	84,8797	21,21179						
	11.Sınıf	87	89,4483	23,87261		Toplam	244754,526			
	12.Sınıf	111	79,7928	24,90422						
Aile	9.Sınıf	125	20,6320	6,71005	0,277	Gruplar arası	91,842	30,614	0,720	0,541
	10.Sınıf	133	21,1429	6,90536						
	11.Sınıf	87	20,3678	5,96329		Toplam	19322,366			
	12.Sınıf	111	21,5856	6,24859						
Arkadaş	9.Sınıf	125	19,9360	7,29532	0,053	Gruplar arası	18,363	6,121	0,134	0,940
	10.Sınıf	133	20,3684	6,65545						
	11.Sınıf	87	20,1264	5,89798		Toplam	20645,507			
	12.Sınıf	111	20,4234	6,86831						

Tablo 18. devamı

	Sınıf	N	X	Ss	Levene Testi (p)	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	f	p	
Özel Kişi	9.Sınıf	125	17,4640	7,82113	0,233	Gruplar arası	176,598	58,866	1,077	0,359
	10.Sınıf	133	17,1203	7,48639						
	11.Sınıf	87	18,0000	6,47715		Grup içi	24714,587	54,678		
	12.Sınıf	111	18,7387	7,46106						
SDT	9.Sınıf	125	58,0320	17,11156	0,218	Gruplar arası	495,619	165,206	0,617	0,605
	10.Sınıf	133	58,6316	16,61255						
	11.Sınıf	87	58,4943	14,11075		Grup içi	121109,503	267,941		
	12.Sınıf	111	60,7477	16,85471						

Tablo 19. Öğrencilerin İnternet Kullanım Alışkanlıkları (İKA) Puanlarının Sınıf Düzeyine Göre Tukey HSD Testi Sonuçları

Sınıflar Arası Karşılaştırmalar Tukey HSD Testi		Ortalamaların Farklılığı (I-J)	Standart Hata	p
(I) Sınıf	(J) Sınıf			
9.Sınıf	10.Sınıf	2,44830	2,86672	0,828
	11.Sınıf	-2,12028	3,21299	0,912
	12.Sınıf	7,53521	3,00120	0,060
10.Sınıf	11.Sınıf	-4,56858	3,17309	0,475
	12.Sınıf	5,08691	2,95845	0,315
11.Sınıf	12.Sınıf	9,65548(*)	3,29509	0,019

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin algıladıkları Sosyal Destek Toplam (SDT) ve Alt boyut puanlarının sınıf düzeylerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını gösteren tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonuçlarına göre; algıladıkları sosyal destek toplam ve alt boyut puanları sınıf düzeylerine göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmamaktadır (Aile; $f_{(3,452)}=0,720$; $p>0,05$, Arkadaş; $f_{(3,452)}=0,134$; $p>0,05$, Özel kişi; $f_{(3,452)}=1,077$; $p>0,05$, SDT; $f_{(3,452)}=0,617$; $p>0,05$) (Tablo 18).

5.3.4. Öğrencilerin Yaşa Göre İnternet Kullanım Alışkanlıkları ile Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarına İlişkin Bulgular

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin internet kullanım alışkanlıklarının yaşa göre farklılaşıp farklılaşmadığını gösteren tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonuçlarına göre; öğrencilerin yaşlarına göre internet kullanım alışkanlıkları puanları istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmamaktadır ($f_{(5,450)}=0,964$; $p>0,05$) (Tablo 20).

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin algıladıkları Sosyal Destek Toplam (SDT) ve Alt boyut puanlarının yaşa göre farklılaşıp farklılaşmadığını gösteren tek yönlü varyans analizi (Oneway ANOVA) testi sonuçlarına göre; algıladıkları sosyal destek toplam ve alt boyut puanları

yaşa göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmamaktadır (Aile; $f_{(5,450)}=0,321$; $p>0,05$, Arkadaş; $f_{(5,450)}=0,653$; $p>0,05$, Özel kişi; $f_{(5,450)}=0,890$; $p>0,05$, SDT; $f_{(5,450)}=0,273$; $p>0,05$) (Tablo 20).

Tablo 20. Öğrencilerin İnternet Kullanım Alışkanlıkları (İKA) ile Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarının Yaşa Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Yaş	N	X	Ss	Levene Testi (p)	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	f	p	
İKA	14	16	81,4375	29,19582	0,724	Gruplar arası	2593,798	518,760	0,964	0,439
	15	106	85,8585	22,09824						
	16	124	88,0484	22,23922		Grup içi	242160,728	538,135		
	17	128	82,5547	23,84524						
	18	72	83,9861	23,81057		Toplam	244754,526			
	19	10	90,8000	23,09786						
Aile	14	16	20,1875	8,01847	0,501	Gruplar arası	68,672	13,734	0,321	0,900
	15	106	21,5189	6,55269						
	16	124	20,7419	6,09394		Grup içi	19253,694	42,786		
	17	128	21,0000	6,75324						
	18	72	20,8194	6,42251		Toplam	19322,366			
	19	10	19,6000	7,39670						
Arka daş	14	16	22,6875	6,44690	0,422	Gruplar arası	148,763	29,753	0,653	0,659
	15	106	19,8679	7,29001						
	16	124	20,3710	6,44611		Grup içi	20496,743	45,548		
	17	128	20,0313	6,56156						
	18	72	20,4722	6,70710		Toplam	20645,507			
	19	10	18,6000	7,60409						

Tablo 20. devamı

	Yaş	N	X	Ss	Levene Testi (p)	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	f	p	
Özel Kişi	14	16	18,5000	7,35754	0,860	Gruplar arası	243,739	48,748	0,890	0,488
	15	106	18,2075	7,90867						
	16	124	16,6129	7,29262		Grup içi	24647,446	54,772		
	17	128	18,1953	7,18491						
	18	72	18,0417	7,19044		Toplam	24891,184			
	19	10	19,2000	7,45058						
SDT	14	16	61,3750	18,13974	0,649	Gruplar arası	368,309	73,662	0,273	0,928
	15	106	59,5943	17,37857						
	16	124	57,7258	15,11115		Grup içi	121236,814	269,415		
	17	128	59,2266	16,77231						
	18	72	59,3333	15,44732		Toplam	121605,123			
	19	10	57,4000	20,64084						

5.3.5. Öğrencilerin Yaşamının Büyük Bir Bölümünü Geçirdiği Yere Göre İnternet Kullanım Alışkanlıkları ile Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarına İlişkin Bulgular

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin internet kullanım alışkanlıklarının yaşamının büyük bir bölümünü geçirdiği yere göre farklılaşp farklılaşmadığını gösteren tek yönlü varyans analizi (Oneway ANOVA) testi sonuçlarına göre; öğrencilerin yaşamının büyük bir bölümünü geçirdiği yerlere göre internet kullanım alışkanlıkları puanları istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmamaktadır ($f_{(3,452)}=0,576$; $p>0,05$) (Tablo 21).

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin algıladıkları Sosyal Destek Toplam (SDT) ve Alt boyut (aile, özel kişi) puanlarının yaşamının büyük bir bölümünü geçirdiği yere göre farklılaşp farklılaşmadığını gösteren tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonuçlarına göre; algıladıkları sosyal destek toplam ve alt boyut (aile, özel kişi) puanları yaşamının büyük bir

Tablo 21. Öğrencilerin İnternet Kullanım Alışkanlıkları (İKA) İle Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarının Yaşamının Büyük Bir Bölümünü Geçirdiği Yere Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Yaşamının Büyük Bir Bölümünü Geçirdiği Yer	N	X	Ss	Levene Testi (p)	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	f	p	
İKA	Köy	9	89,3333	21,10687	0,216	Gruplar arası	932,745	310,915	0,576	0,631
	İlçe	61	83,7049	23,78049						
	İl	62	88,2581	19,74919		Grup içi	243821,782	539,429		
	Büyük Şehir	324	84,7593	23,77235						
Aile	Köy	9	17,0000	9,77241	0,182	Gruplar arası	154,111	51,370	1,211	0,305
	İlçe	61	20,7541	6,55148						
	İl	62	21,3226	6,50290		Grup içi	19168,255	42,408		
	Büyük Şehir	324	21,0432	6,40467						
Arkadaş	Köy	9	16,0000	8,04674	0,461	Gruplar arası	360,003	120,001	2,674	0,047
	İlçe	61	19,3115	7,09822						
	İl	62	19,1452	6,03771		Grup içi	20285,504	44,879		
	Büyük Şehir	324	20,7099	6,70491						

Tablo 21. devamı

	Yaşamının Büyük Bir Bölümünü Geçirdiği Yer	N	X	Ss	Levene Testi (p)	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	f	p	
Özel Kişi	Köy	9	15,8889	9,22557	0,086	Gruplar arası	136,613	45,538	0,831	0,477
	İlçe	61	18,0000	8,25631						
	İl	62	16,6129	6,91957		Grup içi	24754,571	54,767		
	Büyük Şehir	324	18,0093	7,26819						
SDT	Köy	9	48,8889	19,45151	0,183	Gruplar arası	1389,199	463,066	1,741	0,158
	İlçe	61	58,0656	18,30198						
	İl	62	57,0806	13,87568		Grup içi	120215,924	265,964		
	Büyük Şehir	324	59,7623	16,25519						

bölümünü geçirdiği yerlere göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmamaktadır (Aile; $f_{(3,452)}=1,211$; $p>0,05$, Özel kişi; $f_{(3,452)}=0,831$; $p>0,05$, SDT; $f_{(3,452)}=1,741$; $p>0,05$) (Tablo 21).

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin algıladıkları sosyal destek Alt boyut (arkadaş) puanlarının yaşamının büyük bir bölümünü geçirdiği yere göre farklılaşıp farklılaşmadığını gösteren tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonuçlarına göre; algıladıkları sosyal destek alt boyut (arkadaş) puanları yaşamının büyük bir bölümünü geçirdiği yerlere göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmaktadır ($f_{(3,452)}=2,674$; $p<0,05$) (Tablo 21). Arkadaştan algıladıkları sosyal destek alt boyut puanlarının öğrencilerin yaşamının büyük bir bölümünü geçirdiği yere göre ne şekilde farklılaştığını belirlemek amacıyla yaşamın geçirildiği yerler arasındaki karşılaştırmalar için LSD testi yapılmıştır.

Tablo 22. Öğrencilerin Algıladıkları Sosyal Destek Alt Boyut (Arkadaş) Puanlarının Yaşamının Büyük Bir Bölümünü Geçirdiği Yere Göre LSD Testi Sonuçları

Yaşamının Büyük Bir Bölümünü Geçirdiği Yerleri Karşılaştıran LSD Testi		Ortalamaların Farklılığı (I-J)	Standart Hata	p
(I) Yaşamının Büyük Bir Bölümünü Geçirdiği Yer	(J) Yaşamının Büyük Bir Bölümünü Geçirdiği Yer			
Köy	İlçe	-3,31148	2,39214	0,167
	İl	-3,14516	2,38966	0,189
	Büyük Şehir	-4,70988(*)	2,26387	0,038
İlçe	İl	0,16631	1,20814	0,891
	Büyük Şehir	-1,39840	0,93501	0,135
İl	Büyük Şehir	-1,56472	0,92864	0,093

Tablo 22'deki sonuçlara göre; yaşamının büyük bir bölümünü köyde geçiren öğrenciler ile yaşamının büyük bir bölümünü büyük şehirde geçiren öğrencilerin ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. Bu farklılığa göre arkadaşta algıladıkları sosyal destek puanlarının

ortalamasının yaşamının büyük bir bölümünü büyük şehirde geçiren öğrencilerde en yüksek olduğu, bunu sırasıyla yaşamının büyük bir bölümünü ilçede, ilde ve köyde geçiren öğrencilerin takip ettiği söylenebilir.

5.3.6. Öğrencilerin Ekonomik Düzeyine Göre İnternet Kullanım Alışkanlıkları ile Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarına İlişkin Bulgular

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin internet kullanım alışkanlıklarının ailenin ekonomik düzeyine göre farklılaşıp farklılaşmadığını gösteren tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonuçlarına göre öğrencilerin internet kullanım alışkanlıkları puanları ailelerinin ekonomik düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmamaktadır ($f_{(3,452)}=1,424$; $p>0,05$) (Tablo 23).

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin algıladıkları Sosyal Destek Toplam (SDT) ve Alt boyut puanlarının ailenin ekonomik düzeyine göre farklılaşıp farklılaşmadığını gösteren tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonuçlarına göre; algıladıkları sosyal destek toplam ve alt boyut puanları ailenin ekonomik düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmaktadır (Aile; $f_{(3,452)}=3,711$; $p<0,01$, Arkadaş; $f_{(3,452)}=3,539$; $p<0,05$, Özel kişi; $f_{(3,452)}=5,521$; $p<0,01$, SDT; $f_{(3,452)}=5,736$; $p<0,01$) (Tablo 23).

Algıladıkları sosyal destek toplam ve alt boyut puanları ailenin ekonomik düzeyine göre ne şekilde farklılaştığını belirlemek amacıyla ekonomik düzeyler arası karşılaştırmalar için LSD testi yapılmıştır.

Tablo 24'deki aileden algıladıkları sosyal destek düzeyi sonuçlarına göre; ailesinin aylık geliri asgari ücretten az olan öğrenciler ile 1001-1999 TL arası olan öğrencilerin ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. Ailesinin aylık geliri asgari ücretten az olan öğrenciler ile 2000 TL'den fazla olan öğrencilerin ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. Ailesinin aylık geliri asgari ücret-1000 TL arası olan

Tablo 23. Öğrencilerin İnternet Kullanım Alışkanlıkları (İKA) İle Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarının Ailelerinin Ekonomik Düzeyine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Ailenin Ekonomik Düzeyi	N	X	Ss	Levene Testi (p)	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	f	p	
İKA	Asgari Ücretten Az	13	84,6154	19,87267	0,504	Gruplar arası	2291,092	763,697	1,424	0,235
	Asgari ücret-1000 TL arası	108	83,1481	21,56096						
	1001 TL - 1999 TL arası	185	83,8432	23,79834		Toplam	244754,526			
	2000 TL den fazlası	150	88,3533	23,71139						
Aile	Asgari Ücretten Az	13	16,6154	8,89324	0,144	Gruplar arası	464,527	154,842	3,711	0,012
	Asgari ücret-1000 TL arası	108	19,9074	6,50454						
	1001 TL - 1999 TL arası	185	21,3027	6,25067		Toplam	19322,366			
	2000 TL den fazlası	150	21,6800	6,44681						
Arkadaş	Asgari Ücretten Az	13	16,6923	8,81651	0,227	Gruplar arası	473,753	157,918	3,539	0,015
	Asgari ücret-1000 TL arası	108	19,2500	6,62779						
	1001 TL - 1999 TL arası	185	20,0757	6,84095		Toplam	20645,507			
	2000 TL den fazlası	150	21,3933	6,30744						

Tablo 23. devamı

	Ailenin Ekonomik Düzeyi	N	X	Ss	Levene Testi (p)	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	f	p
Özel Kişi	Asgari Ücretten Az	13	17,8462	6,71871	0,981	Gruplar arası	879,814	293,271	5,521 0,001
	Asgari ücret-1000 TL arası	108	15,9167	7,35753					
	1001 TL - 1999 TL arası	185	17,4054	7,35460		Grup içi	24011,370	53,123	
	2000 TL den fazlası	150	19,5667	7,20031		Toplam	24891,184		
SDT	Asgari Ücretten Az	13	51,1538	20,45257	0,559	Gruplar arası	4460,112	1486,704	5,736 0,001
	Asgari ücret-1000 TL arası	108	55,0741	15,20496					
	1001 TL - 1999 TL arası	185	58,7838	16,60398		Grup içi	117145,011	259,170	
	2000 TL den fazlası	150	62,6400	15,68579		Toplam	121605,123		

öğrenciler ile 2000 TL'den fazla olan öğrencilerin ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. Bu farklılığa göre aileden algıladıkları sosyal destek puanlarının ortalamasının ailesinin aylık geliri 2000 TL'nin üzerinde olan öğrencilerde en yüksek olduğu, bunu sırasıyla ailesinin aylık geliri 1001-1999 TL arası, asgari ücret-1000 TL arası ve asgari ücretten az olan öğrencilerin takip ettiği söylenebilir.

Tablo 24' deki arkadaştan algıladıkları sosyal destek düzeyi sonuçlarına göre; ailesinin aylık geliri asgari ücretten az olan öğrenciler ile 2000 TL'den fazla olan öğrencilerin ortalamaları arası anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. Ayrıca ailesinin aylık geliri asgari ücret-1000 TL arasında olan öğrenciler ile 2000 TL'den fazla olan öğrencilerin ortalamaları arasında da anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. Bu farklılıklara göre arkadaştan algıladıkları sosyal destek puanlarının ortalamasının ailesinin aylık geliri 2000 TL'nin üzerinde olan öğrencilerde en yüksek olduğu, bunu sırasıyla ailesinin aylık geliri 1001-1999 TL arası, asgari ücret-1000 TL arası ve asgari ücretten az olan öğrencilerin takip ettiği söylenebilir.

Tablo 24' deki özel kişiden algıladıkları sosyal destek düzeyi sonuçlarına göre; ailesinin aylık geliri asgari ücret-1000 TL arasında olan öğrenciler ile 2000 TL'den fazla olan öğrencilerin ortalamaları arası anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. Ayrıca ailesinin aylık geliri 10001-1999 TL arasında olan öğrenciler ile 2000 TL'den fazla olan öğrencilerin ortalamaları arasında da anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. Bu farklılıklara göre aileden algıladıkları sosyal destek puanlarının ortalamasının ailesinin aylık geliri 2000 TL'nin üzerinde olan öğrencilerde en yüksek olduğu, bunu sırasıyla ailesinin aylık geliri asgari ücretten az olan, 1001-1999 TL arası ve asgari ücret-1000 TL arası olan öğrencilerin takip ettiği söylenebilir.

Tablo 24'deki algıladıkları sosyal destek toplam puanlarına göre; ailesinin aylık geliri asgari ücretten az olan öğrenciler ile 2000 TL'den fazla olan öğrencilerin ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. Ailesinin aylık geliri asgari ücret-1000 TL arasında olan öğrenciler ile 2000

Tablo 24. Öğrencilerin Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarının Ailelerinin Ekonomik Düzeyine Göre LSD Testi Sonuçları

Ailelerin Ekonomik Düzeylerini Karşılaştıran LSD Testi		Ortalamaların Farklılığı (I-J)	Standart Hata	p	
(I) Aile Ekonomik Düzeyi	(J) Aile Ekonomik Düzeyi				
Aile	Asgari Ücretten Az	Asgari ücret-1000 TL arası	-3,29202	1,89621	0,083
		1001 TL - 1999 TL arası	-4,68732(*)	1,85333	0,012
		2000 TL den fazlası	-5,06462(*)	1,86747	0,007
	Asgari ücret-1000 TL arası	1001 TL - 1999 TL arası	-1,39530	0,78219	0,075
		2000 TL den fazlası	-1,77259(*)	0,81513	0,030
		1001 TL - 1999 TL arası	2000 TL den fazlası	-,37730	0,70969
Arkadaş	Asgari Ücretten Az	Asgari ücret-1000 TL arası	-2,55769	1,96115	0,193
		1001 TL - 1999 TL arası	-3,38337	1,91680	0,078
		2000 TL den fazlası	-4,70103(*)	1,93143	0,015
	Asgari ücret-1000 TL arası	1001 TL - 1999 TL arası	-0,82568	0,80898	0,308
		2000 TL den fazlası	-2,14333(*)	0,84305	0,011
		1001 TL - 1999 TL arası	2000 TL den fazlası	-1,31766	0,73400
Özel Kişi	Asgari Ücretten Az	Asgari ücret-1000 TL arası	1,92949	2,13968	0,368
		1001 TL - 1999 TL arası	0,44075	2,09129	0,833
		2000 TL den fazlası	-1,72051	2,10725	0,415
	Asgari ücret-1000 TL arası	1001 TL - 1999 TL arası	-1,48874	0,88262	0,092
		2000 TL den fazlası	-3,65000(*)	0,91980	0,000
		1001 TL - 1999 TL arası	2000 TL den fazlası	-2,16126(*)	0,80081
SDT	Asgari Ücretten Az	Asgari ücret-1000 TL arası	-3,92023	4,72609	0,407
		1001 TL - 1999 TL arası	-7,62994	4,61921	0,099
		2000 TL den fazlası	-11,48615(*)	4,65446	0,014
	Asgari ücret-1000 TL arası	1001 TL - 1999 TL arası	-3,70971	1,94952	0,058
		2000 TL den fazlası	-7,56593(*)	2,03163	0,000
		1001 TL - 1999 TL arası	2000 TL den fazlası	-3,85622(*)	1,76882

TL'den fazla olan öğrencilerin ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. Ayrıca ailesinin aylık geliri 10001-1999 TL arasında olan öğrenciler ile 2000 TL'den fazla olan öğrencilerin ortalamaları arasında da anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. Bu farklılığa göre algıladıkları sosyal destek toplam puanlarının ortalamasının ailesinin aylık geliri 2000 TL'nin üzerinde olan öğrencilerde en yüksek olduğu, bunu sırasıyla ailesinin aylık geliri 1001-1999 TL arası, asgari ücret-1000 TL arası ve asgari ücretten az olan öğrencilerin takip ettiği söylenebilir.

5.3.7. Öğrencilerin Anne Eğitim Düzeyine Göre İnternet Kullanım Alışkanlıkları ile Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarına İlişkin Bulgular

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin internet kullanım alışkanlıklarının anne eğitim düzeyine göre farklılaşıp farklılaşmadığını gösteren tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonuçlarına göre öğrencilerin internet kullanım alışkanlıkları puanları annelerinin eğitim düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmaktadır ($f_{(6,449)}=2,619$; $p<0,05$) (Tablo 25).

İnternet kullanım alışkanlıkları puanlarının anne eğitim düzeyine göre ne şekilde farklılaştığını belirlemek amacıyla anne eğitim düzeyleri arasında karşılaştırmalar için Tukey HSD testi yapılmıştır.

Tablo 26'daki internet kullanım alışkanlıkları düzeyi sonuçlarına göre; annesinin eğitim düzeyi okur-yazar olmayan öğrenciler ile yüksek lisans-doktora olan öğrencilerin ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. Annesinin eğitim düzeyi ortaokul olan öğrenciler ile yüksek lisans-doktora olan öğrencilerin ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. Annesinin eğitim düzeyi lise olan öğrenciler ile yüksek lisans-doktora olan öğrencilerin ortalamaları arası anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. Annesinin eğitim düzeyi üniversite olan öğrenciler ile yüksek lisans-doktora olan öğrencilerin ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık

Tablo 25. Öğrencilerin İnternet Kullanım Alışkanlıkları (İKA) ile Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarının Anne Eğitim Düzeyine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Anne Eğitim Düzeyi	N	X	Ss	Levene Testi (p)	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	f	p	
İKA	Okur-Yazar Değil	26	79,5000	24,05036	0,649	Gruplar arası	8277,263	1379,544	2,619	0,017
	Okur-Yazar	11	93,3636	13,86559						
	İlkokul	185	86,6216	22,39195		Grup içi	236477,263	526,675		
	Ortaokul	105	84,2476	24,16203						
	Lise	101	83,6337	22,54583						
	Üniversite	22	79,2727	25,98934		Toplam	244754,526			
	Yüksek Lisans-Doktora	6	114,6667	20,51991						
Arkadaş	Okur-Yazar Değil	26	18,6923	6,73955	0,412	Gruplar arası	382,306	63,718	1,412	0,208
	Okur-Yazar	11	18,4545	5,39191						
	İlkokul	185	19,7838	6,59766		Grup içi	20263,200	45,130		
	Ortaokul	105	20,8476	6,52330						
	Lise	101	20,4752	7,39134						
	Üniversite	22	23,0000	5,45981		Toplam	20645,507			
	Yüksek Lisans-Doktora	6	17,8333	7,90991						

Tablo 25. devamı

	Anne Eğitim Düzeyi	N	X	Ss	Levene Testi (p)	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	f	p	
SDT	Okur-Yazar Değil	26	53,7692	17,39266	0,178	Gruplar arası	3942,435	657,073	2,507	0,021
	Okur-Yazar	11	56,8182	13,55594						
	İlkokul	185	56,7027	15,62235		Grup içi	117662,688	262,055		
	Ortaokul	105	62,6571	14,69813						
	Lise	101	59,7525	18,06621						
	Üniversite	22	64,5909	17,20924		Toplam	121605,123			
	Yüksek Lisans-Doktora	6	56,0000	20,14944						

gözlemlenmiştir. Bu farklılıklara göre internet kullanım alışkanlıkları puanlarının ortalamasının annesinin eğitim düzeyi yüksek lisans-doktora öğrencilerde en yüksek olduğu, bunu sırasıyla annesinin eğitim düzeyi okur-yazar, ilkokul, ortaokul, lise olan, okur-yazar olmayan ve üniversite olan öğrencilerin takip ettiği söylenebilir.

Tablo 26. Öğrencilerin İnternet Kullanım Alışkanlıkları (İKA) ile Algıladıkları Sosyal Destek Toplam (SDT) Puanlarının Anne Eğitim Düzeyine Göre Tukey HSD Testi Sonuçları

Anne Eğitim Düzeylerini Karşılaştıran Tukey HSD Testi		Ortalamaların Farklılığı (I-J)	Standart Hata	p
(I) Anne Eğitim Düzeyi	(J) Anne Eğitim Düzeyi			
Okur-Yazar Değil	Okur-Yazar	-13,86364	8,25447	0,630
	İlkokul	-7,12162	4,80662	0,756
	Ortaokul	-4,74762	5,02720	0,965
	Lise	-4,13366	5,04692	0,983
	Üniversite	0,22727	6,64805	1,000
	Yüksek Lisans-Doktora	-35,16667(*)	10,39404	0,014
Okur-Yazar	İlkokul	6,74201	7,12225	0,965
	Ortaokul	9,11602	7,27293	0,873
	Lise	9,72997	7,28658	0,835
	Üniversite	14,09091	8,47463	0,641
	Yüksek Lisans-Doktora	-21,30303	11,64727	0,529
İKA	Ortaokul	2,37400	2,80408	0,980
	Lise	2,98796	2,83928	0,941
	Üniversite	7,34889	5,17559	0,791
	Yüksek Lisans-Doktora	-28,04505	9,51978	0,052
	Lise	0,61396	3,19853	1,000
Ortaokul	Üniversite	4,97489	5,38105	0,969
	Yüksek Lisans-Doktora	-30,41905(*)	9,63303	0,028
	Üniversite	4,36094	5,39948	0,984
Lise	Yüksek Lisans-Doktora	-31,03300(*)	9,64333	0,023
	Yüksek Lisans-Doktora	-35,39394(*)	10,56972	0,015

Tablo 26. devamı

Anne Eğitim Düzeylerini Karşılaştıran Tukey HSD Testi		Ortalamaların Farklılığı (I-J)	Standart Hata	p
(I) Anne Eğitim Düzeyi	(J) Anne Eğitim Düzeyi			
Okur-Yazar Değil	Okur-Yazar	-3,04895	5,82256	0,999
	İlkokul	-2,93347	3,39051	0,977
	Ortaokul	-8,88791	3,54610	0,159
	Lise	-5,98324	3,56001	0,629
	Üniversite	-10,82168	4,68942	0,243
	Yüksek Lisans-Doktora	-2,23077	7,33177	1,000
Okur-Yazar	İlkokul	0,11548	5,02391	1,000
	Ortaokul	-5,83896	5,13020	0,916
	Lise	-2,93429	5,13982	0,998
	Üniversite	-7,77273	5,97786	0,852
	Yüksek Lisans-Doktora	0,81818	8,21578	1,000
İlkokul	Ortaokul	-5,95444(*)	1,97795	0,043
	Lise	-3,04977	2,00278	0,731
	Üniversite	-7,88821	3,65077	0,319
	Yüksek Lisans-Doktora	0,70270	6,71508	1,000
Ortaokul	Lise	2,90467	2,25618	0,858
	Üniversite	-1,93377	3,79570	0,999
	Yüksek Lisans-Doktora	6,65714	6,79497	0,958
Lise	Üniversite	-4,83843	3,80870	0,865
	Yüksek Lisans-Doktora	3,75248	6,80224	0,998
Üniversite	Yüksek Lisans-Doktora	8,59091	7,45570	0,911

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin algıladıkları sosyal destek Alt boyut (arkadaş) puanlarının annelerinin eğitim düzeyine göre farklılaşıp farklılaşmadığını gösteren tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonuçlarına göre; algıladıkları sosyal destek alt boyut(arkadaş) puanları

annelerinin eğitim düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmamaktadır ($f_{(6,449)}=1,412$; $p>0,05$) (Tablo 25).

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin algıladıkları Sosyal Destek Toplam puanlarının ortalamasının annesinin eğitim düzeyine göre farklılaşıp farklılaşmadığını gösteren tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonuçlarına göre; algıladıkları sosyal destek toplam puanları ortalaması annesinin eğitim düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmaktadır ($f_{(6,449)}=2,507$; $p<0,05$) (Tablo 25).

Algıladıkları sosyal destek toplam puanlarının anne eğitim düzeyine göre ne şekilde farklılaştığını belirlemek amacıyla anne eğitimi düzeyleri arasında karşılaştırmalar için Tukey HSD testi yapılmıştır.

Tablo 26'daki algıladıkları sosyal destek toplam puanlarına göre; annesinin eğitim düzeyi ilkokul olan öğrenciler ile ortaokul olan öğrencilerin ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. Bu farklılıklara göre algıladıkları sosyal destek toplam puanlarının ortalamasının annesinin eğitim düzeyi üniversite olan öğrencilerde en yüksek olduğu, bunu sırasıyla annesinin eğitim düzeyi ortaokul, lise, okur-yazar, ilkokul, yüksek lisans-doktora olan ve okur-yazar olmayan öğrencilerin takip ettiği söylenebilir.

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin annesinin eğitim düzeyine göre algıladıkları sosyal destek Alt boyut(aile, özel kişi) puanlarının ortalamalarının Levene testi sonuçlarına göre (Aile $p=0,031$, Özel kişi $p=0,042$), aileden ve özel kişiden algıladıkları sosyal destek alt boyutlarında $p<0,05$ olduğundan ve varyansların homojen olmaması sebebiyle Kruskal-Wallis H testine tabi tutulmuştur.

Kruskal-Wallis H testi sonuçlarına göre; öğrencilerin annesinin eğitim düzeyine göre aileden algıladıkları sosyal destek alt boyut puanları istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmamaktadır ($\chi^2=9,264$; $p>0,05$) (Tablo 27). Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin annesinin eğitim durumuna göre özel kişiden algıladıkları sosyal destek alt boyut puanları

istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmaktadır ($\chi^2=15,895$; $p<0,05$) (Tablo 27).

Tablo 27. Öğrencilerin Algıladıkları Sosyal Destek Alt Boyut Puanlarının Annesinin Eğitim Düzeyine Göre Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları

	Anne Eğitimi Düzeyi	Sıra Ort.	χ^2	p
Aile	Okur-Yazar Değil	211,00	9,264	0,159
	Okur-Yazar	224,32		
	İlkokul	210,53		
	Ortaokul	255,47		
	Lise	235,94		
	Üniversite	245,43		
	Yüksek Lisans-Doktora	206,92		
Özel Kişi	Okur-Yazar Değil	174,71	15,895	0,014
	Okur-Yazar	209,23		
	İlkokul	211,76		
	Ortaokul	256,64		
	Lise	234,56		
	Üniversite	279,18		
	Yüksek Lisans-Doktora	232,58		

Tablo 27'deki özel kişiden algıladıkları sosyal destek düzeyi sonuçlarına göre; özel kişiden algıladıkları sosyal desteğin annesinin eğitim düzeyi üniversite olan öğrencilerde en yüksek olduğu, annesinin eğitim düzeyi okuryazar olmayan öğrencilerde ise en düşük olduğu görülmektedir.

5.3.8. Öğrencilerin Baba Eğitim Düzeyine Göre İnternet Kullanım Alışkanlıkları ile Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarına İlişkin Bulgular

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin internet kullanım alışkanlıklarının babasının eğitim düzeyine göre farklılaşıp farklılaşmadığını gösteren tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonuçlarına göre

öğrencilerin internet kullanım alışkanlıkları puanları babasının eğitim düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmamaktadır ($f_{(6,449)}=1,369$; $p>0,05$) (Tablo 28).

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin algıladıkları sosyal destek Alt boyut(aile) puanlarının babasının eğitim düzeyine göre farklılaşıp farklılaşmadığını gösteren tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonuçlarına göre; algıladıkları sosyal destek alt boyut(aile) puanları babasının eğitim düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmamaktadır ($f_{(6,449)}=0,479$; $p>0,05$) (Tablo 28).

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin algıladıkları Sosyal Destek Toplam (SDT) ve Alt boyut (arkadaş, özel kişi) puanlarının babasının eğitim düzeyine göre farklılaşıp farklılaşmadığını gösteren tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonuçlarına göre; algıladıkları sosyal destek toplam ve alt boyut (arkadaş, özel kişi) puanları babasının eğitim düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmaktadır (Arkadaş; $f_{(6,449)}=3,630$; $p<0,01$, Özel kişi; $f_{(6,449)}=2,558$; $p<0,05$, SDT; $f_{(6,449)}=2,738$; $p<0,05$) (Tablo 28).

Algıladıkları sosyal destek toplam ve alt boyut (arkadaş, özel kişi) puanlarının babasının eğitim düzeyine göre ne şekilde farklılaştığını belirlemek amacıyla baba eğitim düzeyleri arasında karşılaştırmalar için LSD testi yapılmıştır.

Tablo 29'daki arkadaştan algıladıkları sosyal destek düzeyi sonuçlarına göre; babasının eğitim düzeyi okur-yazar olan öğrenciler ile ortaokul olan öğrencilerin ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. Babasının eğitim düzeyi okur-yazar olan öğrenciler ile lise olan öğrencilerin ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. Babasının eğitim durumu okur-yazar olan öğrenciler ile üniversite olan öğrencilerin ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. Babasının eğitim düzeyi ilkokul olan öğrenciler ile ortaokul olan öğrencilerin ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir.

Tablo 28. Öğrencilerin İnternet Kullanım Alışkanlıkları (İKA) ile Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarının Baba Eğitim Düzeyine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Baba Eğitim Düzeyi	N	X	Ss	Levene Testi (p)	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	f	p	
İKA	Okur-Yazar Değil	4	86,5000	21,00000	0,627	Gruplar arası	4398,535	733,089	1,369	0,225
	Okur-Yazar	10	79,2000	24,57551						
	İlkokul	148	85,5608	21,48413		Grup içi	240355,992	535,314		
	Ortaokul	117	83,4188	25,35073						
	Lise	130	84,0462	23,00585		Toplam	244754,526			
	Üniversite	36	90,3889	22,78004						
	Yüksek Lisans-Doktora	11	100,2727	21,81784						
Aile	Okur-Yazar Değil	4	18,5000	7,76745	0,719	Gruplar arası	122,947	20,491	0,479	0,824
	Okur-Yazar	10	22,1000	7,66594						
	İlkokul	148	20,3514	6,33193		Grup içi	19199,420	42,760		
	Ortaokul	117	21,1624	6,69142						
	Lise	130	21,3385	6,36311		Toplam	19322,366			
	Üniversite	36	21,2222	7,15586						
	Yüksek Lisans-Doktora	11	21,6364	6,21728						

Tablo 28. devamı

	Baba Eğitim Düzeyi	N	X	Ss	Levene Testi (p)	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	f	p	
Arkadaş	Okur-Yazar Değil	4	16,5000	9,67815	0,221	Gruplar arası	955,145	159,191	3,630	0,002
	Okur-Yazar	10	16,4000	5,35828						
	İlkokul	148	18,5541	6,95690		Grup içi	19690,361	43,854		
	Ortaokul	117	21,0171	6,71204						
	Lise	130	21,4154	5,92431						
	Üniversite	36	21,7222	6,99637		Toplam	20645,507			
	Yüksek Lisans-Doktora	11	19,8182	7,54743						
Özel Kişi	Okur-Yazar Değil	4	15,5000	8,10350	0,580	Gruplar arası	822,603	137,101	2,558	0,019
	Okur-Yazar	10	13,3000	6,01941						
	İlkokul	148	16,4324	7,13730		Grup içi	24068,581	53,605		
	Ortaokul	117	18,1368	7,48321						
	Lise	130	18,6846	7,28706						
	Üniversite	36	19,3056	8,15850		Toplam	24891,184			
	Yüksek Lisans-Doktora	11	21,1818	6,17767						

Tablo 28. devamı

	Baba Eğitim Düzeyi	N	X	Ss	Levene Testi (p)	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	f	p	
SDT	Okur-Yazar Değil	4	50,5000	24,62384	0,534	Gruplar arası	4292,812	715,469	2,738	0,013
	Okur-Yazar	10	51,8000	13,74207						
	İlkokul	148	55,3378	16,41368		Grup içi	117312,310	261,275		
	Ortaokul	117	60,3162	16,64365						
	Lise	130	61,4385	15,20761						
	Üniversite	36	62,2500	15,72691		Toplam	121605,123			
	Yüksek Lisans-Doktora	11	62,6364	18,88530						

Tablo 29. Öğrencilerin Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarının Baba Eğitim Düzeyine Göre LSD Testi Sonuçları

Baba Eğitim Düzeyleri Karşılaştırması LSD Testi		Ortalamaların Farklılığı (I-J)	Standart Hata	p
(I) Baba Eğitim Düzeyi	(J) Baba Eğitim Düzeyi			
Arkadaş	Okur-Yazar	0,10000	3,91776	0,980
	İlkokul	-2,05405	3,35556	0,541
	Ortaokul	-4,51709	3,36724	0,180
	Lise	-4,91538	3,36166	0,144
	Üniversite	-5,22222	3,49022	0,135
	Yüksek Lisans-Doktora	-3,31818	3,86654	0,391
	İlkokul	-2,15405	2,16372	0,320
	Ortaokul	-4,61709(*)	2,18179	0,035
	Lise	-5,01538(*)	2,17318	0,021
	Üniversite	-5,32222(*)	2,36718	0,025
Arkadaş	Yüksek Lisans-Doktora	-3,41818	2,89346	0,238
	Ortaokul	-2,46304(*)	0,81922	0,003
	Lise	-2,86133(*)	0,79602	0,000
	Üniversite	-3,16817(*)	1,23064	0,010
	Yüksek Lisans-Doktora	-1,26413	2,06955	0,542
Ortaokul	Lise	-0,39829	0,84389	0,637
	Üniversite	-0,70513	1,26213	0,577
	Yüksek Lisans-Doktora	1,19891	2,08843	0,566
Lise	Üniversite	-0,30684	1,24720	0,806
	Yüksek Lisans-Doktora	1,59720	2,07943	0,443
Üniversite	Yüksek Lisans-Doktora	1,90404	2,28142	0,404

Tablo 29. devamı

Baba Eğitim Düzeyleri Karşılaştırması LSD Testi		Ortalamaların Farklılığı (I-J)	Standart Hata	p
(I) Baba Eğitim Düzeyi	(J) Baba Eğitim Düzeyi			
Okur-Yazar Değil	Okur-Yazar	2,20000	4,33148	0,612
	İlkokul	-0,93243	3,70991	0,802
	Ortaokul	-2,63675	3,72282	0,479
	Lise	-3,18462	3,71666	0,392
	Üniversite	-3,80556	3,85879	0,325
	Yüksek Lisans-Doktora	-5,68182	4,27485	0,184
Okur-Yazar	İlkokul	-3,13243	2,39221	0,191
	Ortaokul	-4,83675(*)	2,41219	0,046
	Lise	-5,38462(*)	2,40267	0,026
	Üniversite	-6,00556(*)	2,61716	0,022
	Yüksek Lisans-Doktora	-7,88182(*)	3,19901	0,014
İlkokul	Ortaokul	-1,70432	0,90574	0,061
	Lise	-2,25218(*)	0,88008	0,011
	Üniversite	-2,87312(*)	1,36060	0,035
	Yüksek Lisans-Doktora	-4,74939(*)	2,28809	0,038
Ortaokul	Lise	-0,54786	0,93301	0,557
	Üniversite	-1,16880	1,39542	0,403
	Yüksek Lisans-Doktora	-3,04507	2,30897	0,188
Lise	Üniversite	-0,62094	1,37890	0,653
	Yüksek Lisans-Doktora	-2,49720	2,29902	0,278
Üniversite	Yüksek Lisans-Doktora	-1,87626	2,52234	0,457

Tablo 29. devamı

Baba Eğitim Düzeyleri Karşılaştırması LSD Testi		Ortalamaların Farklılığı (I-J)	Standart Hata	p	
(I) Baba Eğitim Düzeyi	(J) Baba Eğitim Düzeyi				
SDT	Okur-Yazar Değil	Okur-Yazar	-1,30000	9,56275	0,892
		İlkokul	-4,83784	8,19048	0,555
		Ortaokul	-9,81624	8,21899	0,233
		Lise	-10,93846	8,20539	0,183
		Üniversite	-11,75000	8,51917	0,169
	Okur-Yazar	Yüksek Lisans-Doktora	-12,13636	9,43774	0,199
		İlkokul	-3,53784	5,28137	0,503
		Ortaokul	-8,51624	5,32547	0,110
		Lise	-9,63846	5,30446	0,070
		Üniversite	-10,45000	5,77798	0,071
İlkokul	Yüksek Lisans-Doktora	-10,83636	7,06256	0,126	
	Ortaokul	-4,97840(*)	1,99962	0,013	
	Lise	-6,10062(*)	1,94298	0,002	
	Üniversite	-6,91216(*)	3,00383	0,022	
	Yüksek Lisans-Doktora	-7,29853	5,05150	0,149	
Ortaokul	Lise	-1,12222	2,05984	0,586	
	Üniversite	-1,93376	3,08071	0,531	
	Yüksek Lisans-Doktora	-2,32012	5,09758	0,649	
Lise	Üniversite	-0,81154	3,04425	0,790	
	Yüksek Lisans-Doktora	-1,19790	5,07563	0,814	
Üniversite	Yüksek Lisans-Doktora	-0,38636	5,56865	0,945	

Babasının eğitim düzeyi ilkokul olan öğrenciler ile lise olan öğrencilerin ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. Babasının eğitim düzeyi ilkokul olan öğrenciler ile üniversite olan öğrencilerin ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. Bu farklılıklara göre arkadaşın algıladıkları sosyal destek puanlarının ortalamasının babasının eğitim düzeyi

üniversite olan öğrencilerde en yüksek olduğu, bunu sırasıyla babasının eğitim düzeyi lise, ortaokul, yüksek lisans-doktora, ilkokul olan, okur-yazar olmayan ve okur-yazar olan öğrencilerin takip ettiği söylenebilir.

Tablo 29'daki özel kişiden algıladıkları sosyal destek düzeyi sonuçlarına göre; babasının eğitim düzeyi okur-yazar olan öğrenciler ile ortaokul olan öğrencilerin ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. Babasının eğitim düzeyi okur-yazar olan öğrenciler ile lise olan öğrencilerin ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. Babasının eğitim durumu okur-yazar olan öğrenciler ile üniversite olan öğrencilerin ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. Babasının eğitim düzeyi okur-yazar olan öğrenciler ile yüksek lisans-doktora olan öğrencilerin ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. Babasının eğitim düzeyi ilkokul olan öğrenciler ile lise olan öğrencilerin ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. Babasının eğitim düzeyi ilkokul olan öğrenciler ile üniversite olan öğrencilerin ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. Babasının eğitim düzeyi ilkokul olan öğrenciler ile yüksek lisans-doktora olan öğrencilerin ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. Bu farklılıklara göre özel kişiden algıladıkları sosyal destek puanlarının ortalamasının babasının eğitim düzeyi yüksek lisans-doktora olan öğrencilerde en yüksek olduğu, bunu sırasıyla babasının eğitim düzeyi üniversite, lise, ortaokul, ilkokul olan, okur-yazar olmayan ve okur-yazar olan öğrencilerin takip ettiği söylenebilir.

Tablo 29' daki algıladıkları sosyal destek toplam puanlarına göre; babasının eğitim düzeyi ilkokul olan öğrenciler ile ortaokul olan öğrencilerin ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. Babasının eğitim düzeyi ilkokul olan öğrenciler ile lise olan öğrencilerin ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. Babasının eğitim düzeyi ilkokul olan öğrenciler ile üniversite olan öğrencilerin ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. Bu farklılıklara göre algıladıkları sosyal destek

toplam puanlarının ortalamasının babasının eğitim düzeyi yüksek lisans-doktora olan öğrencilerde en yüksek olduğu, bunu sırasıyla babasının eğitim düzeyi üniversite, lise, ortaokul, ilkokul, okur-yazar olan ve okur-yazar olmayan öğrencilerin takip ettiği söylenebilir.

5.3.9. Öğrencilerin Akademik Başarıya Göre İnternet Kullanım Alışkanlıkları ile Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarına İlişkin Bulgular

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin internet kullanım alışkanlıklarının akademik başarılarına göre farklılaşıp farklılaşmadığını gösteren tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonuçlarına göre öğrencilerin internet kullanım alışkanlıkları puanları akademik başarılarına göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmamaktadır ($f_{(4,451)}=0,680$; $p>0,05$) (Tablo 30).

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin algıladıkları Sosyal Destek Alt boyut (aile, özel kişi) puanlarının akademik başarılarına göre farklılaşıp farklılaşmadığını gösteren tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonuçlarına göre; algıladıkları sosyal destek alt boyut (aile, özel kişi) puanları akademik başarılarına göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmamaktadır (Aile; $f_{(4,451)}=2,294$; $p>0,05$, Özel kişi; $f_{(4,451)}=1,413$; $p>0,05$) (Tablo 30).

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin algıladıkları Sosyal Destek Toplam (SDT) ve Alt boyut (arkadaş) puanlarının akademik başarılarına göre farklılaşıp farklılaşmadığını gösteren tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonuçlarına göre; algıladıkları sosyal destek toplam ve alt boyut (arkadaş) puanları akademik başarılarına göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmaktadır (Arkadaş; $f_{(4,451)}=0,043$; $p<0,05$, SDT; $f_{(4,451)}=2,944$; $p<0,05$) (Tablo 30).

Tablo 30. Öğrencilerin İnternet Kullanım Alışkanlıkları (İKA) ile Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarının Akademik Başarıya Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Akademik Başarı	N	X	Ss	Levene Testi (p)	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	f	p	
İKA	Çok başarısız	22	90,4091	20,04438	0,109	Gruplar arası	1466,219	366,555	0,680	0,606
	Başarısız	59	85,0508	18,56621						
	Orta	258	85,8915	23,47803		Grup içi	243288,308	539,442		
	Başarılı	95	82,5158	24,50222						
	Çok başarılı	22	83,5455	28,25181		Toplam	244754,526			
Aile	Çok başarısız	22	19,0000	6,68331	0,129	Gruplar arası	385,318	96,329	2,294	0,059
	Başarısız	59	19,8983	7,49182						
	Orta	258	21,4884	6,09601		Grup içi	18937,049	41,989		
	Başarılı	95	21,2632	6,56102						
	Çok başarılı	22	18,3182	7,38974		Toplam	19322,366			

Tablo 30. Devamı

	Akademik Başarı	N	X	Ss	Levene Testi (p)	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	f	p	
Arkadaş	Çok başarısız	22	20,2727	6,11930	0,446	Gruplar arası	445,631	111,408	2,487	0,043
	Başarısız	59	19,2203	6,73915						
	Orta	258	20,5659	6,74014		Grup içi	20199,875	44,789		
	Başarılı	95	20,7684	6,41218						
	Çok başarılı	22	16,3636	7,68143		Toplam	20645,507			
Özel Kişi	Çok başarısız	22	15,6818	7,74834	0,699	Gruplar arası	308,052	77,013	1,413	0,229
	Başarısız	59	17,1356	7,57140						
	Orta	258	18,2442	7,52832		Grup içi	24583,132	54,508		
	Başarılı	95	17,9474	6,90878						
	Çok başarılı	22	15,3636	6,70853		Toplam	24891,184			
SDT	Çok başarısız	22	54,9545	16,57444	0,861	Gruplar arası	3094,050	773,513	2,944	0,020
	Başarısız	59	56,2542	17,07548						
	Orta	258	60,2984	16,03450		Grup içi	118511,073	262,774		
	Başarılı	95	59,9789	15,51799						
	Çok başarılı	22	50,0455	18,41189		Toplam	121605,123			

Algıladıkları sosyal destek toplam ve alt boyut (arkadaş) puanlarının akademik başarılarına göre ne şekilde farklılaştığını belirlemek amacıyla akademik başarı durumları arasında karşılaştırmalar için Tukey HSD testi yapılmıştır.

Tablo 31. Öğrencilerin Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarının Akademik Başarılarına Göre Tukey HSD Testi Sonuçları

Akademik Başarıların Karşılaştırması		Ortalamaları n Farklılığı (I-J)	Standart Hata	p		
(I) Akademik Başarı	(J) Akademik Başarı					
Arkadaş	Çok başarısız	Başarısız	1,05239	1,67183	0,970	
		Orta	-0,29316	1,48643	1,000	
		Başarılı	-0,49569	1,58346	0,998	
		Çok başarılı	3,90909	2,01785	0,299	
	Başarısız	Orta	-1,34555	,96578	0,632	
		Başarılı	-1,54808	1,10932	0,631	
		Çok başarılı	2,85670	1,67183	0,430	
	Orta	Başarılı	-0,20253	,80316	0,999	
		Çok başarılı	4,20226(*)	1,48643	0,039	
	Başarılı	Çok başarılı	4,40478(*)	1,58346	0,044	
	SDT	Çok başarısız	Başarısız	-1,29969	4,04945	0,998
			Orta	-5,34390	3,60039	0,573
Başarılı			-5,02440	3,83540	0,685	
Çok başarılı			4,90909	4,88759	0,853	
Başarısız		Orta	-4,04421	2,33929	0,417	
		Başarılı	-3,72471	2,68698	0,637	
		Çok başarılı	6,20878	4,04945	0,541	
Orta		Başarılı	0,31950	1,94539	1,000	
		Çok başarılı	10,25300(*)	3,60039	0,037	
Başarılı		Çok başarılı	9,93349	3,83540	0,074	

Tablo 31'deki arkadaştan algıladıkları sosyal destek düzeyi sonuçlarına göre; akademik başarı durumu orta olan öğrenciler ile çok başarılı olan öğrencilerin ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. Akademik başarı durumu başarılı olan öğrenciler ile çok başarılı olan öğrencilerin ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. Bu farklılıklara göre arkadaştan algıladıkları sosyal destek puanlarının ortalamasının akademik başarı durumu başarılı olan öğrencilerde en yüksek olduğu, bunu sırasıyla akademik başarı durumu orta, çok başarısız, başarısız ve çok başarılı olan öğrencilerin takip ettiği söylenebilir.

Tablo 31'deki algıladıkları sosyal destek toplam puanlarına göre; akademik başarı durumu orta olan öğrenciler ile çok başarılı olan öğrencilerin ortalamaları arası anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. Bu farklılıklara göre algıladıkları sosyal destek toplam puanlarının ortalamasının akademik başarı durumu orta olan öğrencilerde en yüksek olduğu, bunu sırasıyla akademik başarı durumu başarılı, başarısız, çok başarısız ve çok başarılı olan öğrencilerin takip ettiği söylenebilir.

5.3.10. Öğrencilerin Bilgisayar Sahipliğine Göre İnternet Kullanım Alışkanlıkları ile Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarına İlişkin Bulgular

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin internet kullanım alışkanlıklarının bilgisayar sahipliğine göre farklılaşıp farklılaşmadığını gösteren bağımsız örneklem t-testi sonuçlarına göre bilgisayarı olan ve olmayanların internet kullanım alışkanlıkları puanları istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmamaktadır ($t=0,833$; $p>0,05$) (Tablo 32).

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin algıladıkları sosyal destek Alt boyut (arkadaş) puanlarının bilgisayar sahipliğine göre farklılaşıp farklılaşmadığını gösteren bağımsız örneklem t-testi sonucuna göre bilgisayarı olan ve olmayanların arkadaştan algıladıkları sosyal destek alt

boyut puanları istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmaktadır ($t= 2,776$; $p<0,01$) (Tablo 32).

Tablo 32. Öğrencilerin İnternet Kullanım Alışkanlıkları (İKA) ile Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarının Bilgisayar Sahipliğine Göre Bağımsız Örneklem T-Testi Sonuçları

	Bilgisayar Sahipliği	N	X	Ss	Levene Testi (p)	t	p																																												
İKA	Evet	433	85,3649	23,42424	0,119	0,833	0,405																																												
	Hayır	22	81,1364	18,55056				Aile	Evet	433	21,2263	6,30766	0,009	-	-	Hayır	22	15,8182	8,51126	Arkadaş	Evet	433	20,4226	6,58064	0,059	2,776	0,006	Hayır	22	16,3636	8,66050	Özel Kişi	Evet	433	17,9215	7,40422	0,475	1,754	0,080	Hayır	22	15,0909	6,98917	SDT	Evet	433	59,5704	15,88734	0,034	-	-
Aile	Evet	433	21,2263	6,30766	0,009	-	-																																												
	Hayır	22	15,8182	8,51126				Arkadaş	Evet	433	20,4226	6,58064	0,059	2,776	0,006	Hayır	22	16,3636	8,66050	Özel Kişi	Evet	433	17,9215	7,40422	0,475	1,754	0,080	Hayır	22	15,0909	6,98917	SDT	Evet	433	59,5704	15,88734	0,034	-	-	Hayır	22	47,2727	21,06494								
Arkadaş	Evet	433	20,4226	6,58064	0,059	2,776	0,006																																												
	Hayır	22	16,3636	8,66050				Özel Kişi	Evet	433	17,9215	7,40422	0,475	1,754	0,080	Hayır	22	15,0909	6,98917	SDT	Evet	433	59,5704	15,88734	0,034	-	-	Hayır	22	47,2727	21,06494																				
Özel Kişi	Evet	433	17,9215	7,40422	0,475	1,754	0,080																																												
	Hayır	22	15,0909	6,98917				SDT	Evet	433	59,5704	15,88734	0,034	-	-	Hayır	22	47,2727	21,06494																																
SDT	Evet	433	59,5704	15,88734	0,034	-	-																																												
	Hayır	22	47,2727	21,06494																																															

Tablo 32'teki arkadaştan algıladıkları sosyal destek düzeyi sonuçlarına göre; bilgisayarı olan öğrencilerin arkadaştan algıladıkları sosyal destek ($X=20,4226$), bilgisayarı olmayan öğrencilerin arkadaştan algıladıkları sosyal destekten ($X=16,3636$) daha yüksektir.

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin algıladıkları sosyal destek Alt boyut (özel kişi) puanlarının bilgisayar sahipliğine göre farklılaşıp farklılaşmadığını gösteren bağımsız örneklem t-testi sonuçlarına göre bilgisayarı olan ve olmayanların özel kişiden algıladıkları sosyal destek alt boyut puanları istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmamaktadır ($t=1,754$; $p>0,05$) (Tablo 32).

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin bilgisayar sahipliğine göre algıladıkları Sosyal Destek Toplam (SDT) ve Alt boyut (aile) puanlarının ortalamaları Levene testi sonuçlarına göre (Aile; $p=0,009$, SDT $p=0,034$),

aileden algılanan sosyal destek alt boyutunda ve algılanan sosyal destek toplamında $p<0,05$ olduğundan (Tablo 32) ve varyansların homojen olmaması sebebiyle Mann Whitney U testine tabi tutulmuştur.

Tablo 33. Öğrencilerin Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarının Bilgisayar Sahipliğine Göre Mann Whitney U Testi Sonuçları

	Bilgisayar Sahipliği	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Aile	Evet	231,99	100452,00	3035,000	0,004
	Hayır	149,45	3288,00		
SDT	Evet	231,70	100328,00	3159,000	0,008
	Hayır	155,09	3412,00		

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin algıladıkları Sosyal Destek Toplam (SDT) ve Alt boyut (aile) puanlarının bilgisayar sahibi olup olmadıklarına göre farklılaşıp farklılaşmadığını gösteren Mann Whitney U testi sonuçlarına göre; bilgisayarı olan ve olmayan öğrencilerin algıladıkları sosyal destek toplam ve alt boyut(aile) puanları istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmaktadır (Aile; $U=3035,000$; $p<0,01$, SDT; $U=3159,000$; $p<0,01$) (Tablo 33).

Tablo 33'deki aileden algıladıkları sosyal destek düzeyi sonuçlarına göre; bilgisayarı olan öğrencilerin aileden algıladıkları sosyal destek ($X=21,2263$), bilgisayarı olmayan öğrencilerin aileden algıladıkları sosyal destekten ($X=15,8182$) daha yüksektir.

Tablo 33'deki algıladıkları sosyal destek toplam puanlarına göre; bilgisayarı olan öğrencilerin algıladıkları toplam sosyal destek ($X=59,5704$), bilgisayarı olmayan öğrencilerin algıladıkları toplam sosyal destekten ($X=47,2727$) daha yüksektir.

5.3.11. Öğrencilerin İnternet Sahipliğine Göre İnternet Kullanım Alışkanlıkları ile Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarına İlişkin Bulgular

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin internet kullanım alışkanlıklarının internet sahipliğine göre farklılaşıp farklılaşmadığını gösteren bağımsız örneklem t-testi sonuçlarına göre interneti olan ve olmayanların internet kullanım alışkanlıkları puanlarının ortalaması istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmamaktadır ($t=0,821$; $p>0,05$) (Tablo 34).

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin Aileden Algılanan Sosyal Destek alt boyutuna ait puanlarının ve Algılanan Toplam Sosyal Destek puanlarının ortalamalarının internet sahipliğine göre farklılaşıp farklılaşmadığını gösteren bağımsız örneklem t-testi sonuçlarına göre; aileden algılanan sosyal destek alt boyut puanlarının ile algılanan toplam sosyal destek puanlarının ortalamaları internet sahipliğine göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmaktadır (Aile; $t=2,120$; $p<0,05$, SDT; $t=2,202$; $p<0,05$) (Tablo 34).

Tablo 34. Öğrencilerin İnternet Kullanım Alışkanlıkları (İKA) ile Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarının İnternet Sahipliğine Göre Bağımsız Örneklem T-Testi Sonuçları

	İnternet Sahipliği	N	X	Ss	Levene Testi (p)	t	p																																												
İKA	Evet	408	85,4902	23,34476	0,346	0,821	0,412																																												
	Hayır	48	82,5833	21,92136				Aile	Evet	408	21,1838	6,45780	0,927	2,120	0,035	Hayır	48	19,0833	6,77867	Arkadaş	Evet	408	20,3824	6,79470	0,188	1,530	0,127	Hayır	48	18,8125	6,10077	Özel Kişi	Evet	408	17,9657	7,52155	0,041	-	-	Hayır	48	16,1667	6,06115	SDT	Evet	408	59,5319	16,44749	0,202	2,202	0,028
Aile	Evet	408	21,1838	6,45780	0,927	2,120	0,035																																												
	Hayır	48	19,0833	6,77867				Arkadaş	Evet	408	20,3824	6,79470	0,188	1,530	0,127	Hayır	48	18,8125	6,10077	Özel Kişi	Evet	408	17,9657	7,52155	0,041	-	-	Hayır	48	16,1667	6,06115	SDT	Evet	408	59,5319	16,44749	0,202	2,202	0,028	Hayır	48	54,0625	14,74522								
Arkadaş	Evet	408	20,3824	6,79470	0,188	1,530	0,127																																												
	Hayır	48	18,8125	6,10077				Özel Kişi	Evet	408	17,9657	7,52155	0,041	-	-	Hayır	48	16,1667	6,06115	SDT	Evet	408	59,5319	16,44749	0,202	2,202	0,028	Hayır	48	54,0625	14,74522																				
Özel Kişi	Evet	408	17,9657	7,52155	0,041	-	-																																												
	Hayır	48	16,1667	6,06115				SDT	Evet	408	59,5319	16,44749	0,202	2,202	0,028	Hayır	48	54,0625	14,74522																																
SDT	Evet	408	59,5319	16,44749	0,202	2,202	0,028																																												
	Hayır	48	54,0625	14,74522																																															

Tablo 34'deki aileden algılanan sosyal destek düzeyi sonuçlarına göre; interneti olan öğrencilerin aileden algıladıkları sosyal destek ($X=21,1838$), interneti olmayan öğrencilerin aileden algıladıkları sosyal destekten ($X=19,0833$) daha yüksektir. Tablo 34'deki algılanan toplam sosyal destek düzeyi sonuçlarına göre; interneti olan öğrencilerin algıladıkları toplam sosyal destek ($X=59,5319$), interneti olmayan öğrencilerin algıladıkları toplam sosyal destekten ($X=54,0625$) daha yüksektir.

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin Arkadaştan Algılanan Sosyal Destek alt boyutuna ait puanlarının ortalamasının internet sahipliğine göre farklılaşıp farklılaşmadığını gösteren bağımsız örneklem t-testi sonuçlarına göre; arkadaşta algılanan sosyal destek alt boyut puanları ortalaması internet sahipliğine göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmamaktadır ($t=1,530$; $p>0,05$) (Tablo 34).

Tablo 35. Öğrencilerin Algıladıkları Sosyal Destek Alt Boyut(Özel Kişi) Puanlarının İnternet Sahipliğine Göre Mann Whitney U Testi Sonuçları

İnternet Sahipliği	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Evet	232,45	94839,00	8181,000	0,061
Hayır	194,94	9357,00		

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin internet sahipliğine göre Özel Kişiden Algılanan Sosyal Destek alt boyutuna ait puanlarının ortalaması Levene testi sonuçlarına göre ($p=0,041$), özel kişiden algılanan sosyal destek alt boyutunda $p<0,05$ olduğundan (Tablo 34) ve varyansların homojen olmaması sebebiyle Mann Whitney U testine tabi tutulmuştur.

Mann Whitney U testi sonuçlarına göre; bilgisayarı olan ve olmayan öğrencilerin özel kişiden algılanan sosyal destek puanlarının ortalaması istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmamaktadır ($U=8181,000$; $p>0,05$) (Tablo 35).

5.3.12. Öğrencilerin İnternetle Tanışma Zamanına Göre İnternet Kullanım Alışkanlıkları ile Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarına İlişkin Bulgular

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin internet kullanım alışkanlıklarının internetle tanıştığı zamana göre farklılaşıp farklılaşmadığını gösteren tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonuçlarına göre öğrencilerin internet kullanım alışkanlıkları puanlarının ortalaması internetle tanıştığı zamana göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmamaktadır ($f_{(2,453)}=2,072$; $p>0,05$) (Tablo 36).

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin Aileden ve Arkadaştan Algılanan Sosyal Destek alt boyutlarına ait puanlarının ortalamalarının internetle tanıştığı zamana göre farklılaşıp farklılaşmadığını gösteren tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonuçlarına göre; aileden ve arkadaştan algılanan sosyal destek alt boyutlarına ait puanların ortalamaları internetle tanıştığı zamana göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmamaktadır (Aile; $f_{(2,453)}=0,346$; $p>0,05$, Arkadaş; $f_{(2,453)}=2,693$; $p>0,05$) (Tablo 36).

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin Özel Kişiden Algılanan Sosyal Destek alt boyutuna ait puanın ve Algılanan Toplam Sosyal Destek puanının ortalamalarının internetle tanıştığı zamana göre farklılaşıp farklılaşmadığını gösteren tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonuçlarına göre; özel kişiden algılanan sosyal destek alt boyut puanları ile algılanan toplam sosyal destek puanları ortalamaları internetle tanıştığı zamana göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmaktadır (Özel kişi; $f_{(2,453)}=5,167$; $p<0,05$, SDT; $f_{(2,453)}=3,718$; $p<0,05$) (Tablo 36).

Özel Kişiden Algılanan Sosyal Destek alt boyutuna ait puanlarının ve Algılanan Toplam Sosyal Destek puanlarının ortalamalarının internetle tanıştığı zamana göre ne şekilde farklılaştığını belirlemek amacıyla karşılaştırmalar yapmak için Tukey HSD testi yapılmıştır.

Tablo 36. Öğrencilerin İnternet Kullanım Alışkanlıkları (İKA) ile Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarının İnternetle Tanışma Zamanına Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	İnternetle Tanışma Zamanı	N	X	Ss	Levene Testi (p)	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	f	p	
İKA	1.-5. sınıf	254	87,1339	23,89961	0,186	Gruplar arası	2218,885	1109,443	2,072	0,127
	6.-8. sınıf	159	82,9623	21,18959		Grup içi	242535,641	535,399		
	9.-12. sınıf	43	81,8837	25,39330		Toplam	244754,526			
Aile	1.-5. sınıf	254	21,1299	6,58322	0,976	Gruplar arası	29,505	14,753	0,346	0,707
	6.-8. sınıf	159	20,8868	6,52064		Grup içi	19292,861	42,589		
	9.-12. sınıf	43	20,2558	6,19175		Toplam	19322,366			
Arkadaş	1.-5. sınıf	254	20,6299	6,60734	0,648	Gruplar arası	242,547	121,274	2,693	0,069
	6.-8. sınıf	159	20,1384	6,95872		Grup içi	20402,959	45,040		
	9.-12. sınıf	43	18,0698	6,37478		Toplam	20645,507			
Özel Kişi	1.-5. sınıf	254	18,5591	7,35025	0,956	Gruplar arası	555,131	277,565	5,167	0,006
	6.-8. sınıf	159	17,3145	7,31492		Grup içi	24336,054	53,722		
	9.-12. sınıf	43	14,8605	7,25909		Toplam	24891,184			
SDT	1.-5. sınıf	254	60,3189	16,55476	0,127	Gruplar arası	1963,782	981,891	3,718	0,025
	6.-8. sınıf	159	58,3396	16,32689		Grup içi	119641,341	264,109		
	9.-12. sınıf	43	53,1860	13,96127		Toplam	121605,123			

Tablo 37'deki özel kişiden algılanan sosyal destek düzeyi sonuçlarına göre; internetle tanıştığı zaman 1.-5. sınıf olan öğrenciler ile 9.-12. sınıf olan öğrencilerin ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. Bu farklılıklara göre özel kişiden algılanan sosyal destek puanlarının ortalaması internetle tanıştığı zaman 1.-5. sınıf olan öğrencilerde en yüksek olduğu, bunu sırasıyla internetle tanıştığı zaman 6.-8. sınıf ve 9.-12. sınıf olan öğrencilerin takip ettiği söylenebilir.

Tablo 37. Öğrencilerin Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarının İnternetle Tanışma Zamanına Göre Tukey HSD Testi Sonuçları

	İnternetle Tanışma Zamanını Karşılaştıran Tukey HSD Testi		Ortalamaların Farklılığı (I-J)	Standart Hata	p
	(I) İnternetle Tanışma	(J) İnternetle Tanışma			
Özel Kişi	1.-5. sınıf	6.-8. sınıf	1,24459	0,74120	0,214
		9.-12. sınıf	3,69859(*)	1,20866	0,007
	6.-8. sınıf	9.-12. sınıf	2,45400	1,25985	0,127
SDT	1.-5. sınıf	6.-8. sınıf	1,97927	1,64343	0,451
		9.-12. sınıf	7,13285(*)	2,67990	0,022
	6.-8. sınıf	9.-12. sınıf	5,15358	2,79341	0,156

Tablo 37'deki algılanan toplam sosyal destek düzeyi sonuçlarına göre; internetle tanıştığı zaman 1.-5. sınıf olan öğrenciler ile 9.-12. sınıf olan öğrencilerin ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. Bu farklılıklara göre algılanan toplam sosyal destek puanlarının ortalaması internetle tanıştığı zaman 1.-5. sınıf olan öğrencilerde en yüksek olduğu, bunu sırasıyla internetle tanıştığı zaman 6.-8. sınıf ve 9.-12. sınıf olan öğrencilerin takip ettiği söylenebilir.

5.3.13. Öğrencilerin Günlük İnternette Geçirilen Süreye Göre İnternet Kullanım Alışkanlıkları ile Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarına İlişkin Bulgular

Tablo 38. Öğrencilerin İnternet Kullanım Alışkanlıkları (İKA) ile Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarının Günlük İnternette Geçirilen Süreye Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Günlük İnt. Geç. Süre	N	X	Ss	Levene Testi (p)	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	f	p	
İKA	1-3 saat	301	81,4884	22,50268	0,246	Gruplar arası	13717,295	4572,432	8,945	0,000
	4-6 saat	97	90,3918	22,37631						
	7-8 saat	25	99,4000	17,43321		Grup içi	231037,232	511,144		
	9+	33	92,8182	27,25167						
Özel Kişi	1-3 saat	301	18,1096	7,34152	0,731	Gruplar arası	300,997	100,332	1,844	0,138
	4-6 saat	97	17,9588	7,60197						
	7-8 saat	25	15,0000	7,07696		Grup içi	24590,187	54,403		
	9+	33	16,3030	7,22619						
SDT	1-3 saat	301	59,7309	15,94545	0,415	Gruplar arası	2893,332	964,444	3,672	0,012
	4-6 saat	97	60,4330	15,74663						
	7-8 saat	25	51,3200	16,91577		Grup içi	118711,790	262,637		
	9+	33	53,3333	19,17301						

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin internet kullanım alışkanlıklarının günlük internette geçirilen süreye göre farklılaşıp farklılaşmadığını gösteren tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonuçlarına göre öğrencilerin internet kullanım alışkanlıkları puanlarının ortalaması günlük internette geçirdiği süreye göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmaktadır ($f_{(3,452)}=8,945$; $p<0,01$) (Tablo 38).

İnternet kullanım alışkanlıkları puanlarının ortalamasının günlük internette geçirdiği süreye göre ne şekilde farklılaştığını belirlemek amacıyla belirtilen günlük ortalama internette geçirilen sürelerin karşılaştırması için LSD testi yapılmıştır.

Tablo 39'daki internet kullanım alışkanlıkları düzeyi sonuçlarına göre; günlük ortalama internet kullanma süresi 1-3 saat arası olan öğrenciler ile 4-6 saat arası olan öğrencilerin ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. Günlük ortalama internet kullanma süresi 1-3 saat arası olan öğrenciler ile 7-8 saat arası olan öğrencilerin ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. Günlük ortalama internet kullanma süresi 1-3 saat arası olan öğrenciler ile 9 saatten fazla olan öğrencilerin ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. Bu farklılıklara göre internet kullanım alışkanlıkları puanlarının ortalamasının günlük internette 7-8 saat arası zaman geçiren öğrencilerde en yüksek olduğu, bunu sırasıyla günlük internette geçirdiği süre 9 saatten fazla, 4-6 ve 1-3 saat arası olan öğrencilerin takip ettiği söylenebilir.

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin Özel Kişiden Algılanan Sosyal Destek alt boyutuna ait puanlarının ortalamasının günlük internette geçirdiği süreye göre farklılaşıp farklılaşmadığını gösteren tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonuçlarına göre; algılanan sosyal destek alt boyut puanları ortalaması günlük internette geçirdiği süreye göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmamaktadır ($f_{(3,452)}=1,844$; $p>0,05$) (Tablo 38). Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin Algılanan Toplam Sosyal Destek puanının günlük internette geçirdiği süreye göre farklılaşıp farklılaşmadığını gösteren tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonuçlarına göre; algılanan toplam sosyal destek puanları ortalaması günlük internette geçirdiği süreye göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmaktadır ($f_{(3,452)}=3,672$; $p<0,01$) (Tablo 38).

Algılanan Toplam Sosyal Destek puanlarının ortalamasının günlük internette geçirdiği süreye göre ne şekilde farklılaştığını belirlemek amacıyla

belirtilen günlük ortalama internette geçirilen sürelerin karşılaştırması için LSD testi yapılmıştır.

Tablo 39. Öğrencilerin İnternet Kullanım Alışkanlıkları (İKA) ile Algıladıkları Sosyal Destek Toplam (SDT) Puanlarının Günlük İnternette Geçirilen Süreye Göre LSD Testi Sonuçları

	Günlük İnt. Geçirilen Süreleri Karşılaştıran LSD Testi		Ortalamaların Farklılığı (I-J)	Standart Hata	p
	(I) Günlük İnt. Geçirilen Süre	(J) Günlük İnt. Geçirilen Süre			
İKA	1-3 saat	4-6 saat	-8,90338(*)	2,63964	0,001
		7-8 saat	-17,91163(*)	4,70573	0,000
		9+	-11,32981(*)	4,14577	0,007
	4-6 saat	7-8 saat	-9,00825	5,07103	0,076
		9+	-2,42643	4,55618	0,595
		7-8 saat	9+	6,58182	5,99458
SDT	1-3 saat	4-6 saat	-0,70209	1,89213	0,711
		7-8 saat	8,41090(*)	3,37313	0,013
		9+	6,39756(*)	2,97174	0,032
	4-6 saat	7-8 saat	9,11299(*)	3,63498	0,013
		9+	7,09966(*)	3,26593	0,030
		7-8 saat	9+	-2,01333	4,29699

Tablo 39'daki algılanan toplam sosyal destek düzeyi sonuçlarına göre; günlük ortalama internet kullanma süresi 1-3 saat arası olan öğrenciler ile 7-8 saat arası olan öğrencilerin ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. Günlük ortalama internet kullanma süresi 1-3 saat arası olan öğrenciler ile 9 saatten fazla olan öğrencilerin ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. Günlük ortalama internet kullanma süresi 4-6 saat arası olan öğrenciler ile 7-8 saat arası olan öğrencilerin ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. Günlük ortalama internet kullanma süresi 4-6 saat arası olan öğrenciler ile 9 saatten fazla olan öğrencilerin ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. Bu

farklılıklara göre internet kullanım alışkanlıkları puanlarının ortalamasının günlük internette 4-6 saat arası zaman geçiren öğrencilerde en yüksek olduğu, bunu sırasıyla günlük internette geçirdiği süre 1-3 saat arası, 9 saatten fazla ve 7-8 saat arası olan öğrencilerin takip ettiği söylenebilir.

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin günlük internette geçirdiği süreye göre Aileden ve Arkadaştan Algılanan Sosyal Destek alt boyutlarına ait puanlarının ortalamaları Levene testi sonuçlarına göre (Aile $p=0,039$, Arkadaş $p=0,007$), aileden ve arkadaştan algılanan sosyal destek alt boyutlarında $p<0,05$ olduğundan ve varyansların homojen olmaması sebebiyle Kruskal-Wallis H testine tabi tutulmuştur.

Tablo 40. Öğrencilerin Algıladıkları Sosyal Destek Alt Boyut Puanlarının Günlük İnternette Geçirilen Süreye Göre Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları

	Günlük İnt. Geçirilen Süre	Sıra Ort.	χ^2	p
Aile	1-3 saat	240,45	11,847	0,008
	4-6 saat	222,35		
	7-8 saat	170,82		
	9+	181,32		
Arkadaş	1-3 saat	225,56	7,265	0,064
	4-6 saat	254,18		
	7-8 saat	182,90		
	9+	214,39		

Kruskal-Wallis H testi sonuçlarına göre; öğrencilerin günlük internette geçirdiği süreye göre aileden algılanan sosyal destek puanlarının ortalaması istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmaktadır ($\chi^2=11,847$; $p<0,01$). Tablo 40'daki aileden algılanan sosyal destek düzeyi sonuçlarına göre; aileden algılanan sosyal desteğin günlük ortalama internet kullanma süresi 1-3 saat arası olan öğrencilerde en yüksek olduğu, günlük ortalama internet kullanma süresi 7-8 saat arası olan öğrencilerde ise en düşük olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin günlük internette geçirdiği süreye göre arkadaşın algılanan sosyal destek puanlarının ortalaması istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmamaktadır ($\chi^2=7,265$; $p>0,05$) (Tablo 40).

5.3.14. Öğrencilerin Sosyal Ağlarla Tanışma Zamanına Göre İnternet Kullanım Alışkanlıkları ile Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarına İlişkin Bulgular

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinden toplam 10 kişi sosyal ağlara üye olmadığını belirtmiştir.

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin internet kullanım alışkanlıklarının sosyal ağlarla tanıştığı zamana göre farklılaşp farklılaşmadığını gösteren tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonuçlarına göre öğrencilerin internet kullanım alışkanlıkları puanlarının ortalaması sosyal ağlarla tanıştığı zamana göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmaktadır ($f_{(3,452)}=2,885$; $p<0,05$) (Tablo 41).

İnternet kullanım alışkanlıkları puanlarının ortalamasının sosyal ağlarla tanıştığı zamana göre ne şekilde farklılaştığını belirlemek amacıyla düzeyler arası karşılaştırmalar için Tukey HSD testi yapılmıştır (Tablo 42).

Tablo 42'deki internet kullanım alışkanlıkları düzeyi sonuçlarına göre; sosyal ağlarla tanıştığı zaman 1.-5. sınıf olan öğrenciler ile 9.-12. sınıf olan öğrencilerin ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. Bu farklılıklara göre internet kullanım alışkanlıkları puanlarının ortalamasının sosyal ağlarla tanıştığı zaman 1.-5. sınıf olan öğrencilerde en yüksek olduğu, bunu sırasıyla sosyal ağlarla zaman 6.-8. sınıf ve 9.-12. sınıf olan öğrencilerin takip ettiği söylenebilir (Tablo 42).

Tablo 41. Öğrencilerin İnternet Kullanım Alışkanlıkları (İKA) İle Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarının Sosyal Ağlarla Tanışma Zamanına Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Sosyal Ağlarla Tanışma	N	X	Ss	Levene Testi (p)	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	f	p	
İKA	1.-5. sınıf	156	88,4615	23,57292	0,520	Gruplar arası	4599,001	1533,000	2,885	0,035
	6.-8. sınıf	244	84,7295	21,98224		Grup içi	240155,525	531,318		
	9.-12. sınıf	46	77,8261	26,32895		Toplam	244754,526			
Aile	1.-5. sınıf	156	20,6474	6,64472	0,526	Gruplar arası	193,906	64,635	1,527	0,207
	6.-8. sınıf	244	21,1025	6,48723		Grup içi	19128,461	42,320		
	9.-12. sınıf	46	22,0435	5,84221		Toplam	19322,366			
Arkadaş	1.-5. sınıf	156	20,0513	6,73345	0,964	Gruplar arası	11,598	3,866	0,085	0,968
	6.-8. sınıf	244	20,3607	6,72330		Grup içi	20633,909	45,650		
	9.-12. sınıf	46	20,1087	6,73706		Toplam	20645,507			
Özel Kişi	1.-5. sınıf	156	18,7244	6,97051	0,096	Gruplar arası	300,966	100,322	1,844	0,138
	6.-8. sınıf	244	17,0861	7,53242		Grup içi	24590,218	54,403		
	9.-12. sınıf	46	18,5217	7,40492		Toplam	24891,184			
SDT	1.-5. sınıf	156	59,4231	16,28498	0,750	Gruplar arası	486,427	162,142	0,605	0,612
	6.-8. sınıf	244	58,5492	16,31359		Grup içi	121118,695	267,962		
	9.-12. sınıf	46	60,6739	15,95418		Toplam	121605,123			

Tablo 42. Öğrencilerin İnternet Kullanım Alışkanlıkları (İKA) Puanlarının Sosyal Ağlarla Tanışma Zamanına Göre Tukey HSD Testi Sonuçları

Sosyal Ağlarla Tanışma Zamanını Karşılaştıran Tukey HSD Testi		Ortalamaların Farklılığı (I-J)	Standart Hata	p	
(I) Sosyal Ağlarla Tanışma	(J) Sosyal Ağlarla Tanışma				
İKA	1.-5. sınıf	6.-8. sınıf	3,73203	2,36292	0,391
		9.-12. sınıf	10,63545(*)	3,86733	0,031
	6.-8. sınıf	9.-12. sınıf	6,90342	3,70512	0,245

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin Aileden, Arkadaştan ve Özel Kişiden Algılanan Sosyal Destek alt boyutlarına ait puanlarının ve Algılanan Toplam Sosyal Destek puanlarının ortalamasının sosyal ağlarla tanıştığı zamana göre farklılaşıp farklılaşmadığını gösteren tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonuçlarına göre; algılanan sosyal destek alt boyut puanları ile algılanan toplam sosyal destek puanlarının ortalaması sosyal ağlarla tanıştığı zamana göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmamaktadır (Aile; $f_{(3,452)}=1,527$; $p>0,05$, Arkadaş; $f_{(3,452)}=0,085$; $p>0,05$, Özel kişi; $f_{(3,452)}=1,844$; $p>0,05$, SDT; $f_{(3,452)}=0,605$; $p>0,05$) (Tablo 41).

5.3.15. Öğrencilerin Günlük Sosyal Ağlarda Geçirilen Süreye Göre İnternet Kullanım Alışkanlıkları İle Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarına İlişkin Bulgular

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin internet kullanım alışkanlıklarının günlük sosyal ağlarda geçirilen süreye göre farklılaşıp farklılaşmadığını gösteren tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonuçlarına göre öğrencilerin internet kullanım alışkanlıkları puanlarının ortalaması günlük sosyal ağlarda geçirilen süreye göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmaktadır ($f_{(4,451)}=5,921$; $p<0,01$ (Tablo 43).

Tablo 43. Öğrencilerin İnternet Kullanım Alışkanlıkları (İKA) İle Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarının Günlük Sosyal Ağlarda Geçirilen Süreye Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Günlük Sos.Ağ. Geç. Süre	N	X	Ss	Levene Testi (p)		Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	f	p
İKA	1-3 saat	300	81,7700	22,74323	0,649	Gruplar arası	12211,804	3052,951	5,921	0,000
	4-6 saat	93	92,4086	22,57367		Grup içi	232542,722	515,616		
	7-9 saat	23	95,4348	18,20546		Toplam	244754,526			
	9+	30	91,1333	25,12278						
Aile	1-3 saat	300	21,6333	6,22855	0,095	Gruplar arası	619,890	154,973	3,737	0,005
	4-6 saat	93	20,6452	6,79457		Grup içi	18702,476	41,469		
	7-9 saat	23	18,5652	5,11527		Toplam	19322,366			
	9+	30	18,2333	7,78453						
Arkadaş	1-3 saat	300	19,9833	6,77466	0,197	Gruplar arası	372,224	93,056	2,070	0,084
	4-6 saat	93	21,8280	6,04085		Grup içi	20273,283	44,952		
	7-9 saat	23	18,4348	6,02137		Toplam	20645,507			
	9+	30	19,0667	7,91303						

Tablo 43. devamı

	Günlük Sos.Ağ. Geç. Süre	N	X	Ss	Levene Testi (p)	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	f	p	
Özel Kişi	1-3 saat	300	17,8500	7,36217	0,269	Gruplar arası	417,066	104,266	1,921	0,106
	4-6 saat	93	18,5806	7,35782						
	7-9 saat	23	13,9565	6,47006		Grup içi	24474,118	54,266		
	9+	30	17,9333	7,33876						
	Toplam									
SDT	1-3 saat	300	59,4667	15,96387	0,336	Gruplar arası	2651,302	662,825	2,513	0,041
	4-6 saat	93	61,0538	16,65987						
	7-9 saat	23	50,9565	13,37052		Grup içi	118953,821	263,756		
	9+	30	55,2333	18,00322						
	Toplam									

İnternet kullanım alışkanlıkları puanlarının ortalamasının günlük sosyal ağlarda geçirilen süreye göre ne şekilde farklılaştığını belirlemek amacıyla belirtilen ortalama sosyal ağ kullanım sürelerinin karşılaştırması için LSD testi yapılmıştır.

Tablo 44'deki internet kullanım alışkanlıkları düzeyi sonuçlarına göre; günlük ortalama sosyal ağ kullanma süresi 1-3 saat arası olan öğrenciler ile 4-6 saat arası olan öğrencilerin ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. Günlük ortalama sosyal ağ kullanma süresi 1-3 saat arası olan öğrenciler ile 7-9 saat arası olan öğrencilerin ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. Günlük ortalama sosyal ağ kullanma süresi 1-3 saat arası olan öğrenciler ile 9 saatten fazla olan öğrencilerin ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. Bu farklılıklara göre internet kullanım alışkanlıkları puanlarının ortalamasının günlük sosyal ağlarda 7-9 saat arası zaman geçiren öğrencilerde en yüksek olduğu, bunu sırasıyla günlük sosyal ağlarda geçirdiği süre 4-6 saat arası, 9 saatten fazla ve 1-3 saat arası olan öğrencilerin takip ettiği söylenebilir.

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin Aileden Algılanan Sosyal Destek alt boyutuna ait puanların ve Algılanan Toplam Sosyal Destek puanlarının ortalamalarının günlük sosyal ağlarda geçirilen süreye göre farklılaşıp farklılaşmadığını gösteren tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonuçlarına göre; algılanan sosyal destek alt boyut puanları ile algılanan toplam sosyal destek puanlarının ortalamaları günlük sosyal ağlarda geçirilen süreye göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmaktadır (Aile; $f_{(4,451)}=3,737$; $p<0,01$, SDT; $f_{(4,451)}=2,513$; $p<0,05$) (Tablo 43).

Aileden Algılanan Sosyal Destek alt boyutuna ait puanlarının ve Algılanan Toplam Sosyal Destek puanlarının ortalamalarının günlük sosyal ağlarda geçirilen süreye göre ne şekilde farklılaştığını belirlemek amacıyla belirtilen ortalama sosyal ağ kullanım sürelerinin karşılaştırması için LSD testi yapılmıştır (Tablo 44).

Tablo 44. Öğrencilerin İnternet Kullanım Alışkanlıkları (İKA) İle Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarının Günlük Sosyal Ağlarda Geçirilen Süreye Göre LSD Testi Sonuçları

	Günlük Sos.Ağ. Geçirilen Süreleri Karşılaştıran LSD Testi		Ortalamaların Farklılığı (I-J)	Standart Hata	p
	(I) Günlük Sos.Ağ. Geçirilen Süre	(J) Günlük Sos.Ağ. Geçirilen Süre			
İKA	1-3 saat	4-6 saat	-10,63860(*)	2,69499	0,000
		7-9 saat	-13,66478(*)	4,91292	0,006
		9+	-9,36333(*)	4,34809	0,032
	4-6 saat	7-9 saat	-3,02618	5,28794	0,567
		9+	1,27527	4,76775	0,789
	7-9 saat	9+	4,30145	6,29327	0,495
	Aile	1-3 saat	4-6 saat	0,98817	0,76429
7-9 saat			3,06812(*)	1,39328	0,028
9+			3,40000(*)	1,23310	0,006
4-6 saat		7-9 saat	2,07994	1,49963	0,166
		9+	2,41183	1,35211	0,075
7-9 saat		9+	0,33188	1,78474	0,853
SDT		1-3 saat	4-6 saat	-1,58710	1,92750
	7-9 saat		8,51014(*)	3,51380	0,016
	9+		4,23333	3,10983	0,174
	4-6 saat	7-9 saat	10,09724(*)	3,78203	0,008
		9+	5,82043	3,40998	0,089
	7-9 saat	9+	-4,27681	4,50105	0,343

Tablo 44'deki aileden algılanan sosyal destek düzeyi sonuçlarına göre; günlük ortalama sosyal ağ kullanma süresi 1-3 saat arası olan öğrenciler ile 7-9 saat arası olan öğrencilerin ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. Günlük ortalama sosyal ağ kullanma süresi 1-3 saat arası olan öğrenciler ile 9 saatten fazla olan öğrencilerin ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. Bu farklılıklara göre aileden algılanan sosyal destek puanlarının ortalamasının günlük sosyal ağlarda 1-3 saat arası

zaman geçiren öğrencilerde en yüksek olduğu, bunu sırasıyla günde sosyal ağlarda geçirdiği süre 4-6, 7-9 saat arası ve 9 saatten fazla olan öğrencilerin takip ettiği söylenebilir.

Tablo 44'deki algılanan toplam sosyal destek düzeyi sonuçlarına göre; günlük ortalama internet kullanma süresi 1-3 saat arası olan öğrenciler ile 7-9 saat arası olan öğrencilerin ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. Günlük ortalama internet kullanma süresi 4-6 saat arası olan öğrenciler ile 7-9 saat arası olan öğrencilerin ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. Bu farklılıklara göre internet kullanım alışkanlıkları puanlarının ortalamasının günlük internette 4-6 saat arası zaman geçiren öğrencilerde en yüksek olduğu, bunu sırasıyla günde internette geçirdiği süre 1-3 saat arası, 9 saatten fazla ve 7-9 saat arası olan öğrencilerin takip ettiği söylenebilir.

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin Arkadaştan ve Özel Kişiden Algılanan Sosyal Destek alt boyutlarına ait puanlarının ortalamalarının günlük sosyal ağlarda geçirilen süreye göre farklılaşıp farklılaşmadığını gösteren tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonuçlarına göre; arkadaştan ve özel kişiden algılanan sosyal destek alt boyutlarına ait puanların ortalamaları günlük sosyal ağlarda geçirilen süreye göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmamaktadır (Arkadaş; $f_{(4,451)}=2,070$; $p>0,05$, Özel kişi; $f_{(4,451)}=1,921$; $p>0,05$) (Tablo 43).

5.3.16. Öğrencilerin Sosyal Ağları Ne Kadar Güvenli Bulduğuna Göre İnternet Kullanım Alışkanlıkları ile Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarına İlişkin Bulgular

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin internet kullanım alışkanlıklarının sosyal ağları ne kadar güvenli bulunduğu değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını gösteren tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonuçlarına göre öğrencilerin internet kullanım alışkanlıkları puanlarının

ortalaması sosyal ağları ne kadar güvenli bulduğu değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmaktadır ($f_{(3,452)}=4,697$; $p<0,01$) (Tablo 45).

İnternet kullanım alışkanlıkları puanlarının ortalamasının sosyal ağları ne kadar güvenli bulduğu değişkenine göre ne şekilde farklılaştığını belirlemek amacıyla güven düzeyleri arasında karşılaştırmalar için Tukey HSD testi yapılmıştır (Tablo 46).

Tablo 46'daki internet kullanım alışkanlıkları düzeyi sonuçlarına göre; sosyal ağlara hiç güvenmeyen öğrenciler ile tam olarak güvenen öğrencilerin ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. Sosyal ağlara biraz güvenen öğrenciler ile tam olarak güvenen öğrencilerin ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. Bu farklılıklara göre internet kullanım alışkanlıkları puanlarının ortalamasının sosyal ağlara tam olarak güvenen öğrencilerde en yüksek olduğu, bunu sırasıyla sosyal ağlara biraz güvenen ve hiç güvenmeyen öğrencilerin takip ettiği söylenebilir.

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin Aileden, Arkadaştan ve Özel Kişiden Algılanan Sosyal Destek alt boyutlarına ait puanlarının ortalamalarının sosyal ağları ne kadar güvenli bulduğu değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını gösteren tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonuçlarına göre; algılanan sosyal destek alt boyut puanlarının ortalamaları sosyal ağları ne kadar güvenli bulduğu değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmamaktadır (Aile; $f_{(3,452)}=2,168$; $p>0,05$, Arkadaş; $f_{(3,452)}=1,791$; $p>0,05$, Özel kişi; $f_{(3,452)}=2,010$; $p>0,05$) (Tablo 45).

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin Algılanan Toplam Sosyal Destek puanlarının ortalamasının sosyal ağları ne kadar güvenli bulduğu değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını gösteren tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonuçlarına göre; algılanan toplam sosyal destek puanları ortalaması sosyal ağları ne kadar güvenli bulduğu değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmaktadır ($f_{(3,452)}=2,647$; $p<0,05$) (Tablo 45).

Tablo 45. Öğrencilerin İnternet Kullanım Alışkanlıkları (İKA) İle Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarının Sosyal Ağları Ne Kadar Güvenli Bulduğuna Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Sosyal Ağları Ne Kadar Güvenli Bulduğu	N	X	Ss	Levene Testi (p)	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	f	p	
İKA	Hiç güvenmiyorum	129	81,9457	22,41244	0,680	Gruplar arası	7399,059	2466,353	4,697	0,003
	Biraz güveniyorum	263	84,9087	22,49375		Grup içi	237355,467	525,123		
	Tam olarak güvenli	54	95,4074	25,72974		Toplam	244754,526			
Aile	Hiç güvenmiyorum	129	20,2946	6,68067	0,332	Gruplar arası	274,045	91,348	2,168	0,091
	Biraz güveniyorum	263	21,5247	6,20563		Grup içi	19048,321	42,142		
	Tam olarak güvenli	54	20,4630	7,16836		Toplam	19322,366			
Arkadaş	Hiç güvenmiyorum	129	19,2248	6,81478	0,311	Gruplar arası	242,477	80,826	1,791	0,148
	Biraz güveniyorum	263	20,8289	6,42553		Grup içi	20403,029	45,139		
	Tam olarak güvenli	54	19,6852	7,60046		Toplam	20645,507			
Özel Kişi	Hiç güvenmiyorum	129	16,5194	7,53336	0,351	Gruplar arası	327,685	109,228	2,010	0,112
	Biraz güveniyorum	263	18,2624	7,30651		Grup içi	24563,499	54,344		
	Tam olarak güvenli	54	18,6667	6,87901		Toplam	24891,184			
SDT	Hiç güvenmiyorum	129	56,0388	16,43615	0,266	Gruplar arası	2099,856	699,952	2,647	0,049
	Biraz güveniyorum	263	60,6160	15,47964		Grup içi	119505,267	264,392		
	Tam olarak güvenli	54	58,8148	18,56053		Toplam	121605,123			

Algılanan Toplam Sosyal Destek puanlarının ortalamasının sosyal ağları ne kadar güvenli bulduğu değişkenine göre ne şekilde farklılaştığını belirlemek amacıyla güven düzeyleri arasında karşılaştırmalar için Tukey HSD testi yapılmıştır (Tablo 46).

Tablo 46'daki algılanan toplam sosyal destek düzeyi sonuçlarına göre; sosyal ağlara hiç güvenmeyen öğrenciler ile biraz güvenen öğrencilerin ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. Bu farklılıklara göre algılanan toplam sosyal destek puanlarının ortalamasının sosyal ağlara biraz güvenen öğrencilerde en yüksek olduğu, bunu sırasıyla sosyal ağlara tam olarak güvenen ve hiç güvenmeyen öğrencilerin takip ettiği söylenebilir.

Tablo 46. Öğrencilerin İnternet Kullanım Alışkanlıkları (İKA) ile Algıladıkları Sosyal Destek Toplam (SDT) Puanlarının Sosyal Ağları Ne Kadar Güvenli Bulduğuna Göre Tukey HSD Testi Sonuçları

		Sosyal Ağları Ne Kadar Güvenli Bulduğunu Karşılaştıran Tukey HSD Testi		Ortalamaların Farklılığı (I-J)	Standart Hata	p
	(I) Sos.Ağ. Ne Kadar Güvenli Bulduğu	(J) Sos.Ağ. Ne Kadar Güvenli Bulduğu				
İKA	Hiç güvenmiyorum	Biraz güveniyorum	-2,96301	2,46321	0,625	
		Tam olarak güvenli	-13,46167(*)	3,71419	0,002	
	Biraz güveniyorum	Tam olarak güvenli	-10,49866(*)	3,42362	0,012	
SDT	Hiç güvenmiyorum	Biraz güveniyorum	-4,57721(*)	1,74781	0,045	
		Tam olarak güvenli	-2,77606	2,63547	0,718	
	Biraz güveniyorum	Tam olarak güvenli	1,80115	2,42929	0,880	

5.3.17. Öğrencilerin İnternet Tabanlı Oyunlarla (İTO) Tanışma Zamanına Göre İnternet Kullanım Alışkanlıkları ile Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarına İlişkin Bulgular

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinden toplam 102 kişi internet tabanlı oyun oynamadığını belirtmiştir.

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin internet kullanım alışkanlıklarının internet tabanlı oyunlarla tanıştığı zamana göre farklılaşp farklılaşmadığını gösteren tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonuçlarına göre öğrencilerin internet kullanım alışkanlıkları puanlarının ortalaması internet tabanlı oyunlarla tanıştığı zamana göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmaktadır ($f_{(3,452)}=9,955$; $p<0,01$) (Tablo 47).

Tablo 47. Öğrencilerin İnternet Kullanım Alışkanlıkları (İKA) ile Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarının İnternet Tabanlı Oyunlarla(İTO) Tanışma Zamanına Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	İTO ile Tanışma Zamanı	N	X	Ss	Levene Testi (p)	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	f	p	
İKA	1.-5. sınıf	152	89,5197	23,87217	0,427	Gruplar arası	15168,868	5056,289	9,955	0,000
	6.-8. sınıf	161	88,4161	22,40440		Grup içi	229585,659	507,933		
	9.-12. sınıf	41	80,9024	19,28057		Toplam	244754,526			
Aile	1.-5. sınıf	152	20,9145	6,50923	0,361	Gruplar arası	109,657	36,552	0,860	0,462
	6.-8. sınıf	161	20,4472	6,54685		Grup içi	19212,709	42,506		
	9.-12. sınıf	41	22,0000	5,53173		Toplam	19322,366			
Arka daş	1.-5. sınıf	152	20,8092	6,50800	0,627	Gruplar arası	110,882	36,961	0,814	0,487
	6.-8. sınıf	161	19,9565	6,75680		Grup içi	20534,625	45,431		
	9.-12. sınıf	41	20,6098	6,56459		Toplam	20645,507			
Özel Kişi	1.-5. sınıf	152	18,7763	7,21220	0,196	Gruplar arası	411,856	137,285	2,535	0,056
	6.-8. sınıf	161	17,0000	7,46994		Grup içi	24479,328	54,158		
	9.-12. sınıf	41	19,2439	6,32764		Toplam	24891,184			
SDT	1.-5. sınıf	152	60,5000	16,26234	0,710	Gruplar arası	1199,596	399,865	1,501	0,214
	6.-8. sınıf	161	57,4037	16,13319		Grup içi	120405,527	266,384		
	9.-12. sınıf	41	61,8537	14,69109		Toplam	121605,123			

İnternet kullanım alışkanlıkları puanlarının ortalamasının internet tabanlı oyunlarla tanıştığı zamana göre ne şekilde farklılaştığını belirlemek amacıyla düzeyler arası karşılaştırmalar için LSD testi yapılmıştır (Tablo 48).

Tablo 48'deki internet kullanım alışkanlıkları düzeyi sonuçlarına göre; internet tabanlı oyunlarla tanıştığı zaman 1.-5. sınıf olan öğrenciler ile 9.-12. sınıf olan öğrencilerin ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. Bu farklılıklara göre internet kullanım alışkanlıkları puanlarının ortalamasının internet tabanlı oyunlarla tanıştığı zaman 1.-5. sınıf olan öğrencilerde en yüksek olduğu, bunu sırasıyla internet tabanlı oyunlarla tanıştığı zaman 6.-8. sınıf ve 9.-12. sınıf olan öğrencilerin takip ettiği söylenebilir.

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin Aileden, Arkadaştan ve Özel Kişiden Algılanan Sosyal Destek alt boyutlarına ait puanlarının ve Algılanan Toplam Sosyal Destek puanlarının ortalamalarının internet tabanlı oyunlarla tanıştığı zamana göre farklılaşıp farklılaşmadığını gösteren tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonuçlarına göre; algılanan sosyal destek alt boyut puanları ile algılanan toplam sosyal destek puanlarının ortalamaları internet tabanlı oyunlarla tanıştığı zamana göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmamaktadır (Aile; $f_{(3,452)}=0,860$; $p>0,05$, Arkadaş; $f_{(3,452)}=0,814$; $p>0,05$, Özel kişi; $f_{(3,452)}=2,535$; $p>0,05$, SDT; $f_{(3,452)}=1,501$; $p>0,05$) (Tablo 47).

Tablo 48. Öğrencilerin İnternet Kullanım Alışkanlıkları (İKA) Puanlarının İnternet Tabanlı Oyunlarla (İTO) Tanışma Zamanına Göre Tukey HSD Testi Sonuçları

	İTO Tanışma Zamanını Karşılaştıran Tukey HSD Testi		Ortalamaların Farklılığı (I-J)	Standart Hata	p
	(I) İTO İle Tanışma Zamanı	(J) İTO İle Tanışma Zamanı			
İKA	1.-5. sınıf	6.-8. sınıf	1,10359	2,54883	0,665
		9.-12. sınıf	8,61730(*)	3,96614	0,030
	6.-8. sınıf	9.-12. sınıf	7,51371	3,94252	0,057

5.3.18. Öğrencilerin Günlük İnternet Tabanlı Oyunlarda (İTO) Geçirilen Süreye Göre İnternet Kullanım Alışkanlıkları ile Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarına İlişkin Bulgular

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin internet kullanım alışkanlıklarının günlük internet tabanlı oyun oynarken geçirilen süreye göre farklılaşıp farklılaşmadığını gösteren tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonuçlarına göre öğrencilerin internet kullanım alışkanlıkları puanlarının ortalaması günlük internet tabanlı oyun oynarken geçirilen süreye göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmaktadır ($f_{(4,451)}=15,115$; $p<0,01$) (Tablo 49).

İnternet kullanım alışkanlıkları puanlarının ortalamasının günlük internet tabanlı oyun oynarken geçirilen süreye göre ne şekilde farklılaştığını belirlemek amacıyla belirtilen ortalama internet tabanlı oyun oynama sürelerinin karşılaştırması için Tukey HSD testi yapılmıştır (Tablo 50).

Tablo 50'deki internet kullanım alışkanlıkları düzeyi sonuçlarına göre; günlük ortalama internet tabanlı oyun oynama süresi 1-3 saat arası olan öğrenciler ile 4-6 saat arası olan öğrencilerin ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. Günlük ortalama internet tabanlı oyun oynama süresi 1-3 saat arası olan öğrenciler ile 7-9 saat arası olan öğrencilerin ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. Günlük ortalama internet tabanlı oyun oynama süresi 1-3 saat arası olan öğrenciler ile 9 saatten fazla olan öğrencilerin ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. Bu farklılıklara göre internet kullanım alışkanlıkları puanlarının ortalamasının günlük internet tabanlı oyun oynarken geçirdiği süre aralığı 9 saatten fazla olan öğrencilerde en yüksek olduğu, bunu sırasıyla günlük internet tabanlı oyun oynarken geçirdiği süre aralığı 7-9 saat, 4-6 saat ve 1-3 saat arası olan öğrencilerin takip ettiği söylenebilir.

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin Arkadaştan Algılanan Sosyal Destek alt boyutuna ait puanların ortalamasının günlük internet tabanlı oyun oynarken geçirilen süreye göre farklılaşıp farklılaşmadığını

Tablo 49. Öğrencilerin İnternet Kullanım Alışkanlıkları (İKA) ile Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarının Günlük İnternet Tabanlı Oyunlarda (İTO) Geçirilen Süreye Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Günlük İTO Geç. Süre	N	X	Ss	Levene Testi (p)	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	f	p
İKA	1-3 saat	256	83,9844	21,60555	0,687	Gruplar arası 28933,212	7233,303	15,115	0,000
	4-6 saat	62	95,9516	22,90710					
	7-9 saat	13	102,9231	17,04143					
	9+	23	103,1304	24,25490					
	Toplam								
Arkadaş	1-3 saat	256	20,4570	6,53963	0,656	Gruplar arası 289,307	72,327	1,602	0,173
	4-6 saat	62	20,7581	6,53537					
	7-9 saat	13	16,3077	7,13424					
	9+	23	21,0870	7,14724					
	Toplam								
SDT	1-3 saat	256	60,3555	15,16040	0,064	Gruplar arası 2927,968	731,992	2,782	0,026
	4-6 saat	62	57,3548	18,75126					
	7-9 saat	13	46,0769	13,77474					
	9+	23	59,4783	16,71926					
	Toplam								

gösteren tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonuçlarına göre; arkadaştan algılanan sosyal destek alt boyut puanlarının ortalaması günlük internet tabanlı oyun oynarken geçirilen süreye göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmamaktadır ($f_{(4,451)}=1,602$; $p>0,05$) (Tablo 49).

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin Algılanan Toplam Sosyal Destek puanlarının ortalamasının günlük internet tabanlı oyun oynarken geçirilen süreye göre farklılaşıp farklılaşmadığını gösteren tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonuçlarına göre; algılanan toplam sosyal destek puanlarının ortalaması günlük internet tabanlı oyun oynarken geçirilen süreye göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmaktadır ($f_{(4,451)}=2,782$; $p<0,05$) (Tablo 49).

Tablo 50. Öğrencilerin İnternet Kullanım Alışkanlıkları (İKA) İle Algıladıkları Sosyal Destek Toplam (SDT) Puanlarının Günlük İnternet Tabanlı Oyunlarda (İTO) Geçirilen Süreye Göre Tukey HSD Testi Sonuçları

Günlük İTO'da Geçirilen Süreleri Karşılaştıran Tukey HSD Testi		Ortalamaların Farklılığı (I-J)	Standart Hata	p	
(I) Günlük İTO'da Geçirilen Süre	(J) Günlük İTO'da Geçirilen Süre				
İKA	1-3 saat	4-6 saat	-11,96724(*)	3,09640	0,001
		7-9 saat	-18,93870(*)	6,21933	0,021
		9+	-19,14606(*)	4,76187	0,001
	4-6 saat	7-9 saat	-6,97146	6,67301	0,834
		9+	-7,17882	5,34083	0,664
		7-9 saat	9+	-0,20736	7,59057
SDT	1-3 saat	4-6 saat	3,00063	2,29611	0,687
		7-9 saat	14,27855(*)	4,61190	0,018
		9+	0,87721	3,53113	0,999
	4-6 saat	7-9 saat	11,27792	4,94833	0,154
		9+	-2,12342	3,96045	0,984
		7-9 saat	9+	-13,40134	5,62874

Algılanan Toplam Sosyal Destek puanlarının ortalamasının günlük internet tabanlı oyun oynarken geçirilen süreye göre ne şekilde farklılaştığını belirlemek amacıyla belirtilen ortalama internet tabanlı oyun oynama sürelerinin karşılaştırması için Tukey HSD testi yapılmıştır (Tablo 50). Tablo 50'deki aileden algılanan sosyal destek düzeyi sonuçlarına göre; günlük ortalama internet tabanlı oyun oynarken geçirdiği süre aralığı 1-3 saat olan öğrenciler ile 7-9 saat olan öğrencilerin ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. Bu farklılıklara göre aileden algılanan sosyal destek alt boyut puanlarının ortalamasının günlük internet tabanlı oyun oynarken geçirdiği süre aralığı 1-3 saat olan öğrencilerde en yüksek olduğu, bunu sırasıyla günlük internet tabanlı oyun oynarken geçirdiği süre aralığı 9 saatten fazla, 4-6 saat ve 7-9 saat arası olan öğrencilerin takip ettiği söylenebilir.

Tablo 51. Öğrencilerin Algıladıkları Sosyal Destek Alt Boyut Puanlarının Günlük İnternet Tabanlı Oyunlarda(İTO) Geçirilen Süreye Göre Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları

	Günlük İTO'da Geçirilen Süre	Sıra Ort.	χ^2	p
Aile	1-3 saat	184,15	5,781	0,123
	4-6 saat	160,38		
	7-9 saat	129,19		
	9+	176,91		
Özel Kişi	1-3 saat	183,69	10,716	0,013
	4-6 saat	170,19		
	7-9 saat	90,46		
	9+	177,52		

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin günlük internet tabanlı oyun oynarken geçirilen süreye göre Aileden ve Özel Kişiden Algılanan Sosyal Destek alt boyutlarına ait puanlarının ortalamalarının Levene testi sonuçlarına göre (Aile; p=0,013, Özel kişi p=0,002), aileden algılanan ve özel kişiden algılanan sosyal destek alt boyutlarında p<0,05

olduğundan ve varyansların homojen olmaması sebebiyle Kruskal-Wallis H testine tabi tutulmuştur (Tablo 51).

Öğrencilerin günlük internet tabanlı oyun oynarken geçirilen süreye göre aileden algılanan sosyal destek puanlarının ortalaması istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmamaktadır ($\chi^2=5,781$; $p>0,05$). Kruskal-Wallis H testi sonuçlarına göre; öğrencilerin günlük internet tabanlı oyun oynarken geçirilen süreye göre özel kişiden algılanan sosyal destek puanları ortalaması istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmaktadır ($\chi^2=10,716$; $p<0,01$) (Tablo 51).

Tablo 51'deki özel kişiden algılanan sosyal destek düzeyi sonuçlarına göre; özel kişiden algılanan sosyal desteğin günlük internet tabanlı oyun oynarken geçirdiği süre 1-3 saat arası olan öğrencilerde en yüksek olduğu, günlük internet tabanlı oyun oynarken geçirdiği süre 7-9 saat arası olan öğrencilerde ise en düşük olduğu görülmektedir.

BÖLÜM VI

6. SONUÇ ve TARTIŞMA

Bu bölümde örnekleme giren öğrencilerden elde edilen kişisel bilgi formu ve ölçek sonuçlarına göre beşinci bölümde elde edilmiş olan bulgular tartışılarak yorumlanmıştır.

6.1. ÖĞRENCİLERİN İNTERNET KULLANIM ALIŞKANLIKLARI (İKA) İLE ALGILADIKLARI SOSYAL DESTEK PUANLARI ARASINDAKİ İLİŞKİLERE YÖNELİK BULGULARLA İLGİLİ TARTIŞMALAR

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin internet kullanım alışkanlıkları ile aileden algılanan sosyal destek alt boyut puanları ortalamaları arasında anlamlı düzeyde negatif yönde ilişki olduğu bulunmuştur. Aileden algılanan sosyal destek azaldıkça internet kullanım düzeyi artmaktadır. Başka bir deyişle, internet kullanım düzeyi arttıkça aileden algılanan sosyal destek de azalmaktadır. Ailelerin, öğrencilere gerekli sosyal desteği sağlamaları durumunda öğrencilerin, aileleriyle ilişkilerinin güçleneceği, bu durumun da internet kullanım düzeyini azaltıcı bir etken olabileceği düşünülmektedir. Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin internet kullanım alışkanlıkları ile algıladıkları sosyal destek toplam ve alt boyut (arkadaş, özel kişi) puanlarının ortalamaları arasında anlamlı düzeyde bir ilişki bulunmamıştır. Bu bulguları destekleyen bir çalışmada ise aileden algılanan sosyal destek ile internet bağımlılığı arasında düşük düzeyde anlamlı bir ilişki bulunurken; arkadaştan ve özel kişiden algılanan sosyal destek, algılanan sosyal destek toplam puanları ile internet bağımlılığı arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır (Esen, 2010).

Tanrıverdi'nin 2012 yılında ortaöğretim öğrencilerinde internet bağımlılığı ile algılanan sosyal destek arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmada, öğrencilerin internet bağımlılığı ile algıladıkları sosyal destek toplam ve alt boyut (aile, arkadaş, özel kişi) puanları arasında güçlü ve negatif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Taçyıldız (2010)'ın lise öğrencilerinin internet bağımlılığı düzeylerini bazı değişkenlere göre incelediği çalışmada, internet bağımlısı olan öğrencilerin ailelerinden ve arkadaşlarından algıladıkları sosyal destek alt boyut puanlarının düşük olduğu görülmektedir. Özel bir insandan algılanan sosyal desteğin ise internet bağımlılığını yordayıcı olmadığı görülmüştür.

Baytemir (2006)'in ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin bazı demografik özelliklerine ve algıladıkları sosyal destek düzeylerine göre interneti kullanma amaçlarını incelediği çalışmada interneti eğlence amacıyla kullanan ve kullanmayan öğrencilerin algıladıkları sosyal destek düzeylerinin farklılaşp farklılaşmadığını araştırmıştır. İnterneti eğlence amacı ile kullanan öğrencilerin internet kullanma sürelerine göre algıladıkları sosyal destek düzeyinin farklılaşmadığı görülmüştür. Buna karşın, interneti eğlence dışında kullanan öğrencilerin ise internet kullanma sürelerine göre algıladıkları sosyal destek düzeyinin farklılaştığı görülmüştür. Bu bulguya göre, interneti eğlence dışında amaçlarla kullanma süresindeki her bir saatlik artış, öğrencilerin sosyal destek puanlarında 1.05 puanlık bir artışa yol açmaktadır.

Özcan ve Buzlu (2005)'nin Davis'in 2002 yılında geliştirdiği problemlili internet kullanımını belirlemeye yardımcı olan İnternette Bilişsel Durum Ölçeği'nin (İBDÖ) üniversite öğrencileri örnekleminde geçerlik ve güvenilirliğini yaptığı çalışmalarında İBDÖ ile algılanan sosyal destek arasında negatif yönlü bir ilişki bulmuşlardır, algılanan sosyal destek azalırken problemlili internet kullanımı artmıştır. Kıran-Esen ve Gündoğdu (2010)'in akran baskısı ve algılanan sosyal destek değişkenlerine göre ergenlerde internet bağımlılığını yordayan çalışmada; öğrencilerin internet bağımlılığını,

aileden ve öğretmenden algıladığı sosyal desteğin negatif yönde anlamlı olduğunu bulmuştur. Aileden ve öğretmenden algılanan sosyal desteğin azalması, internet bağımlılığının artmasına sebep olmaktadır.

6.2. ÖĞRENCİLERİN DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİNE GÖRE İNTERNET KULLANIM ALIŞKANLIKLARI (İKA) İLE ALGILADIKLARI SOSYAL DESTEK PUANLARINA İLİŞKİN BULGULARLA İLGİLİ TARTIŞMALAR

Öğrencilerin Cinsiyet Değişkenine Göre İnternet Kullanım Alışkanlıkları (İKA) İle Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarına İlişkin Bulgularla İlgili Tartışmalar

Mesleki ve teknik eğitim kurumlarında okuyan erkek öğrencilerin, kız öğrencilere oranla internet kullanım alışkanlıklarının daha yüksek olduğu bulunmuştur. Bu bulguyu destekleyen ve desteklemeyen birçok araştırma bulunmaktadır. Araştırmanın sonucunda elde edilen cinsiyete ait bulgunun, birçok araştırma sonucu ile tutarlı olduğu görölmektedir (Fang ve Yen, 2006; Tsai, 2006; Li ve Kirkup, 2007; Balta-Çakır ve Horzum, 2008; Günüç, 2009; Üçkardeş, 2010; Çelik-Berber ve Odacı, 2011; Impraim, 2012; Tanrıverdi, 2012). Diğer yandan birçok çalışmada internet bağımlılığının cinsiyete göre anlamlı bir biçimde farklılaşmadığı bulunmuştur (Bayraktar, 2001; Oğuz, Başak, vd., 2008; Yılmaz, 2010; Ceyhan, 2010; Satan, 2013).

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin algıladıkları sosyal destek toplam ve alt boyut puanlarının cinsiyetlerine göre anlamlı şekilde farklılaşmadığı bulunmuştur. Bu bulgunun birçok araştırma sonucu ile tutarlı olduğu görölmektedir (Çakır ve Palabıyıköğlu 1997; Öztürk, Sevindik-Nazik ve Yaman, 2006; Demirtaş, 2007; Çeçen, 2008; Yılmaz, Yılmaz ve Karaca, 2008; Şahin-Nur, 2011; Ateş, 2011; Yılmazel, 2013).

Diğer yandan birçok çalışmada da öğrencilerinin algıladıkları sosyal destek toplam ve alt boyut puanları ile cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki

bulunmuştur. Saygın ve Arslan 2009 yılında üniversite öğrencilerinin sosyal destek puanlarının cinsiyet değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yaptıkları çalışmanın sosyal destek alt boyutları incelendiğinde; öğretmenden alınan sosyal destek puan ortalamalarında cinsiyete göre bir farklılık bulunmamıştır bunun yanı sıra arkadaştan ve aileden aldıkları sosyal destek puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olduğu görülmüştür. Kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre aileden ve arkadaştan aldıkları sosyal destek düzeyinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Farklı bir çalışmada kız öğrencilerin aileden ve arkadaştan algılanan sosyal destek puanlarının ortalamasının erkeklere göre daha yüksek olduğu ve istatistiksel olarak cinsiyetler arasında anlamlı bir fark bulunmuştur (Kartal ve Çetinkaya, 2009).

Şencan (2009)'ın Adana ilindeki Lise öğrencilerinin algıladıkları sosyal destek düzeyi ile sosyal yetkinlik beklentisi düzeylerini belirlemek amacıyla incelediği çalışmasında, öğrencilerin cinsiyetlerine göre ailelerinden algıladıkları sosyal destek düzeyinin farklılık göstermediği, kız öğrencilerin arkadaşlarından algıladıkları sosyal destek düzeyi erkek öğrencilerin arkadaşlarından algıladığı sosyal destek düzeyinden anlamlı derecede daha yüksek olduğu ve ailelerinden algıladıkları sosyal destek düzeyleri arasında anlamlı fark bulunmadığı saptanmıştır. Ustabaş'ın 2011 yılında İlköğretim 8. sınıf öğrencilerinin saldırganlık ve algılanan sosyal destek düzeylerini belirlemek amacıyla incelediği çalışmasında, öğrencilerinin algıladıkları sosyal destek toplam ve alt boyut(arkadaş, öğretmen) puanlarının cinsiyetlerine göre anlamlı şekilde farklılaştığı, aileden algıladıkları sosyal destek puanlarının ise farklılaşmadığı bulunmuştur.

Diğer bir çalışmada ortaöğretim öğrencilerinin algıladıkları sosyal destek toplam ve alt boyut (arkadaş, öğretmen) puanlarının cinsiyetlerine göre anlamlı şekilde farklılaşmadığı, aileden algıladıkları sosyal destek puanlarının ise farklılaştığı bulunmuştur (Akkaya, 2011). Ergenlerin cinsiyet ve algılanan sosyal destek puanlarının farklılaşıp farklılaşmadığı incelendiği

başka çalışmalarda cinsiyet ana etkisi açısından arkadaştan ve öğretmenden alınan sosyal destek ile toplam sosyal destek puanlarının farklılaştığı, aileden alınan sosyal destek ve sürekli kaygı puanlarının farklılaşmadığı görülmüştür (İkiz ve Çakar, 2010; Karataş, 2012).

Çağlayan, Taşğın ve Çetin (2011)'nin yaptıkları çalışmada, arkadaştan algıladıkları sosyal destek alt boyut puanlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı bulunmuş; algıladıkları sosyal destek toplam ve alt boyut(aile ve özel kişi) puanlarının ise cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı bulunmuştur. Kız öğrencilerin algıladıkları sosyal destek toplam ve alt boyut(aile ve özel kişi) puanları erkek öğrencilerden anlamlı düzeyde yüksektir.

Öğrencilerin Sınıf Düzeyine Göre İnternet Kullanım Alışkanlıkları (İKA) İle Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarına İlişkin Bulgularla İlgili Tartışmalar

Mesleki ve teknik eğitim kurumları 11. sınıf öğrencilerinin 9. sınıf, 10. sınıf ve 12. sınıf öğrencilerine oranla internet kullanım alışkanlıklarının daha yüksek olduğu bulunmuştur. İnternet kullanım alışkanlıklarıyla ve sınıf düzeyi arasındaki ilişkiyi yordayan çok fazla araştırmaya rastlanmamıştır. İnan (2010)'ın ilköğretim ikinci kademe ve ortaöğretimde öğrenim görmekte olan öğrencilerle yürüttüğü çalışmada sınıf düzeylerine göre internet bağımlılığı puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma görülmüştür. Bu farkın 11. sınıflar ile 6., 10. ve 12. sınıfta; 8. sınıflar ile 10. sınıfta öğrenim gören öğrenciler arasında olduğu saptanmıştır. Bu bulgunun ışığında öğrencilerin okul hayatı boyunca farklı sınıf düzeylerinde öğrenim görürlerken önceliklerine bağlı olarak interneti kullanma alışkanlıklarında farklılaşmanın olabileceği yargısına ulaşılabilir. Wu ve Tsai (2006) öğrencilerin farklı sınıf düzeylerinde internete karşı olan tutumlarını inceleyen araştırmalarında sınıf düzeyinin etkili bir rol oynadığı bulgusuna ulaşmışlardır. Yeşil ve Başköy

(2013)'ün Lise öğrencilerinin internet bağımlılıklarını bazı değişkenler açısından inceledikleri çalışmalarında 9. sınıf öğrencilerinin 11. Sınıf öğrencilerine göre daha bağımlı oldukları saptamışlardır. Bu araştırmalarda elde edilen veriler öğrencilerin internet kullanım alışkanlıkları ile sınıf düzeyleri arasında bir fark olduğu tezini desteklemektedir.

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin algıladıkları sosyal destek toplam ve alt boyut puanlarının sınıf düzeylerine göre anlamlı şekilde farklılaşmadığı bulunmuştur. Araştırmanın sonucunda elde edilen sınıf düzeyine ait bulgunun, birçok araştırma sonucu ile tutarlı olduğu görülmektedir (Doğan, 1999; Öztürk, Sevindik-Nazik ve Yaman, 2006; Sağlam, 2007; Arıcıoğlu, 2008; Şencan 2009; Salı, 2010; Çağlayan, Taşkın ve Çetin, 2011; Köksal-Akyol ve Salı 2013). Diğer yandan birçok çalışmada da öğrencilerinin algıladıkları sosyal destek toplam ve alt boyut puanları ile sınıf düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Ünsar (2009)'ın üniversite öğrencilerinin sosyal destek düzeyleri ve etkileyen etmenleri araştırdığı çalışmada, öğrencilerin sınıf ile toplam, aile ve özel kişi alt boyutları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Arkadaştan algılanan sosyal destek alt boyutu arasında ise bir ilişkiye rastlanmamıştır.

Akdoğan 2012 yılında 8. sınıf, 9. sınıf ve 10. sınıf öğrencilerinin sosyal destek puanlarının sınıf düzeyine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yaptıkları çalışmanın sosyal destek toplam puanları incelendiğinde; 8. sınıf ve 9. sınıf öğrencileri arasındaki algılanan sosyal destek toplam puan ortalamaları farkının anlamlı olduğu ve bu farkın 8. sınıf öğrencileri lehine olduğu görülmektedir. Karataş'ın 2012 yılında ergenlerin algılanan sosyal destek ve sürekli kaygı düzeylerini belirlemek amacıyla incelediği çalışmasında, öğrencilerinin algıladıkları sosyal destek toplam ve alt boyut (aile, öğretmen) puanlarının sınıf düzeylerine göre anlamlı şekilde farklılaştığı, arkadaşan algıladıkları sosyal destek puanlarının ise farklılaşmadığı bulunmuştur. Diğer bir çalışmada öğrencilerin sınıflarına göre aileden algıladıkları sosyal destek düzeylerinin değerlendirilmesinde 10.

sınıfta olanlar ile 11. sınıfta olanlar arasında negatif yönde anlamlı farklılık görülmektedir. Özetle, 11. sınıf öğrencilerin ailelerinden daha fazla sosyal destek algıladıkları anlaşılmaktadır (Karacabey, 2012).

Öğrencilerin Yaşa Göre İnternet Kullanım Alışkanlıkları (İKA) İle Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarına İlişkin Bulgularla İlgili Tartışmalar

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin internet kullanım alışkanlıklarının yaşlarına göre anlamlı şekilde farklılaşmadığı bulunmuştur. Yaş değişkenine göre internet kullanım alışkanlıklarını araştıran çok fazla araştırmaya rastlanmamıştır. 2013 yılı Ağustos ayı içerisinde TÜİK tarafından gerçekleştirilen Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırmasına göre internet ve bilgisayar kullanımının en sık 16-24 yaş grubunda olduğu görülmüştür. Araştırmanın sonucunda elde edilen yaşa ait bulgunun, bazı araştırma sonuçlarıyla tutarlı olduğu görülmektedir (Aksu ve İrgil, 2003; Yılmaz, 2010; Üçkardeş, 2010 Alaçam, 2012). Farklı bir çalışmada ise aşırı internet kullanımının genç erişkinlerde daha sık görüldüğü belirtilmiştir (Greenfield, 1999; Bölükbaş, 2003). Yapılan başka bir çalışmada ise aşırı internet kullanımının orta yaş grubunda daha fazla oranda olduğu bulunmuştur (Griffiths ve Dancaster, 1995; Griffiths, 1996).

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin algıladıkları sosyal destek toplam ve alt boyut puanlarının yaşlarına göre anlamlı şekilde farklılaşmadığı bulunmuştur. Araştırmanın sonucunda elde edilen yaşa ait bulgunun, birçok araştırma sonucu ile tutarlı olduğu görülmektedir (Kozaklı, 2006; Öztürk, Sevindik-Nazik ve Yaman, 2006; Sağlam, 2007; Arıcıoğlu, 2008; Şahin-Nur, 2011; Çağlayan, Taşğın ve Çetin, 2011; Karacabey, 2012; Wongpakaran ve Wongpakaran, 2012; Tezer ve Arkar, 2013).

Diğer yandan birçok çalışmada da öğrencilerinin algıladıkları sosyal destek toplam ve alt boyut puanları ile yaş değişkeni arasında anlamlı bir

ilişki bulunmuştur. Çakır ve Palabıyıkoglu'nun 1993 yılında 12-22 yaş aralığındaki gençleri üç gruba ayırarak geliştirdiği sosyal destek-çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeğinin güvenilirlik ve geçerlik çalışmasında, öğrencilerinin algıladıkları sosyal destek puanlarının yaşa göre anlamlı şekilde farklılaştığı bulunmuştur. Ayrılan gruplar incelendiğinde; 12-14 ve 18-22 yaş grubunun en çok ailelerden, 15-17 yaş grubundakilerin ise en çok özel kişiden destek aldıkları görülmektedir.

Diğer bir çalışmada öğrencilerin yaşlarına göre sosyal destek düzeylerinin değerlendirilmesinde, öğrencilerinin algıladıkları sosyal destek toplam ve alt boyut (aile, özel kişi) puanlarının sınıf düzeylerine göre anlamlı şekilde farklılaşmadığı, arkadaştan algıladıkları sosyal destek puanlarının ise farklılaştığı bulunmuştur. Arkadaştan algılanan sosyal destek puanları açısından 16-17 yaş ile 18-19 yaş arasında ve 16-17 yaş ile 20-21 yaş arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark saptanmıştır (Güzel, 2005).

Öğrencilerinin Yaşamının Büyük Bir Bölümünü Geçirdiği Yere Göre İnternet Kullanım Alışkanlıkları (İKA) İle Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarına İlişkin Bulgularla İlgili Tartışmalar

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin internet kullanım alışkanlıklarının yaşamının büyük bir bölümünü geçirdiği yere göre anlamlı şekilde farklılaşmadığı bulunmuştur. Yaşamının büyük bir bölümünü geçirdiği yere göre internet kullanım alışkanlıklarını araştıran çok fazla araştırmaya rastlanmamıştır. Araştırmanın sonucunda elde edilen yaşamının büyük bir bölümünü geçirdiği yere ait bulgunun, birkaç araştırma sonucu ile tutarlı olduğu görülmektedir (Canan, 2010; Yılmaz, 2010; Alaçam, 2012).

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin algıladıkları sosyal destek toplam ve alt boyut (aile, özel kişi) puanlarının yaşamının büyük bir bölümünü geçirdiği yere göre anlamlı şekilde farklılaşmadığı bulunmuştur. Araştırmanın sonucunda elde edilen yaşamının büyük bir bölümünü geçirdiği

yere ait bulgunun, birçok araştırma sonucu ile tutarlı olduğu görülmektedir (Doğan, 1999; Güzel, 2005; Kozaklı, 2006; Karacabey, 2012; Yılmazel, 2013).

Diğer yandan başka bir çalışmada da öğrencilerinin algıladıkları sosyal destek toplam ve alt boyut (aile, özel kişi) puanları ile yaşamının büyük bir bölümünü geçirdiği yer arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Arıcıoğlu'nun 2008 yılında Hacettepe üniversitesi eğitim fakültesi öğrencilerinin algıladıkları sosyal destek puanlarının yaşamının büyük bir bölümünü geçirdiği yere göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yaptıkları çalışmada, öğrencilerinin algıladıkları sosyal destek puanlarının anlamlı şekilde farklılaştığı bulunmuştur. Yaşamının büyük bir bölümünü ilçede geçiren öğrencilerin aileden algıladıkları sosyal destek puanlarının ortalamasının, yaşamının büyük bir bölümünü küçük şehir ve büyük şehirde geçiren öğrencilerden daha yüksek olduğu görülmektedir. Yaşamının büyük bir bölümünü köy-kasabada geçiren öğrencilerin özel kişilerden algıladıkları sosyal destek puanlarının ortalamasının, yaşamının büyük bir bölümünü diğer yerlerde geçiren öğrencilerden daha düşük olduğu görülmektedir. Yaşamının büyük bir bölümünü köy-kasabada geçiren öğrencilerin algıladıkları sosyal destek toplam puanlarının, yaşamının büyük bir bölümünü diğer yerlerde geçiren öğrencilerin puanlarından anlamlı biçimde farklı olduğu görülmektedir.

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin yaşamının büyük bir bölümünü büyük şehirde geçirenlerin ilçede, ilde ve köyde geçirenlere oranla arkadaştan algıladıkları sosyal destek puanlarının daha yüksek olduğu bulunmuştur. Arıcıoğlu'nun 2008 yılında yaptığı çalışmada ise yaşamının büyük bir bölümünü köy-kasabada geçiren öğrencilerin özel kişilerden algıladıkları sosyal destek puanlarının ortalamasının, yaşamının büyük bir bölümünü diğer yerlerde geçiren öğrencilerden daha düşük olduğu görülmektedir. Diğer bir çalışmada öğrencilerin yükseköğrenim için geldikleri yer ile arkadaştan algıladıkları sosyal destek puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bu çalışmada köy/kasaba gibi küçük yerleşim yerlerinden

gelen öğrencilerin arkadaştan algıladıkları sosyal destek puanları il/ilçeden gelen öğrencilerden daha yüksektir (Yılmaz, Yılmaz ve Karaca, 2008).

Öğrencilerin Ailelerinin Ekonomik Düzeyine Göre İnternet Kullanım Alışkanlıkları (İKA) İle Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarına İlişkin Bulgularla İlgili Tartışmalar

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin internet kullanım alışkanlıklarının ailelerinin ekonomik düzeyine göre anlamlı şekilde farklılaşmadığı bulunmuştur. Bu bulguyu destekleyen ve desteklemeyen birçok araştırma bulunmaktadır. Araştırmanın sonucunda elde edilen öğrencilerin ailelerinin gelir düzeyine ait bulgunun, birçok araştırma sonucu ile tutarlı olduğu görülmektedir (Balta-Çakır ve Horzum, 2008; İnan, 2010; Esen, 2010). Diğer yandan birçok çalışmada da internet bağımlılığı ile öğrencilerin ailelerinin gelir düzeyi arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanmıştır (Bayraktar, 2001; Aslanbay, 2006). Alaçam (2012) yaptığı araştırma sonucunda ailelerin gelir düzeyi arttığında internet bağımlılık ölçeğinden aldıkları puanların anlamlı düzeyde artış gösterdiği saptamıştır. Son zamanlarda internete erişimin kolaylaşması ve ucuzlamasıyla, daha önceleri ailelerin ekonomik düzeylerine bağlı olan bu durumun ortadan kalkmaya başladığı günümüzdeki araştırmalara da yansımaktadır.

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin ailesinin aylık geliri 2000 TL'nin üzerinde olanların ailesinin aylık geliri 1001-1999 TL arası, asgari ücret-1000 TL arası ve asgari ücretten az olanlara oranla aileden algıladıkları sosyal destek puanlarının daha yüksek olduğu bulunmuştur. Demirtaş'ın 2007 yılında yaptığı çalışmada ise ilköğretim 8. sınıf öğrencilerinin ailesinin ekonomik durumu ile aileden algılanan sosyal destek puanları arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür.

Yapılan analiz sonucu ekonomik durumu düşük olanlarla orta olanlar arasında ve düşük olanlarla yüksek olanlar arasında anlamlı farklılık ortaya

çıkılmıştır. Ergenlerin ailelerinin aylık gelir düzeyleri ile aileden algıladıkları sosyal destek puanları arasında pozitif bir ilişki saptanmıştır (Kahriman, 2002). Şencan (2009)'ın yaptığı çalışmada da farklı sosyo-ekonomik düzeylerde bulunan öğrencilerin aileden algıladıkları sosyal destek puanları arasında anlamlı derecede farklılık bulunmuştur. Bu bulgu, üst sosyo-ekonomik düzeyden gelen öğrencilerin aileden algıladıkları sosyal destek puanlarının ortalamasının, alt sosyo-ekonomik düzeyden gelen öğrencilerin puanlarının ortalamasından anlamlı derecede yüksek olduğunu göstermektedir. Diğer yandan birkaç çalışmada da öğrencilerinin aileden algıladıkları sosyal destek ile ailesinin aylık geliri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır (Güzel, 2005; Arıcıoğlu, 2008; Kartal ve Çetinkaya, 2009; Şahin-Nur, 2011).

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin ailesinin aylık geliri 2000 TL'nin üzerinde olanların ailesinin aylık geliri 1001-1999 TL arası, asgari ücret-1000 TL arası ve asgari ücretten az olanlara oranla arkadaştan algıladıkları sosyal destek puanlarının daha yüksek olduğu bulunmuştur. Kartal ve Çetinkaya'nın 2009 yılında yaptığı çalışmada ise gelir durumları ile arkadaştan algılanan sosyal destek puanları arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Yapılan analiz sonucu anlamlılığı yaratan grubun gelir durumu kötü olan öğrenci grubunun oluşturduğu saptanmıştır. Ekonomik sıkıntı yaşayan öğrencilerin arkadaştan algıladıkları sosyal destek puanlarının ortalaması, ekonomik sıkıntı yaşamayan öğrencilere göre düşük olduğu görülmüştür. Şencan (2009)'ın yaptığı çalışmada da farklı sosyo-ekonomik düzeylerde bulunan öğrencilerin arkadaştan algıladıkları sosyal destek puanları arasında anlamlı derecede farklılık bulunmuştur. Bu bulgu, üst sosyo-ekonomik düzeyden gelen öğrencilerin arkadaştan algıladıkları sosyal destek puanlarının ortalamasının, alt sosyo-ekonomik düzeyden gelen öğrencilerin puanlarının ortalamasından anlamlı derecede yüksek olduğunu göstermektedir. Diğer yandan birçok çalışmada da öğrencilerinin arkadaştan algıladıkları sosyal destek ile ailesinin aylık geliri arasında anlamlı bir ilişki

bulunamamıştır (Kahriman, 2002; Güzel, 2005; Demirtaş, 2007; Arıcıoğlu, 2008; Şahin-Nur, 2011).

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin ailesinin aylık geliri 2000 TL'nin üzerinde olanların ailesinin aylık geliri asgari ücretten az olan, 1001-1999 TL arası ve asgari ücret-1000 TL arası olanlara oranla özel kişiden algıladıkları sosyal destek puanlarının daha yüksek olduğu bulunmuştur. Arıcıoğlu'nun 2008 yılında yaptığı çalışmada ise üniversite öğrencilerinin ailesinin aylık geliri ile özel kişiden algıladıkları sosyal destek puanları arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Ailesinin aylık geliri 0-999 YTL arası olan öğrencilerin özel kişiden algıladıkları sosyal destek puanlarının ortalamasının, gelir düzeyi 1000-1999 YTL arası ve 2000 YTL'den fazla olan öğrencilerden anlamlı bir biçimde farklı olduğu saptanmıştır. Diğer yandan birkaç çalışmada da öğrencilerinin özel kişiden algıladıkları sosyal destek ile ailesinin aylık geliri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır (Güzel, 2005; Demirtaş, 2007; Şahin-Nur, 2011).

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin ailesinin aylık geliri 2000 TL'nin üzerinde olanların ailesinin aylık geliri 1001-1999 TL arası, asgari ücret-1000 TL arası ve asgari ücretten az olanlara oranla algıladıkları sosyal destek toplam puanlarının daha yüksek olduğu bulunmuştur. Ustabaş'ın 2011 yılında yaptığı çalışmada ise algılanan ekonomik düzeyi düşük olan öğrencilerin algılanan sosyal destek toplam puan ortalaması ile ekonomik düzeyi orta ve yüksek olan öğrencilerin algılanan sosyal destek toplam puanlarının ortalamaları arasında, ekonomik düzeyi yüksek olanlar lehine önemli farklar bulunmuştur. Başka bir çalışmada da üniversite öğrencilerinin ailesinin aylık geliri ile algıladıkları sosyal destek toplam puanları arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Ailesinin aylık geliri 0-999 YTL arası olan öğrencilerin algıladıkları sosyal destek toplam puanlarının ortalamasının, gelir düzeyi 1000-1999 YTL arası ve 2000 YTL'den fazla olan öğrencilerden anlamlı bir biçimde farklı olduğu saptanmıştır (Arıcıoğlu, 2008). Diğer yandan birkaç çalışmada da öğrencilerinin algıladıkları sosyal destek

toplam puanları ile ailesinin aylık geliri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır (Güzel, 2005; Şahin-Nur, 2011).

Öğrencilerinin Anne Eğitim Düzeyine Göre İnternet Kullanım Alışkanlıkları (İKA) İle Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarına İlişkin Bulgularla İlgili Tartışmalar

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin annesinin eğitim düzeyi yüksek lisans-doktora olanların annesinin eğitim düzeyi okur-yazar, ilkokul, ortaokul, lise olanlara, okur-yazar olmayanlara ve üniversite olanlara oranla internet kullanım alışkanlıklarının daha yüksek olduğu bulunmuştur. İnternet kullanım alışkanlıklarıyla ve annelerinin eğitim düzeyi arasındaki ilişkiyi yordayan çok fazla araştırmaya rastlanmamıştır. İnan (2010)'ın ilköğretim ikinci kademe ve ortaöğretimde öğrenim görmekte olan öğrencilerle yürüttüğü çalışmada, annelerinin eğitim düzeyine göre internet bağımlılığı puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma görülmüştür. Bu farkın anneleri üniversite mezunu olanlar ile anneleri okuryazar olmayanlar, ilköğretim ve lise mezunu olanlar arasında; anneleri lise mezunu olanlar ile anneleri okuryazar olmayanlar arasında; anneleri ilköğretim mezunu olanlar ile anneleri okuryazar olmayanlar arasında olduğu saptanmıştır. Araştırmanın sonucunda annesi üniversite mezunu olan öğrencilerde internet bağımlılığının arttığını, başka bir ifadeyle annenin eğitim düzeyi arttıkça öğrencilerde bağımlılık düzeyinin arttığı söylenebilir. Bu bulgunun ışığında öğrencilerin denetimden uzak internet kullanıcısı olması eğitim düzeyi yüksek olan annelerin çalışma hayatı içinde olmasından kaynaklandığı söylenebilir. Bu bulgular araştırmada annelerinin eğitim düzeyi açısından elde edilen verileri desteklemektedir.

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin aileden ve arkadaştan algıladıkları sosyal destek alt boyut puanlarının annesinin eğitim düzeyine göre anlamlı şekilde farklılaşmadığı bulunmuştur. Araştırmanın sonucunda

elde edilen annenin eğitim düzeyine ait bulgunun, bazı araştırma sonuçlarıyla tutarlı olduğu görülmektedir (Okanlı, 1999; Kahriman, 2002; Güzel, 2005; Yamaç, 2009; Dülger, 2009; Salı, 2010; Şahin-Nur, 2011; Yılmazel, 2013).

Diğer yandan birçok çalışmada da öğrencilerinin aileden ve arkadaştan algıladıkları alt boyut puanları ile annenin eğitim düzeyi arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Ustabaş'ın 2011 yılında yaptığı çalışmada ise annenin eğitim düzeyi ile aileden ve arkadaştan algılanan sosyal destek puanları arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Aileden algılanan desteğin alt boyut puanları için annesinin eğitim düzeyi ilkökul olan öğrencilerin aileden algıladıkları sosyal destek puanları ile anne eğitim düzeyi lise olan öğrencilerin aileden algıladıkları sosyal destek puanları arasında, anne eğitim düzeyi yüksek olanlar lehine anlamlı farklılık saptanmıştır. Ayrıca, anne eğitim düzeyi ilkökul olan öğrencilerin aileden algıladıkları sosyal destek puanları ile anne eğitim düzeyi lisans/yüksek lisans/doktora olan öğrencilerin aileden algıladıkları sosyal destek puanları arasında, eğitim düzeyi yüksek olanlar lehine anlamlı farklılık görülmüştür. Bunun yanında, arkadaştan algılanan desteğin alt boyut puanları için annesinin eğitim düzeyi ilkökul olan öğrencilerin arkadaştan algıladıkları sosyal destek puanları ile anne eğitim düzeyi lise olan öğrencilerin arkadaştan algıladıkları sosyal destek puanları arasında, anne eğitim düzeyi yüksek olanlar lehine anlamlı farklılık saptanmıştır. Ayrıca, anne eğitim düzeyi ortaokul olan öğrencilerin arkadaştan algıladıkları sosyal destek ile anne eğitim düzeyi lise olan öğrencilerin arkadaştan algıladıkları sosyal destek puanları arasında, eğitim düzeyi yüksek olanlar lehine anlamlı farklılık görülmüştür.

Şencan'ın 2009 yılında yaptığı çalışmada annenin eğitim düzeyi ile aileden algılanan sosyal destek puanları arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Anneleri lise mezunu olan öğrencilerin ailelerinden algıladıkları sosyal destek düzeylerinin anneleri ilkökul mezunu olmayanlardan yüksek olduğu görülmüştür. Eşkisü (2009)'nun yaptığı çalışmada ise anne eğitim düzeyi ile aileden ve arkadaştan algılanan sosyal destek puanları arasında

anlamli bir iliŒki olduğu grlmŒtr. Aileden algılanan desteğin alt boyut puanları için annesinin eğitim durumu lise ve üzeri olan öğrencilerin puanları, annesinin eğitim durumu ilköğretim ve okula gitmemiŒ olan öğrencilerin puanlarından daha yüksektir. Bunun yanında, arkadaŒtan algılanan desteğin alt boyut puanları için annesinin eğitim durumu ilköğretim olan öğrencilerin puanları, annesinin eğitim durumu okula gitmemiŒ olan öğrencilerin puanlarından anlamli derecede yüksek olduğu grlmŒtr. Yapılan baŒka bir alıŒmada, ortaöğretim öğrencilerinden annesinin öğrenim durumu yüksekokul ve lise mezunu olanların, aileden algıladıkları sosyal destek, annesinin öğrenim durumu ilkokul mezunu olanlara göre daha yüksek bulunmuŒtur (Karacabey, 2012).

Mesleki ve teknik eğitim kurumları Ğrencilerinin annesinin eğitim düzeyi niversite olanların annesinin eğitim düzeyi ortaokul, lise, yüksek lisans-doktora, ilkokul, okur-yazar olanlara ve okur-yazar olmayanlara oranla özel kiŒiden algıladıkları sosyal destek puanlarının daha yüksek olduğu bulunmuŒtur. Yamaç'ın 2009 yılında yaptığı alıŒmada ise anne eğitim durumu ile özel kiŒiden algılanan sosyal destek puanları arasında anlamli bir iliŒki olduğu grlmŒtr. Anne eğitim durumu ortaokul olanların özel kiŒiden algıladıkları sosyal destek anne eğitim durumu ilkokul olanlardan anlamli düzeyde yüksek bulunmuŒtur. UstabaŒ (2011)'ın yaptığı alıŒmada annenin eğitim düzeyi ile özel kiŒiden algılanan sosyal destek puanları arasında anlamli bir iliŒki olduğu grlmŒtr. Anne eğitim düzeyi ilkokul olan öğrencilerin özel kiŒiden algıladıkları sosyal destek puanları ile anne eğitim düzeyi lise ve lisans/yüksek lisans/doktora olan öğrencilerin özel kiŒiden algıladıkları sosyal destek puanları arasında, anne eğitim düzeyi yüksek olanlar lehine anlamli farklılık saptanmıŒtır. Anne eğitim düzeyi ortaokul olan öğrencilerin özel kiŒiden algıladıkları sosyal destek puanları ile anne eğitim düzeyi lise ve lisans/yüksek lisans/doktora olan öğrencilerin özel kiŒiden algıladıkları sosyal destek puanları arasında, eğitim düzeyi yüksek olanlar lehine anlamli farklılık grlmŒtr. Diğer yandan birkaç alıŒmada da

öğrencilerinin özel kişiden algıladıkları sosyal destek ile annenin eğitim düzeyi arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır (Güzel, 2005; Eşkisü, 2009; Dülger, 2009; Salı, 2010; Şahin-Nur, 2011; Yılmazel, 2013).

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin annesinin eğitim düzeyi üniversite olanların annesinin eğitim düzeyi ortaokul, lise, okur-yazar, ilkokul, yüksek lisans-doktora olanlarla ve okur-yazar olmayanlara oranla algıladıkları sosyal destek toplam puanlarının daha yüksek olduğu bulunmuştur. Ustabaş'ın 2011 yılında yaptığı çalışmada ise annenin eğitim düzeyi ile algılanan sosyal destek toplam puanları arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Anne eğitim düzeyi ilkokul olan öğrencilerin algıladıkları sosyal destek toplam puanları ile anne eğitim düzeyi lise ve lisans/yüksek lisans/doktora olan öğrencilerin algıladıkları sosyal destek toplam puanları arasında, anne eğitim düzeyi yüksek olanlar lehine anlamlı farklılık saptanmıştır. Anne eğitim düzeyi ortaokul olan öğrencilerin algıladıkları sosyal destek toplam puanları ile anne eğitim düzeyi lise ve lisans/yüksek lisans/doktora olan öğrencilerin algıladıkları sosyal destek toplam puanları arasında, eğitim düzeyi yüksek olanlar lehine anlamlı farklılık görülmüştür. Yapılan başka bir çalışmada üniversite öğrencilerinin anneleri üniversite mezunu olan grubun sosyal destek puanları, diğer tüm grupların puanlarından anlamlı şekilde daha yüksektir (Kozaklı, 2006). Şahin-Nur (2011) yılında yaptığı çalışmada ise anne eğitim düzeyi ile algılanan sosyal destek toplam puanları arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Anneleri ortaokul mezunu olan öğrencilerde algılanan sosyal destek toplam puanlarının en yüksek, üniversite mezunu olanlarda ise en düşük olduğu görülmektedir. Diğer yandan birkaç çalışmada da öğrencilerinin algıladıkları sosyal destek toplam puanları ile annenin eğitim düzeyi arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır (Güzel, 2005; Salı, 2010; Akdoğan, 2012).

Öğrencilerinin Baba Eğitim Düzeyine Göre İnternet Kullanım Alışkanlıkları (İKA) İle Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarına İlişkin Bulgularla İlgili Tartışmalar

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin internet kullanım alışkanlıklarının babasının eğitim düzeyine göre anlamlı şekilde farklılaşmadığı bulunmuştur. İnternet kullanım alışkanlıklarıyla ve babalarının eğitim düzeyi arasındaki ilişkiyi yordayan çok fazla araştırmaya rastlanmamıştır. Günüş (2009)'ün ortaöğretim kademesindeki 754 öğrenciyle internet bağımlılık ölçeği geliştirmek üzere yaptığı çalışmasında, baba eğitim düzeyinin bağımlılıkta etken olmadığını saptamıştır. İnan'ın 2010 yılın ilköğretim ikinci kademe ve ortaöğretimde öğrenim görmekte olan öğrencilerle yürüttüğü çalışmada, babalarının eğitim düzeyine göre internet bağımlılığı puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma görülmemiştir. Yine başka bir çalışmada, Tanrıverdi (2012) orta eğitim öğrencilerinin babalarının eğitim düzeyine göre internet bağımlılığı puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma olmadığını bulmuştur. Bu bulgunun ışığında öğrencilerin denetimden uzak internet kullanıcısı olmasının eğitim düzeyi ile bir ilişkisi olmaması babalarının sürekli çalışma hayatı içinde olmasından kaynaklandığı söylenebilir. Bu bulgular araştırmada babalarının eğitim düzeyi açısından elde edilen verileri desteklemektedir.

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin aileden algıladıkları sosyal destek alt boyut puanlarının babasının eğitim düzeyine göre anlamlı şekilde farklılaşmadığı bulunmuştur. Araştırmanın sonucunda elde edilen babanın eğitim düzeyine ait bulgunun, bazı araştırma sonuçlarıyla tutarlı olduğu görülmektedir (Okanlı, 1999; Kahriman, 2002; Güzel, 2005; Dülger, 2009; Yamaç, 2009; Salı, 2010; Yılmazel, 2013). Diğer yandan birçok çalışmada da öğrencilerinin aileden algıladıkları sosyal destek alt boyut puanları ile babanın eğitim düzeyi arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Ustabaş'ın 2011 yılında yaptığı çalışmada ise babanın eğitim düzeyi ile

aileden algılanan sosyal destek puanları arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Baba eğitim düzeyi ilkokul olan öğrencilerin aileden algıladıkları sosyal destek puanları ile baba eğitim düzeyi lisans/yüksek lisans/doktora olan öğrencilerin aileden algıladıkları sosyal destek puanları arasında, baba eğitim düzeyi yüksek olanlar lehine anlamlı farklılık görülmüştür. Şencan (2009)'nın yaptığı çalışmada babanın eğitim düzeyi ile aileden algılanan sosyal destek puanları arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Babaları üniversite mezunu olan öğrencilerin ailelerinden algıladıkları sosyal destek düzeylerinin babaları ilkokul mezunu olanlardan yüksek olduğu görülmüştür. Eşkisü (2009)'nun yaptığı çalışmada ise baba eğitim düzeyi ile aileden algılanan sosyal destek puanları arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Aileden algılanan desteğin alt boyut puanları için babasının eğitim durumu lise ve üzeri olan öğrencilerin puanları, babasının eğitim durumu ilköğretim ve okula gitmemiş olan öğrencilerin puanlarından anlamlı derecede yüksek olduğu görülmüştür. Yapılan başka bir çalışmada, ortaöğretim öğrencilerinden babasının öğrenim durumu yüksek okul mezunu olanların, aileden algıladıkları sosyal destek, babasının öğrenim durumu ilkokul mezunu olanlara göre daha yüksek bulunmuştur (Karacabey, 2012).

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin babasının eğitim düzeyi üniversite olanların babasının eğitim düzeyi lise, ortaokul, yüksek lisans-doktora, ilkokul olanlara, okur-yazar olmayanlara ve okur-yazar olanlara oranla arkadaşta algıladıkları sosyal destek puanlarının daha yüksek olduğu bulunmuştur. Ustabaş'ın 2011 yılında yaptığı çalışmada ise babanın eğitim düzeyi ile arkadaşta algılanan sosyal destek puanları arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Baba eğitim düzeyi ortaokul olan öğrencilerin arkadaşta algıladıkları sosyal destek puanları ile baba eğitim düzeyi lisans/yüksek lisans/doktora olan öğrencilerin arkadaşta algıladıkları sosyal destek puanları arasında, baba eğitim düzeyi yüksek olanlar lehine anlamlı farklılık görülmüştür. Güzel (2005)'in yaptığı çalışmada babanın eğitim düzeyi ile arkadaşta algılanan sosyal destek puanları

arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Babalarının eğitim düzeyi ortaokul ve dengi mezunu olan ergenlerin arkadaştan algıladıkları sosyal destek puanlarının babaları yüksekokul veya fakülte mezunu olanlardan yüksek olduğu saptanmıştır. Ayrıca, babalarının eğitim düzeyi lise ve dengi mezunu olan ergenlerin arkadaştan algıladıkları sosyal destek puanlarının babaları yüksekokul veya fakülte mezunu olanlardan yüksek olduğu görülmüştür. Diğer yandan birkaç çalışmada da öğrencilerinin arkadaştan algıladıkları sosyal destek ile babanın eğitim düzeyi arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır (Okanlı, 1999; Kahrıman, 2002; Eşkisü, 2009; Dülger, 2009; Yamaç, 2009; Salı, 2010; Yılmazel, 2013).

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin babasının eğitim düzeyi yüksek lisans-doktora olanların babasının eğitim düzeyi üniversite, lise, ortaokul, ilkokul olanlara, okur-yazar olmayanlara ve okur-yazar olanlara oranla özel kişiden algıladıkları sosyal destek puanlarının daha yüksek olduğu bulunmuştur. Diğer yandan birkaç çalışmada da öğrencilerinin özel kişiden algıladıkları sosyal destek ile babanın eğitim düzeyi arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır (Güzel, 2005; Eşkisü, 2009; Dülger, 2009; Yamaç, 2009; Salı, 2010; Yılmazel, 2013).

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin babasının eğitim düzeyi yüksek lisans-doktora olanların babasının eğitim düzeyi üniversite, lise, ortaokul, ilkokul, okur-yazar olanlara ve okur-yazar olmayanlara oranla algıladıkları sosyal destek toplam puanlarının daha yüksek olduğu bulunmuştur. Ustabaş'ın 2011 yılında yaptığı çalışmada ise babanın eğitim düzeyi ile algılanan sosyal destek toplam puanları arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Baba eğitim düzeyi ilkokul olan öğrencilerin algıladıkları sosyal destek toplam puanları ile baba eğitim düzeyi lisans/yüksek lisans/doktora olan öğrencilerin algıladıkları sosyal destek toplam puanları arasında, baba eğitim düzeyi yüksek olanlar lehine anlamlı farklılık saptanmıştır. Baba eğitim düzeyi ortaokul olan öğrencilerin algıladıkları sosyal destek toplam puanları ile baba eğitim düzeyi lisans/yüksek

lisans/doktora olan öğrencilerin algıladıkları sosyal destek toplam puanları arasında, eğitim düzeyi yüksek olanlar lehine anlamlı farklılık görülmüştür.

Diğer yandan birkaç çalışmada da öğrencilerinin algıladıkları sosyal destek toplam puanları ile babanın eğitim düzeyi arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır (Güzel, 2005; Kozaklı, 2006; Salı, 2010; Akdoğan, 2012).

Öğrencilerinin Akademik Başarıya Göre İnternet Kullanım Alışkanlıkları (İKA) İle Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarına İlişkin Bulgularla İlgili Tartışmalar

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin internet kullanım alışkanlıklarının akademik başarılarına göre anlamlı şekilde farklılaşmadığı bulunmuştur. Bu bulguyu destekleyen ve desteklemeyen birçok araştırma bulunmaktadır. Araştırmanın sonucunda elde edilen akademik başarılarına ait bulgunun, birçok araştırma sonucu ile tutarlı olduğu görülmektedir (Pawlak, 2002; Baytemir, 2006; İnan, 2010; Impraim, 2012). Diğer yandan birçok çalışmada da internet bağımlılığı ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur (Chang ve Man Law, 2008; Esen, 2010; Gencer ve Koc, 2012; Alaçam, 2012). Araştırmaya katılan 456 öğrenciden, ortalamanın üzerinde olan bir kısmının, interneti amacı dışında kullanmadığı ve akademik başarıyı olumlu ya da olumsuz etkilemediği düşünülmektedir.

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin aileden ve özel kişiden algıladıkları sosyal destek alt boyut puanlarının akademik başarılarına göre anlamlı şekilde farklılaşmadığı bulunmuştur. Araştırmanın sonucunda elde edilen akademik başarılarına ait bulguyu destekleyen araştırma sonuçlarına rastlanmamıştır. Diğer yandan birçok çalışmada da öğrencilerinin aileden ve özel kişiden algıladıkları alt boyut puanları ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Ustabaş'ın 2011 yılında yaptığı çalışmada ise akademik başarıları ile aileden ve özel kişiden algılanan sosyal destek puanları arasında anlamlı bir ilişki olduğu

görülmüştür. Aileden algılanan desteğin alt boyut puanları için akademik başarı düzeyi düşük olan öğrencilerin aileden algıladıkları sosyal destek puanları ile akademik başarı düzeyi yüksek olan öğrencilerin aileden algıladıkları sosyal destek puanları arasında, akademik başarı düzeyi yüksek olanlar lehine anlamlı farklılık saptanmıştır. Ayrıca, akademik başarı düzeyi orta olan öğrencilerin aileden algıladıkları sosyal destek puanları ile akademik başarı düzeyi yüksek olan öğrencilerin aileden algıladıkları sosyal destek puanları arasında, akademik başarı düzeyi yüksek olanlar lehine anlamlı farklılık görülmüştür. Bunun yanında, özel kişiden algılanan desteğin alt boyut puanları için akademik başarı düzeyi düşük olan öğrencilerin özel kişiden algıladıkları sosyal destek puanları ile akademik başarı düzeyi yüksek olan öğrencilerin özel kişiden algıladıkları sosyal destek puanları arasında, akademik başarı düzeyi yüksek olanlar lehine anlamlı farklılık saptanmıştır. Ayrıca, akademik başarı düzeyi orta olan öğrencilerin özel kişiden algıladıkları sosyal destek puanları ile akademik başarı düzeyi yüksek olan öğrencilerin özel kişiden algıladıkları sosyal destek puanları arasında, akademik başarı düzeyi yüksek olanlar lehine anlamlı farklılık görülmüştür. Demirtaş (2007)'in yaptığı çalışmada akademik başarıları ile özel kişiden algılanan sosyal destek puanları arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır. Buna karşın, akademik başarıları ile aileden algılanan sosyal destek puanları arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Akademik başarı durumu düşük olanlarla orta ve yüksek olanlar arasında, yüksek olanlarla da orta olanlar arasında anlamlı farklılıklar görülmüştür. Yapılan başka bir çalışmada, ortaöğretim öğrencilerinden akademik başarı durumu başarılı olanların, aileden ve özel kişiden algıladıkları sosyal destek, akademik başarı düzeyleri başarısız olanlara göre daha düşük bulunmuştur (Akkaya, 2011). Eşkisü, 2009 yılında yaptığı araştırmada, akademik başarıları ile aileden ve özel kişiden algılanan sosyal destek puanları arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Akademik başarı düzeyi kötü olan öğrencilerin aileden algıladıkları sosyal destek puanları, akademi başarı düzeyi iyi ve çok iyi

olanlardan ve özel kişiden algıladıkları sosyal destek puanları, akademik başarı düzeyi iyi ve çok iyi olanlardan anlamlı derecede düşük bulunmuştur.

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin akademik başarı durumu başarılı olanların akademik başarı durumu orta, çok başarısız, başarısız ve çok başarılı olanlara oranla arkadaştan algıladıkları sosyal destek puanlarının daha yüksek olduğu bulunmuştur. Ustabaş'ın 2011 yılında yaptığı çalışmada ise akademik başarıları ile arkadaştan algılanan sosyal destek puanları arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Akademik başarı düzeyi düşük olan öğrencilerin arkadaştan algıladıkları sosyal destek puanları ile akademik başarı düzeyi yüksek olan öğrencilerin arkadaştan algıladıkları sosyal destek puanları arasında, akademik başarı düzeyi yüksek olanlar lehine anlamlı farklılık görülmüştür. Demirtaş (2007)'in yaptığı çalışmada akademik başarıları ile arkadaştan algılanan sosyal destek puanları arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Akademik başarı durumu düşük olanlarla yüksek olanlar arasında, yüksek olanlarla da orta olanlar arasında anlamlı farklılıklar görülmüştür. Yapılan başka bir çalışmada, ortaöğretim öğrencilerinden akademik başarı durumu başarılı olanların, arkadaştan algıladıkları sosyal destek, akademik başarı düzeyleri başarısız olanlara göre daha düşük bulunmuştur (Akkaya, 2011). Diğer yandan birkaç çalışmada da öğrencilerinin arkadaştan algıladıkları sosyal destek ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır (Eşkisü, 2009).

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin akademik başarı durumu orta olanların akademik başarı durumu başarılı, başarısız, çok başarısız ve çok başarılı olanlara oranla algıladıkları sosyal destek toplam puanlarının daha yüksek olduğu bulunmuştur. Ustabaş'ın 2011 yılında yaptığı çalışmada ise akademik başarıları ile algılanan sosyal destek toplam puanları arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Akademik başarı düzeyi yüksek olan öğrencilerin algıladıkları sosyal destek toplam puanları ile akademik başarı düzeyi orta olan öğrencilerin algıladıkları sosyal destek toplam puanları arasında, akademik başarı düzeyi yüksek olanlar lehine

anlamli farklılık saptanmiştir. Ayrıca, akademik başarı düzeyi yüksek olan öğrencilerin algıladıkları sosyal destek toplam puanları ile akademik başarı düzeyi düşük olan öğrencilerin algıladıkları sosyal destek toplam puanları arasında, akademik başarı düzeyi yüksek olanlar lehine anlamlı farklılık görülmüştür. Yapılan başka bir çalışmada, ortaöğretim öğrencilerinden akademik başarı durumu başarılı olanların, algıladıkları sosyal destek toplam puanları, akademik başarı düzeyleri başarısız olanlara göre daha düşük bulunmuştur (Akkaya, 2011).

Öğrencilerin Bilgisayar Sahipliğine Göre İnternet Kullanım Alışkanlıkları (İKA) İle Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarına İlişkin Bulgularla İlgili Tartışmalar

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin internet kullanım alışkanlıklarının bilgisayar sahipliğine göre anlamlı şekilde farklılaşmadığı bulunmuştur. Araştırmanın sonucunda elde edilen bilgisayar sahipliğine ait bulguyu destekleyecek herhangi bir çalışma rastlanmamıştır. Diğer yandan birkaç çalışmada da internet bağımlılığı ile bilgisayar sahipliği arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. İnan'ın (2010) yaptığı çalışmada evinde bilgisayarı olanların internet bağımlılığı puan ortalamalarının daha yüksek olduğu görülmüş ve evinde bilgisayarı olanların lehine anlamlı farklılaşma bulunmuştur. Sırakaya'nın 2011 yılında öğretmen adayları üzerinde yürüttüğü çalışmanın sonuçlara göre bilgisayar sahibi olanların bilgisayar sahibi olmayanlara göre problemleri internet kullanımına daha eğilimli oldukları söylenebilir.

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinden evinde bilgisayarı olanların, bilgisayarı olmayanlara oranla algıladıkları sosyal destek toplam ve alt boyut(aile, arkadaş) puanlarının daha yüksek olduğu bulunmuştur. Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin özel kişiden algıladıkları

sosyal destek alt boyut puanlarının bilgisayar sahipliğine göre anlamlı şekilde farklılaşmadığı bulunmuştur.

Literatürde algılanan sosyal destek toplam ve alt boyutları ile bilgisayar sahipliği arasındaki ilişkiyi yordayan herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle, elde edilen bu sonucun bundan sonra yapılacak araştırmalar farklı bir bakış açısı getireceği söylenebilir.

Öğrencilerinin İnternet Sahipliğine Göre İnternet Kullanım Alışkanlıkları (İKA) İle Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarına İlişkin Bulgularla İlgili Tartışmalar

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin internet kullanım alışkanlıklarının internet sahipliğine göre anlamlı şekilde farklılaşmadığı bulunmuştur. Literatürde internet kullanım alışkanlıklarıyla ve internet sahipliği arasındaki ilişkiyi yordayan çok fazla çalışmaya rastlanmamıştır. Günüç (2009)'ün ortaöğretim kademesindeki 754 öğrenciyle internet bağımlılık ölçeği geliştirmek üzere yaptığı çalışmasında, evde internet erişiminin olup olmasının bağımlılıkta etken olmadığını saptamıştır. Yani evde internet erişiminin olup olmasının bağımlılıkta bir etken olmadığı görülmektedir. Diğer yandan birkaç çalışmada da internet bağımlılığı ile internet sahipliği arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Yeşil ve Başköy (2013)'ün lise öğrencilerinin internet bağımlılıklarını bazı değişkenler açısından inceledikleri çalışmalarında, evinde internet olanların internet olmayanlardan daha bağımlı olduklarını saptamışlardır.

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinden evinde interneti olanların, interneti olmayanlara oranla algıladıkları sosyal destek toplam ve alt boyut(aile) puanlarının daha yüksek olduğu bulunmuştur. Tanrıverdi'nin 2012 yılında yaptığı çalışmada algılanan sosyal destek ile evde internet bulunma durumu arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Yapılan

incelemede evinde interneti olmayanların öğrencilerin algıladıkları sosyal desteğin, evinde interneti olanlara göre daha yüksek saptanmıştır.

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin arkadaştan ve özel kişiden algıladıkları sosyal destek alt boyut puanlarının internet sahipliğine göre anlamlı şekilde farklılaşmadığı bulunmuştur. Literatürde algılanan sosyal destek toplam ve alt boyutları ile internet sahipliği arasındaki ilişkiyi yordayan herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle, elde edilen bu sonucun bundan sonra yapılacak araştırmalar farklı bir bakış açısı getireceği söylenebilir.

Öğrencilerinin İnternetle Tanışma Zamanına Göre İnternet Kullanım Alışkanlıkları (İKA) İle Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarına İlişkin Bulgularla İlgili Tartışmalar

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin internet kullanım alışkanlıklarının internetle tanıştığı zamana göre anlamlı şekilde farklılaşmadığı bulunmuştur. Literatürde internet kullanım alışkanlıklarıyla ve internetle tanıştığı zaman arasındaki ilişkiyi yordayan herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle, elde edilen bu sonucun bundan sonra yapılacak araştırmalar farklı bir bakış açısı getireceği söylenebilir.

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin aileden ve arkadaştan algıladıkları sosyal destek alt boyut puanlarının internetle tanıştığı zamana göre anlamlı şekilde farklılaşmadığı bulunmuştur. Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin internetle tanıştığı zaman 1.-5. sınıf olanların internetle tanıştığı zaman 6.-8. sınıf ve 9.-12. sınıf olanlara oranla algıladıkları sosyal destek toplam ve alt boyut(özel kişi) puanlarının daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Tanrıverdi 2012 yılında yaptığı çalışmada ortaöğretim öğrencilerin algıladıkları sosyal destek ile kaç yıldır internet kullandıkları arasında anlamlı bir farklılık olduğunu saptamıştır. Bu farkın kaynağı incelendiğinde; 3-4 yıl

arası internet kullananlarla, 5 yıl ve üzeri internet kullananlar arasında olduğu görülmüştür. Literatürde algılanan sosyal destek toplam ve alt boyutları ile internetle tanıştığı zaman arasındaki ilişkiyi yordayan çok fazla araştırmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle, elde edilen bu sonucun bundan sonra yapılacak araştırmalar farklı bir bakış açısı getireceği söylenebilir.

Öğrencilerinin Günlük İnternette Geçirilen Süreye Göre İnternet Kullanım Alışkanlıkları (İKA) İle Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarına İlişkin Bulgularla İlgili Tartışmalar

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin günlük internette geçirdiği süre 7-8 saat arası olanların günde internette geçirdiği süre 9 saatten fazla, 4-6 ve 1-3 saat arası olanlara oranla internet kullanım alışkanlıklarının daha yüksek olduğu bulunmuştur. Döner (2011)'in yaptığı çalışmada günlük daha fazla süre internet kullanan öğrencilerin aritmetik ortalamaları daha yüksek bulunmuştur. 4-24 saat arası günlük interneti kullanan katılımcıların ölçekten aldıkları puanların aritmetik ortalamaları, 2-4 saat arası ile 0-2 saat arası internet kullananlara göre yüksek çıkmıştır. Özetle interneti daha sık kullanan öğrencilerin bağımlı olma riskiyle karşı karşıya olduğu söylenebilir. Diğer bir araştırmada internet kullanım süresinin internet bağımlılığını pozitif yönde anlamlı olarak yordadığı saptamıştır. Araştırmalarında internet kullanım süresi arttıkça internet bağımlılığının da önemli ölçüde arttığı bulmuşlardır. Günlük internette 5 saatten fazla zaman geçiren ergenlerin internet bağımlılığı puanları, günlük bir saatten az olanlara göre daha yüksek olduğu görülmüştür (Eldeleklioğlu ve Vural-Batık, 2013). Bu bulguları destekleyen bazı araştırmalarda bulunmaktadır (Young 1996; Nalwa ve Anand 2003; Ferraro, Giovanni, vd., 2007). Bu bulguların ışığında internet kullanım süresi arttıkça, gençlerin daha fazla internete bağlanmak ve kullanmak isteyeceği söylenebilir.

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin günlük internette geçirdiği süre 1-3 saat arası olanların günde internette geçirdiği süre 4-6 saat arası, 9 saatten fazla ve 7-8 saat arası olanlara oranla aileden algıladıkları sosyal destek puanlarının daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin arkadaştan ve özel kişiden algıladıkları sosyal destek alt boyut puanlarının günlük internette geçirdiği süreye göre anlamlı şekilde farklılaşmadığı bulunmuştur. Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin günlük internette geçirdiği süre 4-6 saat arası olanların günlük internette geçirdiği süre 1-3 saat arası, 9 saatten fazla ve 7-8 saat arası olanlara oranla algıladıkları sosyal destek toplam puanlarının daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Tanrıverdi 2012 yılında yaptığı çalışmada ortaöğretim öğrencilerin algıladıkları sosyal destek ile haftada internet kullanım saati arasında güçlü ve negatif yönlü bir ilişki bulmuştur. Kısacası haftalık internet kullanım saati arttıkça algılanan sosyal destekte azalmaktadır. Literatürde algılanan sosyal destek toplam ve alt boyutları ile internetle tanıştığı zaman arasındaki ilişkiyi yordayan çok fazla araştırmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle, elde edilen bu sonucun bundan sonra yapılacak araştırmalar farklı bir bakış açısı getireceği söylenebilir.

Öğrencilerin Sosyal Ağlarla Tanışma Zamanına Göre İnternet Kullanım Alışkanlıkları (İKA) İle Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarına İlişkin Bulgularla İlgili Tartışmalar

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin sosyal ağlarla tanıştığı zaman 1.-5. sınıf olanların sosyal ağlarla tanıştığı zaman 6.-8. sınıf ve 9.-12. sınıf olanlara oranla internet kullanım alışkanlıklarının daha yüksek olduğu bulunmuştur. Kaya'nın 2011 yılında yaptığı çalışmada sosyal ağlarla tanıştığı zaman 1 yıldan az süre olan öğretmen adaylarının internet bağımlılığı puanlarının sosyal ağlarla tanıştığı zaman 3-4 yıl arası olan

öğretmen adaylarının puanlarından anlamlı düzeyde düşük olduğu görülmüştür. Sosyal ağlarla tanıştığı zaman 1-2 yıl arası olan öğretmen adaylarının internet bağımlılığı puanlarının sosyal ağlarla tanıştığı zaman 3-4 yıl arası ve 4 yıldan fazla olan öğretmen adaylarının internet bağımlılığı puanları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Literatürde internet kullanım alışkanlıklarıyla ve sosyal ağlarla tanıştığı zaman arasındaki ilişkiyi yordayan çok fazla araştırmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle, elde edilen bu sonucun bundan sonra yapılacak araştırmalar farklı bir bakış açısı getireceği söylenebilir.

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin algıladıkları sosyal destek toplam ve alt boyut puanlarının sosyal ağlarla tanıştığı zamana göre anlamlı şekilde farklılaşmadığı bulunmuştur. Literatürde algılanan sosyal destek toplam ve alt boyutları ile sosyal ağlarla tanıştığı zaman arasındaki ilişkiyi yordayan herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle, elde edilen bu sonucun bundan sonra yapılacak araştırmalar farklı bir bakış açısı getireceği söylenebilir.

Öğrencilerin Günlük Sosyal Ağlarda Geçirilen Süreye Göre İnternet Kullanım Alışkanlıkları (İKA) İle Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarına İlişkin Bulgularla İlgili Tartışmalar

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin günlük sosyal ağlarda geçirdiği süre 7-9 saat arası olanların günlük sosyal ağlarda geçirdiği süre 4-6 saat arası, 9 saatten fazla ve 1-3 saat arası olanlara oranla internet kullanım alışkanlıklarının daha yüksek olduğu bulunmuştur. Impraim (2012)'in yaptığı çalışmada günlük daha fazla süre Facebook'ta zaman geçiren öğrencilerin aritmetik ortalamalarını daha yüksek bulmuştur. 7 saatten fazla günlük sosyal ağlarda zaman geçiren öğrencilerin ölçekten aldıkları puanların aritmetik ortalamaları, 4-6 saat arası, 1-3 saat arası ile 1 saatten az sosyal ağlarda zaman geçiren göre yüksek çıkmıştır. Özetle sosyal ağlarda daha

fazla zaman geçiren öğrencilerin bağımlı olma riskiyle karşı karşıya olduğu söylenebilir. Bu bulguların ışığında sosyal ağlarda geçirilen zaman arttıkça, gençlerin daha fazla sosyal ağlara bağlanmak ve kullanmak isteyeceği söylenebilir. Literatürde internet kullanım alışkanlıklarıyla ve günlük sosyal ağlarda geçirdiği süre arasındaki ilişkiyi yordayan çok fazla araştırmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle, elde edilen bu sonucun bundan sonra yapılacak araştırmalar farklı bir bakış açısı getireceği söylenebilir.

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin günlük sosyal ağlarda geçirdiği süre 1-3 saat arası olanların günde sosyal ağlarda geçirdiği süre 4-6 saat arası, 7-9 saat arası ve 9 saatten fazla olanlara oranla aileden algıladıkları sosyal destek puanlarının daha yüksek olduğu bulunmuştur. Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin arkadaştan ve özel kişiden algıladıkları sosyal destek alt boyut puanlarının günlük sosyal ağlarda geçirdiği süreye göre anlamlı şekilde farklılaşmadığı bulunmuştur.

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin günlük sosyal ağlarda geçirdiği süre 4-6 saat arası olanların günde sosyal ağlarda geçirdiği süre 1-3 saat arası, 9 saatten fazla ve 7-9 saat olanlara oranla algıladıkları sosyal destek toplam puanlarının daha yüksek olduğu bulunmuştur. Literatürde algılanan sosyal destek toplam ve alt boyutları ile günlük sosyal ağlarda geçirdiği süre arasındaki ilişkiyi yordayan herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle, elde edilen bu sonucun bundan sonra yapılacak araştırmalar farklı bir bakış açısı getireceği söylenebilir.

Öğrencilerin Sosyal Ağları Ne Kadar Güvenli Bulduğuna Göre İnternet Kullanım Alışkanlıkları (İKA) İle Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarına İlişkin Bulgularla İlgili Tartışmalar

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinden sosyal ağlara tam olarak güvenenlerin sosyal ağlara biraz güvenenlere ve hiç güvenmeyenlere oranla internet kullanım alışkanlıklarının daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Literatürde internet kullanım alışkanlıklarıyla ve sosyal ağları ne kadar güvenli bulunduğu değişkeni arasındaki ilişkiyi yordayan herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle, elde edilen bu sonucun bundan sonra yapılacak araştırmalar farklı bir bakış açısı getireceği söylenebilir.

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin algıladıkları sosyal destek alt boyut(aile, arkadaş, özel kişi) puanlarının sosyal ağları ne kadar güvenli olduğuna göre anlamlı şekilde farklılaşmadığı bulunmuştur.

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinden sosyal ağlara biraz güvenenlerin sosyal ağlara tam olarak güvenenlere ve hiç güvenmeyenlere oranla algıladıkları sosyal destek toplam puanlarının daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Literatürde algılanan sosyal destek toplam ve alt boyutları ile sosyal ağları ne kadar güvenli bulunduğu arasındaki ilişkiyi yordayan herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle, elde edilen bu sonucun bundan sonra yapılacak araştırmalar farklı bir bakış açısı getireceği söylenebilir.

Öğrencilerin İnternet Tabanlı Oyunlarla(İTO) Tanışma Zamanına Göre İnternet Kullanım Alışkanlıkları (İKA) İle Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarına İlişkin Bulgularla İlgili Tartışmalar

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin internet tabanlı oyunlarla tanıştığı zaman 1.-5. sınıf olanların internet tabanlı oyunlarla tanıştığı zaman 6.-8. sınıf ve 9.-12. sınıf olanlara oranla internet kullanım alışkanlıklarının daha yüksek olduğu bulunmuştur. Literatürde internet kullanım alışkanlıklarıyla ve internet tabanlı oyunlarla tanıştığı zaman arasındaki ilişkiyi yordayan herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle, elde edilen bu sonucun bundan sonra yapılacak araştırmalar farklı bir bakış açısı getireceği söylenebilir.

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin algıladıkları sosyal destek toplam ve alt boyut puanlarının internet tabanlı oyunlarla tanıştığı

zamana göre anlamlı şekilde farklılaşmadığı bulunmuştur. Literatürde algılanan sosyal destek toplam ve alt boyutları ile internet tabanlı oyunlarla tanıştığı zaman arasındaki ilişkiyi yordayan herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle, elde edilen bu sonucun bundan sonra yapılacak araştırmalar farklı bir bakış açısı getireceği söylenebilir.

Öğrencilerin İnternet Tabanlı Oyunlarda (İTO) Geçirilen Süreye Göre İnternet Kullanım Alışkanlıkları (İKA) İle Algıladıkları Sosyal Destek Puanlarına İlişkin Bulgularla İlgili Tartışmalar

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin günlük internet tabanlı oyun oynarken geçirdiği süre 9 saatten fazla olanların günlük internet tabanlı oyun oynarken geçirdiği süre 7-9 saat, 4-6 saat ve 1-3 saat arası olanlara oranla internet kullanım alışkanlıklarının daha yüksek olduğu bulunmuştur. Literatürde internet kullanım alışkanlıklarıyla ve internet tabanlı oyunlarda geçirdiği süre arasındaki ilişkiyi yordayan herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle, elde edilen bu sonucun bundan sonra yapılacak araştırmalar farklı bir bakış açısı getireceği söylenebilir.

Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin aileden ve arkadaşan algıladıkları sosyal destek alt boyut puanlarının günlük internet tabanlı oyun oynarken geçirilen süreye göre anlamlı şekilde farklılaşmadığı bulunmuştur. Mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin günlük internet tabanlı oyun oynarken geçirdiği süre 1-3 saat arası olanların günde sosyal ağlarda geçirdiği süre 9 saatten fazla, 4-6 saat ve 7-9 saat arası olanlara oranla algıladıkları sosyal destek toplam ve alt boyut(özel kişi) puanlarının daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Literatürde algılanan sosyal destek toplam ve alt boyutları ile öğrencilerinin günlük internet tabanlı oyun oynarken geçirdiği süre arasındaki ilişkiyi yordayan herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle, elde

edilen bu sonucun bundan sonra yapılacak araştırmalar farklı bir bakış açısı getireceği söylenebilir.

BÖLÜM VII

ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmadan elde edilen bulgulara bağlı olarak ulaşılan sonuçlara ilişkin olarak geliştirilen öneriler sunulmuştur.

- Öğrencilerin internette geçirdikleri süreyi kontrol edebilmeleri amacıyla belirli aralıklarda okullarda bilgisayar ve rehber öğretmenleri tarafından aşırı internet kullanımı, zaman yönetimi ve internet etiği konularında öğrencileri bilinçlendirmeye yönelik etkinlikler düzenlenebilir.
- Güvenli internet ve sosyal ağ kullanımı konusunda aileler bilgilendirilmeli ve çocuklarının bu ortamlarda ne yaptıklarını hakkında bilgilendirilmelidir. Aileler, çocuklarının sanal âlemde ne yaptıklarını takip etmeli ve harcadıkları süreyi kontrol etmelidir.
- Öğretmenler derslerde biraz vakit ayırarak sosyal ağlarda karşılaşılabilecek riskler ve önlemler konusunda öğrencilerini bilgilendirmelidir.
- Ailelerin evde internet kullanımını kontrol altına alabilmelerine yönelik, internet servis sağlayıcılar tarafından kolay ve kullanılabilir yazılımlar sağlanmalıdır. Ayrıca internet servis sağlayıcılar tarafından aileler ve çocuklar için bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmaları yapılabilir.
- Öğrencilerin internette uygunsuz sitelere girmesi, şiddet içerikli oyun oynaması, kullanım süresini denetleyememesi her an olası bir durumdur. Bu sebeple öğrencileri olumsuz etkileyebilecek bu tür sitelere ulaşmasını engelleyecek ve bunun yanında kullanım süresini ölçecek çeşitli uygulamalar geliştirilebilir.
- Özellikle çocukların karşılaşılabileceği riskleri önlemek için sosyal ağ geliştiricileri tarafından gerekli araçlar ve servisler kurulmalıdır. Küçük

yaştaki çocukların kişisel bilgilerini paylaşması riskine yönelik mekanizmalar oluşturulmalıdır.

- Sivil toplum örgütleri internet, sosyal ağlar ve çevrimiçi (online) oyunların olumlu ve olumsuz yönleri hakkında toplumdaki bireyleri bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmalarını yaygınlaştırmalıdır.
- Aile ve öğretmenler bir araya gelerek öğrencilerdeki sosyal ve sportif becerileri, arkadaşlık, işbirliği ve dayanışma kültürünü geliştirmeye çalışılmalıdır. Ayrıca okullarda aile ve arkadaş desteğinin önemi anlatılmalıdır.
- Öğrenci ve ailesi arasında, etkili iletişim becerilerinin geliştirilmesi için, sivil toplum örgütleri ile okul rehberlik ve psikolojik danışmanları tarafından, özellikle ailelere yönelik, iletişim seminerleri düzenlenebilir. Ayrıca öğrencilerin sorunlarla baş edebilme ve sorunlara çözüm geliştirebilme becerilerini kazanabilmesi için okul rehberlik ve psikolojik danışmanları veya psikologlar tarafından, bireysel ve grup çalışmaları yaptırılabilir.
- Anne ve babalar öncelikle bilgisayar ve internet hakkında bilgi edinmeli ve kullanılmalıdır. Çocuklarıyla bilgisayar ve internet konusunda sohbet etmeli, yararlı ve zararlı yanları hakkında aydınlatmalıdır.
- İnternet kullanma süresine mutlaka makul ölçüde kısıtlama getirilmelidir. Bunu yaparken anne babalar çocuklarına iyi birer örnek olmalıdır, onlarda internet kullanımlarını sınırlandırmalıdır. Aksi takdirde söylenenler pratikte uygulanamayacaktır.
- Günümüz teknolojisinin hızla hayatımıza girmesiyle öğrencilerin birbirleriyle olan iletişimde en çok SMS, anlık mesajlaşma, görüntülü konuşma ve sosyal ağlar olduğu ve dolayısıyla internet kullanımının arttığı tespit edilmiştir. Ailelerin bilgisayar kullanımı konusunda yasaklar getirirken çocuklarının cep telefonu, tablet veya diğer

elektronik aletler sayesinde internete erişebildiklerini göz önüne almaları gerekir.

- Sosyal desteğin ruh sağlığı üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğu herkesin malumudur. Bu nedenle, sosyal desteğin önemini ve sağlanmasını vurgulayan, anne baba eğitimi seminerleri düzenlenmelidir.
- Öğretmenler, öğrencilerinin aileleri ve yakın çevrelerindeki diğer insanlarla işbirliği yaparak, onların sosyal destek gereksinimlerinin karşılanması konusunda daha etkin görevler alabilirler. Bununla birlikte, sınıflarında etkileşimli öğrenme etkinliklerine daha fazla yer vererek öğrencilerin birbirlerinden algıladıkları sosyal destek düzeylerinin yükseltilmesi yönünde çalışmalar yapabilirler.
- Öğrencilerin anne-babalarının eğitim düzeyleri yükseldikçe, genel olarak, öğrencilerin algıladıkları sosyal destek düzeylerinin de yükseldiği görülmüştür. Bu durumda, otoritenin, özellikle anne-babalarının eğitim düzeyleri düşük olan öğrencilerin sosyal destek gereksinimlerinin karşılanması yönünde adım atmaları gerektiği söylenebilir.
- Ergenlik döneminin daha kolay ve sağlıklı atlatılabilmesi için aileler, öğretmenler ve öğrenciler gerek kitle iletişim araçlarıyla gerekse okul rehberlik ve psikolojik danışmanlarınca ergenlik dönemi özellikleri konusunda eğitilebilir.

Araştırmacılara yönelik şu önerilerde bulunulabilir:

- Önceki yapılan araştırmalarda internette harcanan fazla zamanın beraberinde aşırı internet kullanımını getirdiği görülmektedir. Gelecekte internet kullanımıyla ilgili çalışmak isteyen araştırmacılar için sosyal ağ siteleri, blog siteleri ve çevrimiçi (online) oyunlar gibi internet kullanımının farklı yönlerine odaklanmaları önerilebilir.

- İnternet kullanımı ile sosyal ağlar ve çevrimiçi (online) oyunlar arasındaki ilişkiler nitel çalışmalarla daha derinlemesine incelenip araştırılabilir. Sosyal ağ ve çevrimiçi oyun sitelerinde gerçekleştirilen etkinliklerin internet kullanım alışkanlıkları üzerindeki etkisine ilişkin çalışmalar yapılabilir.
- Özellikle sosyal ağ ve çevrimiçi oyun sitelerinin günlük ve haftalık kullanım süresi, kullanım amaçları, boş zamanı değerlendirme biçimi, özgüven, içe ve dışa dönüklük, sosyal destek, iç denetim- dış denetim, ailenin sosyo-demografik yapısı gibi faktörlerle diğer demografik ve psikolojik faktörlerin ele alındığı başka çalışmaların da yapılması yararlı olacaktır.
- Araştırma sonucunda, öğrencilerin, farklı kaynaklardan farklı türlerde sosyal destek algıladıkları saptanmıştır. Bu nedenle uygulayıcıların, bu araştırmadan elde edilen bulgular ışığında, öğrencilerinin hangi sosyal destek kaynağından, hangi türde sosyal destek algıladıklarını belirlemelerinin, öğrencilerinin akademik ve sosyal gelişimlerine olumlu yönde katkı sağlayabileceği söylenebilir.
- Bu araştırmada, öğrencilerin sosyal destek düzeyleri ile ilgili veriler, öğrencilerin öznel değerlendirmelerini içeren bir ölçekle elde edilmiştir. Öğrencilerin algıladıkları sosyal destek düzeylerinin, sadece testlerle belirlenmesinin yeterli olmayacağı düşünülmektedir. Bu nedenle, araştırmacıların bundan sonra yapacakları çalışmalarda, sosyal destekle ilgili verileri, öğrencileri gözlemleyerek; aileler, öğretmenler ve öğrencilerle görüşerek elde etmelerinin, araştırma bulgularının geçerlik, güvenilirlik ve yayınlştırılma düzeyini arttırabileceği söylenebilir.
- Bu çalışmanın diğer illerde öğrenim gören daha geniş bir öğrenci örneklemiyle tekrarlanması sonuçların genellenebilme olasılığını arttıracığı düşünülmektedir. Bu anlamda yapılacak bir araştırmalar yararlı olabilir.

KAYNAKÇA

2013 Twitter Türkiye Profili; 2013, (Erişim) 10 Mayıs 2014,
<http://blog.monitera.com/2013/02/2013-twitter-turkiye-profil.html>.

ACAR, Yaşar; Sosyal Medya İstatistikleri, 2013, (Erişim) 20 Mayıs 2014,
<http://www.sosyalmedyauzmani.com/sosyal-medya-istatistikleri-2013/>.

AKBABA, Yunus, Emre; Sosyal Medya, Sosyal Ağlar ve Karşınızda: Sosyal Hastalıklar, (Erişim) <http://www.sosyalduşunce.com/sosyal-medya-sosyal-aglar-ve-karsinizda-sosyal-hastaliklar/>, 20 Mayıs 2014.

AKDOĞAN, S. Didem; “Anne-Babası Boşanmış Ve Boşanmamış Ergenlerin Algılanan Sosyal Destek Düzeylerinin İncelenmesi”, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2012.

AKKAYA, Çağatay; “Ortaöğretim Öğrencilerinde Algılanan Sosyal Destek ve Öz-Duyarlık Düzeyleri”, Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya, 2011.

AKSU, Hürol, İRGİL, Emel; “İnternetin Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi 5. ve 6. Sınıf Öğrencilerinin Hayatındaki Yeri”, **Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi**. Cilt 29, Sayı 2, 2003, s.19-23.

AKSÜT, Mehmet, BATUR, Zekerya; İnternet Perspektifinde Ergenlerin Sosyalleşme ve İletişim Kurma Süreci, 2007, (Erişim) 17 Nisan 2014,
<http://ab.org.tr/ab07/bildiri/134.doc>.

ALAÇAM, Hüseyin; “Denizli Bölgesi Üniversite Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığının Görülme Sıklığı ve Yetişkin Dikkat Eksikliği Hiperaktivite Bozukluğu ile İlişkisi”, Pamukkale Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Uzmanlık Tezi, Denizli, 2012.

ANDERSON, Keith. J.; “*Internet Use among College Students: An Exploratory Study*”, **Journal of American College Health**, Vol. 50, No. 1, 2001, p.21-26.

ANNAK, Binay, Bilge; “Sosyal Destek, Sosyal Ağ, Yaşam Kalitesi ve Yaşam Doyumu”, Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Mersin, 2005.

ARI, Ramazan, SEÇER-ŞAHİN, Zarife; “*Farklı Ana Baba Tutumlarının Çocukların Psikososyal Temelli Problem Çözme Becerilerine Etkisinin İncelenmesi*”, **Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, Sayı 10, 2003, s.451-464.

ARICIOĞLU, Ahu; “Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Algıladıkları Sosyal Destek”, Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2008.

ARNAS-AKTAŞ, Yaşare; “*3-18 Yaş Grubu Çocuk ve Gençlerin İnteraktif İletişim Araçlarını Kullanma Alışkanlıklarının Değerlendirilmesi*”, **The Turkish Online Journal of Educational Technology**, Vol. 4, No. 4, 2005, p.59-66.

ARSLAN, Ali; Ask.fm Nedir? Nasıl Hesap Açılır? Nasıl Kapatılır, 2012, (Erişim) http://www.blogkafem.net/2012/08/askfm-nedir-nasl-hesap-aclr-nasl-kapatlr.html#.U3uUzNJ_uSp, 10 Mayıs 2014.

Ask.fm Nedir? Nasıl Kullanılır; 2013, (Erişim) <http://news8online.com/ask-fm-nedir-nasil-kullanilir/>, 10.05.2014.

ATEŞ, Bünyamin; “Ortaöğretim Öğrencilerinin Algıladıkları Sosyal Destek İle Atılganlıkları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”, Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Erzurum, 2011.

ATEŞ, Bünyamin; “Ortaöğretim Öğrencilerinin Sosyal Destek Algılarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi”. **Akademik Bakış Dergisi**, Cilt 30, Sayı 3, 2012, s.1-16.

AYAS, Tuncay, HORZUM, Mehmet, Barış; “İlköğretim Öğrencilerinin İnternet Bağımlılığı ve Aile İnternet Tutumu”, **Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi**, Cilt 4, Sayı 39, 2013, s.46-57.

BALAMAN, Fatih, KARATAŞ, Abuzer; “Lise Öğrencilerinin İnternet Ortamında Sosyal Paylaşım Sitelerini Kullanım Amaçları ve Sosyal Paylaşım Unsurları”, **Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi**, Cilt 1, Sayı 1, 2012, s.497-504.

BALTA-ÇAKIR, Özlem, HORZUM, Mehmet, Barış; “Web Tabanlı Öğretim Ortamındaki Öğrencilerin İnternet Bağımlılığını Etkileyen Faktörler”, **Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi**, Cilt 41, Sayı 1, 2008, s.187-205.

BANDURA, Albert; “Self-Efficacy: Toward a Unifying Theory of Behavior Change”, **Psychological Review**, Vol. 84, No. 2, 1977, p.191-215.

BARRERA, Manuel, AINLAY, Sheila L; “*The Structure of Social Support: A Conceptual and Empirical Analysis*”, **Journal of Community Psychology**, Vol. 11, No. 2, 1983, p.133-143.

BAŞER, Zülfikar; “Aileden Algılanan Sosyal Destek İle Kendini Kabul Düzeyi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Çalışma)”. Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Erzurum, 2006.

BAVELIER, Daphne; Your Brain on Video Games, 2012, (Erişim)
http://www.ted.com/talks/daphne_bavelier_your_brain_on_video_games,
12 Mayıs 2014.

BAYRAKTAR, Fatih; “İnternet Kullanımının Ergen Gelişimindeki Rolü”, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İzmir, 2001.

BAYTEMİR, Kemal; “İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Bazı Demografik Özelliklerine ve Algıladıkları Sosyal Destek Düzeylerine Göre İnterneti Kullanma Amaçlarının İncelenmesi”, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2006.

BATIGÜN, Ayşegül, Durak, KILIÇ, Nevin; “*İnternet Bağımlılığı ile Kişilik Özellikleri, Sosyal Destek, Psikolojik Belirtiler ve Bazı Sosyo-Demografik Değişkenler Arasındaki İlişkiler*”, **Türk Psikoloji Dergisi**, Cilt 26, Sayı 67, 2011, s.1-10.

BEYATLI, Özge; “Orta Öğretim Kademesindeki Öğrencilerin İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Belirlenmesi”, Yakın Doğu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Lefkoşa, 2012.

BICEN, Huseyin, CAVUS, Nadire; “*The Most Preferred Social Network Sites By Students*”. **Procedia Social and Behavioral Sciences**, Vol. 2, No. 2, 2010, p.5864-5869.

BOKHORST, Caroline, L, SUMTER, Sindy, R, WESTENBERG, P, Michiel; “*Social Support from Parents, Friends, Classmates, and Teachers in Children and Adolescents Aged 9 to 18 Years: Who Is Perceived as Most Supportive?*” **Social Development**, Vol. 19, No. 2, 2010, p.417-426.

BÖLÜKBAŞ, Kenan; “İnternet Kafeler ve İnternet Bağımlılığı Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma: Diyarbakır Örneği”, Dicle Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Diyarbakır, 2003.

BUDAK, Bülent; “Lise Öğrencilerinde Algılanan Sosyal Destek Düzeyi ile Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişki”, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Samsun, 1999.

CANAN, Fatih; “Üniversite Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığı, Disosiyatif Belirtiler ve Sosyodemografik Özellikler Arasında İlişki”, Düzce Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Uzmanlık Tezi, Düzce, 2010.

CAO, Fenglin, SU, Linyan; “*Internet Addiction among Chinese Adolescents: Prevalence and Psychological Features*”, **Child Care Health Development**, Vol. 33, No. 3, 2007, p.275-281.

CAPLAN, Gerald; **Support Systems and Community Mental Health: Lectures on Concept Development**, New York, Behavioral Publications, 1974.

CENGİZHAN, Cahit; “Öğrencilerin Bilgisayar ve İnternet Kullanımında Yeni Bir Boyut: Bağımlılık”, VIII. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi, 21-23 Eylül 2005, Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, İstanbul.

CEYHAN, Esra; “*Problemlili İnternet Kullanım Düzeyi Üzerinde Kimlik Statüsünün, İnternet Kullanım Amacının ve Cinsiyetin Yordayıcılığı*”, **Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri**, Cilt 10, Sayı 3, 2010, s.1323-1355.

CHAK, Katherine, LEUNG, Louis; “*Shyness and Locus of Control as Predictors of Internet Addiction and Internet Use*”, **CyberPsychology & Behavior**, Vol. 7, No. 5, 2004, p.559-570

CHANG, Man, Kit, MAN LAW, Sally, Pui; “*Factor Structure for Young’s Internet Addiction Test: A Confirmatory Study*”, **Computers in Human Behavior**, Vol. 24, No. 6, 2008, p.2597-2619.

CIRIK, İlker, OKTAY, Ayla, FER, Seval; “*İlköğretim Öğrencilerinin Algıladıkları Sosyal Destek Düzeyleri*”. **Eğitim ve Bilim**. Cilt 39, Sayı 173, 2014, s.169-180.

COHEN, Sheldon, WILLS, Thomas A.; Stress, “*Social Support, and the Buffering Hypothesis*”, **Psychological Bulletin**, Vol. 98, No. 2, 1985, p.310-357.

CÜCELOĞLU, Doğan; **İnsan İnsana**, İstanbul, Altın Kitaplar, 1987.

CÜCELOĞLU, Doğan; **İnsan ve Davranışı**. İstanbul, Remzi Kitabevi, 1992.

ÇAĞLAYAN, Hakan, Salim, TAŞĞIN, Özden, ÇETİN, Mehmet, Çağrı; “Beden Eğitimi Ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Algılanan Sosyal Destek Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi”, 7.Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi, 25-27 Mayıs 2011, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Van.

ÇAKIR, Yelda, PALABIYIKOĞLU, Refia; “*Gençlerde Sosyal Destek-Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeğinin Güvenirlik ve Geçerlik Çalışması*”, **Kriz Dergisi**, Cilt 5, Sayı 1, 1997, s.15-24.

ÇELİK-BERBER, Çiğdem, ODACI, Hatice; “Kendilik Algısı Ve Benlik Saygısının Problemlerle İnternet Kullanımı Üzerindeki Yordayıcı Rolü”, 5th International Computer & Instructional Technologies Symposium, 22-24 Eylül 2011, Fırat Üniversitesi, Elazığ.

ÇEÇEN, Ayşe, Rezan; “*Öğrencilerin Cinsiyetlerine ve Ana Baba Tutum Algılarına Göre Yalnızlık ve Sosyal Destek Düzeylerinin İncelenmesi*”, **Türk Eğitim Bilimleri Dergisi**, Cilt 6, Sayı 3, 2008, s.415-431.

ÇİÇEK, Hüseyin, DEMİREL, Mustafa; “*Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin İnternet Kullanım Özellikleri Üzerine Bir Araştırma*”, **Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi**, Cilt 2, Sayı 1, 2010, s.121-130.

DARICI, Ahmet; “İnternet Arabağlantısı: Çevirmeli İnternet Arabağlantısı, AB Uygulamaları ve Türkiye İncelemesi”, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, Uzmanlık Tezi, Mayıs 2005, (Erişim) 08 Nisan 2014,

http://www.btk.gov.tr/kutuphane_ve_veribankasi/tezler/index.php

DEMARAY, Michelle, Kilpatrick, MALECKI, Christine, Kerres; “*The Relationship between Perceived Social Support and Maladjustment for Student at Risk*”, **Psychology in the Schools**, Vol. 39, No. 3, 2002, p.305-316.

DEMARAY, Michelle, Kilpatrick, MALECKI, Christine, Kerres, RUEGER, Sandra, Yu, BROWN, Sarah, E., SUMMERS, Kelly, Hodgson; “*The Role of Youth’s Ratings of the Importance of Socially Supportive Behaviors in the Relationship between Social Support and Self-Concept*”, **Journal of Youth and Adolescence**, Vol. 38, No. 1, 2009, p.13-28.

DEMİRTAŞ, Ayşe, Sibel; “İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Algılanan Sosyal Destek ve Yalnızlık Düzeyleri ile Stresle Başa Çıkma Düzeyleri Arasındaki İlişki”, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2007.

DENİZ, Sedat; Skype 45 Milyon Anlık Kullanıcı Sayısına Ulaştı, 2012, (Erişim) <http://blog.natro.com/2012/10/15/skype-45-milyon-anlik-kullanici-sayisina-ulasti/>, 10 Mayıs 2014.

DINICOLA, Michael. D.; “Pathological Internet Use among College Students: The Prevalence of Pathological Internet Use and Its Correlates”, Ohio University, Doctoral Dissertation, 2004.

DİLMEN, Necmi Emel, ÖĞÜT, Sertaç; “Sosyalleşmenin Yeni Yüzü: Sosyal Paylaşım Ağları”, İkinci Yeni İletişim Ortamları ve Etkileşim Uluslararası Konferansı, 28-30 Nisan 2010, Marmara Üniversitesi, İstanbul.

DOĞAN, Türkan; “Başkent Üniversitesi Öğrencilerinin Stresle Başa Çıkma Stratejilerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi”, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 1999.

DÖNER, Ceren; “İlköğretim Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığının Farklı Değişkenlere Göre İncelenmesi”, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2011.

DÖNMEZER, İbrahim; **Ailede İletişim ve Etkileşim**, İstanbul, Sistem Yayıncılık, 1999.

DURU, Erdinç; “*Yalnızlığı Yordamada Sosyal Destek ve Sosyal Bağlılığın Rolü*”. **Türk Psikoloji Dergisi**, Cilt 23, Sayı 61, 2008, s.15-26.

DÜLGER, Özge; “Ergenlerde Algılanan Sosyal Destek ile Karar Verme Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2009.

EIJKMAN, Henk; “*Web 2.0 as A Non-Foundational Network-Centric Learning Space*”, **Campus-Wide Information Systems**, Vol. 25, No. 2, 2008, p.93-104.

EKER, Doğan, ARKAR, Haluk, YALDIZ, Hülya; “*Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği'nin Gözden Geçirilmiş Formunun Faktör Yapısı, Geçerlik ve Güvenirliliği*”, **Türk Psikiyatri Dergisi**. Cilt 12, Sayı 1, 2001, s.17-25.

EKİNCİ, Birsen; “*The Relationship between Problematic Internet Entertainment Use and Problem Solving Skills among University Students*”, **International Journal of Mental Health and Addiction**, 2014, p.1-11. DOI: 10.1007/s11469-014-9494-1.

ELBİR, Nilgün; “Lise I.Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Destek Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi”. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2000.

ELDELEKLİOĞLU, Jale, VURAL-BATIK, Meryem; “*Akademik Başarı, İnternette Kalınan Süre, Yalnızlık ve Utangaçlığın İnternet Bağımlılığı Üzerindeki Yordayıcı Etkileri*”, **Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, Cilt 28, Sayı 1, 2013, s.141-152.

ELLISON, Nicole, B., STEINFIELD, Charles, LAMPE, Cliff; “*The Benefits of Facebook Friends: Social Capital and College Students’ Use of Online Social Network Sites*”, **Journal of Computer-Mediated Communication**, Vol. 12, No. 4, 2007, p.1143-1168.

ELMACI, Figen; “*Parçalanmış ve Bütünlüğünü Koruyan Aileye Sahip Ergenlerin Depresyon ve Uyum Düzeylerinde Sosyal Desteğin Rolü*”, **Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri**. Cilt 6, Sayı 2, 2006, s.403-431.

ERIKSON, Erik, H; **Identity: Youth and Crisis**. New York, W. W. Norton Company, 1968.

EROĞLU, Yüksel, PEKER, Adem; “*Aileden ve Arkadaştan Algılanan Sosyal Destek ve Siber Mağduriyet: Yapısal Eşitlik Modeliyle Bir İnceleme*”, **Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi**, Sayı 27, 2011, s.1-15.

ESEN, Erol; “Ergenlerde İnternet Bağımlılığını Yordayan Psiko-Sosyal Değişkenlerin İncelenmesi”, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İzmir, 2010.

ESEN, Erol, SİYEZ, Diğdem, Müge; “*Ergenlerde İnternet Bağımlılığını Yordayan Psiko-Sosyal Değişkenlerin İncelenmesi*”, **Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi**, Cilt 4, Sayı 36, 2011, s.127-138.

EŞKİSU, Mustafa; “Liseli Öğrencilerin Zorbalık Düzeyleri ile Aile İşlevleri ve Algılanan Sosyal Destek Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2009.

EU Kids Online; Avrupa Çevrimiçi Çocuklar (EU Kids Online) Projesi Özet Bulguları, 2011, (Erişim) 10 Mayıs 2014,
[http://www.lse.ac.uk/media@lse/research/EUKidsOnline/EU%20Kids%20II%20\(2009-11\)/EUKidsExecSummary/TurkeyExecSum.pdf](http://www.lse.ac.uk/media@lse/research/EUKidsOnline/EU%20Kids%20II%20(2009-11)/EUKidsExecSummary/TurkeyExecSum.pdf)

FAISON, Nakesha; “Perceived Discrimination, Family Support and Psychological Well Being among Black Adolescents”, Public Health and the Environment, November 6-10, 2004 University of Michigan, (Erişim) 08 Nisan 2014, http://apha.confex.com/apha/132am/techprogram/paper_82143.htm.

FANG, Xiang, YEN, David, C.; “*Demographics and Behavior of Internet Users in China*”, **Technology in Society**, Vol. 28, No. 3, 2006, p.363–387.

FERRARO, Giovanni, CACI, Barbara, D'AMICO, Antonella, BLASI, Marie, Di; “*Internet Addiction Disorder: An Italian Study*”, **CyberPsychology & Behavior**, Vol. 10, No. 2, 2007, p.170-175.

Foursquare Nedir? Nasıl Kullanılır; 2010, (Erişim) 10 Mayıs 2014, http://shiftdelete.net/foursquare-nedir-nasil-kullanilir-foursquare-nasil-calisir-_25131-s2.html.

Foursquare Nedir ve Nasıl Kullanılır; 2014, (Erişim) 10 Mayıs 2014, <http://www.sosyalmedyacci.com/2012/02/foursquare-nedir-ve-nasil-kullanilir.html>.

FUAT, Nazif, HİM, Tuba; “Üniversite Öğrencilerinin İnternet Kullanım Durumları ve Saldırganlık Düzeyleri Arasındaki Korelasyon: GAÜ Psikoloji Ve Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölümü Öğrencilerinde İnternet Kaynaklı Tutum Değişiklikleri”, II. International Conference on Communication, Media, Technology and Design, 02-04 Mayıs 2013, Famagusta, KKTC, 2013.

GEÇTAN, Engin; **Psikodinamik Psikiyatri ve Normaldışı Davranışlar**, İstanbul, Remzi Kitapevi, 9. Baskı, 1993.

GENCER, Suzan, Lema, KOC, Mustafa; “*Internet Abuse among Teenagers and Its Relations to Internet Usage Patterns and Demographics*”, **Educational Technology & Society**, Vol. 15, No. 2, 2012, p.25-36.

Google+; Google Apps için Google+ Hakkında, 2014, (Erişim) 10 Mayıs 2014, <https://support.google.com/a/answer/1631858>.

GREEN, Christopher, D.; Classics in the History of Psychology: A Theory of Human Motivation (A. H. Maslow, 1943), 2000, (Erişim) 15 Mayıs 2014, <http://psychclassics.yorku.ca/Maslow/motivation.htm>.

GREENFIELD, David, N.; *“Psychological characteristics of compulsive Internet use: a preliminary analysis”*, **CyberPsychology & Behavior**, Vol. 2, No. 5, 1999, p.403-412.

GRIFFITHS, Mark, D.; *“Behavioral addictions: An issue for everybody?”* **Journal of Workplace Learning**, Vol. 8, No. 3, 1996, p.19-25.

GRIFFITHS, Mark, D.; *“Does Internet and Computer “Addiction” Exist? Some Case Study Evidence”*, **CyberPsychology & Behavior**, Vol. 3, No. 2, 2000, p.211-218.

GRIFFITHS, Mark, D., DANCASTER, Imogen; *“The effect of type A personality on physiological arousal while playing computer games”*, **Addict Behavior**, Vol. 20, No. 4, 1995, p.543-548.

GUNUC, Selim, DOGAN, Ayten; *“The Relationships between Turkish Adolescents’ Internet Addiction, Their Perceived Social Support and Family Activities”*, **Computers in Human Behavior**, Vol. 29, 2013, p.2197-2207.

GÜNÜÇ, Selim; *“İnternet Bağımlılık Ölçeğinin Geliştirilmesi ve Bazı Demografik Değişkenler ile İnternet Bağımlılığı Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi”*, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Van, 2009.

GÜZEL, Hatice; *“Psikiyatrik Yardım Alan Ergenlerin Sosyal Destek Algıları ve Bunu Etkileyen Etmenler”*, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2005.

HAMDAN-MANSOUR, Ayman, M., DAWANI, Hania, A.; “*Social Support and Stress among University Students in Jordan*”, **International Journal of Mental Health and Addiction**, Vol. 6, No. 3, 2008, p.442-450.

IMPRAIM, Selma; “İnternet Bağımlılığı, Facebook Kullanımı ve Akademik Performans Arasındaki İlişki”. Fatih Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2012.

Instagram’dan Yeni Özellik; 2014, (Erişim) 10 Mayıs 2014,
<http://sosyalmedyabulteni.com/instagramdan-yeni-ozellik/>

Intel Genç Türkiye Araştırması; Genç Türkiye Araştırması, 2012, (Erişim)
<https://newsroom.intel.com/servlet/JiveServlet/previewBody/1394-102-2-2621/IntelDigitalAileler%20arastirma%20bb.pdf>, 08 Nisan 2014.

İKİZ, F., Ebru, ÇAKAR, Firdevs, Savi; “*Perceived social support and self-esteem in adolescence*”, **Procedia Social and Behavioral Science**, Vol. 5, 2010, p.2338-2342.

İNAN, Ahmet; “İlköğretim II. Kademe ve Ortaöğretim Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığı”, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Erzurum, 2010.

KAHN, Robert, L.; **Aging and Social Support, In Aging from Birth to Death: Interdisciplinary Perspectives**, Ed. Matilda, W. Riley, Boulder, Westview Press, 1979.

KAHRAMAN, Sakıp, YALÇIN-ALTUN, Sema, ÇEVİK, Ceren; “Lise Öğrencilerinin İnternet Kullanımı”, 5th International Computer & Instructional Technologies Symposium, 22-24 Eylül 2011, Fırat Üniversitesi, Elazığ.

KAHRİMAN, İlkur; “Adölesanlarda Aile ve Arkadaşlardan Algılanan Sosyal Destek ile Benlik Saygısı Arasındaki İlişki”, Atatürk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Erzurum, 2002.

KARACABEY, Çiler; “Ortaöğretim Öğrencilerinin Aileden Algıladıkları Sosyal Destek ile İntihar Olasılığı Davranışı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (İstanbul İli Tuzla İlçesi Örneği)”, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2012.

KARADAĞ, İmer; “İlköğretim Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Akademik Başarılarının Sosyal Destek Kaynakları Açısından İncelenmesi”, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Adana, 2007.

KARATAŞ, Zeynep; “*Ergenlerin Algılanan Sosyal Destek ve Sürekli Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi*”, **Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, Cilt 9, Sayı 19, 2012, s.257-271.

KARLI, İhsan; “Medya Kuruluşları Sosyal Paylaşım Ağlarını Neden Kullanır?”, International Conference on New Media and Interactivity Bildiriler Kitabı, 2010, Marmara Üniversitesi, İstanbul. (Erişim) 5 Haziran 2014, http://akademikpersonel.kocaeli.edu.tr/ikarli/bildiri/ikarli18.06.2010_13.45.27bildir.pdf

KARTAL Asiye, ÇETİNKAYA, Bengü; “*Yüksekokul Öğrencilerinin Algılanan Sosyal Destek Durumları ve Sosyal Desteği Etkileyen Faktörler*”, **Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi**, Cilt 4, Sayı 12, 2009, s.3-20.

KATZ, James. E., ASPDEN, Philip; “*A Nation of Strangers?*” **Communications of the ACM**, Vol. 40, No. 12, 1997, p.81-86.

KAYA, Ayşegül; “Öğretmen Adaylarının Sosyal Ağ Sitelerini Kullanım Durumları ve İnternet Bağımlılığı Düzeyleri”, Ege Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İzmir, 2011.

KAYTMAZ, Yiğit; Facebook Türkiye Rakamlarını Açıkladı, 2014. (Erişim) <http://www.campaigntr.com/2014/02/20/68209/facebook-turkiye-rakamlarini-acikladi/>, 10 Mayıs 2014.

KESER, Hafize, EŞGİ, Necmi, KOCADAĞ, Tuğba, BULU, Şanser; “*Validity and Reliability Study of the Internet Addiction Test*”, **Mevlana International Journal of Education**, Vol. 3, No. 4, 2013, p.207-222.

KIRAN-ESEN, Binnaz, GÜNDOĞDU. Mehmet; “*The Relationship between Internet Addiction, Peer Pressure and Perceived Social Support among Adolescents*”, **The International Journal of Educational Researchers**, Vol. 2, No. 1, 2010, p.29-36.

KOCH, Wendy, H., PRATARELLI, Marc, E.; “*Effects of Intro/Extraversion and Sex on Social Internet Use*”, **North American Journal of Psychology**, Vol. 6, No. 3, 2004, p.371-382.

KOZAKLI, Hatice; “Üniversite Öğrencilerinde Yalnızlık ve Sosyal Destek Düzeyleri Arasındaki İlişkilerin Karşılaştırılması”, Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Mersin, 2006.

KÖKSAL-AKYOL, Aysel, SALI, Güneş; “*Yatılı ve Gündüzlü Okuyan Çocukların Benlik Kavramlarının ve Sosyal Destek Algılarının İncelenmesi*”, **Kastamonu Eğitim Dergisi**, Cilt 21, Sayı 4, 2013, s.1377-1398.

KRAUT, Robert, KIESLER, Sara, BONEVA, Bonka, CUMMINGS, Jonathon, HELGESON, Vicki, CRAWFORD, Anne; *"Internet Paradox Revisited"*, **Journal of Social Issues**, Vol. 58, No. 1, 2002, p.49-74.

KRAUT, Robert, PATTERSON, Michael, LUNDMARK, Vicki, KIESLER, Sara, MUKOPADHYAY, Tridas, SCHERLIS, William; *"Internet Paradox: A Social Technology That Reduces Social Involvement and Psychological Well-Being?"* **American Psychologist**, Vol. 53, No. 9, 1998, p1017-1031.

KUBEY, Robert, W., LAVIN, Michael, J., BARROWS, John, R.; *"Internet Use and Collegiate Academic Performance Decrements: Early Findings"*, **Journal of Communication**, Vol. 51, No. 2, 2001, p.366-382.

KUSS, Daria, J., VAN ROOIJ, Antonius, J., SHORTER, Gillian, W., GRIFFITHS, Mark, D., VAN DE MHEEN, D.; *"Internet Addiction in Adolescents: Prevalence and Risk Factors"*, **Computers in Human Behavior**, Vol. 29, No. 5, 2013, p.1987-1996.

LARA, Maria, Elena, LEADER, Julie, KLEIN, Daniel, N.; *"What is Social Support?"* **Harvard Mental Health Letter**, Vol.14, No. 12, 1998, p.6-8.

LEAVY, Richard, L.; *"Social Support and Psychological Disorder: A Review"*, **Journal of Community Psychology**, Vol. 11, No. 1, 1983, p.3-21.

LEUNG, Louis, W.; "Effects of Motives for Internet Use, Aloneness, and Age Identity Gratifications on Online Social Behaviors and Social Support among Adolescents", International Communication Association, 21Haziran 2010, Suntec Singapore International Convention & Exhibition Centre, Suntec City, Singapore.

LI, Nai, KIRKUP, Gill; “*Gender and Cultural Differences in Internet Use: A Study of China and the UK*”, **Computers & Education**, Vol. 48, No. 2, 2007, p.301–317.

LOPEZ-FERNANDEZ, Olatz, FREIXA-BLANXART, Montserrat, HONRUBIA-SERRANO, Maria, Luisa; “*The Problematic Internet Entertainment Use Scale for Adolescents: Prevalence of Problem Internet Use in Spanish High School Students*”, **CyberPsychology, Behavior and Social Networking**, 2013, Vol.16, No.2, p.108-118.

MAHANTA, Dimpy, AGGARWAL, Megha; “*Effect of Perceived Social Support on Life Satisfaction of University Students*”, **European Academic Research**, Vol. 1, No. 6, 2013, p.1083-1094.

MESCH, Gustavo, S.; “*Social Relationships and Internet Use among Adolescents in Israel*”, **Social Science Quarterly**, Vol. 82, No. 2, 2001, p.329-339.

MURBERG, Terje, Arnfinn, BRU, Edvin; “*The Relationships between Negative Life Events Perceived Social Support and Depressive Symptoms among Norwegian High Scholl*”, **Social Psychology of Education**, Vol. 12, No. 3, 2009, p.361-370.

Mynet; Mynet Hakkında, 2014, (Erişim) 10 Mayıs 2014, <http://www.mynet.com/kurumsal/hakkimizda.php>.

NALWA, Kanwal, ANAND, Archana, Preet; “*Internet Addiction in Students: A Cause of Concern*”, **CyberPsychology & Behavior**, Vol. 6, No. 6, 2003, p.653-656.

Netlog; 2014, (Erişim) <http://tr.netlog.com/go/about>, 10 Mayıs 2014.

NEWMAN, Barbara, M., NEWMAN, Philip, R., GRIFFEN, Sarah, O'CONNOR, Kerry, SPAS, Jayson; "*The Relationship of Social Support to Depressive Symptoms during the Transition to High School*", **Adolescence**, Vol. 42, No. 167, 2007, p.441-459.

OFOSU, Helen, Bontu; "Heavy Internet Use: A Proxy for Social Interaction", University of Windsor, Electronic Theses and Dissertations, Paper 2279, 1999.

OĞUZ, Başak, ZAYİM, Neşe, ÖZEL, Deniz, SAKA, Osman; "Tıp Öğrencilerinin İnternette Bilişsel Durumları", Akademik Bilişim 2008, 30 Ocak-O1 şubat 2008, şanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, şanakkale. 2008

OKANLI, Ayşe; "Hemşirelik Öğrencilerinin Aile ve Arkadaşlarından Algıladıkları Sosyal Destek ile Anksiyete Düzeyi Arasındaki İlişki", Atatürk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Erzurum, 1999.

ÖZBAY, Yaşar; "Üniversite Öğrencilerinin Problem Alanları İle Yardım Arama Tutumları Arasındaki İlişki", IX. Ulusal Psikoloji Kongresi, 18-20 Eylül 1996, Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul.

ÖZCAN, Neslihan, Keser, BUZLU, Sevim; "*Problemlİ İnternet Kullanımını Belirlemede Yardımcı Bir Araç: İnternet Bilişsel Durum Ölçeği'nin Üniversite Öğrencilerinde Geçerlik ve Güvenirliği*", **Bağımlılık Dergisi**, Cilt 6, Sayı 1, 2005, s.19-26.

ÖZEN, Üstün, SARICI-KORUKÇU, M., Burçin; “*Yalnızlık Olgusu ve Sanal Sohbetin Yalnızlığın Paylaşımına Etkisi: Üniversite Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma*”, **Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi**, Cilt 24, Sayı 1, 2010, s.149-159.

ÖZMEN, Fatma, AKÜZÜM, Celal, SÜNKÜR, Meltem, BAYSAL, Nigah; “*Sosyal Ağ Sitelerinin Eğitsel Ortamlardaki İşlevselliği*”. 6th International Advanced Technologies Symposium, 16-18 Mayıs 2011, Elazığ.

ÖZTÜRK, Hafize, SEVİNDİK-NAZİK, Feyza, YAMAN, Seyhan, Ç.; “*Öğrencilerde Yalnızlık ve Sosyal Destek ile Bunlara Etki Eden Faktörlerin İncelenmesi*”, **Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, Cilt 16, Sayı 1, 2006, s.383-394.

PAWLAK, Craig; “*Correlates of Internet Use and Addiction in Adolescents*”, **Dissertation Abstracts International Section A: Humanities & Social Sciences**, Vol. 63, No. 5-A, 2002, p.1727.

POWER, Thomas G.; “*Stress and Coping in Childhood: The Parents' Role*”, **Parenting: Science and Practice**, Vol. 4 No. 4, 2004, p.271-317.

Raidcall; 2014, (Erişim) <http://www.raidcall.com/index.html>, 10 Mayıs 2014.

RAJANI, Meena, Kumari, CHANDIO, M., Saleem.; Use of Internet and Its Effects on Our Society, National Conference on Emerging Technologies (NCET), 18-19 Aralık, 2004, Karachi.

Rakamlarla Google+ İstatistikleri; 2014, (Erişim) 10 Mayıs 2014, <http://www.webmasto.com/google-plus-istatistikleri-infografik>.

RICHMAN, Jack, M., ROSENFELD, Lawrence, B., BOWEN, Gary, L.; “*Social Support for Adolescents at Risk of School Failure*”, **Social Work**, Vol. 43, No. 4, 1998, p.309-323.

RIGBY, Ken; “*Effects of Peer Victimization in Schools and Perceived Social Support on Adolescent Well-Being*”, **Journal of Adolescence**, Vol. 23, No. 1, 2000, p.57-68.

RUDON, Timothy; 10 Benefits of Video Games, 2008, (Erişim)
http://www.selfgrowth.com/articles/10_Benefits_Of_Video_Games.html,
11 Mayıs 2014.

RUEGER, Sandra, Yu, MALECKI, Christine, Kerres, DEMARAY, Michelle, Kilpatrick; “*Relationship between Multiple Sources of Perceived Social Support and Psychological and Academic Adjustment in Early Adolescence: Comparisons across Gender*”, **Journal of Youth and Adolescence**, Vol. 39, No. 1, 2010, p.47-61.

SAĞLAM, Sema; “Lise Öğrencilerinin Ana-Baba İletişimi Sosyal Destek ve Ana-Baba Tutumu Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi”, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Erzurum, 2007.

SALI, Güneş; “Çalışan ve Çalışmayan Çocukların Arkadaşlık İlişkileri, Sosyal Destek Algıları ve Mükemmeliyetçiliklerinin İncelenmesi”, Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara, 2010.

SANDERS, Christopher, E., FIELD, Tiffany, M., DIEGO, Miguel, KAPLAN, Michele; “*The Relationship of Internet Use to Depression and Social Isolation among Adolescents*”, **Adolescence**, Vol. 35, No. 138, 2000, p.237-242.

SATAN, Aysin, Aydınay; “Ortaöğretim Öğrencilerinde Akran Baskısının İnternet Bağımlılığına Olan Etkisi”, **International Journal of Social Science**, Vol. 6, No. 8, 2013, p.511-526.

SAYGIN, Yeliz, ARSLAN, Coşkun; “Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Destek, Benlik Saygısı ve Öznel İyi Oluş Düzeylerinin İncelenmesi”, **Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi**, Sayı 28, 2009, s.207-222.

SAYLOR, Conway, F., LEACH, John, Bradley; “Perceived Bullying and Social Support in Student Accessing Special Inclusion Programing”. **Journal of Developmental and Physical Disabilities**, Vol. 21, No. 1, 2009, p.69-80.

SHAW, Lindsay, H., GANT, Larry, M.; “In Defense of the Internet: The Relationship between Internet Communication and Depression, Loneliness, Self-Esteem, and Perceived Social Support”, **CyberPsychology & Behavior**, Vol. 5, No. 2, 2002, p.157-171.

SHKLOVSKI, Irina, KIESLER, Sara, KRAUT, Robert; “The Internet and social interaction: A meta-analysis and critique of studies, 1995-2003”, 2006, 765-807, (Erişim) 25 Mayıs 2005, http://kraut.hciresearch.org/sites/kraut.hciresearch.org/files/articles/Domesticating-PDFs/Ch17-Shklovski_meta-analysis.pdf.

SILVA, Jose, Castro, MORGADO, Jose, MAROCO, Joao; “The Relationship between Portuguese Adolescent Perception of Parental Styles, Social Support, and School Behavior”, **Scientific Research**, Vol. 3, No. 7, 2012, p.513-517.

SILVERMAN, Toby; *"The Internet and Relational Theory"*, **American Psychologist**, Vol. 54, No. 9, 1999, p.780–781.

Skype; Skype Hakkında, 2014, (Erişim) <http://www.skype.com/tr/about/>, 10 Mayıs 2014.

SMITH, Craig; By the Numbers: 13 MySpace Stats and Facts Then and Now, 2013, (Erişim) 10 Mayıs 2014, http://expandedramblings.com/index.php/myspace-stats-then-now/#.U2H-ioF_uSo.

SMITH, Craig; Facebook Repots Staggering Statistics, 2014a, (Erişim) http://expandedramblings.com/index.php/facebook-statistics-q4-2013/#.U2ITIoF_uSo, 10 Mayıs 2014.

SMITH, Craig; By the Numbers: 143 Amazing Twitter Statistics, 2014b. (Erişim) http://expandedramblings.com/index.php/march-2013-by-the-numbers-a-few-amazing-twitter-stats/#.U2IXuIF_uSo, 10 Mayıs 2014.

SMITH, Craig; By the Numbers: 70 Interesting Instagram Statistics, 2014c. (Erişim) 10 Mayıs 2014, http://expandedramblings.com/index.php/important-instagram-stats/#.U2I6R4F_uSo.

SMITH, Craig; By the Numbers: 36 Amazing YouTube Statistics, 2014d, (Erişim) 10 Mayıs 2014, http://expandedramblings.com/index.php/youtube-statistics/#.U2IPI4F_uSo.

SMITH, Craig; By the Numbers: 19 Amazing WhatsApp Statistics, 2014e, (Erişim) 10 Mayıs 2014, http://expandedramblings.com/index.php/whatsapp-statistics/#.U2H_-YF_uSo.

SMITH, Craig; By the Numbers: 23 Tumblr Statistics & Facts You Need to Know, 2014f, (Erişim) http://expandedramblings.com/index.php/tumblr-user-stats-fact/#.U2Kz5oF_uSo, 10 Mayıs 2014.

SORIAS, Oya; “*Sosyal Destek Kavramı*”, **Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi**, Cilt 27, Sayı 1, 1988, s.353-357.

SÖNMEZAY, Hamide; “Lise Öğrencilerinde Zorbalığın İletişim Becerileri ve Algılanan Sosyal Destek ile İlişkisinin İncelenmesi”. Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2010.

SUBRAHMANYAM, Kaveri, GREENFIELD, Patricia; “*Communicating Online: Adolescent Relationships and the Media*”, **The Future of Children**, Vol.18, No. 1, 2008, p.1-27.

SUBRAHMANYAM, Kaveri, LIN, Gloria; “*Adolescents on The Net: Internet Use and Well-Being*”, **Adolescence**, Vol. 42, No. 168, 2007, p.659-677.

SUBRAHMANYAM, Kaveri, REICH, Stephanie, M., WAECHTER, Natalia, ESPINOZA, Guadalupe; “*Online and Offline Social Networks: Use of Social Networking Sites By Emerging Adults*”, **Journal of Applied Developmental Psychology**, Vol. 29, No. 6, 2008, p.420-433.

SÜRÜCÜ, Mustafa; “Lise Öğrencilerinin Mesleki Olgunluk ve Algıladıkları Sosyal Destek Düzeylerinin İncelenmesi”, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2005.

SWICKERT, Rhonda, J., HITTNER, James, B., HARRIS, Jamie, L., HERRING, Jennifer, A.; “*Relationships among Internet Use, Personality, and Social Support*”, **Computers in Human Behavior**, Vol. 18, 2002, p.437-451.

ŞAHİN-NUR, Gülin; “Üniversite Öğrencilerinin Kendini Açma, Öznel İyi Oluş ve Algıladıkları Sosyal Destek Düzeylerinin Karşılaştırılması”, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İzmir, 2011.

ŞAŞMAZ, Tayyar, ÖNER, Seva, KURT, A. Öner, YAPICI, Gülçin, YAZICI, Aylın, Ertekin, BUĞDAYCI, Resul, ŞİŞ, Mustafa; “*Prevalence and Risk Factors of Internet Addiction in High School Students*”, **European Journal of Public Health**, Vol. 24, No. 1, 2014, p.15-20.

ŞEN, Rahime, Beder, DEMİRKAN, Semra; İnternet ve Bilgisayar Oyunlarının Çocuk ve Gençler Üzerine Etkisi, 2013, (Erişim) 07 Haziran 2014, <http://www.diyaret.gov.tr/tr/icerik/internet-ve-bilgisayar-oyunlarinin-cocuk-ve-gencler-uzerine-etkisi/5893?getEnglish=>

ŞENCAN, Begüm; “Lise Öğrencilerinin Algıladıkları Sosyal Destek Düzeyi ile Sosyal Yetkinlik Beklentisi Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi”. Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Adana, 2009.

TAÇYILDIZ, Özge; “Lise Öğrencilerinin İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre Yordanması”, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İzmir, 2010.

TAM, Cai-Lian, LEE, Teck-Heang, HAR, Wai-Mun, POOK, Wei-Li; “*Perceived Social Support and Self-Esteem towards Gender Roles: Contributing Factors in Adolescents*”, **Asian Social Science**, Vol. 7, No. 8, 2011, p.49-58.

TANRIVERDİ, Selami; “Ortaöğretim Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığı ile Algılanan Sosyal Destek Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Van, 2012.

TBMM; “Bilgi Toplumu Olma Yolunda Bilişim Sektöründeki Gelişmeler ile İnternet Kullanımının Başta Çocuklar, Gençler ve Aile Yapısı Üzerinde Olmak Üzere Sosyal Etkilerinin Araştırılması Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Raporu”, Türkiye Büyük Millet Meclisi, Haziran 2012, Sayı 381.

TCBASAGM; **İnternet Kullanımı ve Aile**, Ankara, T.C. Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü Yayınları, 2008.

TCİBAEM; **İnternet ve Çocuklar/Gençler, Sanal Dünya, İnternet Kafeler, İnternet Sohbeti, Bilgisayar Oyunları, Bağımlılık, Sağlık Sorunları, Zararlı Alışkanlıklar, Şiddet, Bilişim Suçları, Bilinçli Kullanımı**, Ankara, T.C. İçişleri Bakanlığı Araştırma ve Etütler Merkezi Yayınları, 2006, (Erişim) 3 Mayıs 2014, <http://www.arem.gov.tr/Arem/defaultarem.aspx?icerik=124>

TeamSpeak Nedir; 2011. (Erişim) 10 Mayıs 2014, <http://www.worldgamearena.com/teamspeak/17-teamspeak-nedir.html>.

TERCAN, Evren; “*Perceived Social Support from Family, Participation in Recreational Sport Activities, Leisure Negotiation and Life Satisfaction in University Students*”, **Mevlana International Journal of Education**, Cilt 4, Sayı 1, 2014, s.260-273.

TEMEL, Z., Fulya, AKSOY, Ayşe; **Ergen ve Gelişimi**, Ankara, Nobel Yayınevi, 1.Baskı, 2001.

TEZER, Nihan, ARKAR, Haluk; “Sosyal İlişkilerde Kişilik Özellikleri Etkili mi? Sosyal Ağ, Yalnızlık ve Algılanan Sosyal Desteğin Aracı Etki Olarak İncelenmesi”, **Anadolu Psikiyatri Dergisi**, Cilt 14, Sayı 1, 2013, s.46-52.

TSAI, Chin-Chung; “What is the Internet? Taiwanese High School Students’ Perceptions”, **CyberPsychology & Behavior**, Vol. 9, No. 6, 2006, p.767-771.

TSITSIKA, Artemis, CRITSELIS, Elena, KORMAS, Georgios, FILIPPOPOULOU, Anastasia, TOUNISSIDOU, Despoina, FRESKOU, Alike, SPILIOPOULOU, Theodora, LOUIZOU, Amalia, KONSTANTOULAKI, Eleftheria, KAFETZIS, Dimitrios; “Internet Use and Misuse: A Multivariate Regression Analysis of the Predictive Factors of Internet Use among Greek Adolescents”, **European Journal of Pediatrics**, Vol. 168, No. 6, 2009, p.655-665.

Tumblr; 2014. (Erişim) 10 Mayıs 2014, <https://www.tumblr.com/>.

Tumblr Nedir; 2014. (Erişim) 10 Mayıs 2014, <http://tumblr.nedir.com/>.

TURK, Cem; Twitter Nedir? Neye Yarar? Nasıl Kullanılır? 2012. (Erişim) <http://www.cemturk.net/blog/2012/03/02/twitter-nedir-neye-yarar-nasil-kullanilir/>, 10 Mayıs 2014.

TÜİK; Türkiye İstatistik Kurumu, Bilgi Toplumu İstatistikleri, 2004-2013, 2013a, (Erişim) http://www.tuik.gov.tr/PrelstatistikTablo.do?istab_id=1615, 20 Kasım 2013.

TÜİK; Türkiye İstatistik Kurumu; Son Üç Ay İçinde İnternet Kullanan Bireylerin İnterneti Kişisel Kullanma Amaçları, 2004-2013, 2013b, (Erişim) http://www.tuik.gov.tr/PrelstatistikTablo.do?istab_id=46, 01 Aralık 2013.

USTABAŞ, Seda; “İlköğretim 8.Sınıf Öğrencilerinin Saldırganlık ve Algılanan Sosyal Destek Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi”, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2011.

ÜÇKARDEŞ Eda, Aslan; “Mersin Üniversitesi Öğrencileri Arasında İnternet Bağımlılığının Değerlendirilmesi”, Mersin Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Uzmanlık Tezi, Mersin, 2010.

ÜNERİ, Özden, Şükran, TANIDIR, Canan; “*Evaluation of Internet Addiction in a Group of High School Students: A Cross-Sectional Study*”, **The Journal of Psychiatry and Neurological Sciences Dusunen Adam**. Vol. 24, No. 4, 2011, p.265-272.

ÜNSAR, Serap, SADIRLI-KURT, Seda, DEMİR, Melike, ZAFER, Refiye, EROL Özgül; “*Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Destek Düzeyleri ve Etkileyen Etmenler*”. **Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi**, Cilt 1, Sayı 1, 2009, s.17-29.

ÜNÜVAR, Ayşe; “Çok Yönlü Algılanan Sosyal Desteğin 15-18 Yaş Arası Lise Öğrencilerinin Problem Çözme Becerisine ve Benlik Saygısına Etkisi”, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Konya, 2003.

VEKİRİ, Ioanna, CHRONAKI, Anna; “Gender Issues in Technology Use: Perceived Social Support, Computer Self-Efficacy and Value Beliefs, and Computer Use Beyond School”. **Computers & Education**. Vol.51, Issue.3, 2008, p.1392-1404.

VURAL, Z., Beril, Akıncı, BAT, Mikail; “Yeni Bir İletişim Ortamı Olarak Sosyal Medya: Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi’ne Yönelik Bir Araştırma”. Journal of Yasar University, Cilt 20, Sayı 5, 2010, s.3348-3382.

WEB 3.0 Nedir; 2010,(Erişim) <http://shiftdelete.net/web-3.0-nedir-19223.html>, 20 Mayıs 2014.

WEISER, Eric, B.; “The Functions of Internet Use and Their Social and Psychological Consequences”, **CyberPsychology & Behavior**, Vol. 4, No. 6, 2001, p.723-743.

WhatsApp İstatistikleri; 2014, (Erişim) <http://dijitalkutuphane.com/whatsapp-istatistikleri-infografik/>, 10 Mayıs 2014.

WhatsApp Nasıl Çalışır; 2014, (Erişim) <http://www.whatsapp.com/> 10 Mayıs 2014.

WhatsApp Nedir; 2014, (Erişim) <http://whatsapp.nedir.com/> 10 Mayıs 2014.

Wiki-Askfm; Ask.fm, 2014, (Erişim) <http://en.wikipedia.org/wiki/Ask.fm>, 10 Mayıs 2014.

Wikipedia-Facebook; Facebook, 2014, (Erişim) 10 Mayıs 2014, <http://tr.wikipedia.org/wiki/Facebook>.

Wikipedia-FPS; First-Person Shooter, 2014, (Erişim) 12 Mayıs 2014, http://en.wikipedia.org/wiki/First-person_shooter.

Wikipedia-İTO; Çevrimiçi Oyun, 2014, (Erişim) 12 Mayıs 2014, http://tr.wikipedia.org/wiki/%C3%87evrimi%C3%A7i_oyun.

Wikipedia-MaceraAksiyon; Adventure Game, 2014, (Erişim) 12 Mayıs 2014,
http://en.wikipedia.org/wiki/Adventure_game.

Wikipedia-Myspace, Myspace, 2014, (Erişim) 10 Mayıs 2014,
<http://tr.wikipedia.org/wiki/Myspace>, 10 Mayıs 2014,

Wikipedia-RPG; Rol Yapma Oyunu, 2014, 12 Mayıs 2014,
http://tr.wikipedia.org/wiki/Rol_yapma_oyunu.

Wikipedia-Simülasyon; Simulation Game, 2014, (Erişim) 12 Mayıs 2014,
http://en.wikipedia.org/wiki/Simulation_game.

Wikipedia-SporYarış; Sports Game, 2014, (Erişim) 12 Mayıs 2014,
http://en.wikipedia.org/wiki/Sports_game.

Wikipedia-Strateji; Strategy Game, 2014, (Erişim) 12 Mayıs 2014,
http://en.wikipedia.org/wiki/Strategy_game.

Wikipedia-Twitter; Twitter, 2014. (Erişim) <http://tr.wikipedia.org/wiki/Twitter>,
10 Mayıs 2014,

WONGPAKARAN, Nahathai, WONGPAKARAN, Tinakon; “A Revised Thai Multi-Dimensional Scale of Perceived Social Support”, **The Spanish Journal of Psychology**, Vol. 15, No. 3, 2012, p.1503-1509.

WU, Ying-Tien, TSAI, Chin-Chung; “University Students' Internet Attitudes and Internet Self-Efficacy: A Study at Three Universities in Taiwan”, **CyberPsychology & Behavior**, Vol. 9, No. 4, 2006, p.441-450.

YAMAÇ, Önder; “Üniversite Öğrencilerinin Algıladıkları Sosyal Destek ile Stresle Başa Çıkma Stilleri Arasındaki İlişki”. Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Konya, 2009.

YARDIMCI-KAYHAN, Figen; “İlköğretim Öğrencilerinde Algılanan Sosyal Destek ile Öz-Yeterlik İlişkisi ve Etkileyen Değişkenlerin İncelenmesi”, Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, İzmir, 2007.

YAVUZER, Haluk, İ.; **Çocuk Psikolojisi**, İstanbul, Remzi Kitabevi, 10. Baskı, 1994

YEŞİL, Rüştü, BAŞKÖY, Nurettin; “*Examination of High School Students' Internet Addiction in Terms of Some Variables*”, **Beder Journal of Educational Sciences**. Vol. 2, No. 1, 2013, p.16-24.

YILDIRIM, İbrahim; “*Algılanan Sosyal Destek Ölçeğinin Geliştirilmesi Güvenirliği ve Geçerliliği*”, **Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, Cilt 13, 1997, s.81-87.

YILDIRIM, İbrahim; “*Akademik Başarı Düzeyleri Farklı Olan Lise Öğrencilerinin Sosyal Destek Düzeyleri*”, **Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi**, Cilt 2, Sayı 9, 1998, s.33-38.

YILDIRIM, İbrahim; “*Akademik Başarının Yordayıcısı Olarak Yalnızlık, Sınav Kaygısı ve Sosyal Destek*”, **Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, Cilt 18, 2000, s.167–176.

YILMAZ, Dinçer; “Çocuk Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalına Başvuran Çocuk ve Ergenlerde Bilgisayar Oyunu ve İnternet Kullanımı ile Utangaçlık ve Sosyal Fobi İlişkisinin İncelenmesi”, Uludağ Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Uzmanlık Tezi, Bursa, 2010.

YILMAZ Emel, YILMAZ, Ela, KARACA Fatoş; “Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Destek ve Yalnızlık Düzeylerinin İncelenmesi”, **Genel Tıp Dergisi**, Cilt 18, Sayı 2, 2008, s.71-79

YILMAZEL, Gülay; “Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinde Algılanan Sosyal Destek ve Sağlıkla İlişkili Davranışlar”, **New Symposium Journal**, Cilt 51, Sayı 3, 2013, s.151-157.

YOUNG, Kimberly, S.; “Pathological Internet Use: A Case that Breaks the Stereotype”, **Psychological Reports**, Vol. 79, No. 3, 1996, p.899-902.

ZAFARMAND, Nafiseh; “Halkla İlişkiler Alanında Yeni Mecra ve Uygulamaların Yeri ve Önemi: Sosyal Medya ve PR2.0”, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2010.

ZIMET, Gregory, D., DAHLEM, Nancy, W., ZIMET, Sara, G., FARLEY, Gordon, K.; “The Multidimensional Scale of Perceived Social Support”, **Journal of Personality Assessment**, Vol. 52, No. 1, 1988, p.30-41.

EKLER

EK 1. KİŞİSEL BİLGİ FORMU

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Değerli öğrenciler,

Bu çalışma, mesleki ve teknik eğitim kurumları öğrencilerinin internet kullanım alışkanlıkları ile algıladıkları sosyal destek arasındaki ilişkinin incelemesi amacıyla yürütülen bir yüksek lisans tezi için veri toplamak amacıyla hazırlanmıştır. Soruların doğru veya yanlış şeklinde bir yanıtı yoktur. Sizden her maddeyi dikkatli bir şekilde okuyarak, kendinize uygun bulduğunuz seçeneği işaretlemeniz beklenmektedir. Cevaplarınız araştırma amacıyla kullanılacak ve bilgiler gizli kalacaktır. Araştırmanın amacına ulaşabilmesi, sorulara vereceğiniz samimi cevaplara bağlıdır. Sonuçlar toplu olarak değerlendirileceğinden **İSİM YAZMAYINIZ.** Lütfen hiçbir soruyu boş bırakmayınız.

Doç.Dr. Birsen EKİNCİ GÜZEL
İstanbul Aydın Üniversitesi
Tez Danışmanı

Hakan AK
İstanbul Aydın Üniversitesi
Eğitim Yönetimi ve Denetimi
Yüksek Lisans Öğrencisi

1. Cinsiyetiniz : () Kız () Erkek

2. Sınıfınız : () 9 () 10 () 11 () 12

3. Yaşınız : () 14 () 15 () 16 () 17 () 18 () 19

4. Yaşamınızın büyük bir bölümünü (5-6 yıl) nerede geçirdiniz?

() Köy () İlçe () İl () Büyük Şehir

5. Ailenizin ekonomik durumu:

() Asgari ücretten az () Asgari ücret- 1000 TL arası
() 1001 TL- 1999 TL arası () 2000 TL den fazla

6. Anne- Babanız:

() Sağ ve Birlikte () Anne Sağ- Baba Ölü
(Birden fazla işaretlenebilir.) () Anne Öz - Baba Üvey () Anne- Baba Boşanmış
() Anne Ölü - Baba Sağ () Anne Üvey - Baba Öz

Eğitim durumu: Okur- Yazar değil Okur- Yazar İlkokul Ortaokul

7. Anne: () () () ()
Lise Üniversite Yüksek Lisans- Doktora
() () ()

8. Baba: Okur- Yazar değil Okur- Yazar İlkokul Ortaokul
() () () ()
Lise Üniversite Yüksek Lisans- Doktora
() () ()

9. Boş zamanlarınızı değerlendirmek için aşağıdaki aktivitelerden en çok hangisini yaparsınız?(Birden fazla işaretlenebilir.)

- Spor yapmak Kitap Okumak Resim yapmak
 Bilgisayar oyunu oynamak Müzik dinlemek
 İnternete girmek Diğer

10. Bu dönem derslerdeki başarınızı nasıl değerlendiriyorsunuz?

- Çok başarısız Başarısız Orta Başarılı Çok başarılı

11. Evinizde bilgisayarınız var mı? Evet Hayır

12. Evinizde internet var mı? Evet Hayır

13. İnternetle ne zaman tanıştınız?

- 1.-5. sınıf 6.-8. sınıf 9.-12. sınıf

14. Günde ortalama kaç saat internet kullanıyorsunuz?

- 1-3 saat 4-6 saat 7-8 saat 9+

15. Gün içerisinde en çok hangi saat aralıklarında internet kullanırsınız?

- 9- 11 arası 12-14 arası 15-17 arası
 18-20 arası 21-23 arası 24'den sonra

16. İnternet kullanma sürenizi kim kontrol eder?

- Kendim Annem Babam Diğer

17. İnterneti daha çok hangi amaçlar için kullanıyorsunuz?(Birden fazla işaretlenebilir.)

- Veri paylaşmak ve aktarmak Video izlemek (YouTube vb.)
 Medyayı takip etmek (gazete, dergi) Bilimsel araştırma yapmak
 Film -MP3 müzik indirmek E-Posta bakmak
 Blog takip etmek Sosyal ağlar Oyun oynamak
 Ödev hazırlamak Sohbet etmek Diğer (açıklayınız.)

18. Sosyal ağlarla ne zaman tanıştınız?

- Üye değilim 1.-5. sınıf 6.-8. sınıf 9.-12. sınıf

Üye değilim seçeneğini işaretlediyseniz 26. soruya atlayınız.

19. Günde ortalama kaç saat sosyal ağlarda zaman geçiriyorsunuz?

- 1-3 saat 4-6 saat 7-9 saat 9+

20. Sosyal ağlardan hangilerini kullanıyorsunuz?(Birden fazla işaretlenebilir.)

- Facebook Twitter Foursquare MySpace Netlog
 Instagram Skype Mynet YouTube Google+
 Diğer

21. Sosyal ağ sitelerine bağlanmak için en çok hangi araçları tercih ediyorsunuz?

- Cep telefonu Tablet PC Notebook

22. İnternet ve sosyal ağları en çok nerede kullanırsınız?

- İnternet Kafe Ev Okul Diğer

23. Sosyal ağ sitelerine üye olma nedeniniz nedir?(Birden fazla işaretlenebilir.)

- Arkadaşlarımla iletişim kurmak Sosyal ağ sitelerini keşfetmek
 Çevremdeki çoğu kişinin üye olması Eski arkadaşlarımı bulmak
 Özel hayatımı herkesle paylaşmak Oyun oynamak
 Arkadaşlarımın ve diğer kişilerin neler yaptığını bilmek
 Diğer.....

24. Sosyal ağları ne kadar güvenli buluyorsunuz?

- Hiç güvenmiyorum Biraz güveniyorum Tam olarak güvenli

25. Ailenizin internet ve sosyal ağ kullanmanız konusundaki görüşü nedir?

- Güvenli bulmuyorlar Zaman kaybı olarak görüyorlar
 Derslerimi olumsuz etkilediğini düşünüyorlar Gereksiz buluyorlar
 Diğer.....

26. soruyu sadece sosyal ağlara üye değilim seçeneğini işaretleyenler cevaplandıracaktır.

26. Sosyal ağ kullanmama sebepleriniz nelerdir?(Birden fazla işaretlenebilir.)

- Zaman kaybı olarak görüyorum
 İmkân yetersizliği (ekonomik durum, mekân uygunsuzluğu vb.)
 Gereksiz buluyorum
 Güvenlik

27. İnternet tabanlı oyunları ne zamandan beri oynuyorsunuz?

- Hiç oynamadım 1.-5. sınıf 6.-8. sınıf 9.-12. sınıf

İnternet tabanlı oyunlar oynamıyorsanız aşağıdaki soruları cevaplamayınız.

28. Günde ortalama kaç saat internette oyun oynayarak zaman geçiriyorsunuz?

- 1-3 saat 4-6 saat 7-9 saat 9+

29. İnternette hangi türde internet tabanlı oyunları oynuyorsunuz?(Birden fazla işaretlenebilir.)

- FPS(Oyuncunun gözüyle oynanır. Counter Strike vb.)
 Macera/Aksiyon(Tomb Raider vb.)
 RPG(Rol yapma oyunu. Diablo, Knight Online, Titan Quest vb.)
 Strateji (Age of Empires vb.)
 Simülasyon(Gemi Uçak vb.)
 Spor ve yarış(PES,NFS vb.)
 Diğer

30. İnternet tabanlı oyunları kimle oynuyorsunuz?(Birden fazla işaretlenebilir.)

- Tek başıma Arkadaşlarımla
 İnternette tanıştığım kişilerle İnternette tanımadığım kişilerle

EK 2. İNTERNET KULLANIM ÖLÇEĞİ

İNTERNET KULLANIM ÖLÇEĞİ (İKÖ)

Aşağıdaki ifadeler öğrencilerin internet kullanım stratejileri hakkında hazırlanmıştır. Lütfen aşağıdaki ifadeleri okuyarak, her bir cümlenin size ne ölçüde uyduğunu belirtiniz. Burada vereceğiniz yanıtların sizin kişisel tutumunuzu belirtmesi çok önemlidir. Soruların doğru veya yanlış şeklinde bir yanıtı yoktur. Önemli olan bu ifadelerin sizi anlatıp anlatmadığıdır. Lütfen cümlelerin üzerinde fazla zaman harcamadan, cümlelerde belirtilen tutumların sizin tutumlarınızı ne ölçüde yansıttığını aşağıdaki açıklamalar doğrultusunda yanına (X) işareti koyarak belirtiniz.

NO	İTO = İnternet Tabanlı Oyunlar SPS =Sosyal Paylaşım Siteleri					
		Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Tamamen Katılmıyorum
1	Okula gelmediğimde (İTO ve/veya SPS) kullanırım.	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
2	Eğlenmek için online oyunlar oynadığımda bu oyunlarda planladığımdan daha çok zaman geçiririm.	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
3	(İTO ve/veya SPS) oturumunu kapattığımda bir sonraki oturumu dört gözle beklerim.	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
4	(İTO ve/veya SPS) her kullandığımda bir öncekine göre daha fazla kullanma ihtiyacı duyuyorum.	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
5	(İTO ve/veya SPS) üzerinde zaman geçirirken ödevlerimi yapmayı unutuyorum.	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
6	(İTO ve/veya SPS) zaman geçirirken günlük rutin işlerimi unuturum (Yatağı toplamak, bulaşık yıkamak, aileme yardım etmek).	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
7	(İTO ve/veya SPS) zaman geçirirken her şeyi unuturum.	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
8	(İTO ve/veya SPS) zaman geçirirken çok gerilirim ve biri bana soru sorduğunda kısa cevapla geçiştiririm.	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
9	(İTO ve/veya SPS) zaman geçirirken insanlar (Annem, babam, kardeşlerim, arkadaşlarım, vb.) bilgisayar başında geçirdiğim uzun zamandan şikâyet ederler.	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)

EK 3. ÇOK BOYUTLU ALGILANAN SOSYAL DESTEK ÖLÇEĞİ

ÇOK BOYUTLU ALGILANAN SOSYAL DESTEK ÖLÇEĞİ

Aşağıda 12 cümle ve her bir cümle altında da cevaplarınızı işaretlemeniz için 1'den 7'ye kadar rakamlar verilmiştir. Her cümle için **size en uygun rakamı DAİRE İÇİNE** alarak işaretleyiniz. Lütfen hiçbir cümleyi cevapsız bırakmayınız.

1. Ailem ve arkadaşlarım dışında olan ve ihtiyacım olduğunda yanımda olan bir insan (örneğin akraba, komşu, doktor, öğretmen) var.

Kesinlikle hayır 1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6 – 7 Kesinlikle evet

2. Ailem ve arkadaşlarım dışında olan ve kederlerimi paylaşabileceğim bir insan (örneğin akraba, komşu, doktor, öğretmen) var.

Kesinlikle hayır 1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6 – 7 Kesinlikle evet

3. Ailem (örneğin, annem, babam, kardeşlerim) bana gerçekten yardımcı olmaya çalışır.

Kesinlikle hayır 1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6 – 7 Kesinlikle evet

4. İhtiyacım olan duygusal yardımı ve desteği ailemden (örneğin, annemden, babamdan, kardeşlerimden) alırım.

Kesinlikle hayır 1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6 – 7 Kesinlikle evet

5. Ailem ve arkadaşlarım dışında olan ve beni gerçekten rahatlatan bir insan (örneğin akraba, komşu, doktor, öğretmen) var.

Kesinlikle hayır 1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6 – 7 Kesinlikle evet

6. Arkadaşlarım bana gerçekten yardımcı olmaya çalışırlar.

Kesinlikle hayır 1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6 – 7 Kesinlikle evet

7. İşler kötü gittiğinde arkadaşlarıma güvenebilirim.

Kesinlikle hayır 1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6 – 7 Kesinlikle evet

8. Sorunlarımı ailemle (örneğin, annemle, babamla, kardeşlerimle) konuşabilirim.

Kesinlikle hayır 1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6 – 7 Kesinlikle evet

9. Sevinç ve kederlerimi paylaşabileceğim arkadaşlarım var.

Kesinlikle hayır 1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6 – 7 Kesinlikle evet

10. Ailem ve arkadaşlarım dışında olan ve duygularıma önem veren bir insan (örneğin akraba, komşu, doktor, öğretmen) var.

Kesinlikle hayır 1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6 – 7 Kesinlikle evet

11. Kararlarımı vermede ailem (örneğin, annem, babam, kardeşlerim) bana gerçekten yardımcı olmaya isteklidir.

Kesinlikle hayır 1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6 – 7 Kesinlikle evet

12. Sorunlarımı arkadaşlarımla konuşabilirim.

Kesinlikle hayır 1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6 – 7 Kesinlikle evet

EK 4. ANKET İZİN FORMU

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 59090411/20/3982568

24/12/2013

Konu: Anket Hakan AK

VALİLİK MAKAMINA

- İlgi : a) İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğünün 10/12/2013 tarihli ve B.30.2. AYD.0.00.00-500/6092 sayılı yazısı
b) MEB Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün 07.03.2012 tarihli ve 3616sayılı 2012/13 No.lu Genelgesi.
c) Millî Eğitim Komisyonunun 20.12.2013 tarihli tutanağı.

İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Eğitim Yönetimi ve Denetimi yüksek lisans öğrencisi Hakan AK 'ın " Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumları Öğrencilerinin İnternet Kullanım Alışkanlıkları ile Algıladıkları Sosyal Destek Arasındaki İlişkinin İncelenmesi " konulu tezine dair, Anket çalışmasını ilimiz Tuzla Endüstri Meslek Lisesi, Maltepe Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi, Handan Hayrettin Yelkikanat Teknik Endüstri Meslek Lisesi Tuzla Cezer Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi, Pendik İTO Ticaret Meslek Lisesi'nde öğrenim gören öğrenciler 'e kişisel bilgi formu , internet kullanım ölçeği, çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeği ile Anket uygulama hakkındaki ilgi (a) yazı ve ekleri müdürlüğümüzce incelenmiştir.

İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Eğitim Yönetimi ve Denetimi yüksek lisans öğrencisi Hakan AK 'ın' söz konusu talebi; bilimsel amaç dışında kullanılmaması veri toplama araçlarının eğitim - öğretimi aksatmayacak şekilde katılımcılardan yazılı gönüllü katılım beyanı alınmak suretiyle gönüllülük esasına dayalı olarak uygulanması ve araştırma sonuç raporunun müdürlüğümüzden izin alınmadan kamuoyuyla paylaşılması koşuluyla, okul idarelerinin denetim, gözetim ve sorumluluğunda, Eğitim ve Öğretimi aksatmaması koşuluyla ilgi (b) Bakanlık emri esasları dâhilinde uygulanması, sonuçtan Müdürlüğümüze rapor halinde (CD formatında) bilgi verilmesi kaydıyla Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde Olurlarınıza arz ederim.

Dr. Muammer YILDIZ
Millî Eğitim Müdürü

OLUR
24/12/2013

Harun KAYA
Vali a.
Vali Yardımcısı

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5 inci maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. Evrak teyidi <http://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden c47b-2187-3ca7-879a-a09b kodu ile yapılabilir.

NOT: Verilecek cevapta tarih, numara ve dosya numarasının yazılması rica olunur. STRATEJİ GELİŞTİRME BÖLÜMÜ E-Posta: sgb34@meb.gov.tr, ADRES: İl Millî Eğitim Müdürlüğü D Blok Bab-ı Ali Cad. No:13 Çağaloğlu Telefon: Snt.212 455 04 00 Dahili:239

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 59090411/44/4015521
Konu: Anket Hakan AK

26/12/2013

İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
(Sosyal Bilimler Enstitüsü)

- İlgi : a) İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğünün 10/12/2013 tarihli B.30.2AYD .0.00.00-500/6092sayılı yazısı.
b) Valilik Makamının 24/12/2013 tarihli ve 59090411/20/3982568 sayılı onayı

Üniversiteniz Sosyal Bilimleri Enstitüsü Eğitim Yönetimi ve Denetimi yüksek lisans öğrencisi Hakan AK 'ın " Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumları Öğrencilerinin İnternet Kullanım Alışkanlıkları ile Algıladıkları Sosyal Destek Arasındaki İlişkinin İncelenmesi " konulu tezine dair, Anket çalışmasını İlimiz Tuzla Endüstri Meslek Lisesi, Maltepe Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi, Handan Hayrettin Yelkikanat Teknik Endüstri Meslek Lisesi Tuzla Cezeri Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi, Pendik İTO Ticaret Meslek Lisesi'nde öğrenim gören öğrenciler'e Anket uygulama hakkındaki ilgi (a) yazınız (b)Valilik Onayı ile uygun görülmüştür

Bilgilerinizi ve ilgi (b) Valilik Onayı doğrultusunda gerekli duyurunun araştırmacı tarafından yapılmasını, işlem bittikten sonra 2 (iki) hafta içinde sonuçtan Müdürlüğümüz Strateji Geliştirme Bölümüne rapor halinde bilgi verilmesini arz ederim.

M.Nuretin ARAS
Müdür a.
Şube Müdürü

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5 inci maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. Evrak teyidi <http://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden a44f-9e15-361f-8087-40eb kodu ile yapılabilir.

NOT: Verilecek cevapta tarih, numara ve dosya numarasının yazılması rica olunur. STRATEJİ GELİŞTİRME BÖLÜMÜ
E-Posta: sgb34@meb.gov.tr, ADRES: İl Millî Eğitim Müdürlüğü D Blok Bab-ı Ali Cad. No:13 Çagaloğlu
Telefon: Snt.212 455 04 00 Dahili: 239

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
REKTÖRLÜK

Sayı : B.30.2.AYD.0.00.00-500/6092

Konu : Hakan AK'ın Anket Uygulaması Hk.

10.12.2013

İstanbul

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜNE

Üniversitemiz Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde Eğitim Yönetimi ve Denetimi Yüksek Lisans yapmakta olan Hakan AK'ın "Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumları Öğrencilerinin İnternet Kullanım Alışkanlıkları ile Algıladıkları Sosyal Destek arasındaki ilişkinin incelenmesi" ile ilgili olarak İstanbul ili Tuzla Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi, Maltepe Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi, Handan-Hayrettin Yelkikanat Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi, Tuzla Cezeri Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi ve Pendik İTO Ticaret ve Meslek Liselerinde öğrenim gören 400 öğrenciye "Kişisel Bilgi Formu", "İnternet Kullanım Ölçeği" ve "Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği"ni uygulamak istemektedir.

Adı geçen Yüksek lisans öğrencisine yapacağı anket çalışmaları için izin verilmesini saygı ile arz ederim.

Prof. Dr. Yadigar İZMİRLİ

Rektör

EKLER:

Ek.1 Dilekçe.

Ek.2 Tez Önerisi

Ek.3 Kişisel Bilgi Formu

Ek.4 İnternet Kullanım Ölçeği

Ek.5 Anket ve Araştırma İzin Komisyonu Araştırma Ön İnceleme Formu

FLORYA YERLEŞKESİ: İnönü Caddesi No: 40 Küçükçekmece / İSTANBUL Tel: 0212 425 61 51 Faks: 0212 425 57 59
BAHÇELİEVLER YERLEŞKESİ: Adnan Kahveci Bulvarı No:78 Bahçelievler / İSTANBUL Tel: 0212 442 61 60 Faks: 0212 442 61 46

ÖZET

“Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumları Öğrencilerinin İnternet Kullanım Alışkanlıkları İle Algıladıkları Sosyal Destek Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”

Hakan AK

Temmuz 2014, (XIII+224 Sayfa)

Bu çalışmanın amacı, mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları öğrencilerinin demografik değişkenlere ve internetle tanışma zamanı, internette ve sosyal ağlarda geçirilen süre gibi bazı unsurlara göre internet kullanım alışkanlıklarını ve algıladıkları sosyal destek derecesini belirlemektir. Çalışmada ayrıca internet kullanım alışkanlıkları ile algılanan sosyal destek arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya İstanbul ili Anadolu yakasındaki meslek liselerinde okuyan 456 öğrenci katılmıştır.

Çalışmada, araştırma grubunun kişisel özellikleri ile ilgili bilgi sahibi olmak amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan “Kişisel Bilgi Formu”, internet kullanım alışkanlıklarını tespit etmek amacıyla “İnternet Kullanım Ölçeği” (Ekinci, 2014) ve algılanan sosyal desteği ölçmek amacıyla da “Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği” (Eker, Arkar ve Yıldız, 2001) uygulanmıştır. Elde edilen veriler SPSS paket programında istatistiksel olarak analiz edilmiştir.

Elde edilen bulgulara göre öğrencilerin internet kullanım alışkanlıkları; cinsiyet, sınıf düzeyi, anne eğitim düzeyi, internette geçirilen günlük süre, sosyal ağlarla tanışma zamanı, sosyal ağlarda geçirilen günlük süre, sosyal ağları güvenli bulma derecesi, internet tabanlı oyunlarla tanışma zamanı ve internet tabanlı oyunlarda geçirilen günlük süreye göre anlamlı şekilde

farklılaşmaktadır. Öğrencilerin algıladığı toplam sosyal destek ise; ailenin ekonomik düzeyi, anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi, akademik başarı, bilgisayar sahipliği, internet sahipliği, internetle tanışma zamanı, internette geçirilen günlük süre, sosyal ağlarda geçirilen günlük süre, sosyal ağları güvenli bulma derecesi ve internet tabanlı oyunlarda geçirilen günlük süreye göre anlamlı şekilde farklılaşmaktadır. Öğrencilerin internet kullanım alışkanlıkları ile algıladıkları sosyal destek arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Algılanan sosyal desteğin alt boyutları açısından ise; internet kullanım alışkanlıkları ile aileden algılanan sosyal destek arasında anlamlı düzeyde negatif yönde ilişki olduğu bulunurken; arkadaştan ve özel kişiden algılanan sosyal destek ile internet kullanım alışkanlıkları arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Anahtar Kelimeler: İnternet kullanım alışkanlıkları, algılanan sosyal destek, mesleki ve teknik ortaöğretim kurumu.

ABSTRACT

“Examining the Relationship between Habits of Using Internet and Perceived Social Support of Vocational and Technical High School Students”

Hakan AK

July 2014, (XIII+224 Pages)

The aim of this study is to determine the habits of using internet and perceived social support of vocational and technical high school students in terms of some demographic variables and some other elements like the time met with internet, the duration of daily internet and social networks usage and to examine the relationship between them. 456 students at vocational high schools at Anatolian part of İstanbul participated to the research.

In the study, “Demographic Information Form” which has been prepared by the researcher to get information about the personality traits of the research group, “Internet Usage Scale” (Ekinci, 2014) to measure habits of using internet and “Multidimensional Scale of Perceived Social Support” (Eker, Arkar and Yaldiz, 2001) to measure perceived social support were applied. In the analyze of the data Independent samples t-test, One-way Anova, Tukey HSD, LSD, Mann Whitney-U, Kruskal Wallis tests and Pearson's correlation coefficient were applied.

According to the results, internet usage habits of the students vary significantly with the variables of gender, grade, mother's education level, the duration of daily internet, social networks and online games usage, the time met with social networks and online games, the level of finding internet safe. The total perceived social support vary significantly with the variables of economic status of the family, mother's education level, father's education

level, academic success, computer ownership, internet ownership, the time met with internet, the duration of daily internet, social networks and online games usage and the level of finding internet safe. A significant relationship was not found between habits of using internet and perceived social support among the students. In terms of the sub dimensions of the perceived social support; a negative significant relationship between habits of using internet and perceived social support from family was found, where any significant relationship between habits of using internet and perceived social support from a friend or other person was not found.

Keywords: Habits of using internet, perceived social support, vocational and technical high school.

